

การพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิตระดับประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

วิทยานิพนธ์
ของ
นิธิตา หงษ์ขำ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2549
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ
ISBN 974 – 451 – 992 – 4

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณได้

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เสริม ทศศรี)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร. เรวดี กระโหมวงศ์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เสริม ทศศรี)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร. เรวดี กระโหมวงศ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร. สุริยา เหมตะศิลป์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นรา บุรณรัช)

มหาวิทยาลัยทักษิณ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

..... รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(อาจารย์ ดร. สมศักดิ์ โชคนุกูล)

วันที่ ..... เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วย ความกรุณา ช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษา อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เสริม ทศศรี ประธานกรรมการ อาจารย์ ดร. เรวดี กระจ่างวงษ์ กรรมการ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ที่กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษาข้อเสนอแนะ และแนวคิดหลาย ประการ ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเกณฑ์การ ให้คะแนน และคุณภาพของแบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ ครู- อาจารย์ ที่ให้ความอนุเคราะห์และความสะดวกในการ เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยตลอดจนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสงขลา ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวม ข้อมูล

ขอขอบคุณพี่ๆเพื่อนๆและน้องๆ นิสิตสาขาการวัดผลการศึกษาทุกท่านที่ให้คำแนะนำ และส่งเสริมกำลังใจตลอดมา

ขอขอบคุณญาติพี่น้องและผู้บริหารตลอดจนเพื่อนร่วมงาน โรงเรียนธิดานุเคราะห์ทุกท่าน ที่คอยสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ความ ร่วมมือและช่วยเหลืออีก ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามได้หมด จึงขอขอบพระคุณท่านเหล่านั้น ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูคุณเวทิต์ แต่ บิดา มารดา บรูพาจารย์ที่เคยอดรมสั่งสอนตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

นิธิมา หงษ์จำ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ความหมายของทักษะชีวิต.....	12
องค์ประกอบของทักษะชีวิต.....	13
แบบทดสอบวัดการปฏิบัติ.....	44
ความหมายของการวัดปฏิบัติ.....	44
พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติ.....	45
ประเภทของเครื่องมือวัดการปฏิบัติ.....	50
หลักการวัดผลการปฏิบัติ.....	55
เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดการปฏิบัติ.....	57
การสร้างเครื่องมือวัดการปฏิบัติ.....	64
มาตราส่วนประมาณค่า.....	68
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	71
งานวิจัยต่างประเทศ.....	71
งานวิจัยภายในประเทศ.....	73
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	79

บทที่	หน้า
3	82
3.1	82
3.2	82
3.3	85
3.4	97
3.5	100
3.6	102
3.7	103
4	105
4.1	105
4.2	106
4.3	107
5	166
5.1	166
5.2	167
5.3	173
5.4	179
5.5	180
5.6	191
5.7	192
5.8	195

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ค คู่มือการดำเนินการประเมิน ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา.....	233
ภาคผนวก ง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของ ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา.....	256
บทคัดย่อ.....	274
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	279

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 รายชื่อ โรงเรียน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง.....	83
2 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการตัดสินใจ และการแก้ปัญหา จากการทดลองครั้งที่ 1.....	108
3 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการตัดสินใจ และการแก้ปัญหา จากการทดลองครั้งที่ 2.....	109
4 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการตัดสินใจ และการแก้ปัญหา.....	110
5 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิต ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา	111
6 ความเชื่อมั่นของเครื่องมือและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของ แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา.	112
7 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านความรับผิดชอบ จากการทดลองครั้งที่ 1.....	113
8 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านความรับผิดชอบ จากการทดลองครั้งที่ 2.....	114
9 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	115
10 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้าน ความรับผิดชอบต่อสังคม.....	116
11 ความเชื่อมั่นของเครื่องมือและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของ แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม.....	117
12 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการจัดการ อารมณ์และความเครียด จากการทดลองครั้งที่ 1.....	118
13 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการจัดการ อารมณ์และความเครียด จากการทดลองครั้งที่ 2.....	119

ตาราง	หน้า	
14	อำนาจจำแนกของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการจัดการ อารมณ์และความเครียด.....	120
15	ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้าน การจัดการอารมณ์และความเครียด.....	121
16	ความเชื่อมั่นของเครื่องมือและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของ แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการจัดการอารมณ์และ ความเครียด.....	122
17	อำนาจจำแนกโดยการทดสอบที่ ของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษา ปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา สงขลา การทดสอบครั้งที่ 1	124
18	อำนาจจำแนกโดยการทดสอบที่ ของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษา ปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา สงขลา การทดสอบครั้งที่ 2.....	129
19	อำนาจจำแนกโดยการทดสอบที่ ของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษา ปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา สงขลา การทดสอบครั้งที่ 3.....	133
20	ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา สงขลา.....	137
21	ความเชื่อมั่นและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ด้าน ความคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์.....	142
22	ความเชื่อมั่นและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านความคิดสร้างสรรค์.....	142
23	ความเชื่อมั่นและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง.....	143
24	ความเชื่อมั่นและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านความเห็นใจผู้อื่น.....	143

25	ความเชื่อมั่นและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านความภูมิใจในตนเอง	144
26	ความเชื่อมั่นและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร	144
27	ความเชื่อมั่นของเครื่องมือและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบ ประเมินทักษะชีวิตในด้านด้านความคิดวิเคราะห์ วิจัยณ์ ด้านความคิด สร้างสรรค์ ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเห็นใจผู้อื่น ด้านความ ภูมิใจในตนเอง และด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร.....	145
28	คะแนนที่ปกติของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการตัดสินใจ และการแก้ปัญหา.....	146
29	คะแนนที่ปกติของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านความรับผิดชอบ ต่อสังคม.....	147
30	คะแนนที่ปกติของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการจัดการ อารมณ์และความเครียด.....	148
31	คะแนนที่ปกติของแบบประเมินทักษะชีวิตในด้าน ความคิดวิเคราะห์ วิจัยณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจ ในตนเอง และการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร.....	149
32	คะแนนที่ปกติของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา.....	153

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 องค์ประกอบของทักษะชีวิต.....	18
2 การสอนทักษะชีวิต.....	20
3 กรอบแนวคิดการพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิต.....	81
4 ขั้นตอนการพัฒนาแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะชีวิต.....	97
5 ขั้นตอนการพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิต.....	100

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันพบว่าสังคมไทยมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสารได้เข้ามา มีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคล ซึ่งมีผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจ เพราะต้องมีการแข่งขันกันสูงทั้งด้านการศึกษา เศรษฐกิจ ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวันมีความ สับสนในการรับและเลือกใช้ค่านิยม ขาดจิตสำนึกที่ดี ขาดการควบคุมตนเอง รวมทั้งขาดจิตสำนึก ในการรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชาติ การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ทำให้บุคคลต้องพยายาม ปรับตัวเพื่อให้ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างราบรื่นและมีความสุข ถ้าบุคคลไม่ สามารถปรับตัวได้ก็จะทำให้เกิดความคับข้องใจ ชัดแย้งใจและวิตกกังวล ซึ่งหากปล่อยไว้เป็น เวลานานจะก่อให้เกิดปัญหาที่รุนแรงได้ เช่น ปัญหาโรคจิต โรคประสาท โรคเครียด ปัญหา อาชญากรรม ฯลฯ ปัญหาการปรับตัวเกิดขึ้นกับทุกเพศทุกวัย (กรมวิชาการ, 2543 : 4)

ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการ ดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 6) และแนวการจัดการศึกษายังให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึด หลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดต้อง ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่ง ที่ กำหนดให้ดำเนินการ คือ เรื่องความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมี ความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 23) และจาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 24 ได้ กำหนดไว้ว่า " การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการฝึก ทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ ความรู้มาใช้ป้องกัน และแก้ไขปัญหา " (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 6) เช่นเดียวกับหลักสูตร

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ (กรมวิชาการ, 2544 : 9) การจัดการเรียนการสอนจึงมีเป้าประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นมิได้มีขอบเขตเฉพาะการมีความรู้เท่านั้น แต่รวมถึงการมีทักษะ การดำเนินชีวิตอันเป็นลักษณะและความสามารถพื้นฐานในการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก และความรู้สึกรู้สึกนึกคิดภายในตนเองได้อย่างเหมาะสม จนทำให้บุคคลสามารถปรับตัว และดำเนินชีวิตในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างปกติสุข (เยาวลักษณ์ จิตะโกตร์, 2544 : 15) ดังนั้น การส่งเสริมทักษะชีวิต มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน โดยเฉพาะใน สถานการณ์ปัจจุบันที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้เรียนต้องเผชิญจึงมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นในการเผชิญปัญหาต่างๆ เช่นปัญหาทางเพศ ปัญหาสารเสพติด ปัญหา ค่านิยมการบริโภค เป็นต้น ซึ่งเป็นที่คาดหวังกันว่าผู้ที่มีทักษะชีวิตนั้นจะสามารถตัดสินใจแก้ปัญหา บนพื้นฐานของข้อมูลและเหตุผลมีความคิดสร้างสรรค์ให้กับตนเองและสังคม ทั้งยังมีระบบการคิด ที่มีเหตุผล สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถจัดการอารมณ์และความเครียดได้ (ดารณี นันทาวรรณุช, 2542 : 49)

ทักษะชีวิต (life skill) เป็นความสามารถของบุคคลที่จะคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาและปรับตัวเพื่อให้มีพฤติกรรมที่เป็นไปในทางที่ถูกต้อง สามารถจัดการกับความต้องการ ปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ให้มีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์และสังคม สำหรับแนวคิดในการสร้างทักษะชีวิตให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ในประเทศไทยนั้น ได้มีการร่วมมือกันในหลายหน่วยงานเพื่อสร้างทักษะชีวิตให้กับนักเรียน โดย หน่วยงานหลักที่สำคัญคือกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการเชื่อมโยง เครือข่ายทักษะชีวิตไปยังหน่วยงานส่วนต่างๆของกระทรวง อาทิเช่น สำนักงานการศึกษาขั้น พื้นฐานเขตพื้นที่รับผิดชอบต่างๆ กรมสุขภาพจิต กรมวิชาการ เป็นต้น หน่วยงานเหล่านี้ได้นำ กระบวนการทักษะชีวิตไปใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้เยาวชนมีทักษะชีวิตสำหรับแก้ไขปัญหา นานัปการที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นปัญหาสารเสพติด ปัญหาโรคเอดส์ ปัญหาการใช้ความรุนแรง ปัญหาการตั้งครรภ์ของวัยรุ่น โดยเฉพาะปัญหาสารเสพติดในสถานการณืนั้นมีความรุนแรงเพิ่ม มากขึ้น โดยสำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้สรุปว่า มีการแพร่ ระบาดของยาบ้าในกลุ่มนักเรียน นักศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและมีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้น สาเหตุของการใช้สารเสพติดเพื่อความสนุกสนานซึ่งสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมในยุคปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายสำคัญและเร่งด่วนในการดำเนินการ ป้องกันและแก้ปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา มีการจัดทำแผนป้องกันสารเสพติดของ

กระทรวงศึกษาธิการ(พ.ศ 2540- 2544) ซึ่งเน้นพัฒนากระบวนการเรียนการสอนครบวงจร เน้นการฝึกทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับเยาวชน หน่วยงานต่างๆของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำกระบวนการสอนทักษะชีวิตเข้าไปสอนให้กับนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องเพศสัมพันธ์ เอดส์ และสารเสพติด อีกทั้งยังมีศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ จึงให้ครู อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องพัฒนาทักษะชีวิตแก่ผู้เรียนในทุกด้าน (กรมวิชาการ. 2542 : 9) เพื่อให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาได้อย่างเข้มแข็ง แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่ยุ่งยากของสภาพสังคมปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถจัดการชีวิตได้อย่างเหมาะสม ปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างราบรื่น มีความสุข และทำให้ตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม

องค์การอนามัยโลก ให้ความเห็นว่าการสอนทักษะชีวิตจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมและแบบแผนการดำเนินชีวิตซึ่งการสอนทักษะชีวิตเป็นยุทธศาสตร์สำคัญสำหรับเยาวชนดังนี้ คือ (1) เป็นยุทธศาสตร์ที่จำเป็นในการต่อสู้กับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (2) เป็นยุทธศาสตร์ที่มีการส่งเสริมให้มีพฤติกรรมสุขภาพและสุขภาพจิตที่ดีและการมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคคล และ (3) เป็นยุทธศาสตร์ในการป้องกันเยาวชนตั้งแต่เริ่มแรกมิให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในอนาคต

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าทักษะชีวิตเป็นคุณลักษณะหนึ่งในสถานศึกษาจะต้องปลูกฝังให้เกิดกับผู้เรียนเพราะเป็นความสามารถของบุคคลที่จะคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาและปรับตัวเพื่อให้มีพฤติกรรมที่เป็นไปในทางที่ถูกต้อง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า นักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งเป็นนักเรียนในระดับประถมศึกษา เป็นวัยที่มีความสับสนในการปรับตัว เพราะเป็นวัยที่กำลังวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งมีสภาวะก่อให้เกิดความเครียดทางอารมณ์ และอาจเป็นสาเหตุผลักดันให้แสดงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์นำไปสู่ปัญหาด้านพฤติกรรม เช่น ดิตสารเสพติด ทะเลาะวิวาท ลักขโมย เบี่ยงเบนทางเพศ ฆ่าตัวตาย เป็นต้น (กรมวิชาการ. 2543 : 5) ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะชีวิตในด้านต่าง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและพัฒนาตนเองตลอดทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะชีวิตพบว่ามีกระบวนการพัฒนาทักษะชีวิตในโรงเรียน แต่ยังคงขาดเครื่องมือประเมินทักษะชีวิตที่ได้มาตรฐาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะพัฒนาแบบประเมินวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ขึ้น และได้มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้าน อำนาจจำแนก ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อ ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ความเชื่อมั่นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้วัดทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ว่ามีทักษะอยู่ใน

ระดับใด และมีทักษะชีวิตในแต่ละองค์ประกอบอย่างน้อยเพียงใด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อครูที่จะได้มีเครื่องมือสำหรับประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน ในด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางสำหรับครูที่จะนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะชีวิตในระดับสูงขึ้นและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาแบบประเมินประเมินทักษะชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ดังนี้

1. หาคุณภาพของแบบประเมินประเมินทักษะชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา
2. สร้างเกณฑ์ปกติ (norms) และคู่มือการใช้แบบประเมินทักษะชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ได้แบบประเมินประเมินทักษะชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา จำนวน 15,253 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา. 2548 :1)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi – stage random sampling) จำนวน 400 คน

3. แบบประเมินทักษะชีวิตระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ประกอบด้วย

3.1 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา โดยกำหนดสถานการณ์จำลองขึ้นและให้นักเรียนพิจารณาตามความคิดเห็นของนักเรียน จำนวน 10 ข้อ

3.2 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้าน ความรับผิดชอบต่อสังคม โดยกำหนดสถานการณ์จำลองขึ้นและให้นักเรียนพิจารณาตามความคิดเห็นของนักเรียน จำนวน 8 ข้อ

3.3 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติในด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด โดยกำหนดสถานการณ์จำลองขึ้นและให้นักเรียนพิจารณาตามความคิดเห็นของนักเรียน จำนวน 8 ข้อ

3.4 แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (critical thinking) ความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) ความตระหนักรู้ในตนเอง (self awareness) ความเห็นใจผู้อื่น (emphaty) ความภูมิใจใจตนเอง (self esteem) การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร (inberpersonal communication) เป็นแบบประเมินตนเองมีระดับการประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 86 ข้อ

4. คุณภาพของแบบประเมินทักษะชีวิตระดับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการหาคุณภาพของแบบประเมินแต่ละชนิดดังนี้

4.1 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติ ทั้ง 3 ฉบับ ศึกษาคุณภาพของเครื่องมือในด้าน

4.1.1 อำนาจจำแนก

4.1.2 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

4.1.3 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

4.1.4 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดปฏิบัติ

4.1.5 ความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนน

4.2 แบบประเมินทักษะชีวิต ศึกษาคุณภาพของเครื่องมือในด้าน

4.2.1 อำนาจจำแนก

4.2.2 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

4.2.3 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

4.2.4 ความเชื่อมั่นของแบบประเมิน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทักษะชีวิต (life skills) หมายถึง ความสามารถขั้นพื้นฐานของบุคคลในการปรับตัว และเลือกทางเดินชีวิตที่เหมาะสมในการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมความพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพประกอบด้วย 9 ด้านของ กรมสุขภาพจิต ซึ่งแต่ละด้านมีความหมายดังนี้

1.1 ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (critical thinking) หมายถึง ความสามารถที่จะวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูล ข่าวสาร และประเมินปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรม

1.2 ความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) หมายถึง ความสามารถในการคิดออกไป อย่างกว้างขวาง โดยไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ

1.3 ความตระหนักรู้ในตนเอง (self awareness) หมายถึง ความสามารถในการ ค้นหา และเข้าใจจุดดี จุดด้อยของตนเองและความแตกต่างของบุคคลอื่น

1.4 ความเห็นใจผู้อื่น (emphaty) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกและ เห็นอกเห็นใจบุคคลที่แตกต่างจากเรา

1.5 ความภูมิใจในตนเอง (self esteem) หมายถึง ความรู้สึกที่ตนเองมีคุณค่า ค้นพบ และภูมิใจในความสามารถด้านต่าง ๆ ของตน โดยไม่มุ่งสนใจแต่เรื่องความโก้เก๋ รูปร่างหน้าตา เสน่ห์ หรือความสามารถทางเพศ

1.6 ความรับผิดชอบต่อสังคม (social responsibility) หมายถึง ความรู้สึกที่ตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีส่วนรับผิดชอบในความเจริญหรือเสื่อมของสังคม

1.7 การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร (interpersonal communication) หมายถึง ความสามารถในการใช้คำพูด และภาษาท่าทางเพื่อการสื่อสาร ความรู้สึกนึกคิดของตนและรับรู้ ความรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่าย

1.8 การตัดสินใจและการแก้ปัญหา (decision making and problem solving) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ปัญหา สาเหตุ หาทางเลือก วิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียของทางเลือก ประเมิน ทางเลือก ตัดสินใจเลือก และลงมือแก้ปัญหาอย่างถูกต้องเหมาะสม

1.9 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด (coping with emotion and stress) หมายถึง ความสามารถในการประเมินและรู้เท่าทันอารมณ์หรือความเครียด ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของ คน เลือกใช้วิธีการจัดการกับอารมณ์หรือความเครียด และมีวิธีป้องกันการเกิดอารมณ์หรือ ความเครียดที่เหมาะสม

2. แบบประเมินประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา หมายถึง แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ประเมินทักษะชีวิตซึ่งประกอบด้วย 9 ด้านของกรมสุขภาพจิต ดังนี้ 1) ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด 2) ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา 3) ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม 4) ด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ 5) ด้านความคิดสร้างสรรค์ 6) ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง 7) ความเห็นใจผู้อื่น 8) ด้านความภูมิใจในตนเอง 9) ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วย

2.1 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติ หมายถึงแบบประเมินประเมินผลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้สถานการณ์จำลองที่เป็นข้อความ และมีคำถามให้นักเรียนเขียนตอบ เพื่อประเมินผู้เรียนเกี่ยวกับทักษะชีวิต 3 ฉบับ แต่ละฉบับประกอบด้วย

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา โดยกำหนดสถานการณ์จำลองขึ้นและให้นักเรียนพิจารณาตามความคิดเห็นของนักเรียน จำนวน 10 ข้อ โดยแต่ละข้อมีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจนโดยผู้วิจัยเป็นผู้สร้างเกณฑ์การให้คะแนนขึ้น

ฉบับที่ 2 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้าน ความรับผิดชอบต่อสังคม โดยกำหนดสถานการณ์จำลองขึ้นและให้นักเรียนพิจารณาตามความคิดเห็นของนักเรียน จำนวน 8 ข้อ โดยแต่ละข้อมีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจนโดยผู้วิจัยเป็นผู้สร้างเกณฑ์การให้คะแนนขึ้น

ฉบับที่ 3 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติในด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด โดยกำหนดสถานการณ์จำลองขึ้นและให้นักเรียนพิจารณาตามความคิดเห็นของนักเรียนจำนวน 8 ข้อ โดยแต่ละข้อมีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจนโดยผู้วิจัยเป็นผู้สร้างเกณฑ์การให้คะแนนขึ้น

2.2 แบบประเมินทักษะชีวิต หมายถึง แบบประเมินตนเองของนักเรียนเกี่ยวกับการแสดงออกของพฤติกรรมต่างๆ โดยมีระดับการประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ประกอบด้วยทักษะชีวิต 6 ด้าน คือ 1) ด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ 2) ด้านความคิดสร้างสรรค์ 3) ความตระหนักรู้ในตนเอง 4) ความเห็นใจผู้อื่น 5) ความภูมิใจในตนเอง 6) การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร

3. คุณภาพของแบบประเมินประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีการหาคุณภาพของแบบประเมินแต่ละชนิดดังนี้

3.1 คุณภาพของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติ หมายถึง คุณลักษณะของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติเกี่ยวกับทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ในด้านต่างๆดังนี้

3.1.1 อำนาจจำแนก (discrimination) ของแบบทดสอบ หมายถึง คุณสมบัติของข้อสอบที่สามารถบอกถึงความแตกต่างของความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับทักษะชีวิตอย่างชัดเจน โดยผู้มีความสามารถในระดับสูงควรทำข้อสอบถูก และผู้มีความสามารถในระดับต่ำควรทำข้อสอบผิดคำนวณหาอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้สูตรของวิทนีย์และชาร์เบอร์

3.1.2 ความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบทดสอบ หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดการปฏิบัติของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในการประเมินทักษะการดำรงชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดซึ่งคำนวณค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา

(Alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3.1.3 ความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนน (reliability of raters) หมายถึง ความคงที่ของการตัดสินใจของกรรมการให้คะแนนโดยใช้เกณฑ์ในการให้คะแนนเป็นเครื่องมือในการตรวจให้คะแนน คำนวณจากค่าความสอดคล้องของคะแนนจากแบบทดสอบที่ตรวจให้คะแนนโดยผู้ตรวจ 2 คนด้วยวิธีการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

3.1.4 ความเที่ยงตรง (validity) ของแบบทดสอบ หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สามารถวัดได้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการหาความเที่ยงตรงดังนี้

3.1.4.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบ ที่สามารถวัดได้ครบองค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดโดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามเป็นรายข้อกับทักษะชีวิตทั้ง 3 ด้านตามกรอบแนวคิดของกรมสุขภาพจิต โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item - objective congruence : IOC)

3.1.4.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดโดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (item - total correlation) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's product -moment correlation coefficient)

3.2 คุณภาพของแบบประเมินทักษะชีวิต หมายถึง คุณลักษณะของแบบประเมินทักษะชีวิตที่วัดการปฏิบัติเกี่ยวกับทักษะชีวิตกับการแสดงออกของพฤติกรรมต่าง ๆ ในด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ในด้านต่างๆดังนี้

3.2.1 อำนาจจำแนก (discrimination) ของแบบประเมิน หมายถึง คุณสมบัติของแบบประเมินที่สามารถบอกถึงความแตกต่างของความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับทักษะชีวิตอย่างชัดเจน คำนวณหาอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้โดยใช้การทดสอบที (t-test)

3.2.2 ความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบประเมิน หมายถึง คุณสมบัติของแบบประเมินที่สามารถประเมินทักษะการดำรงชีวิตกับการแสดงออกของพฤติกรรมต่างๆ โดยการหาค่าความเชื่อมั่น ในด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความตระหนักรู้ในตนเองด้านความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร ซึ่งคำนวณค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3.2.3 ความเที่ยงตรง (validity) ของแบบประเมิน หมายถึง คุณสมบัติของแบบประเมินทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สามารถวัดได้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าวิจัยดำเนินการหาความเที่ยงตรงดังนี้

3.2.3.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบประเมินที่สามารถวัดได้ครอบคลุมประกอบของทักษะชีวิตกับการแสดงออกของพฤติกรรมต่างๆ ในด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามเป็นรายข้อกับทักษะชีวิตทั้ง 9 ด้านตาม

กรอบแนวคิดของกรมสุขภาพจิต โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item - objective congruence : IOC)

3.2.3.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบประเมินที่สามารถวัดทักษะชีวิตด้านการแสดงออกของพฤติกรรมต่างๆ ในด้าน ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง การสร้างสัมพันธ์ภาพและการสื่อสาร โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้าน และรายด้านกับทั้งฉบับ ด้วยวิธีการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's product - moment correlation coefficient)

4. เกณฑ์ปกติ (norms) หมายถึง สเกลของคะแนนที่เทียบคะแนนดิบให้เป็นคะแนนมาตรฐาน ซึ่งมีไว้เพื่อบอกและเปรียบเทียบระดับทักษะชีวิต โดยแสดงลงในตาราง เพื่อบอกความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนดิบกับคะแนนที่ปกติ (normalized T-score)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำหรับการพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ผู้วิจัยได้นำเสนอในหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต
  - 1.1 ความหมายของทักษะชีวิต
  - 1.2 องค์ประกอบของทักษะชีวิต
  - 1.3 ความหมายและลักษณะขององค์ประกอบทักษะชีวิต
2. เอกสารที่เกี่ยวกับการวัดการปฏิบัติ
  - 2.1 ความหมายของการวัดการปฏิบัติ
  - 2.2 พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติ
  - 2.3 ประเภทของเครื่องมือวัดการปฏิบัติ
  - 2.4 หลักการวัดผลการปฏิบัติ
  - 2.5 เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดการปฏิบัติ
  - 2.6 การสร้างเครื่องมือวัดการปฏิบัติ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 3.1 งานวิจัยต่างประเทศ
  - 3.2 งานวิจัยในประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต

ทักษะชีวิต (life skill) เป็นความสามารถของบุคคลที่จะคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาและปรับตัวเพื่อให้มีพฤติกรรมที่เป็นไปในทางที่ถูกต้อง สามารถจัดการกับความต้องการ ปัญหาและสถานการณ์ต่างๆเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ให้มีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์และสังคม ผู้วิจัยศึกษาในประเด็น ความหมาย องค์ประกอบ และลักษณะขององค์ประกอบทักษะชีวิตของทักษะชีวิต

1.1 ความหมายของทักษะชีวิต

ทักษะการดำเนินชีวิต ทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการรู้ชีวิต และทักษะชีวิต เป็นความหมายที่สอดคล้องกับคำว่า life skill ซึ่งองค์การอนามัยโลก (WHO) เป็นผู้บัญญัติศัพท์นี้ องค์การอนามัยโลก (1994 : 1) ให้ความหมายทักษะชีวิตว่า หมายถึง ความสามารถทางสังคม ความคิดวิเคราะห์ ความพยายามเพิ่มพูนปฏิสัมพันธ์ของตนกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมให้ประสบความสำเร็จ เพื่อสามารถแก้ไขปัญหาในสถานการณ์วิกฤตที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ตลอดจนเป็นความสามารถที่จะส่งเสริมสุขภาพของบุคคลและชุมชน

กรมวิชาการ (2543 : 6) ให้ความหมายทักษะชีวิตว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะคิด ตัดสินใจแก้ปัญหาและปรับตัวให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้อง สามารถจัดการกับความ ต้องการ ปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ให้มีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ร่วมสร้างสรรค์สังคมให้เป็นสังคมที่มีสุขภาพดี

กระทรวงสาธารณสุข (2541 : 1) ให้ความหมายทักษะชีวิตว่า หมายถึง ความสามารถอันประกอบด้วยความรู้ เจตคติ และทักษะที่จะจัดการกับปัญหารอบ ๆ ตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเพศ สารเสพติด บทบาทชาย-หญิง ชีวิตครอบครัว สุขภาพ อิทธิพล สื่อ สิ่งแวดล้อม จริยธรรม ปัญหาสังคม ฯลฯ

กรมอนามัย (2539 : 1) กล่าวว่า "ทักษะชีวิต" เป็นความสามารถอันประกอบด้วย ความรู้ เจตคติ และทักษะอันที่จะจัดการกับปัญหารอบๆตัว ในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต

วนิดา ขาวมงคล (2546:13) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิต ไว้ดังนี้

1. ความสามารถของมนุษย์ที่คิดตัวเองแต่กำเนิด

2. ความสามารถของมนุษย์ที่สามารถเรียนรู้จากตนเองและผู้อื่น ซึ่งรวมถึงสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและทางสังคมที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้น

3. ความสามารถที่ประกอบด้วยความรู้ เจตคติ และทักษะการจัดการกับชีวิตของตนเอง กับปัญหา กับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้

4. ความสามารถที่มนุษย์ควรจะได้พัฒนาได้จนบรรลุจุดสูงสุดในชีวิต คือ ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

ขงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ (2538 : 7) กล่าวว่าทักษะชีวิตเป็นความสามารถของคนในการจัดการกับปัญหารอบตัว โดยอาศัยเจตคติและทักษะบุคคล

ประเสริฐ ดันสกุลและคณะ (2538 : 7) ให้ความหมายทักษะชีวิต ว่าเป็นความสามารถและความชำนาญในการประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์ เพื่อตัดสินใจเลือกทางแก้ปัญหาทางพฤติกรรมและสังคม ที่เกิดขึ้นในชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

คุษฎี เจริญสุข (2540 : 1) ให้ความหมายทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะตัดสินใจแก้ปัญหา ตลอดจนการปรับตัวให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้อง สามารถเผชิญกับความต้องการและสิ่งท้าทายในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

ทองคุณ หงส์พันธ์ (2545 : 3) ให้ความหมายของทักษะชีวิตว่าเป็นความสามารถพื้นฐานที่ทุกคนจำเป็นต้องมีและใช้ในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขโดยไม่เป็นภาระของสังคม เป็นลักษณะหรือความสามารถเชิงสังคมจิตวิทยา ซึ่งต้องเป็นทักษะภายในที่ช่วยให้สามารถเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุปทักษะชีวิต เป็นความสามารถโดยรวมของบุคคลที่จะคิด ตัดสินใจแก้ปัญหาและปรับตัวเพื่อให้มีพฤติกรรมที่เป็นไปทางที่เหมาะสม ถูกต้อง สามารถจัดการกับความ ต้องการ ปัญหาและสถานการณ์ต่างๆเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ให้มีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์และสังคม

1.2 องค์ประกอบของทักษะชีวิต

คุณภาพของชีวิตเป็นสิ่งที่มนุษย์ทั้งหลายปรารถนาที่จะให้เกิดขึ้น การมีชีวิตอย่างมีคุณภาพในวัฒนธรรมไทยหรือวัฒนธรรมพื้นฐานของมนุษย์โดยทั่วไป แต่ดั้งเดิม คือ การอยู่ดี กินดี มีความสุข เมื่อสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย มาตรฐานชีวิตของมนุษย์ก็เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้เหมาะสม สอดคล้องกับความเป็นไปของสังคมโลกยุคปัจจุบัน

ได้มีผู้กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะชีวิตไว้หลายแนว อาทิ องค์การอนามัยโลก คณะกรรมการ โครงการพิเศษการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 3) กรมวิชาการและกรมสุขภาพจิต

องค์ประกอบของทักษะชีวิตที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้เป็นองค์ประกอบที่เป็นความสามารถของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ ที่ควรพัฒนาและนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ และมีมาตรฐานชีวิตของความเป็นมนุษย์ที่ดี สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขทั้งในสังคมย่อยตลอดไปจนถึงสังคมโลก มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

องค์การอนามัยโลก (WHO. 1994 : 1 - 3) จัดองค์ประกอบของทักษะชีวิตหลัก (core life skills) ไว้ 10 ประการ ซึ่งจัดเป็นคู่ไว้ 5 คู่ คือ

1. การคิดวิเคราะห์วิจารณ์และความคิดสร้างสรรค์
2. ความตระหนักรู้ในตนเองและความเห็นใจผู้อื่น
3. การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร
4. การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา
5. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

เมื่อนำองค์ประกอบทั้ง 5 ข้างต้น (WHO. 1994 : 1 - 3) มาจัดแบ่งตามพฤติกรรมการเรียนรู้ 3 ด้าน จะได้ดังนี้

1. ด้านพุทธิพิสัย (ด้านปัญหา ความคิด) ได้แก่ ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์และความคิดสร้างสรรค์
2. ด้านจิตพิสัย (ด้านจิตใจ) ได้แก่ ความตระหนักรู้ในตนและความเห็นใจผู้อื่น
3. ด้านทักษะพิสัย (ด้านการกระทำ) ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา การจัดการกับอารมณ์ และความเครียด

องค์ประกอบของทักษะชีวิตในด้านพุทธิพิสัย พิสัย (ด้านปัญหา ความคิด) เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุด และถูกจัดเป็นองค์ประกอบร่วมของทุกองค์ประกอบที่เป็นทักษะชีวิต เพราะเป็นลักษณะและความสามารถทางสมองของบุคคลในการเรียนรู้ รับรู้ และเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ตั้งแต่ขั้นพื้นฐานจนถึงองค์ความรู้ โดยบุคคลใช้ความสามารถในทางสมองก่อให้เกิดความคิดและปัญหาในการเรียนรู้ชีวิต และสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน นอกเหนือจากความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และความคิดสร้างสรรค์ ตามนิยามขององค์การอนามัยโลก (WHO) แล้ว นักการศึกษาได้เพิ่มลักษณะทางความคิดเพิ่มเติมจากเดิมในอีกหลายรูปแบบของความคิดที่จำเป็นสำหรับทักษะชีวิต เช่น ความคิดเชิงเชื่อมโยง ความคิดแบบโยนิโสมนสิการ ความคิดแบบมีวิจารณญาณ ฯลฯ เป็นต้น ทักษะในด้านความคิดนี้รวมถึงผลจากความคิดที่สามารถบรรลุถึงขั้นปัญหา คือ การรู้แจ้งและนำไปใช้ด้วย

ลักษณะขององค์ประกอบของทักษะชีวิต ตามคำนิยามของ WHO (วนิดา ขวามงคล เอกแสงศรี. 2546 : 6 ; อ้างอิงมาจาก WHO. 1994) ตามของ WHO อาจอธิบายลักษณะของ องค์ประกอบของทักษะชีวิตไว้ดังนี้

องค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านพุทธิพิสัย ประกอบด้วย

1. ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (critical thinking) เป็นความสามารถที่จะวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูล ข่าวสาร ปัญหา เหตุการณ์ และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองและ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ธรรมชาติ เทคโนโลยี เป็นต้น

2. ความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) เป็นความสามารถในการคิดออกไปอย่าง กว้างขวาง โดยไม่ยึดติดในสิ่งที่เป็นกรอบ หรือสิ่งที่คิดต่อเนื่องกันมาจนกลายเป็นความเคยชินอาจ เป็นความคิดที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ เป็นต้น

องค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านจิตพิสัย หรือเจตคติ ประกอบด้วย

1. ความตระหนักรู้ในตน (self awareness) เป็นความสามารถในการค้นหาและเข้าใจ ในจุดดี จุดด้อยของตนเอง และความแตกต่างของตนเองกับผู้อื่นไม่ว่าจะในแง่ความสามารถ เพศ วัย ระดับ การศึกษา ศาสนา สีผิว สุขภาพ ฯลฯ

2. ความเห็นใจผู้อื่น ๆ (empathy) เป็นความสามารถในการเข้าใจความรู้สึก และเห็น ออกเห็นใจบุคคลที่แตกต่างกับเราในด้านต่าง ๆ ตามลักษณะในข้อ 1

องค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัย หรือด้านการกระทำ ประกอบด้วย

1. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ และการสื่อสาร (interpersonal relationship and communication) เป็นความสามารถในการใช้คำพูด และภาษาท่าทางเพื่อสื่อสาร-ความรู้สึกนึกคิด ของตนเองไปยังผู้อื่น รวมถึงความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่สื่อสารมายัง ตนเอง

2. ทักษะการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหา (decision making and problem solving skill) เป็นความสามารถในการรับรู้ปัญหาโดยรู้สาเหตุของปัญหา นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์จนเกิดความรู้ ความเข้าใจที่จะหาทางเลือกที่เหมาะสม ทำให้ตัดสินใจหาทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาอาจ ถึงขั้นแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

3. ทักษะการจัดการกับอารมณ์ และความเครียด (coping with emotion and stress skill) เป็นความสามารถในการประเมินอารมณ์ที่เกิดขึ้น รู้เท่าทันกับอารมณ์มีอิทธิพลทำให้เกิด พฤติกรรมทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ได้ ดังนั้นจึงต้องรู้จักเลือกใช้ชีวิตที่ถูกต้อง และ เหมาะสมจัดการกับอารมณ์ที่อาจก่อให้เกิดปัญหาที่ยืดเยื้อต่อเนื่องได้ รู้สาเหตุของความเครียดที่

เกิดขึ้น รู้วิธีการควบคุมระดับความเครียด เช่น การผ่อนคลายความเครียด รู้จักหลีกเลี่ยงสาเหตุที่จะทำให้เกิดความเครียดซึ่งอาจจะนำมาซึ่งพฤติกรรมหรือสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ได้

องค์ประกอบทักษะชีวิตตามแนวคิดของคณะกรรมการ โครงการพิเศษการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ

คณะกรรมการโครงการพิเศษของสำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
(วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี. 2546 : 8 ; อ้างอิงมาจาก คณะกรรมการ โครงการพิเศษของ
สำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2541) กล่าวถึง ความสำคัญและองค์ประกอบของ
ทักษะชีวิต ซึ่งสรุปได้ว่า การเรียนรู้ย่อมมีเป้าหมายในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมี
ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลนั้นมิได้มีขอบเขตเพียงความรู้ หรือความจำในข้อมูลเท่านั้น แต่
หมายถึง การมีทักษะชีวิตและคุณลักษณะที่จำเป็น 4 ประการ คือ

1. ทักษะชีวิตและคุณลักษณะด้านปัญหาและความคิด ทักษะชีวิตและคุณลักษณะ
ด้านปัญหาและความคิดเป็นลักษณะและความสามารถทางสมองของบุคคลในการเรียนรู้ เข้าใจ
สิ่งต่าง ๆ จากระดับความคิดพื้นฐานไปสู่ความคิดขั้นสูงอย่างเป็นระบบ เช่น การคิดอย่างมี
วิจารณญาณ ซึ่งเป็นกระบวนการคิดที่ประมวลผ่านการพิจารณา กลั่นกรอง ไตร่ตรอง ทบทวน
ในแง่ความถูกต้องตามความเป็นจริงอย่างมีเหตุผลมีหลักการ และตรงประเด็น คณะกรรมการ
โครงการพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้ให้ความสำคัญกับ
ความคิดอย่างมีวิจารณญาณนี้มาก และเชื่อว่าบุคคลที่มีความคิดมีวิจารณญาณจะสามารถนำไปใช้
ประโยชน์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการศึกษาวิจัยต่าง ๆ ได้

นอกจากความสำคัญของการคิดอย่างมีวิจารณญาณแล้ว คณะผู้เขียนก็ยังเน้นใน
เรื่องคุณลักษณะการคิดแก้ปัญหา ซึ่งสรุปได้ว่า ในโลกปัจจุบันสังคมโลกนี้มีความซับซ้อนวุ่นวาย
จนก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ที่หลากหลายและซับซ้อนมากขึ้นเป็นลำดับ ดังนั้นทักษะชีวิตในด้าน
การคิดแก้ปัญหา จึงเป็นลักษณะสำคัญที่ควรฝึกให้เด็กได้มีทักษะเพื่อการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต
อย่างมีคุณภาพ โดยมีหลักการสำคัญในการฝึกการคิดที่ว่า ปัญหาทุกอย่างสามารถแก้ปัญหาย่าง
ถูกต้องเหมาะสม และใช้ความพยายามที่จะแก้ปัญหากที่เกิดขึ้นจนลุล่วงไปได้ด้วยดี

การคิดสร้างสรรค์ เป็นคุณลักษณะด้านปัญหาทางความคิดอีกประการหนึ่งที่ได้
เน้นให้เห็นว่ามีความสำคัญต่อการฝึกทักษะชีวิตเพราะการพัฒนาการคิดสร้างสรรค์จะทำให้มี
เครื่องมือในการนำความรู้ข้อมูลและสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ มาสร้างรูปแบบของความคิด
หรือประดิษฐ์คิดค้น ปรับเปลี่ยน สิ่งที่แปลกแยกแตกต่างออกไปจากสิ่งเดิม ๆ ทำให้เกิดความ
คล่องแคล่วความหลากหลาย และความริเริ่มในด้านความคิด เกิดความเป็นอิสระและยืดหยุ่นใน
การคิดได้มากขึ้น

2. ทักษะชีวิตและคุณลักษณะด้านจิตใจ ทักษะชีวิตและคุณลักษณะด้านจิตใจเป็นคุณลักษณะความสามารถและความชำนาญของบุคคลที่มีทักษะชีวิตในด้านจิตใจ และอารมณ์อยู่ในสภาพสงบและมีคุณภาพคุณลักษณะทางจิตใจที่เน้นให้เห็นความสำคัญก็คือ การมีสุนทรียภาพ ความสงบสุขในจิตใจ ความมีสติ สมาธิ ความเพียร ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี และความเชื่อมั่นในตนเอง โดยมีจุดประสงค์ให้เด็กได้พัฒนาทั้งตนเองและปกป้องดูแลบุคคลอื่นในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ความอบอุ่น และมีสันติได้

3. ทักษะชีวิตและคุณลักษณะด้านการกระทำเป็นลักษณะและความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมหรืองานต่าง ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว มีแบบแผนที่ชัดเจน โดยมีพื้นฐานของสุขภาพทางกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง ทักษะในด้านการกระทำนี้จะต้องได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งผลให้เกิดความชำนาญในกิจกรรมและการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จุดสำคัญที่คณะผู้เขียนเน้นในทักษะชีวิตด้านนี้ก็คือ มีเป้าหมาย และทิศทางการทำงานที่ชัดเจนทำงานด้วยความรวดเร็ว แม่นยำ มีแบบแผนที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานที่ชัดเจน ทำงานด้วยความรวดเร็ว แม่นยำ มีแบบแผนที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานที่ดี โดยมีลักษณะของการเคลื่อนไหว อวัยวะต่าง ๆ อย่างสัมพันธ์สอดคล้องกลมกลืนมีจังหวะที่ราบรื่น

4. ทักษะชีวิตและคุณลักษณะด้านสังคม เป็นลักษณะและความสมารถที่ต้องใช้ในการดำเนินชีวิตร่วมกับบุคคลโดยทั่วไป เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน ความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ๆ ได้ตามเป้าหมาย มีความสุขในการทำงาน ทักษะชีวิตทางด้านสังคมต้องการความสามารถในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

- 4.1 การติดต่อสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์
- 4.2 การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
- 4.3 การรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

องค์ประกอบของทักษะชีวิตและคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ประการนี้ จะแตกต่างจากองค์ประกอบในเบื้องต้นที่จัดองค์ประกอบของทักษะชีวิตออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (ความคิด) ด้านจิตพิสัย (จิตใจ) และทักษะพิสัย (การกระทำ) โดยเพิ่มลักษณะด้านสังคมแยกออกมาจากด้านจิตใจ

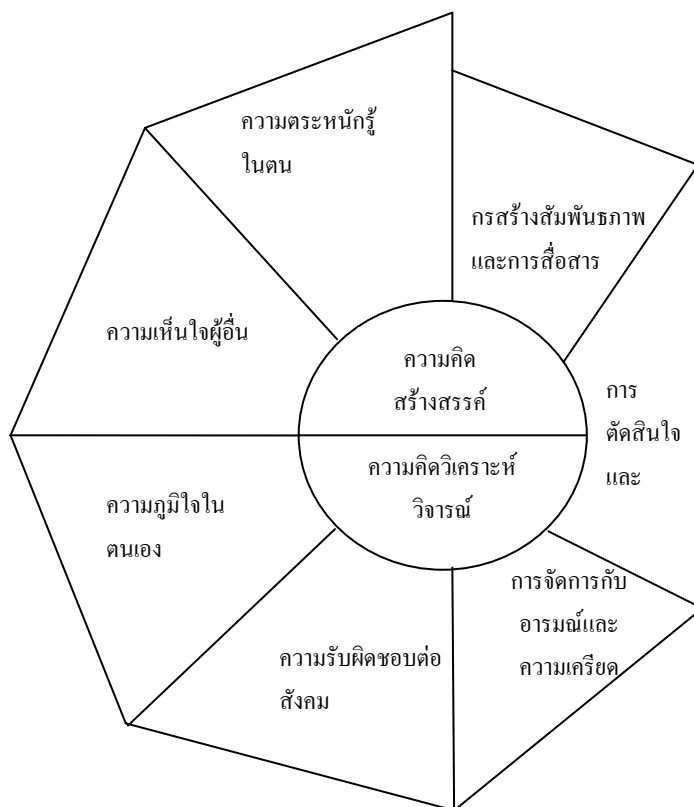
กรมวิชาการ (2543 : 6) ได้สรุปทักษะชีวิตที่จำเป็นในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของเด็กและเยาวชน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีดังต่อไปนี้

1. การรู้จักตนเอง เข้าใจตนเองและเห็นคุณค่าของตนเอง
2. การรู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณและคิดสร้างสรรค์
3. การรู้จักตัดสินใจและแก้ไขปัญหา

4. การรู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลความรู้
  5. การสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น
  6. การจัดการภาวะอารมณ์และความเครียด
  7. การปรับตัวท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงและริเริ่มสิ่งใหม่
  8. การตั้งเป้าหมาย การวางแผนและดำเนินการตามแผน
  9. ความเห็นใจผู้อื่น ความรับผิดชอบต่อสังคมและในสิ่งที่ต้องรับผิดชอบ
- องค์ประกอบทักษะชีวิตในรูปแบบของกรมสุขภาพจิต

ในปัจจุบันได้มีรูปแบบของการจัดองค์ประกอบของทักษะชีวิต เป็น 12 องค์ประกอบ (วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี. 2546 : 8 ; อ้างอิงมาจาก กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2543) โดยได้จัดให้ทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และความคิดสร้างสรรค์เป็นพื้นฐานที่สำคัญ ส่วนอีก 10 องค์ประกอบแบ่งเป็น ทักษะชีวิตด้านเจตคติ 4 องค์ประกอบ และทักษะชีวิตด้านทักษะอีก 6 องค์ประกอบ ซึ่งการจัดลักษณะนี้จะสามารถแสดงดังภาพประกอบ 1

องค์ประกอบของทักษะชีวิต

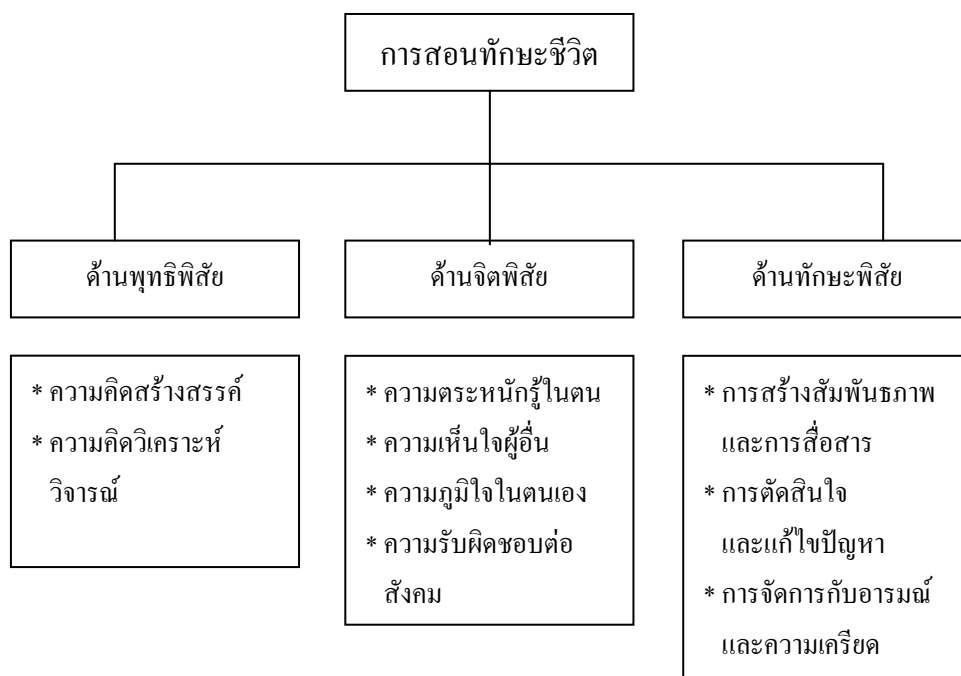
ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบของทักษะชีวิต (วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี. 2546 :12)

องค์ประกอบของทักษะชีวิต 12 ประการ

1.	ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (critical thinking)	ความสามารถที่จะวิเคราะห์แยกแยะข้อมูล ข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัว
2.	ความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking)	ความสามารถในการคิดออกไปอย่างกว้างขวาง โดยไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ
3.	ความตระหนักรู้ในตน (self awareness)	ความสามารถในการค้นหา และเข้าใจจุดดี จุดด้อยของตนเองและความแตกต่างจากบุคคลอื่น
4.	ความเห็นใจผู้อื่น (Empathy)	ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึก และเห็นอกเห็นใจในบุคคลที่แตกต่างจากเรา
5.	ความภูมิใจในตนเอง (self esteem)	ความรู้สึกตนเองว่ามีคุณค่า ค้นพบ และภูมิใจในความสามารถด้านต่าง ๆ ของตน โดยไม่มุ่งสนใจแต่เรื่องความโก้เก๋ รูปร่าง หน้าตา เสน่ห์ หรือความสามารถทางเพศ
6.	ความรับผิดชอบต่อสังคม (social responsibility)	ความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และมีส่วนรับผิดชอบในความเจริญ หรือเสื่อมของสังคม
7-8	การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร (interpersonal communication)	ความสามารถในการใช้คำพูด และภาษาท่าทาง เพื่อการสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตน และรับรู้ความรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่าย
9-10	การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา (decision making and problem solving)	ความสามารถในการรับรู้ปัญหา สาเหตุ หาทางเลือก วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของทางเลือก ประเมินทางเลือก และลงมือแก้ปัญหาอย่างถูกต้องเหมาะสม

11-12 การจัดการกับอารมณ์ และความเครียด (coping with Emotion and Stress)	ความสามารถในการประเมินและรู้เท่าทันอารมณ์หรือ อารมณ์ หรือความเครียด ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของ เลือกใช้วิธีการจัดการกับอารมณ์หรือความเครียดและ มีวิธีป้องกันการเกิดอารมณ์ หรือความเครียด ที่เหมาะสม
--	---

จากองค์ประกอบทักษะชีวิต 12 ประการ สามารถนำมาแบ่งเป็น 3 ด้านในแง่ปรัชญาในการเรียนรู้ ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 การสอนทักษะชีวิต (วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี. 2546 : 15)

กรมสุขภาพจิต (วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี. 2546 : 15) ได้กล่าวว่า การแบ่งดังกล่าวเป็นการแบ่งตามวัตถุประสงค์หลักของทักษะชีวิตแต่ละด้าน แต่ในความเป็นจริง การสอนทักษะชีวิตแต่ละองค์ประกอบจะมีการผสมผสานการเรียนรู้ครบทั้ง 3 ด้าน

สรุปได้ว่าองค์ประกอบทักษะชีวิตที่กรมสุขภาพจิตได้จำแนกเป็นกลุ่ม จัดไว้ 3 กลุ่ม คือ

1. องค์ประกอบทักษะชีวิต กลุ่มด้านพุทธิพิสัย คือ กลุ่มที่มีองค์ประกอบของการใช้ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และความคิดสร้างสรรค์

2. องค์ประกอบทักษะชีวิตกลุ่มด้านจิตพิสัย หรือเจตคติ คือ กลุ่มที่ประกอบด้วยทักษะที่กล่าวถึงความคิดความเชื่อที่มีความรู้สึก (อารมณ์และจิตใจ) และความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง และผู้อื่น รวมทั้งทักษะทางด้านสังคม ซึ่งได้แก่ ความตระหนักรู้ในตนเอง และผู้อื่น รวมทั้งทักษะทางด้านสังคม ซึ่งได้แก่ ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม

3. องค์ประกอบทักษะชีวิตกลุ่มทักษะพิสัย คือ กลุ่มที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่เป็นความสามารถของมนุษย์ที่ไม่มีมาก่อน แต่ได้เรียนรู้จนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน เห็นจริง แล้วฝึกฝนกระทำจนเกิดความชำนาญและมีความสามารถในทักษะนั้นได้ กลุ่มนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบในการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา รวมทั้งการจัดการกับอารมณ์และความเครียด

1.3 ความหมายและลักษณะขององค์ประกอบทักษะชีวิต

จากองค์ประกอบทักษะชีวิตทั้ง 12 ประการของกรมสุขภาพจิต ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดของความหมายและลักษณะในแต่ละองค์ประกอบทั้ง 12 องค์ประกอบดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 ความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking)

ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มืออยู่ในตัวของคนทุกคน ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าใครจะมีมากหรือน้อยแตกต่างกันไป มีผู้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้หลากหลายดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2543 :1) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถในการคิดออกไปอย่างกว้างขวางโดยไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ

องค์การอนามัยโลก (1997:2) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์มีส่วนสนับสนุนในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในการค้นหาทางเลือกต่างและผลที่เกิดขึ้นในแต่ละทางเลือก ถึงแม้ว่ายังไม่มีมติตัดสินใจและแก้ปัญหาก็ตามความคิดสร้างสรรค์ยังช่วยให้บุคคลสามารถนำประสบการณ์ที่ผ่านมามาใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

ธนพัชร แก้วปฎิมา (2547 : 17) กล่าวว่า เป็นความสามารถในการคิดเชิงสังเคราะห์ ข้อมูลจากประสบการณ์ ในประเด็นการหาทางเลือกหรือหาทางออกของการตัดสินใจแลแก้ปัญหาเกี่ยวกับสื่อเทคโนโลยีและสารสนเทศด้วยมุมมองที่หลากหลาย ตลอดจนสามารถคาดการณ์ผลกระทบอันเกิดจากทางเลือกนั้น เพื่อหาทางแก้ไขเป็นความสามารถในการคิดอย่างยืดหยุ่น หากต้องเจอสถานการณ์ที่ไม่พึงปรารถนา

วันดี โต้คำ (2547 : 15) กล่าวว่า เป็นความสามารถของบุคคลในการคิดอย่างหลากหลาย แปลกใหม่ และที่เป็นตัวตนของตัวเองและส่วนรวม

ศรีสุรางค์ ทีนะกุล (2542 : 12) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคลเป็นลักษณะความคิดแปลกใหม่ ไม่ลอกเลียนแบบ มีลักษณะที่เป็นตัวของตัวเองซึ่งอาจเกิดจากการคิดปรับปรุงเปลี่ยนแปลงจากความคิดเดิมให้เป็นความคิดที่แปลกใหม่ และแตกต่างจากความคิดเดิมเป็นงานที่สร้างสรรค์และมีประโยชน์

จากความหมายของความคิดสร้างสรรค์ดังกล่าวสรุปได้ว่าเป็นความสามารถของบุคคลที่มีอยู่ในตัวบุคคล เป็นลักษณะความคิดอย่างหลากหลาย แปลกใหม่ ไม่ลอกเลียนแบบ มีลักษณะที่เป็นตัวของตัวเองจนเป็นความคิดที่ก่อให้เกิดคุณค่าต่อตนเองและส่วนรวม แต่เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำกรอบของกรมสุขภาพจิตมาใช้ในการวิจัย ดังนั้นความหมายของความคิดสร้างสรรค์ในการวิจัยครั้งนี้คือ ความสามารถในการคิดที่หลากหลายของบุคคล เพื่อป้องกันตนเองและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลในสถานการณ์ที่เป็นปัญหา

องค์ประกอบที่ 2 ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (critical thinking)

ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นคำศัพท์ภาษาไทยที่ใช้แทนคำว่า critical thinking นอกจากนี้ยังมีผู้ใช้คำในภาษาไทยอื่นอีก คือ คำว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (คุชฎี เจริญสุข. 2540 : 4 , ทิศนา แคมมณี. 2540 : 12, ประภาศรี รอดสมจิตร. 2542 : 8) และได้มีผู้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ไว้ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2543 :1) กล่าวว่า ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นความสามารถที่จะวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหา และสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัว

องค์การอนามัยโลก (1997 : 2) กล่าวว่า เป็นความสามารถที่จะวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารและประเมินปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อเจตคติและพฤติกรรม เช่น ค่านิยม แรงกดดันจากกลุ่มเพื่อน

ทิศนา แคมมณี และคณะ (ศึกษาธิการ. ม.ป.ป. : 40) กล่าวว่า ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ คือ การคิดอย่างรอบคอบสมเหตุสมผล ผ่านการพิจารณาปัจจัยรอบด้านอย่างกว้างไกล ลึกซึ้ง และผ่านการพิจารณา ถ่วงถอง ทั้งทางด้านคุณ-โทษ และคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งนั้น ๆ มาแล้ว ผู้ที่รู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณจะสามารถแก้ปัญหาหรือเลือกทางเลือกได้อย่างถูกต้อง ไม่ผิดพลาด

นอริส (ชลชัย ทัศนุณี. 2542 : 39 ; อ้างอิงมาจาก Kintgen & Andrews. 1991) กล่าวว่า ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นการคิดที่เป็นเหตุเป็นผล และมีการสะท้อนการคิดที่มุ่งสู่การตัดสินใจที่จะทำหรือจะเชื่อ

ยีนเกอร์ (Yinger. 1988 : 14) กล่าวว่า ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นกิจกรรมรู้คิดที่ เกี่ยวพันกับการประเมินผลลัพธ์ทางการคิด ที่มีความสำคัญต่อการแก้ปัญหา การคิดตัดสินใจและ การสร้างสรรค์ผลลัพธ์ต่าง ๆ อีกทั้งการปรับเปลี่ยนสภาพการณ์ เพื่อการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจ

แกงค์ (Gange.1981 : 87) กล่าวว่า ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นกระบวนการทักษะ ภายใต้นที่เลือก และนำไปสู่การให้คำนิยาม และการแก้ปัญหาใหม่

ทิสนา แคมมณี (2540: 5) ได้เสนอกระบวนการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ว่ามีขั้นตอนวิธีการ คิดดังนี้

1. ตั้งเป้าหมายในการคิด
2. ระบุประเด็นในการคิด
3. ประมวลข้อมูลทั้งทางด้านข้อเท็จจริง และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่คิด ทั้งกว้าง ลึก และไกล

4. วิเคราะห์ จำแนกแยกแยะข้อมูล จัดหมวดหมู่ของข้อมูล และเลือกข้อมูลที่จะ นำมาใช้

5. ประเมินข้อมูลที่จะใช้ในแง่ความถูกต้อง ความเพียงพอและน่าเชื่อถือ
6. ใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาข้อมูลเพื่อแสวงหาทางเลือก/คำตอบที่สมเหตุสมผล ตามข้อมูลที่มี

7. เลือกทางเลือกที่เหมาะสม โดยพิจารณาถึงผลที่จะตามมา และคุณค่าหรือ ความหมายที่แท้จริงของสิ่งนั้น

8. ชั่งน้ำหนัก ผลได้ ผลเสีย คุณ-โทษ ในระยะสั้นและระยะยาว
  9. ไตร่ตรอง ทบทวนกลับไปมาให้รอบคอบ
  10. ประเมินทางเลือกและลงความเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่คิด
- นอกจากนั้นแล้วทิสนา แคมมณี และคณะ ได้เสนอลักษณะของผู้ที่คิดอย่างวิเคราะห์ วิจารณ์ไว้ดังนี้

1. ความสามารถกำหนดเป้าหมายในการคิดได้อย่างถูกต้อง
2. สามารถระบุประเด็นในการคิดได้อย่างชัดเจน
3. สามารถประมวลข้อมูลทั้งทางด้านข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่ คิดทั้งทางกว้าง ทางลึก และไกล
4. สามารถวิเคราะห์ข้อมูลและเลือกใช้ข้อมูลในการคิดได้
5. สามารถประเมินข้อมูลได้

6. สามารถใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาข้อมูลและเสนอคำตอบและทางเลือกที่สมเหตุสมผลได้

7. สามารถเลือกทางเลือกหรือลงความเห็นในประเด็นที่คิดได้

จากความหมายของความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ดังกล่าวสรุปได้ว่า ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารและประเมินปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรม เช่น ค่านิยม แรงกดดันจากกลุ่มเพื่อน อิทธิพลจากสื่อต่างๆ ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตคือ ความสามารถในการคิดที่ได้ไตร่ตรองอย่างรอบคอบถึงผลที่จะเกิดขึ้นทั้งในด้านบวกและด้านลบในสถานการณ์ที่เป็นปัญหา

องค์ประกอบที่ 3 ความตระหนักรู้ในตนเอง (self awareness)

มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับความตระหนักรู้ในตน ไว้ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2543: 19) กล่าวว่า ความตระหนักรู้ในตน เป็นความสามารถในการค้นหาและเข้าใจจุดดีจุดด้อยของตนเอง และความแตกต่างจากบุคคลอื่น อันได้แก่ ความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา สีผิว ท้องถิ่น สุขภาพ เป็นต้น

องค์การอนามัยโลก (1997 : 2) กล่าวว่า เป็นความสามารถในการเข้าใจในจุดดีจุดด้อยของตน อะไรที่ตนเองปรารถนาและเข้าใจในความแตกต่างจากบุคคลอื่น สามารถอยู่ภายใต้แรงกดดันต่างๆ ในชีวิตได้ นอกจากนี้ยังส่งผลต่อการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและการเห็นอกเห็นใจผู้อื่นอีกด้วย

สุภาพร ดาวดี (2537 : 40) กล่าวว่า ความตระหนักรู้ในตน เป็นการรู้ตัวหรือการรู้สัมผัสเกี่ยวกับตนเองของบุคคลในสถานการณ์ที่ถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้า คือ รู้ว่าตนเองกำลังคิดอะไร รู้สึกอย่างไร และกำลังทำอะไรในขณะนั้น โดยอาศัยการมุ่งสนใจเข้าสู่ตนเอง

แฟลแมน (Feldman. 1992 : 3) กล่าวว่า ความตระหนักรู้ในตน เป็นการรู้สัมผัสเกี่ยวกับตนเอง บุคคลอื่น และสิ่งแวดล้อมในขณะนั้น คือรู้ว่าตนเองกำลังคิดอะไร รู้สึกอย่างไร และทำอะไรกับตนเองกับผู้อื่น หรือกับสิ่งอื่น ๆ ในขณะนั้น ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

โรส (Ross. 1992 : 53) กล่าวว่า ความตระหนักรู้ในตน เป็นการตระหนักในตนเองที่เกิดจากการมุ่งความสนใจเข้าสู่ตนเอง ซึ่งจะเกิดขึ้นชั่วคราวตามสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่มากระตุ้น

จากความหมายของความตระหนักในตนเองดังกล่าวสรุปได้ว่าความตระหนักในตนเอง หมายถึง การรับรู้และเข้าใจความรู้สึก ความคิด และอารมณ์ของตนเอง ได้ตามความเป็นจริงเท่าทันปัจจุบัน และสามารถควบคุมอารมณ์และความรู้สึกของตนเองได้ สามารถประเมินตนเองได้ตามความเป็นจริง และรับรู้ใน ความสามารถและคุณค่าของตนเอง

การสร้างความตระหนักในตนเองนั้นสามารถที่จะปฏิบัติได้ดังที่ Kalman (1993 : 72-74) เสนอไว้ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งสามารถปฏิบัติได้ 3 รูปแบบ คือ

1.1 การฟังตนเอง โดยการสำรวจหรือสังเกตความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนเองว่าเป็นอย่างไร ซึ่งเป็นกระบวนการของภาวะตื่นอยู่เสมอ

1.2 การฟังคนอื่น เป็นการศึกษาตนเองโดยอาศัยการสังเกตปฏิกิริยาของผู้อื่นที่มีต่อตน ทำให้ทราบว่าคนอื่นมองตนเองอย่างไร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าตนเองจะเปิดใจได้มากน้อยขนาดไหน

1.3 การบอกคนอื่นเกี่ยวกับตนเอง เป็นการเปิดเผยตนเอง ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการพัฒนาความตระหนักในตนเอง

2. การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (interpersonal relationships) ซึ่งครอบครัวมักเป็นแหล่งแรก และแหล่งสุดท้ายที่จะให้บทสอนเกี่ยวกับความตระหนักในตนเอง โดยการเรียนรู้นี้จะขึ้นกับประสบการณ์ชีวิต รวมถึงสัมพันธภาพที่ตนมีกับครู อาจารย์ ผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชา

การพัฒนาความตระหนักในตนเองนี้ถ้ามีการฝึกฝนไม่ว่าจะรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตก็จะสามารถสร้างสมดุลให้กับตนเอง มีทักษะในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ซึ่งมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อตนเอง

องค์ประกอบที่ 4 ความเห็นใจผู้อื่น (emphaty)

กรมสุขภาพจิต (2543:19) กล่าวว่า ความเห็นใจผู้อื่น หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกและเห็นอกเห็นใจบุคคลที่แตกต่างกับเรา อันได้แก่ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา สีผิว ท้องถิ่น สุขภาพ เป็นต้น

กรมวิชาการ (2543 : 6) กล่าวว่าความเห็นใจผู้อื่น หมายถึง การอยู่ร่วมกันในสังคม จำเป็นต้องอาศัยความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การรู้จักผู้อื่น การมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน และเห็นความดีงามของผู้อื่นตลอดจนสิ่งแวดล้อมเป็นทักษะชีวิตที่จะช่วยให้เรามีความสุข มีขอบข่ายที่สำคัญดังนี้

1. เข้าใจความแตกต่างของบุคคลและรู้ว่าทุกคนมีค่า
2. เข้าใจถึงอารมณ์ที่ซับซ้อนและการแสดงออกของผู้อื่น
3. เห็นใจและยอมรับบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ

4. รู้จักชื่นชมและซาบซึ้งต่อสิ่งที่ตั้งมารอบตัว
5. สำนึกในบุญคุณของผู้มีคุณและสิ่งแวดล้อม
6. รู้หน้าที่ สิทธิและปฏิบัติตนตามกติกาของสังคมด้วยความรับผิดชอบในเรื่อง

สุขภาพและสาธารณสุข

องค์การอนามัยโลก (1997 : 2) กล่าวว่า เป็นความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกและความเห็นใจบุคคลที่แตกต่างจากเราถึงแม้ว่าเราจะไม่คุ้นเคย ซึ่งจะช่วยให้เราเข้าใจและยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่น ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีทางสังคม เช่นความแตกต่างทางเชื้อชาติวัฒนธรรม โดยเฉพาะบุคคลที่มีความบกพร่องทางจิตใจ หรือบุคคลที่ไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคม

จากความหมายของความเห็นใจผู้อื่น ดังกล่าวสรุปได้ว่า ความเห็นใจผู้อื่น เป็นความสามารถในการรับรู้และเข้าใจความรู้สึกนึกคิด ความต้องการของผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจบุคคลที่แตกต่างจากเราและสามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสม

องค์ประกอบที่ 5 ความภูมิใจในตนเอง (self esteem)

ความภูมิใจในตนเอง เป็นคำศัพท์ภาษาไทยที่ใช้แทนคำว่า self esteem นอกจากนี้ยังมีผู้ใช้คำในภาษาไทยอื่นอีก ได้แก่ ความรู้สึกภาคภูมิใจ (นงลักษณ์ ประเสริฐ, 2537 : 10) ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตน (พรศรี ใจงาม, 2534 : 11 , พรทิพย์ ใจงาม, 2535 : 21) การเห็นคุณค่าในตนเอง (อัปสรศิริ เอี่ยมประชา, 2542 : 7 , วัฒนา มัคคสัน, 2539 : 5 , สมศักดิ์ เจริญศรี, 2543 : 3) และการยอมรับนับถือตนเอง (หลุย จำปาเทศ, 2533 : 8)

ความภูมิใจในตนเองเป็นการตัดสินคุณค่าของตน และการแสดงออกในรูปทัศนคติที่บุคคลนั้นมีต่อตนเอง ความรู้สึกภูมิใจในตนเอง เป็นส่วนประกอบหนึ่งของอัตมโนทัศน์ บางครั้งจะใช้คำว่า ความนับถือตนเอง การเห็นพ้องตนเอง ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง (Taylor, 1982 : 120) หรืออาจใช้การปกป้องตนเอง การยอมรับตนเอง หรือภาพพจน์ของตนเอง (Muhlenkamp and Sayles, 1986 : 334) และได้มีผู้ให้ความหมายของความภูมิใจในตนเอง ไว้ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2543 :23) กล่าวว่า ความภูมิใจในตนเอง เป็นความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า เช่น ความมีน้ำใจ รู้จักให้ รู้จักรับ ค้นพบและภูมิใจในความสามารถด้านต่าง ๆ ของตน อันได้แก่ ความสามารถในด้านสังคม ดนตรี กีฬา ศิลปะ เป็นต้น ซึ่งมีได้มุ่งสนใจแต่ในเรื่องรูปร่างหน้าตา เสน่ห์ หรือความสามารถทางเพศ การเรียนเก่ง เท่านั้น

อัปสรศิริ เอี่ยมประชา (2543 : 12) กล่าวว่า ความภูมิใจในตนเอง เป็นการประเมินความเชื่อหรือความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเอง มีความเคารพและยอมรับในตนเองว่ามีค่าสำคัญ มีความสามารถและใช้ความสามารถที่มีอยู่กระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่วางไว้โดยได้รับการยอมรับจากบุคคลในสังคม

สมศักดิ์ เจริญศรี (2543 : 40) กล่าวว่า ความภูมิใจในตนเอง เป็นผลรวมแนวทางที่บุคคลรับรู้และพิจารณาตัดสินตัวเองจากการยอมรับของสังคม ความสำเร็จ เป็นที่ยอมรับจากบุคคลอื่นทั้งในครอบครัว เพื่อน ในการกระทำของตนเอง

พิสมัย สุขอมรัตน์ (2540 : 43) กล่าวว่า ความภูมิใจในตนเอง เป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองว่าตนเองมีความสำคัญ มีความสามารถในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ ตลอดจนมีความเชื่อมั่นว่าตนเองได้รับการยกย่องนับถือจากเพื่อนฝูง ครอบครัว และสังคม

วัฒนา มัคสมัน (2539 : 16) กล่าวว่า ความภูมิใจในตนเอง เป็นการที่บุคคลรับรู้ถึงลักษณะของตนเอง ประเมินลักษณะของตนเอง จากผลการประเมินแล้วยอมรับเชื่อมั่นและชื่นชมในคุณค่าของตนเองในด้านความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จ ความมีคุณค่าและขณะเดียวกันก็ยอมรับข้อจำกัดของตน แล้วแสดงออกในรูปของความรู้สึก ทำตนคดีมีผลต่อการแสดงพฤติกรรม ซึ่งผู้อื่นสามารถสังเกตและรับรู้ได้

อีเมอร์รี่ และคณะ (Emery and other.1993 : 224-225) กล่าวว่า ความภูมิใจในตนเอง เป็นการประเมินคุณค่าของตนเองของบุคคลในประสบการณ์ 3 ส่วน คือ ความรู้สึกถึงคุณค่าของตน ต่อกลุ่มเพื่อน ต่อครอบครัว และต่อโรงเรียน

คูเปอร์สมิท (Copersmith.1984 : 5) กล่าวว่า ความภูมิใจในตนเองเป็นการประเมินคุณค่าของตนเอง แสดงถึงทัศนคติทั้งทางด้านบวกด้านลบ เป็นการตัดสินคุณค่าแห่งตนทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าคุณค่าความสามารถ ความสำคัญ ประสบความสำเร็จและมีคุณค่า ซึ่งสังเกตได้จากคำพูดและพฤติกรรมที่แสดงออก

บราเดอร์ (Brander. 1981 : 110) กล่าวว่า ความภูมิใจในตนเองเป็นลักษณะของความเชื่อมั่นและการมีความนับถือตนเอง อันเกิดจากความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ความมั่นใจในความสามารถของตนที่กระทำสิ่งใดให้สำเร็จได้ตามความพอใจ

จากความหมายของความภูมิใจในตนเองดังกล่าวสรุปได้ว่าความภูมิใจในตนเอง เป็นความรู้สึกที่คิดต่อตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ค้นพบและภูมิใจในความสามารถด้านต่างๆของตน มีความเชื่อมั่นและนำสิ่งเหล่านี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นได้

นอกจากนั้นมาสโลว์ (อัสพรศิริ เอี่ยมประชา. 2543 : 12 ; อ้างอิงมาจาก Maslow. 1987) ยังได้กล่าวว่าความภูมิใจในตนเอง เป็นขั้นหนึ่งในทฤษฎีความต้องการพื้นฐาน 5 ประการของมนุษย์ ได้แก่ 1) ความต้องการทางด้านร่างกาย 2) ความต้องการความปลอดภัย 3) ความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ 4) ความต้องการความภูมิใจในตนเอง และ 5) ความต้องการรู้จักตนเองตรงตามสภาพที่เป็นจริง ซึ่งความต้องการความภูมิใจในตนเองนั้น มนุษย์ทุกคนมีความ

ปรารถนาในการประเมินคุณค่าของตนเองไว้ในระดับค่อนข้างสูง ความภูมิใจในตนเองเป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเอง เป็นความรู้สึกที่ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เชื่อว่าตนเองมีคุณค่า มีความเข้มแข็ง มีความสามารถ และมีความพึงพอใจในตนเอง ตลอดจนมีความรู้สึกที่ตนเองเป็นบุคคลที่มีประโยชน์ และคุณค่าต่อสังคมที่อยู่อาศัย ความภูมิใจในตนเองเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานในขั้นที่ 4 ของความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ของมาสโลว์ เป็นความต้องการที่มีความสำคัญและเข้าใจยากที่สุดเพราะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ มากมาย ความภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์กับความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ และถ้าหากมนุษย์ได้พัฒนาความภูมิใจในตนเองขึ้นไปอีกก็จะเข้าสู่ขั้นบรรลุการรู้จักตนเองตามสภาพที่เป็นจริง ซึ่งเป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความภูมิใจในตนเอง

ลูเปอร์สมิท (พรศรี ใจงาม, 2534 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Corpersmith, 1984) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความภูมิใจในตนเอง ไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบภายในบุคคล หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลแต่ละคนที่มีผลทำให้ความภูมิใจในตนเองของบุคคลแต่ละคนแตกต่างกัน องค์ประกอบภายในบุคคล ประกอบด้วย

1.1 ลักษณะทางกายภาพ (physical attribute) ลักษณะทางกายภาพของบุคคลขึ้นอยู่กับความภูมิใจในตนเอง ลักษณะทางกายภาพบางลักษณะมีส่วนช่วยให้บุคคลมีความภูมิใจในตนเองเพิ่มมากขึ้น เช่น ความสวยงาม การมีรูปร่างหน้าตาชวนมอง ซึ่งเป็นลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อความภูมิใจในตนเองของเพศหญิง ความแข็งแรงและความรวดเร็วมีผลต่อความภูมิใจในตนเองของเพศชาย เป็นต้น ลักษณะทางกายภาพใด ๆ ก็ตามก็จะมีผลสัมพันธ์กับความภูมิใจในตนเองมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับค่านิยมของสังคมนั้น ๆ เป็นสำคัญ

1.2 ความสามารถทั่วไป สมรรถภาพและผลงาน (general capacity ability and performance) ความภูมิใจในตนเองนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จทั้งในด้านการเรียนและสังคม ซึ่งมีความสัมพันธ์และช่วยส่งเสริมให้บุคคลเกิดความภูมิใจในตนเองโดยมีสติปัญญาเป็นตัวช่วยสนับสนุนให้ประสบความสำเร็จ

1.3 สภาวะทางอารมณ์ (affective states) สภาวะทางอารมณ์เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกพอใจ ความเป็นสุข ความวิตกกังวลหรืออารมณ์อื่น ๆ ที่อยู่ในตัวบุคคล ความรู้สึกของบุคคลมีความสัมพันธ์กับความภูมิใจในตนเอง คนที่มีความรู้สึกต่อตนเองในทางที่ดี เช่น คิดว่าตนเป็นคนมีความสามารถ ชื่นชมตนเอง พอใจตนเอง เป็นต้น จะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองมากกว่าคนที่มีความรู้สึกต่อตนเองในด้านลบ

1.4 ค่านิยมส่วนบุคคล (self-values) ความภูมิใจในตนเองของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับ การประเมินตัวเองกับสิ่งต่าง ๆ ที่เขาให้ความสำคัญแตกต่างกัน บุคคลมีแนวโน้มจะประเมินโดยใช้ค่านิยมของสังคมเป็นตัวตัดสินคุณค่าของตนเอง ถ้าค่านิยมส่วนบุคคลของเขามีความสอดคล้องกับค่านิยมของสังคม ความรู้สึกภูมิใจในตนเองของบุคคลนั้นก็สูง และถ้าค่านิยมส่วนบุคคลของ他不สอดคล้องกับค่านิยมของสังคม บุคคลนั้นก็จะมีความรู้สึกภูมิใจในตนเองสูง

1.5 ความปรารถนา (aspiration) ความภูมิใจในตนเองของบุคคลส่วนหนึ่งเกิดจากการเปรียบเทียบผลงานและความสามารถของตนกับระดับเกณฑ์ความสำเร็จที่ตั้งไว้ ถ้าบุคคลมีความสามารถหรือผลงานตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ก็จะมีระดับความภูมิใจในตนเองสูง แต่ถ้าบุคคลนั้นไม่ได้มีความสามารถหรือผลงานตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้ บุคคลนั้นก็เกิดความรู้สึกว่าตนเองล้มเหลว ซึ่งผลต่อระดับความภูมิใจในตนเอง

1.6 เพศ (sex) สังคมและวัฒนธรรมส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับเพศชาย โดยเฉพาะเพศชายได้รับมอบหมายตำแหน่งที่มีอำนาจในสังคม ขณะที่เพศหญิงได้รับตำแหน่งและบทบาททางสังคมที่ต่ำกว่า

2. องค์ประกอบภายนอกบุคคล หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ซึ่งส่งผลให้บุคคลเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองที่แตกต่างกัน สภาพแวดล้อมดังกล่าวประกอบด้วย

2.1 ความสัมพันธ์กับครอบครัวหรือพ่อแม่ บรรยากาศในครอบครัวมีผลต่อความภูมิใจในตนเองของเด็กมาก ครอบครัวที่อบอุ่น มีความเข้าใจกัน ให้ความรักและการดูแลเอาใจใส่อย่างดี จะทำให้เด็กมีความภูมิใจในตนเองสูง (ชวณพิศ สันติโรจน์ประไพ. 2534 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Coopersmith. 1981) ซึ่งสภาพแวดล้อมที่ทำให้ผลต่อความภูมิใจในตนเองของเด็กได้แก่ การยอมรับเด็ก ยอมรับความคิดเห็น การกำหนดขอบเขตให้เด็กกระทำไว้อย่างชัดเจนแล้วดูแลให้ ทำตามขอบเขต การให้อิสระในการคิดการกระทำ และการยอมรับการแสดงออกตามที่กำหนดคนออกนั้นแล้วบุคลิกภาพของพ่อแม่ ค่านิยม ก็มีอิทธิพลต่อความภูมิใจในตนเองของเด็กเช่นกัน

2.2 โรงเรียนและการศึกษา บรรยากาศในโรงเรียนจะมีส่วนช่วยในการสนับสนุนให้บุคคลเกิดความภูมิใจในตนเองต่อจากที่บ้าน การที่ครูเปิดโอกาสให้เด็กสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างอิสระโดยไม่ขัดต่อระเบียบที่วางไว้ การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งเป็นพัฒนาความภูมิใจในตนเอง

2.3 สถานภาพทางสังคม การเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น เพื่อชี้บอกสถานภาพทางสังคมของบุคคล เช่น ตำแหน่งการงาน บทบาททางสังคม วงศ์ตระกูล สถานะทางเศรษฐกิจ เป็นต้น บุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมสูง จะได้รับการปฏิบัติที่ทำให้เกิดความรู้สึกภูมิใจในตนเองสูงกว่าคนอื่น ซึ่งตรงกันข้ามกับบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำ

2.4 สังคมในกลุ่มเพื่อน กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อความภูมิใจในตนเองการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน เป็นที่ไว้วางใจของเพื่อน มักจะทำให้มีความภูมิใจในตนเองสูงกว่าคนที่ไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ไม่เป็นที่สนใจของเพื่อน บุคคลที่อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ชอบตำหนิและเยาะเย้ยเขาอยู่เสมอ จะทำให้มีความภูมิใจในตนเองต่ำ

องค์ประกอบที่ 6 ความรับผิดชอบต่อสังคม (social responsibility)

กรมสุขภาพจิต (2543 : 19) กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และมีส่วนรับผิดชอบในความเจริญหรือเสื่อมของสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคมมีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความภูมิใจในตนเอง เพราะหากคนเรามีความภูมิใจในตนเอง คนเหล่านั้นก็มีแรงจูงใจที่จะทำดีกับผู้อื่นและสังคม

กรมสามัญศึกษา (ม.ป.ป.) กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและสังคม บำเพ็ญประโยชน์และสร้างสรรค์ความเจริญให้ชุมชนอย่างเต็มความสามารถ ช่วยสอดคลองพฤติกรรมของบุคคลที่จะเป็นภัยต่อสังคม ให้ความรู้ สนุกสนาน เพลิดเพลิน แก่ประชาชนตามความสามารถของตน ช่วยคิดและแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสังคม เช่น ความสกปรก การรักษาสาธารณสุข ผู้คิดร้ายต่อประเทศชาติ การจราจร การเสียภาษี และการรับบริจาคจากสถานี่ต่าง ๆ ของรัฐ

กรมวิชาการ (2543 : 6) กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคล ว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สามารถทำประโยชน์ต่อส่วนรวมได้ โดยรู้วิธีและปฏิบัติตัวเพื่อรักษาไว้ซึ่งสาธารณสุขสมบัติ ช่วยเหลือสอดส่องบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม เห็นคุณค่าของการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีไทยให้ดำรงอยู่และเคารพในกฎระเบียบข้อบังคับของสังคมตลอดมีความตั้งใจอย่างมุ่งมั่นที่จะแสดงพฤติกรรมอันพึงปรารถนาของสังคม

พรชัย รอดสมจิต (จันทร์จิรา มูลเมือง, 2534 : 3 ; อ้างอิงมาจาก พรชัย รอดสมจิต, 2527 : 11) กล่าวถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ไว้ว่าเป็นสิ่งที่บุคคลได้รับรู้ มีความรู้ หรือปฏิบัติในสิ่งต่อไปนี้ 1) ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อหน้าที่พลเมือง เช่น ปฏิบัติตามระเบียบของสังคม 2) ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อครอบครัว เช่น ไม่นำความเดือดร้อนมาให้ครอบครัว 3) ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ครู-อาจารย์ เช่น ปฏิบัติตนให้อยู่ในกฎข้อบังคับของโรงเรียน

4) ความสำคัญในความรับผิดชอบต่อเพื่อน เช่น ช่วยตักเตือนและแนะนำเมื่อเห็นเพื่อนทำผิด ช่วยเหลือเพื่อนตามความถูกต้องและเหมาะสมให้อภัยเพื่อเพื่อนทำผิด เป็นต้น

จากความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมดังกล่าวสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม กระทำตามหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น

องค์ประกอบที่ 7 ทักษะการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร (interpersonal relationship and communication skills)

การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับคนทุกคน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัว ระหว่างเพื่อน สัมพันธภาพที่ดีมีแนวโน้มให้บุคคลเกิดการตอบสนองต่อกันในทางบวก ทำให้บุคคลมีความเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน เข้าใจกัน ยอมรับกัน มีความจริงใจต่อกัน สามารถยอมรับสิ่งต่าง ๆ ได้ตามจริงและสามารถทำให้เกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Koontz and O'Donnell. 1968 : 4) ซึ่งการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเกือบทั้งหมดเกี่ยวกับกับการสื่อสาร หรืออาจกล่าวได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลปราศจากการสื่อสารไม่ได้ (Beach. 1970 : 11)

แนวคิดการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

นุชนาฏ ศิริพล (2540 : 23) กล่าวว่า การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล เป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลที่เกิดจากความสอดคล้องระหว่างประสบการณ์ การตระหนักรู้ และการสื่อสาร

มิลทอล (Milton. 1981 : 196) กล่าวว่า การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล เป็นขอบเขตทั้งหมดของการกระทำของคนที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคล ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กันเสมือนถูกรวมไว้ในความสัมพันธ์ของการติดต่อสื่อสารกัน การร่วมมือกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการยอมรับซึ่งกันและกัน รวมทั้งการแก้ปัญหาและการจูงใจ

รูเบน (Ruben. 1984 : 249) กล่าวว่า การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล เป็นการสร้างความสนิทสนมและความลงรอยกันในระหว่างบุคคล ซึ่งอาจเป็นเพื่อน คู่รัก ครูกับนักเรียน สามีภรรยา หรือนายจ้างกับลูกจ้าง เป็นต้น

การฝึกทักษะการสื่อสารเพื่อป้องกันการมีพฤติกรรมเสี่ยงนั้นสามารถฝึกได้ดังนี้ (ทักษะชีวิตในโรงเรียน. 2539 : 45)

1. การแสดงความรู้สึกของตนเองประกอบเหตุผล ซึ่งสามารถโต้แย้งได้มากกว่าการให้เหตุผลธรรมดา
2. การขอปฏิเสธ เป็นการแสดงออกถึงสิทธิของตนที่จะไม่เห็นด้วย

3. การขอความเห็นอีกฝ่ายและขอบคุณ เมื่อเขาขอรับการปฏิเสธด้วยความนุ่มนวล โดยคำนึงถึงความรู้สึกของอีกฝ่ายเพื่อรักษาสัมพันธภาพ

4. หากปฏิเสธไม่ได้ผล คู่สนทนายังยืนยันความต้องการเดิมของตน โดยอาจจะใช้วิธีการเข้าชี้ หรือการสบประมาท อาจใช้กระบวนการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ คือ

4.1 ปฏิเสธตรง ๆ ยืนยันการปฏิเสธเพื่อสิทธิของตน

4.2 ต่อรอง หากกิจกรรมที่ดีกว่ามาทดแทน

4.3 ผัดผ่อน ยืดระยะเวลาเพื่อให้ผู้ชวนเปลี่ยนไป

กรมสุขภาพจิต (2543 : 19) ได้กล่าวว่า ทักษะการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร เป็นความสามารถในการใช้คำพูด และภาษาท่าทางเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนและ ความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่าย ไม่ว่าจะในการแสดงความต้องการ ความชื่นชม การปฏิเสธ การสร้างสัมพันธภาพ ฯลฯ

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดของกรมสุขภาพจิตมาใช้ในการวิจัย ดังนั้น ทักษะการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารเป็นความสามารถของบุคคลในการใช้คำพูด และอากัปกริยาท่าทาง เพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนในการสร้างสัมพันธภาพหรือเพื่อการ ปฏิเสธบุคคลอื่น โดยที่ไม่สร้างความขุ่นข้องหมองใจให้กับผู้อื่น

องค์ประกอบที่ 8 ทักษะการตัดสินใจและการแก้ปัญหา (decision making and problem solving skills) ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบทักษะชีวิตด้านนี้ดังต่อไปนี้ การตัดสินใจ มีผู้กล่าวความหมายของการตัดสินใจไว้ดังนี้

โรบิน (Robin. 1991 : 275) กล่าวว่า การตัดสินใจ จะรวมถึงการรับรู้ปัญหา การคิด ปัญหา ค้นหาคำตอบที่เป็นไปได้ ซึ่งจะต้องอาศัยวิธีการ เครื่องมือ การลองผิดลองถูก หรือความหยั่ง รั้วได้ และขึ้นกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการ เพื่อประเมินความเป็นไปได้หลาย ๆ ทาง และนำไปสู่การ ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

ฮาร์ริสัน (Harrison. 1981 : 3) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการประเมินผล เกี่ยวกับทางเลือก หรือตัวเลือกที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการคาดคะเนผลที่เกิดจากทางเลือก ในการปฏิบัติที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายในที่สุด

แพทเทอร์สัน (Patterson. 1980 : 107) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นการที่บุคคลเข้าไป เสี่ยง โดยการรวบรวมและประเมินข้อมูลจากทางเลือกหลายทาง และมีสิ่งประกอบอื่น ๆ ที่สำคัญ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจเลือก

บรูซีส และริชาดสันต์ (พิสมัย สุขอมรัตน์. 2540 : 18 ; อ้างอิงมาจาก Brucess และ Richardson.1989) กล่าวว่า การตัดสินใจ เป็นส่วนหนึ่งของทักษะการป้องกัน (protective skills) และการที่บุคคลจะสุขภาพดีขึ้นอยู่กับการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่เชื่อมโยงกับสุขภาพ คือ มีการประเมินทางเลือกต่าง ๆ มีการวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือก และตัดสินใจเลือกทางที่เป็นผลดีแก่สุขภาพมากที่สุด

คุษฎี เจริญสุข (2540 : 4) กล่าวว่า การตัดสินใจ เป็นความสามารถที่เป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกแนวทางการปฏิบัติต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่จะนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

กอร์สัน(Gordon . 1991 : 244-248) กล่าวว่า ขั้นตอนของการตัดสินใจเป็นทฤษฎีสำคัญที่ทำให้การตัดสินใจนั้นมีประสิทธิผล ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานการณ์ (situation analysis) ซึ่งหมายรวมถึง การพิจารณาถึงองค์ประกอบของสถานการณ์นั้น ๆ ข้อจำกัดที่มีผลกระทบต่อตัดสินใจและความเป็นไปได้ของการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่
2. การตั้งวัตถุประสงค์ (objective and criteria setting) หมายถึง การแยกแยะเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการตัดสินใจ พร้อมทั้งเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดที่ครอบคลุมคุณภาพการยอมรับและความถูกต้อง
3. การค้นหาทางเลือก (alternative search) เป็นขั้นตอนที่ผู้ทำการตัดสินใจ รวบรวมข้อเท็จจริง ศักยภาพของการยอมรับทางเลือกแต่ละทางเลือก หรือทิศทางหลาย ๆ ทิศทางที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยง่าย
4. การประเมินทางเลือก (alternative evaluation) เป็นขั้นตอนที่เมื่อเลือกทางเลือกถูกคิดค้นขึ้น เกณฑ์การประเมินในเรื่องของความเป็นไปได้ ค่าใช้จ่าย ความเที่ยงตรง และความเสี่ยง หรือความไม่แน่นอนของผลที่จะเกิดขึ้น เป็นไปอย่างไรแต่ละทางเลือก
5. การตัดสินใจ (making the decision) ทำโดยอุดมการณ์ ผู้ทำการตัดสินใจจะพยายามเลือกการตัดสินใจในทางเลือกที่ดีที่สุด เหมาะสม สอดคล้องที่สุด แต่ความรับผิดชอบในการตัดสินใจขององค์กรอาจจะขึ้นอยู่กับตัวบุคคล หรือกลุ่มคนที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการเลือก ในความพอใจ ในการวางแผนการตัดสินใจและความเห็นชอบในการตัดสินใจ
6. การประเมินการตัดสินใจ (decision review) เป็นขั้นตอนที่เราควรจะได้หยุดและทบทวนกระบวนการตัดสินใจ แม้ว่าเราจะได้ทำการตัดสินใจไปแล้วก็ตาม ซึ่งจะเป็นขั้นตอนที่จะนำไปสู่การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ

โดยสรุป ทักษะการตัดสินใจ หมายถึง เป็นกระบวนการ แสวงหาทางเลือกเพื่อการตัดสินใจและลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม

การแก้ปัญหา ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

กันยา สุวรรณแสง (2543 : 1139) กล่าวว่า การแก้ปัญหาเป็นการคิดหาหนทางแก้ไขอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมาย เมื่อมีการตั้งจุดมุ่งหมายเอาไว้ แต่มีอุปสรรคขัดขวางไม่ให้บรรลุเป้าประสงค์จึงเกิดปัญหาขึ้น บุคคลจะพยายามคิดหาวิธีขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้หมดไป เป็นการคิดที่มีจุดมุ่งหมาย

สมศักดิ์ ภูวิภาคารวรรณ (2537 : 11) กล่าวว่า การแก้ปัญหาเป็นกระบวนการทำงานที่สลับซับซ้อนของสมอง ในการรวบรวมและเชื่อมโยงความคิดหรือประสบการณ์ต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างมีจุดหมาย เป็นการคิดสร้างสรรค์ขั้นทุติยภูมิ มีลักษณะเป็นทักษะสามารถพัฒนาได้

ศศิรัมย์ ศรีขานนท์ (2540 : 21) กล่าวว่า การแก้ปัญหาเป็นกระบวนการทางความคิด ในการรวบรวมหรือเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับสถานการณ์เป็นปัญหาเข้าด้วยกัน เพื่อหาทางแก้ไขอุปสรรคที่เกิดขึ้นให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายในการขจัดปัญหาให้หมดไป เป็นทักษะซึ่งสามารถพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคลได้

อาภรณ์ ชูดวง (2534 : 14) กล่าวว่า การแก้ปัญหาเป็นพฤติกรรมแบบแผน หรือวิธีดำเนินการที่ต้องอาศัยกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ตลอดจนประสบการณ์เดิมจากการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม มาใช้เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

บอร์น และคนอื่น (Bourne and other. 1971 : 44) กล่าวว่า การแก้ปัญหาเป็นกิจกรรมที่เป็นทั้งการแสดงความรู้ ความคิด จากประสบการณ์ก่อน ๆ และส่วนประกอบของสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบัน โดยนำมาจัดเรียงลำดับเพื่อความสำเร็จในจุดมุ่งหมายบางอย่าง

ครูลิกและรัสติก (Krulik and Rudnick. 1993 : 6) กล่าวว่า การแก้ปัญหาเป็นกระบวนการที่แต่ละบุคคลใช้ก่อนที่จะได้มาซึ่งความรู้ ทักษะ และความเข้าใจในสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย กระบวนการแก้ปัญหาเริ่มต้นจากการเผชิญหน้ากับปัญหา และยุติลงเมื่อได้คำตอบที่บรรลุวัตถุประสงค์ และ ครูลิกและรัสติก (Krulik and Rudnick. 1993 : 40) ได้แบ่งขั้นตอนของกระบวนการแก้ปัญหออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. ทำความเข้าใจและคิด ผู้แก้ปัญหาต้องทำความเข้าใจปัญหา แปลความหมายและหาสัมพันธภาพของปัญหานั้น และทบทวนถึงสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกัน

2. สำรวจและวางแผน ผู้แก้ปัญหาคงวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่ในปัญหา ซึ่งปรากฏออกมาในขั้นตอนที่ผ่านมา ในขั้นตอนนี้จะมีกิจกรรมมากมายเกิดขึ้น โดยผู้แก้ปัญหาคงทำ

ความเข้าใจปัญหาและเกิดเป็นแนวคิดขึ้น และมีการนำแนวคิดมาวางแผนที่จะทำให้สำเร็จเป็นรูปร่าง

3. เลือกวิธีการแก้ปัญหา ผลจากขั้นตอนก่อนหน้านี ผู้แก้จะต้องเลือกหนทางที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดในการแก้ปัญหา

4. ค้นหาคำตอบ เมื่อทำความเข้าใจปัญหาและเลือกวิธีการแก้ปัญหาแล้ว ผู้แก้ปัญหาต้องคาดการณ์ถึงผลที่จะได้รับ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อหาคำตอบ

5. ตรวจสอบผลสะท้อนกลับและขยายผล ตรวจสอบผลสะท้อนกลับว่าวิธีดังกล่าวสามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงได้หรือไม่ และสามารถนำไปใช้แก้ปัญหานั้นได้หรือไม่

บาร์รอน (Barone.1992 : 64) ได้แบ่งขั้นตอนการแก้ปัญหาไว้ดังนี้

1. ทำความเข้าใจปัญหา ว่าปัญหาคืออะไร มีข้อมูลอะไรบ้าง

2. กำหนดแผนการแก้ปัญหา

3. ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน

4. ตรวจสอบย้อนว่าวิธีการที่ใช้สามารถแก้ปัญหาได้หรือไม่ และสามารถนำไปใช้แก้ปัญหานั้นได้หรือไม่

จอร์น (Jone.1990 : 157) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการกับปัญหาไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. เฝ้าดูหน้ากับปัญหา

2. กำหนดปัญหาและให้คำจำกัดความของปัญหา

3. ตั้งเป้าหมายและวางแผน

4. ประเมินผลการแก้ปัญหา

กรมสุขภาพจิต (2543 :19) กล่าวว่า ทักษะการตัดสินใจและการแก้ปัญหาเป็นความสามารถในการรับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา หาทางเลือก วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือก ประเมินทางเลือก ตัดสินใจเลือกทางแก้ปัญหาที่เหมาะสม และลงมือแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

สรุปได้ว่า ทักษะการตัดสินใจและการแก้ปัญหา เป็น ความสามารถในการรับรู้ปัญหา สาเหตุ แสวงหา ทางเลือกและลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม

องค์ประกอบที่ 9 ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด (coping with emotion and stress skill)

ในการวิจัยครั้งนี้องค์ประกอบทักษะชีวิตด้านนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาลักษณะของอารมณ์และความเครียดซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ดราเปอร์ (Draper, 1990 : 415) กล่าวว่า อารมณ์ เป็นปรากฏการณ์ที่ซับซ้อน ประกอบด้วยลักษณะอย่างน้อย 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) เป็นผลของประสบการณ์อันเกิดจากการเรียนรู้ของบุคคล 2) เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสมองและระบบประสาท และ 3) มีรูปแบบและสามารถสังเกตเห็นได้ โดยเฉพาะการปรากฏทางใบหน้าของผู้แสดงอารมณ์

ทักไนย วงศ์สุวรรณ (2542 : 26) ได้กล่าวถึงอารมณ์ที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมไว้ดังนี้

1. อารมณ์ที่เหมาะสม เป็นอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ ความปรารถนา และความชื่นชอบ ความรู้สึกเหล่านี้เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เมื่อความต้องการของมนุษย์ถูกขัดขวางหรือมีอุปสรรค ซึ่งอารมณ์ที่เหมาะสมนั้นมีอยู่ 2 ลักษณะคือ

1.1 อารมณ์ทางบวก เป็นอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับความรัก ความสุข ความพอใจและความอยากรู้ อยากเห็น

1.2 อารมณ์ที่เหมาะสมทางลบ เป็นอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับความเสียใจ ความรำคาญ ความคับข้องใจและความเบื่อหน่าย

2. อารมณ์ที่ไม่เหมาะสม เป็นอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับความซึมเศร้า วิตกกังวล ท้อแท้ ความรู้สึกขาดและไม่มีคุณค่า ความรู้สึกเหล่านี้เป็นอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ เพราะเป็นอารมณ์ที่อยู่ในระดับที่ไม่ได้ช่วยให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์ แต่มักจะกระทำให้สภาพการณ์นั้นแย่ลง เช่น เมื่อบุคคลรู้สึกโกรธมากเมื่อตนเองไม่ได้รับความยุติธรรมจากเพื่อน ทำให้บุคคลปฏิบัติต่อเพื่อนไม่ดี ซึ่งมีผลทำให้เพื่อนปฏิบัติต่อตนในลักษณะไม่ยุติธรรมมากขึ้น ความรู้สึกโกรธอย่างรุนแรงเป็นอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมเพราะมักจะทำให้บุคคลเกิดความกตัญญูร้อนรน ไม่สามารถจะจัดการแก้ไขอะไรได้หรือมักกระทำในทางที่หุนหันพลันแล่นและทำลายตนเอง

ความเครียดในแง่ของอารมณ์ มักนึกถึงลักษณะอารมณ์ที่ก่อให้เกิดความยุ่งยาก อารมณ์ที่รบกวน อารมณ์ที่ไปในทางลบ เช่น กลัว วิตกกังวล โกรธ และซึมเศร้า ในแง่ของการปรับตัวนั้น ความเครียดทำให้นึกถึงการปรับตัวจากสิ่งรบกวน จากการเกิดโรคทางกายและพยาธิสภาพทางจิตใจ ภาวะความเครียดเป็นภาวะที่ทำให้บุคคลตกอยู่ภายใต้ความกดดันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้เขาต้องปรับตัวทั้งทางร่างกายและจิตใจ

การจัดการกับความเครียดเป็นการใช้กลวิธีที่มีจุดมุ่งหมาย และอาศัยการประเมินด้วยกระบวนการทางปัญญา เพื่อควบคุมอารมณ์และปฏิกริยาตอบสนองด้านร่างกาย ในการลดความรุนแรงของปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดนั้น (พรธิดา ศรีสะอาด, 2542 : 23) สำหรับความหมายของความเครียดได้มีผู้ศึกษาไว้ดังนี้

พิสมัย สุขอมรรัตน์ (2540 : 32) ได้กล่าวว่า ความเครียดเป็นการตอบสนองของบุคคลต่อการสูญเสียความสมดุลภายในระบบของบุคคล ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกร่างกาย

กรมสุขภาพจิต (2539 : 1) กล่าวว่า ความเครียดเป็นเรื่องของจิตใจที่เกิดจากความตื่นตัวเตรียมรับเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่พึงพอใจและเป็นเรื่องที่เราคิดว่าหนักหนาสาหัสเกินกำลังความสามารถที่จะแก้ไขได้ ทำให้เกิดความรู้สึกหนักใจ และอาจทำให้เกิดอาการผิดปกติทางร่างกายขึ้นด้วย

กาญจนา เดชคุ้ม (2541) กล่าวว่า ความเครียด เป็นภาวะทางจิตใจของบุคคล เมื่อต้องเผชิญกับปัญหา หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นไปทางที่ดีหรือไม่ดีก็ตาม ซึ่งอาจมีสาเหตุจากภายในตัวบุคคลหรือภายนอกตัวบุคคลก็ได้ ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ และพฤติกรรม

ราซาร์ส และ ฟอล์คแมน (Lazarus and Folkman, 1984 : 21) กล่าวว่า ความเครียดขึ้นอยู่กับบุคคลและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน การตัดสินใจภาวะความเครียดของบุคคลจะต้องผ่านกระบวนการประเมิน โดยใช้สติปัญญา (cognitive appraisal) ว่าอิทธิพลนั้นเกินขีดความสามารถของตนในการที่จะต่อต้านได้

ลักษณะของความเครียด มีผู้กล่าวถึงลักษณะของความเครียดดังนี้

พิสมัย สุขอมรรัตน์ (2540 : 51) กล่าวว่า มีผู้เชี่ยวชาญในเรื่องความเครียดได้แบ่งความเครียดออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. ความเครียดทางบวก (eustress) เกิดจากการต้องเผชิญกับความท้าทายของงาน ความเครียดชนิดนี้จะปรากฏผลเป็นความสำเร็จและเกิดผลดีคือ ช่วยให้สามารถเอาชนะอุปสรรคได้
2. ความเครียดทางลบ (distress) เกิดขึ้นเนื่องจากการถูกรอบงำ การแสดงออกของความเครียดชนิดนี้ คือ ขาดการควบคุมตนเอง คับอกคับใจ เกิดความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย รู้สึกหวั่นไหวถึงความล้มเหลวจากปรากฏการณ์นี้ ถ้าความเครียดนี้ไม่ถูกควบคุมหรือทำให้หมดลงก็อาจเกิดปัญหาทั้งสุขภาพทางด้านร่างกายและจิตใจที่รุนแรง

สาเหตุของความเครียด ได้มีผู้กล่าวถึงสาเหตุของความเครียดไว้ดังนี้

คาร์นอล และ มูส (ตรีนุช ชงไชย, 2540 : 54 ; อ้างอิงมาจาก Daniels and Moos, 1990) ได้แบ่งสาเหตุของความเครียดในวัยรุ่นดังนี้

1. ความเครียดทางด้านสุขภาพ-กายภาพ ได้แก่ ภาวะสุขภาพของตัววัยรุ่นเอง และโรคประจำตัว เช่น โรคกระเพาะอาหาร หอบหืด เป็นผลทำให้วัยรุ่นถูกจำกัดพัฒนาการทางด้านอื่น ๆ ตามมา

2. ความเครียดที่เกี่ยวข้องกับบ้าน เงินทอง ได้แก่ สภาพในบ้าน เพื่อนบ้าน รวมถึงระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ซึ่งมีความจำเป็นต่อการใช้จ่ายเงินของวัยรุ่นในการเรียน การเข้ากลุ่มเพื่อนและอื่น ๆ

3. ความเครียดที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของพ่อแม่ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่น ความสัมพันธ์ของแม่ ปัญหาทางด้านสุขภาพ ปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมที่ผิดปกติของพ่อแม่

4. ความเครียดที่เกี่ยวกับพี่น้อง ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับพี่น้อง ปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมที่ผิดปกติของพี่น้องในบ้าน

5. ความเครียดจากการเป็นครอบครัวขยาย ได้แก่ ความสัมพันธ์ของวัยรุ่นกับญาติพี่น้องในบ้าน ได้แก่ คุณปู่ คุณย่า คุณตา คุณยายในบ้าน

6. ความเครียดจากโรงเรียน ได้แก่ ความสัมพันธ์ของวัยรุ่นกับครู นักเรียนร่วมชั้น และบุคลากรในโรงเรียน

7. ความเครียดจากเพื่อน ได้แก่ ความสัมพันธ์กับเพื่อน กลุ่มเพื่อน ความขัดแย้งต่าง ๆ

8. ความเครียดจากเพื่อนต่างเพศ หรือคู่รัก ได้แก่ ความสัมพันธ์กับคู่รัก ความเครียดซึ่งเกิดขึ้นภายใน 12 เดือน หรือ 1 ปี เช่น การหย่าร้างของพ่อแม่ การแยกกันอยู่ของพ่อแม่ การเจ็บป่วยของพ่อแม่ ญาติพี่น้องใกล้ชิด และปัญหาที่โรงเรียน การเสียชีวิตของคนใกล้ชิด เป็นต้น ซึ่งมีผลต่อความรู้สึก ความซึมเศร้าและสูญเสียของวัยรุ่น

กรมสุขภาพจิต (2539 : 3) ได้ระบุว่า ความเครียดเกิดจากสาเหตุ 3 ประการคือ

1. สาเหตุทางด้านจิตใจ ได้แก่ ความกลัวว่าจะไม่ได้ดังหวัง กลัวไม่สำเร็จ หนักใจในงานที่ได้รับมอบหมาย รู้สึกว่าตัวเองต้องทำสิ่งที่ยากเกินความสามารถ มีความวิตกกังวลล่วงหน้ากับสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น

2. สาเหตุจากการเปลี่ยนแปลงในชีวิต ได้แก่ การเปลี่ยนวัย การแต่งงาน การตั้งครรรภ์ การเริ่มเข้าทำงาน การเปลี่ยนงาน การเกษียณอายุ การย้ายบ้าน การสูญเสียคนรัก

3. สาเหตุจากการเจ็บป่วยทางกาย

ผลของความเครียด ได้มีผู้กล่าวถึงผลของความเครียดดังนี้

ดูแกน และคณะ (Dugan and others. 1986 : 191-198) ได้กล่าวถึงผลของความเครียด โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้านดังนี้

1. ด้านอารมณ์ (mood) เช่น รู้สึกหงุดหงิด ฉุนเฉียวง่าย กังวลใจ รู้สึกสับสน หลงลืมง่าย เบื่อหน่าย เป็นต้น

2. ด้านอวัยวะ (organ) เช่น หัวใจเต้นแรง หายใจถี่ กระเพาะอาหารปั่นป่วน เหงื่อออกง่ายกว่าปกติ วิงเวียนศีรษะ ปากคอแห้ง ปัสสาวะบ่อย ท้องเสีย หรือท้องผูกบ่อย ๆ เป็นต้น
3. ด้านกล้ามเนื้อ (muscles) เช่น มือและนิ้วลั่น เส้นกระดูก กล้ามเนื้อยึด พูดตะกุกตะกัก ขบกรามบ่อย ๆ ตาพร่า ปวดหลัง เป็นต้น
4. ด้านพฤติกรรมที่แสดงออก (behavior) เช่น ลุกลุกนอน เดินตัวเกร็ง นอนไม่หลับ ตื่นแล้วยังนอนต่อ ความต้องการทางเพศน้อยลง มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ต้องพึ่งยาหรือไปพบแพทย์บ่อยขึ้น เป็นต้น

การจัดการกับความเครียด ได้มีผู้ศึกษาความหมายของการจัดการกับความเครียดไว้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

โคล (ตรีนุช ชงไชย, 2540 : 45 ; อ้างอิงมาจากColes,1978) ได้กล่าวว่า การจัดการกับความเครียดเป็นการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง และเป็นการเรียกร้องให้เกิดการสร้างสรรคพฤติกรรมใหม่ให้เกิดขึ้น

ตรีนุช ชงไชย (2540 : 4) กล่าวว่า การจัดการกับความเครียด เป็นขบวนการที่สามารถเกิดขึ้นทั้งในระดับบุคคล และระดับครอบครัว เป็นการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เกิดความเครียด เพื่อก่อให้เกิดพฤติกรรมใหม่ที่พึงพอใจ และเป็นขบวนการของชีวิตที่เกิดขึ้นมายาวนาน ไม่สามารถบอกได้ถึงจุดเริ่มต้น หรือจุดจบ

การจัดการกับความเครียดนั้นแสดงออกได้ 2 แบบ นั่นคือ แบบแรกเป็นการเปลี่ยนแปลงหรือการจัดการกับสิ่งแวดล้อมที่สัมพันธ์กับบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมที่เป็นแหล่งความเครียด โดยใช้วิธีการแบบมุ่งแก้ไขปัญหา และแบบที่สอง เป็นวิธีการแบบมุ่งเน้นอารมณ์ โดยการพยายามควบคุมอารมณ์เครียด โดยใช้กลวิธีที่มุ่งลดความเครียด โดยการจัดการหรือเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม (พรธิดา ศรีสะอาด, 2542 : 11)

1. การจัดการกับความเครียดที่มุ่งแก้ไขปัญหา (problem-focused coping behavior) เป็นพฤติกรรมที่บุคคลพยายามจัดการกับสิ่งที่มากระตุ้นให้เกิดภาวะความเครียดโดยตรง โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาในการตัดสินใจเลือกวิธีที่จะจัดการกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่ง จาโลวิก และคณะ (ศิริพร โอภาสวัฑฒิชัย, 2531 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Jaloweic, 1982) ได้รวบรวมพฤติกรรมที่จะจัดการความเครียดด้วยการมุ่งแก้ไขปัญหาไว้ดังนี้

- 1.1 การยอมรับสถานการณ์
- 1.2 การค้นหาความหมายของสถานการณ์
- 1.3 การแยกแยะสถานการณ์ออกเป็นส่วนย่อย
- 1.4 การตั้งเป้าหมายในการแก้ปัญหากับผู้อื่น

- 1.5 การอภิปรายปัญหากับผู้อื่น
- 1.6 การพยายามเปลี่ยนแปลงสถานการณ์อย่างกระตือรือร้น
- 1.7 การควบคุมสถานการณ์บางส่วนที่สามารถทำได้
- 1.8 การค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา
- 1.9 การพิจารณาปัญหาอย่างใจเป็นกลาง
- 1.10 การนำประสบการณ์เดิมมาช่วยแก้ปัญหา
- 1.11 การคิดวิธีแก้ปัญหาไว้หลาย ๆ วิธี
- 1.12 การทำทุกสิ่งทุกอย่างที่พอจะแก้ปัญหาได้
- 1.13 การใช้วิธีแก้ปัญหาหลาย ๆ วิธี
- 1.14 การหาคนอื่นมาช่วยเหลือในการแก้ปัญหา
- 1.15 การเริ่มต้นทำสิ่งอื่นที่ดีที่สุดในขณะนั้น

2. การจัดการกับความเครียดด้วยการมุ่งเน้นอารมณ์ (emotional-focused coping behavior) เป็นพฤติกรรมที่บุคคลพยายามจัดการกับสิ่งที่ทำให้เกิดความเครียด โดยใช้การควบคุมอารมณ์และความรู้สึกที่เกิดขึ้น วิธีการจัดการกับความเครียดแบบมุ่งเน้นอารมณ์ เป็นการทำให้เกิดความรู้สึกว่าอันตรายจากสถานการณ์นั้นลดลง แต่ในความเป็นจริงนั้นอันตรายไม่ได้ลดลง ซึ่งจาโลวิก และคณะ (ศิริพร โอภาสวัชชัย, 2531 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Jalowiec, 1982) ได้รวบรวมพฤติกรรมที่จะจัดการความเครียดด้วยการมุ่งเน้นอารมณ์ไว้ดังนี้

- 2.1 การมองในแง่ดี
- 2.2 การฝันกลางวันว่าปัญหาไม่ได้เกิดขึ้น หรือปัญหาได้รับการแก้ไขไปแล้ว
- 2.3 การแข่งคำ
- 2.4 การหงุดหงิด
- 2.5 การวิตกกังวล
- 2.6 การร้องไห้ เศร้าใจ
- 2.7 การนอน
- 2.8 การสวดมนต์ ไหว้พระ
- 2.9 การฝึกสมาธิ เล่นโยคะ
- 2.10 การออกกำลังกาย
- 2.11 การระบายความเครียดกับคนอื่นหรือสิ่งของ
- 2.12 การหาความสบายใจจากคนใกล้ชิด
- 2.13 การยอมแพ้ต่อสถานการณ์เพราะคิดว่าหมดหวัง

- 2.14 การยอมแพ้ต่อสถานการณ์เพราะคิดว่าเป็นชะตากรรม
- 2.15 การปล่อยให้สถานการณ์คลี่คลายไปเอง
- 2.16 การปิดปัญหาออกจากความคิด
- 2.17 การปลอบใจตนเองให้เลิกวิตกกังวล
- 2.18 การแยกตัวเอง
- 2.19 การหนีจากปัญหา
- 2.20 การตำหนิผู้อื่น
- 2.21 การกินมากขึ้นหรือการสูบบุหรี่
- 2.22 การใช้จ่ายทำให้จิตใจบาย
- 2.23 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- 2.24 การใช้อารมณ์ขัน
- 2.25 การมองในแง่ร้าย

การจัดการกับความเครียดด้วยพฤติกรรมเหล่านี้เป็นเพียงวิธีการที่ช่วยบรรเทาหรือลดความเครียดเท่านั้น ไม่ได้จัดการปัญหาได้โดยตรง จึงไม่ควรนำมาใช้บ่อย เพราะในบางสถานการณ์ถ้าปัญหานั้นไม่ได้รับการแก้ไข ความเครียดก็จะไม่ลดลง แต่จะเพิ่มมากขึ้น จนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจ ทำให้มีแนวโน้มเป็นการปรับตัวที่ล้มเหลวได้ กรมสุขภาพจิต (2539 : 13) ได้แนะนำกลยุทธ์ในการจัดการกับความเครียดไว้ดังนี้

- 1. การเสริมสร้างสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง
- 2. การเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์ที่ทำให้เครียด
  - 2.1 ปรับปรุงบ้านหรือที่ทำงานให้น่าอยู่ขึ้น
  - 2.2 เปลี่ยนบรรยากาศชั่วคราว
- 3. การเปลี่ยนแปลงที่จิตใจ
  - 3.1 หักมองโลกในหลายแง่มุม เช่น มองงานหนักงานยากว่า เป็นการท้าทายความสามารถ เป็นการเพิ่มประสบการณ์ให้ตัวเรา มองรถติดว่า ทำให้มีเวลาสำหรับฟังข่าว ฟังเพลงมากขึ้น และถ้าเป็นผู้โดยสารก็จะมีเวลาจับหลักได้นานขึ้น
  - 3.2 มีอารมณ์ขัน โดยถ้ารู้ตัวว่าเป็นคนขี้มขาก ควรอยู่ใกล้คนที่มอารมณ์ขันเข้าไว้ จะได้พลอยหัวเราะไปกับเขาด้วย และเมื่อมีเวลาว่างน่าจะหาหนังสือการ์ตูนมาอ่าน หรือดูหนังตลกบ้างเพื่อให้มอารมณ์ขัน
  - 3.3 ให้อภัย เมื่อมีใครสักคนทำให้เราโกรธ อย่าเพิ่งด่วนตอบโต้ออกไป แต่ให้พิจารณาดูหลาย ๆ แง่มุมก่อนว่า อีกฝ่ายตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ

3.4 ไม่ทอดอຍ สร้างกำลังใจให้ตัวเอง โดยคิดว่าจะต้องสู้เพื่อตัวเราและคนที่เรารัก

4. การผ่อนคลายความเครียด เมื่อเครียด กล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายจะหดเกร็ง และจิตใจจะสับสนวุ่นวาย ดังนั้น เทคนิคการผ่อนคลายความเครียดส่วนใหญ่จึงเน้นการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ และทำให้จิตใจให้สงบเป็นหลัก เช่น การฝึกเกร็งและคลายกล้ามเนื้อ การฝึกการหายใจ การทำสมาธิเบื้องต้น การใช้เทคนิคความเงียบ การใช้จินตนาการ การทำงานศิลปะ การใช้เสียงเพลง การใช้เทปเสียงคลายเครียดด้วยตัวเอง

ตรีบุษ ชงไชย (2540 : 40) ได้กล่าวถึงวิธีที่วัยรุ่นจัดการกับความเครียด ไว้ดังนี้

1. วิธีระบายความรู้สึก
2. วิธีแสวงหาทางช่วยเหลืออื่น ๆ
3. วิธีพัฒนาตนเองและมองโลกในแง่ดี
4. วิธีหาแหล่งช่วยเหลือทางสังคม
5. วิธีแก้ไขปัญหาครอบครัว
6. วิธีหลีกเลี่ยงปัญหา
7. วิธีหาแหล่งช่วยเหลือทางด้านจิตวิญญาณ ศาสนา
8. วิธีอยู่ใกล้ชิดเพื่อนสนิท
9. วิธีหาแหล่งช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ
10. วิธีหันไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากขึ้น
11. วิธีใช้อารมณ์ขัน
12. วิธีใช้เทคนิคการผ่อนคลาย

กรมสุขภาพจิต (2543 : 21) กล่าวว่า ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด เป็นความสามารถในการประเมินอารมณ์ รู้เท่าทันอารมณ์ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคน เลือกใช้วิธีการจัดการอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้เหมาะสม และเป็นความสามารถที่จะรู้สาเหตุของความเครียด เรียนรู้วิธีการควบคุมระดับของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย และหลีกเลี่ยงสาเหตุ พร้อมทั้งเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2540: 8) กล่าวว่า ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด เป็นความสามารถในการประเมินความเครียด พิจารณาสาเหตุของความเครียด ยอมรับสภาพความเป็นจริง เต็มใจที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงตัวเองก่อนเป็นอันดับแรก

ดังนั้น การจัดการกับอารมณ์และความเครียด คือ ความสามารถของตนเองในการควบคุมอารมณ์ มีวิธีการที่จะจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้น วิธีผ่อนคลาย และหลีกเลี่ยงสาเหตุของความเครียด พร้อมทั้งเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการจัดการอารมณ์และความเครียดที่เกิดจากสถานการณ์ที่ปัญหา

กล่าวโดยสรุปการจัดการกับอารมณ์และความเครียด คือ ความสามารถในการควบคุมและจัดการกับอารมณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม มีวิธีผ่อนคลายอารมณ์และมีเทคนิคในการผ่อนคลายความเครียด ตลอดทั้งสร้างแนวคิดหรือกิจกรรมใหม่ๆที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

จากองค์ประกอบของทักษะชีวิตข้างต้นพอสรุปได้ว่า องค์การอนามัยโลกได้สรุปทักษะชีวิตไว้ 10 ประการคือ 1) การตัดสินใจ 2) การแก้ปัญหา 3) ความคิดสร้างสรรค์ 4) ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ 5) การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 6) ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล 7) ความตระหนักรู้ในตน 8) ความเห็นใจผู้อื่น 9) การจัดการกับอารมณ์ 10) การจัดการกับความเครียด จากองค์ประกอบทั้ง 10 ประการกรมสุขภาพจิตได้ปรับเปลี่ยนองค์ประกอบทักษะชีวิตขึ้นใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมไทย โดยจัดตั้งองค์ประกอบทักษะชีวิตเพิ่มขึ้นอีก 2 องค์ประกอบ คือ ความภูมิใจในตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม แต่เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดของกรมสุขภาพจิตมาใช้ในการวิจัยดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำเอาองค์ประกอบของทักษะชีวิตข้างต้นทั้ง 12 องค์ประกอบมาพัฒนาเครื่องมือประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

2. เอกสารที่เกี่ยวกับการวัดการปฏิบัติ

ทักษะชีวิต เป็นความสามารถโดยรวมของบุคคลที่จะคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาและปรับตัวเพื่อให้มีพฤติกรรมที่เป็นไปทางที่เหมาะสม ถูกต้อง สามารถจัดการกับความต้องการ ปัญหาและสถานการณ์ต่างๆเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปให้มีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์และสังคม ดังนั้นการพัฒนาทักษะชีวิตของ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประเมินผลเพื่อตรวจสอบความพร้อมของนักเรียนในด้านการพัฒนาทักษะชีวิตอย่างสม่ำเสมอเพื่อจะนำประสบการณ์ที่ได้รับมาแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นไปทางที่ถูกต้อง สามารถจัดการกับความ ต้องการ ปัญหาและสถานการณ์ต่างๆเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยใช้ความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อให้มีพฤติกรรมที่เป็นไปทางที่เหมาะสม ถูกต้อง ซึ่งผู้วิจัยได้ยึด

พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติมาใช้ในการพัฒนาเครื่องมือประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา โดยใช้แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติรูปแบบของการกำหนดสถานการณ์และแบบมาตรฐานประมาณค่า ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ความหมายของการวัดการปฏิบัติ

สแตนเลย์ และมาร์วิน (Stanley and Marwin. 1975 : 186) ได้ให้ความหมายของแบบวัดการปฏิบัติไว้ว่าเป็นแบบวัดที่ใช้ทดสอบ เพื่อพิจารณาการกระทำในการประเมินผลวิธีการปฏิบัติงานและผลผลิตของงาน

เมห์เรนส์ และเลห์แมน (Mehrens and Lehmann.1984 : 206) ได้ให้ความหมายของการวัดการปฏิบัติ โดยทั่วไปจะเป็นแบบวัด 1 ใน 3 ของประเภทต่อไปนี้

1. แบบทดสอบภายใต้สภาวะการณ์ที่จำลองขึ้นมา (tests under simulated conditions) เช่น การฝึกหัดของนักบินภายในอุปกรณ์ฝึกภาคสนามสำหรับนักบิน เป็นตัวอย่างของแบบทดสอบชนิดนี้ ข้อจำกัดของวิธีการดำเนินการของแบบทดสอบชนิดนี้คือ พฤติกรรมในสถานการณ์ที่จำลองขึ้นมา บางทีแตกต่างกันอย่างชัดเจน เมื่อเปรียบเทียบกับในสถานการณ์ที่เป็นจริง ดังนั้นผลที่ได้จากการประเมินการปฏิบัติจึงมีความถูกต้องน้อย

2. แบบวัดตัวอย่างงาน (work sample tests) เป็นแบบวัดที่เชื่อถือได้และสมเหตุสมผลมากที่สุด เพราะผู้เข้าสอบจะทำการผลิตบางสิ่งบางอย่างอย่างแท้จริง

3. แบบวัดการจำได้ (recognition tests) ความหมายของแบบวัดชนิดนี้ก็คือ เป็นแบบวัดที่จะวัดความสามารถของผู้ที่เข้าสอบเกี่ยวกับความสามารถในการจำลักษณะเฉพาะของผลผลิตและการปฏิบัติได้หรือไม่ หรือวัดความสามารถในการจำแยกแยะตัวอย่างเกี่ยวกับพืชบางชนิด

ภัทรา นิคมานนท์ (2538 : 198) กล่าวว่า การวัดด้านทักษะพิสัย เป็นการวัดความสามารถในการทำงานของผู้เรียนว่าสามารถทำงานได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงไร การวัดการปฏิบัติที่พึงประสงค์คือการวัดการประสานสัมพันธ์ระหว่างพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 55) ให้ความหมายของการวัดการปฏิบัติไว้ว่า เป็นการทดสอบความสามารถในการทำงานของผู้เรียน ภายใต้สถานการณ์และเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพจริงมากที่สุด

กรมวิชาการ (2544 ค : 148) ให้ความหมายของการวัดการปฏิบัติไว้ว่า เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียนจากการแสดงออกโดยตรงจากการทำงานต่างๆ เป็นสถานการณ์ที่กำหนดให้ ซึ่งเป็นของจริงหรือใกล้เคียงกับสภาพจริง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาหรือปฏิบัติงานได้จริง โดยประเมินจากกระบวนการทำงาน กระบวนการคิด โดยเฉพาะการคิดขั้นสูง และผลงานที่ได้

สมนึก กัททิษณี (2544 : 50) ให้ความหมายของการวัดการปฏิบัติไว้ว่า เป็นการวัดผลงานที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติซึ่งสามารถวัดได้ทั้งกระบวนการและผลงาน ในสภาพตามธรรมชาติ (สถานการณ์จริง) หรือในสภาพที่กำหนดขึ้น (สถานการณ์จำลอง)

ส.วาสนา ประवालพุกษ์ (2548 : 5) ให้ความหมายของการวัดการปฏิบัติว่าเป็นการวัดทักษะการกระทำที่เกิดจากการเรียนรู้และได้ฝึกฝนปฏิบัติได้แล้ว เป็นการประเมินทักษะการปฏิบัติงาน โดยข้อวัวยะต่างๆของร่างกาย พลังงานที่บุคคลมีอยู่ ในการกระทำกิจกรรมที่ได้รับการสั่งสอนมาแล้ว ทักษะการแสดงออกของบุคคลแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันออกไป ทำให้เกิดการตอบสนองที่แตกต่างกัน แม้จะได้รับการสอนมาอย่างเดียวกันหรือในสภาพการปฏิบัติที่เหมือนกัน ทั้งนี้เพราะปฏิกริยาภายในของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกันมีการรับรู้ที่แตกต่างกัน ระบบกล้ามเนื้อที่แตกต่างกันทั้งในด้านความแข็งแรง ความว่องไวและอื่นๆ

จากความหมายของการวัดการปฏิบัติดังกล่าวพอสรุปความหมายของการวัดการปฏิบัติได้ว่า การวัดการปฏิบัติเป็นการวัดความสามารถในการปฏิบัติหรือการทำงานของผู้เรียนมีการผสมผสานหลักวิธีการต่างๆที่ได้รับการฝึกฝนให้ปรากฏออกมาเป็นทักษะอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้เรียนให้ลงมือปฏิบัติซึ่งสามารถวัดได้ทั้งกระบวนการและผลงาน โดยใช้พื้นฐานความรู้ ความคิด และประสบการณ์ภายใต้สถานการณ์หรือเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

2.2 พฤติกรรมด้านการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติ

พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการกระทำอย่างมีทักษะในการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

ชิมสัน (สนอ ภิมจิตรส่อง 2542 : 28 ; อ้างอิงมาจาก Simpson, 1966) ได้แบ่งระดับของพฤติกรรมทางด้านการปฏิบัติตามระดับความซับซ้อนของการกระทำของกล้ามเนื้อเป็น 7 ขั้นคือ

1. การรับรู้ (perception) การรับรู้เป็นการกระทำขั้นแรกของกล้ามเนื้อ เช่น การรับรู้วัตถุ ปริมาณหรือความสัมพันธ์โดยอวัยวะทางด้านความรู้สึก การรับรู้แบ่งเป็น 3 ชนิดคือ

1.1 การเร้าอวัยวะสัมผัส (sensory stimulation) การกระทบกับสิ่งเร้าโดยอวัยวะสัมผัสอย่างเดียวหรือหลายอย่าง เช่น

1.1.1 ทางหู (auditory) คือ การได้ยินหรือความรู้สึกหรืออวัยวะการได้ยิน

1.1.2 ทางตา (visual) เกี่ยวกับภาพทางสมองหรือเห็นภาพโดยผ่านทางตา

1.1.3 ทางสัมผัส (tactile) เกี่ยวเนื่องกับความรู้สึกทางการสัมผัส

1.1.4 ทางลิ้มรส (taste) โดยการชิมทางปาก

1.1.5 ทางกลิ่น (smell) เป็นการรับรู้โดยผ่านประสาทการรับรู้

1.1.6 ทางความรู้สึกเคลื่อนไหว (kinesthetic) ความรู้สึกของกล้ามเนื้อ ความไวเนื่องจากการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อรับสัมผัส เอ็นและข้อต่อ

ตัวอย่างจุดมุ่งหมายทางการศึกษาเช่น

ก. มีความไวในการรู้รสอาหารต่างๆรสได้

ข. ความสามารถรับรู้ความแตกต่างของผ้าชนิดต่างๆโดยผ่านทางมือ

ค. มีความไวในการได้ยิน เมื่อเล่นเครื่องดนตรีอยู่ในวงดนตรี

1.2 มองหาแนวทางปฏิบัติ (cue selection) คือตัดสินใจเลือกพฤติกรรมกรตอบสนองให้เหมาะสมกับความต้องการของงานที่กระทำเรื่องนี้จะเกี่ยวข้องกับการกำหนดพฤติกรรมเดียวหรือหลายพฤติกรรมและสัมพันธ์กับงานซึ่งได้ปฏิบัติไป การกำหนดพฤติกรรมนั้นเกี่ยวข้องกับการที่เลือกรับเลือกไว้เพื่อเป็นแนวทางสู่การกระทำพฤติกรรมใดที่ไม่เกี่ยวข้องก็จะไม่รับรู้และละทิ้งไป

ตัวอย่างจุดมุ่งหมายทางการศึกษา เช่น

ก. ความรู้สึกที่บอกได้ว่าเข็มในจักรเย็บผ้าได้เริ่มเย็บตะเข็บแล้ว

ข. มีความสามารถในการรู้จักประกอบต่างๆของการเล่นกีฬา

1.3 การแปลเป็นทางปฏิบัติ (translation) สามารถสัมพันธ์การรับรู้ต่อการกระทำของกล้ามเนื้อ สิ่งนี้เป็นกระบวนการทางสมองในการตัดสินใจความหมายของการกำหนดพฤติกรรมในการกระทำซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการแปลสัญลักษณ์ ใช้จินตนาการหรือเตือนให้ระลึกถึงบางสิ่งบางอย่างได้ “มีความคิด” ซึ่งเป็นผลของการกำหนดพฤติกรรมที่ได้รับมามันอาจจะเกี่ยวกับปัญหาที่เห็นหรือรู้ภายในและเข้าใจโดยปรุโปร่ง ซึ่งสิ่งนี้จำเป็นต่อการแก้ปัญหาโดยผ่านการรับรู้ความสัมพันธ์ระดับนี้ถือว่าเป็นการแปลโดยใช้ความรู้สึก

ตัวอย่างจุดมุ่งหมายทางการศึกษา เช่น

ก. ความสามารถที่จะนำดนตรีไปสัมพันธ์กับแบบเดินรำ

ข. ความสามารถที่จะเตรียมอาหารตามคู่มือปรุงอาหาร

2. การเตรียมพร้อมปฏิบัติ (set) เป็นการเตรียมการปรับตัวหรือความพร้อมในการกระทำ หรือประสบการณ์เฉพาะ การลงมือกระทำแบ่งเป็น 3 ชนิดคือ

2.1 ความพร้อมทางสมอง (mental set) ความพร้อมของความรู้สึกลักษณะทางสมอง เพื่อการกระทำอันแน่นอนของกล้ามเนื้อ เรื่องนี้จะเกี่ยวกับการรับรู้ในแต่ละอย่างที่มีมาก่อน ซึ่งพร้อมจะชั่งเพื่อจำแนกการใช้การตัดสินใจในการกระทำที่แตกต่างกัน

ตัวอย่างจุดมุ่งหมายทางการศึกษา เช่น

ก. มีความรู้ในขั้นต่างๆของการจัดโต๊ะ

ข. มีความรู้ในเครื่องมือต่างๆที่จะใช้เย็บสิ่งต่างๆได้เหมาะสม

2.2 ความพร้อมทางกาย (physical set) เป็นความพร้อมในความรู้สึกที่จะทำการปรับตัวของร่างกายที่จำเป็นเพื่อการกระทำของกล้ามเนื้อ ความพร้อมในการลงมือการกระทำทางกายเกี่ยวกับประสาทการรับรู้ต่างๆ เช่น ความรู้สึกที่มีส่วนร่วม หรือความตั้งใจของอวัยวะ ความรู้สึกที่จำเป็นตรงกัน หรือการกำหนดอวัยวะของร่างกาย

ตัวอย่างจุดมุ่งหมายทางการศึกษา เช่น

ก. ความสัมฤทธิ์ของท่าทางในการเตรียมโยนโบว์ลิ่ง

ข. การวางตำแหน่งของมือในการเตรียมพิมพ์ดีด

2.3 ความพร้อมทางอารมณ์ (emotional set) เป็นความพร้อมในรูปมีทัศนคติในด้านที่พึงปรารถนา ต้องการที่จะทำในกิจกรรมด้านกลไกนั้น ๆ

ตัวอย่างจุดมุ่งหมายทางการศึกษา เช่น

ก. สามารถเย็บได้โดยไม่ต้องกำหนดแบบไว้ก่อนได้อย่างดี

ข. มีความต้องการลงมือผลิตสิ่งพิมพ์อย่างมีทักษะ

3. การตอบสนองตามที่มีคนนำ (guided response) เป็นก้าวแรกของการพัฒนาทักษะใน ที่นี้จะเน้นเกี่ยวกับส่วนประกอบของทักษะที่รวมกลุ่มกันอยู่ การตอบสนองตามที่มีคนนำก็คือ การแสดงพฤติกรรมโดยเปิดเผยของแต่ละคนภายใต้คำแนะนำของผู้สอน สิ่งที่ได้กระทำมาก่อนก็พร้อมที่จะตอบสนองได้ การเลือกการตอบสนองให้กำนิยามไว้ว่า เป็นการตัดสินใจว่าอะไรที่จะต้องมีการตอบสนอง เพื่อจะทำตามพอใจแก่ความต้องการที่เฉพาะของการปฏิบัติ แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ

3.1 การเลียนแบบ (imitation) เป็นการดำเนินการตอบสนองโดยตรงต่อการรับรู้ของบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่กระทำต่อกัน

ตัวอย่างจุดมุ่งหมายทางการศึกษา เช่น

ก. การเลียนแบบกระบวนการทำตะเข็บคอเสื้อ

ข. ทำการสาธิตขั้นตอนการเดินรำ

3.2 การลองผิดลองถูก (trial and error) ความพยายามที่จะตอบสนองหลายอย่าง จนกว่าการตอบสนองจะสัมฤทธิ์ผล ซึ่งปกติการตอบสนองแต่ละครั้งจะมีเหตุผล การตอบสนองที่เหมาะสม จะทำให้การปฏิบัติงานที่ต้องการนั้นสำเร็จหรือมีประสิทธิภาพมากขึ้น การลองผิดลองถูกก็คือ การตอบสนองการเรียนรู้หลายๆอย่างซึ่งการตอบสนองที่เหมาะสมจะได้รับการเลือกออกจากพฤติกรรมที่แตกต่างกันหรืออาจเป็นไปได้ว่าเป็นเพราะอิทธิพลของการให้รางวัลและการลงโทษ

ตัวอย่างจุดมุ่งหมายทางการศึกษา เช่น

ก. การค้นพบวิธีการตัดเย็บเสื้อสตรีที่มีประสิทธิภาพ โดยลองใช้วิธีการต่าง ๆ

ข. มั่นใจในการใช้ขั้นตอนการทำความสะอาดห้องโดยลองใช้แบบต่างๆ

4. ขั้นทักษะ (mechanicm) เป็นการเรียนรู้การตอบสนองจนเป็นนิสัย ในระดับนี้ผู้เรียนจะสัมฤทธิ์ในความมั่นใจในสิ่งนั้น รวมทั้งระดับทักษะของการกระทำ การกระทำเป็นส่วนหนึ่งของการรวบรวมข้อมูลของการตอบสนองที่จะเป็นไปได้เพื่อสิ่งเร้า และความต้องการของสถานการณ์ ซึ่งการตอบสนองนั้นเหมาะสมกับการกระทำ และการตอบสนองนี้อาจจะสับสนกว่าการตอบสนองในระดับก่อน ๆ

ตัวอย่างจุดมุ่งหมายทางการศึกษา เช่น

ก. ความสามารถในการเย็บเสื้อผ้าให้ติดกันด้วยมือ

ข. ความสามารถในการผสมส่วนประกอบเพื่อทำขนมปัง

ค. ความสามารถในการผสมเกสรดอกข้าวโพด

5. ขั้นปฏิบัติงานที่ยากและซับซ้อน (complex overt response) ในระดับนี้แต่ละส่วนสามารถกระทำโดยกล้ำเนื้อถือว่าซับซ้อนเพราะแบบของการเคลื่อนไหวที่ต้องการในระดับนี้ ต้องได้รับทักษะในขั้นสูงแล้วการตอบสนองต้องแสดงออกอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ คือใช้เวลาและพลังงานน้อยที่สุด แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ

5.1 ความแน่นอนในการแก้ปัญหา (resolution of uncertainty) การกระทำจะปฏิบัติโดยปราศจากความลังเลใจที่จะกระทำให้เกิดภาพขั้นตอนของงานทางสมอง โดยเราจะต้องรู้ขั้นตอนที่ต้องการและสิ่งที่จะทำต่อไปด้วยความมั่นใจ การกระทำในที่นี้เป็นความซับซ้อนทางธรรมชาติ

ตัวอย่างจุดมุ่งหมายทางการศึกษา เช่น

- ก. ทักษะในการใช้เครื่องสีข้าว
- ข. ทักษะในการจัดตั้งและใช้เลื่อยสายพาน
- ค. ทักษะในการออกแบบสิ่งของและการตัดเย็บเสื้อผ้า

5.2 การทำโดยอัตโนมัติ (automatic performance) ในระดับนี้แต่ละคนสามารถใช้ทักษะของกล้ามเนื้อซึ่งประสานงานกันอย่างดีโดยสะดวกรวมทั้งควบคุมกล้ามเนื้อได้

ตัวอย่างจุดมุ่งหมายทางการศึกษา เช่น

- ก. ทักษะในการเดินรำห่มุ้ได้ตามขั้นตอนพื้นฐาน
- ข. ทักษะในการตัดชุดสากล
- ค. ทักษะในการเล่นไวโอลิน

6. การปรับตัว (adaptation) เกี่ยวกับทักษะที่ได้รับการพัฒนามาเป็นอย่างดี ซึ่งนักเรียนแต่ละคนสามารถจะเคลื่อนไหวให้เหมาะสมกับความต้องการหรือสถานการณ์ของปัญหา

ตัวอย่างจุดมุ่งหมายทางการศึกษา เช่น

- ก. เย็บเสื้อผ้าโดยออกแบบใหม่ขึ้น
- ข. ต่อเซลล์ไฟฟ้าเพื่อกิจกรรมอื่น

7. การริเริ่ม (origination) หมายถึง การริเริ่มรูปแบบการเคลื่อนไหวใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับสถานการณ์เฉพาะอย่างหรือปัญหาเฉพาะเรื่อง ผลการเรียนรู้ระดับนี้เป็นการพัฒนาทักษะขั้นสูง

จากพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติดังกล่าว พอสรุปได้ว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติ สามารถแบ่งได้หลายขั้นดังนี้ การรับรู้ การทำโดยการเลียนแบบ การกระทำด้วยความชำนาญ การกระทำในสถานการณ์ต่างๆ และการแก้ปัญหาโดยฉบับพลัน และอาจแบ่งพฤติกรรมด้านการปฏิบัติตามระดับความซับซ้อนของการปฏิบัติเป็นขั้นดังนี้ การรับรู้ การเตรียมพร้อมปฏิบัติ การตอบสนองตามที่มีคนนำ ขั้นทักษะ ขั้นปฏิบัติงานที่ยากและซับซ้อน

การปรับตัวและการริเริ่ม ซึ่งผู้วิจัยได้ยึดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติมาใช้ในการพัฒนา เครื่องมือประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

2.3 ประเภทของเครื่องมือการวัดการปฏิบัติ

การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพจริง ซึ่งเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการลงมือปฏิบัติ เน้นพัฒนาการ การทำงานร่วมกัน และสอดคล้องกับเหตุการณ์ในชีวิตจริง เพื่อให้สามารถประเมินความสามารถของนักเรียนได้อย่างถูกต้องตรงตามสภาพที่แท้จริง จะต้อง เลือกรูปแบบวิธีการ และเครื่องมือที่เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์และกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย นัก การศึกษาหลายท่านได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติไว้ดังนี้

ภัทรา นิคมานนท์ (2538 : 180) กล่าวว่า การวัดการปฏิบัติกระทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. การให้เขียนตอบ การวัดประเภทนี้เหมาะสมกับงานที่ต้องการวัดความรู้ เกี่ยวกับการปฏิบัติจริง เพื่อตรวจสอบทักษะความสามารถในงานที่ทำ ตลอดจนตรวจสอบขั้นตอน ของการปฏิบัติจริง เช่น การสอบข้อเขียนเกี่ยวกับความรู้เรื่องกฎจราจร ก่อนทดสอบภาคสนาม การทดสอบความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการตัดเสื้อ ก่อนลงมือตัดผ้าจริง เป็นต้น

2. การสร้างสถานการณ์จำลอง ผู้วัดอาจจัดเตรียมสถานการณ์จำลองที่มีความ คล้ายคลึงกับสถานการณ์ที่เป็นจริง เช่น การจำลองสนามฝึกหัดขับรถให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ การจำลองหอประชุมเป็นเวทีการแสดง เป็นต้น

3. การวัดผลงานที่ได้จากการปฏิบัติจริง การวัดผลงานนั้นส่วนใหญ่มักจะ พิจารณาจากชิ้นส่วนของงานที่ผู้เรียนส่ง เช่น รายงานผลการทดลอง ผลการคัดลายมือ บท ประพันธ์ที่แต่งขึ้นการอ่านทำนองเสนาะ ผลงานการประดิษฐ์งานฝีมือ เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 6) ได้กล่าวว่า เครื่องมือวัดการปฏิบัติจำแนกตาม ระดับความเป็นจริงของสถานการณ์ซึ่งจำแนกได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การปฏิบัติงานโดยข้อเขียน (paper and performance)
2. การระบุชื่อและกระบวนการปฏิบัติ (identification test)
3. การสร้างสถานการณ์จำลอง (simulated performance)
4. การกำหนดงาน (Work Sample)

อาภรณ์ บางเจริญพรพงศ์ (2541 : 201) ได้จำแนกแบบสอบวัดด้านการปฏิบัติ ตามระดับของการปฏิบัติที่มีความเป็นจริงออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. แบบสอบด้านการปฏิบัติโดยการเขียนตอบในกระดาษ (paper and pencil)
2. แบบสอบเชิงจำแนก(identification test)
3. แบบสอบการปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง(simulate performance test)
4. แบบสอบการปฏิบัติด้วยการปฏิบัติจริง(work sample test)

แม้ว่าการจำแนกแบบสอบด้านการปฏิบัติจะมีการซ้ำซ้อนกันบ้างในบางระดับ แต่ความหมายของการสอบแต่ละประเภทก็มีประโยชน์ต่อการอธิบายวิธีการต่าง ๆ ซึ่งนำมาประยุกต์ใช้ในการวัดทักษะการปฏิบัติงานได้ในบางกรณีอาจใช้เพียงประเภทเดียวเพื่อวัดทักษะในการปฏิบัติแต่ส่วนมากแล้วจะใช้มากกว่า 2 ประเภท เพื่อวัดทักษะในการปฏิบัติงานได้ระดับต่าง ๆ ของการสอน

1. การสอบด้านการปฏิบัติโดยการเขียนตอบในกระดาษ

การสอบด้านการปฏิบัติโดยการเขียนตอบในกระดาษ แตกต่างจากแบบสอบที่ใช้ในกระดาษเขียนตอบแบบธรรมดาในแง่ที่ว่า การสอบด้านการปฏิบัติโดยการเขียนตอบในกระดาษเน้นการนำความรู้ไปใช้ และเน้นทักษะในสถานการณ์ที่สร้างขึ้น แบบสอบด้านการปฏิบัติโดยการเขียนตอบในกระดาษมีผลต่อการพิจารณาผลของการเรียนรู้ขั้นสุดท้ายหรือใช้เป็นตัวเสริมในการวัดการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่มีสภาพเหมือนจริงในระดับที่สูงขึ้นไป เช่น

การสอบด้านการปฏิบัติโดยการเขียนตอบในกระดาษ สามารถใช้วัดผลการศึกษาที่สำคัญได้ เช่น รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบ อาจจะกำหนดให้ผู้เขียนทำกิจกรรมต่อไปนี้

- 1.1 สร้างแบบสอบเฉพาะหน่วยเรียน
- 1.2 สร้างข้อสอบที่สอดคล้องกับการปฏิบัติเฉพาะ
- 1.3 สร้างแบบสำรวจรายการ (checklists) เพื่อประเมินแบบสอบวัดผล

สัมฤทธิ์

คำที่แสดงพฤติกรรม "สร้าง" มักจะใช้การสอบด้านการปฏิบัติโดยการเขียนตอบในกระดาษเช่น ให้ผู้เรียนเขียนแผนที่ เขียนกราฟ เขียนวงจรไฟฟ้า เขียนพื้นระนาบ ออกแบบเสื้อผ้า เขียนโครงกลอน เขียนเรื่องสั้น หรือเขียนแผนการตลาด เป็นต้น การสอบด้านการปฏิบัติโดยการเขียนตอบในกระดาษในกรณีดังกล่าวสามารถวัดได้ทั้งผลของความรู้และผลของทักษะ ในกรณีอื่นสามารถใช้การสอบด้านการปฏิบัติโดยการเขียนตอบในกระดาษ คำตอบกับขั้นตอนแรกของการปฏิบัติ เช่น ก่อนจะวัดการใช้เครื่องมือ ไมโครคอมพิวเตอร์ก็ให้ผู้เรียนอ่านค่าสเกลต่าง ๆ จากภาพทั้งที่ความสามารถในการอ่านสเกลจากภาพไม่ใช่สิ่งสำคัญหรือสิ่งที่ถูกต้องการวัดแต่ก็เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับกรณีนี้เพราะมีความสะดวกมากกว่าการที่จะสอนผู้เรียนเป็นกลุ่ม

ให้สามารถอ่านสเกลได้หรือในกรณีที่การปฏิบัตินั้นมีความยุ่งยากหรือเครื่องมือที่ใช้ปฏิบัติมีราคาแพง การสอบด้านการปฏิบัติโดยการเขียนตอบในกระดาษคำตอบก็จะช่วยลดหรือหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุหรือการทำให้เครื่องมือมีราคาแพงเสียหายซ้ำ

2. การสอบเชิงจำแนก

การสอบเชิงจำแนกจะทดสอบในสถานการณ์ที่เป็นตัวแทนของการปฏิบัติที่มีความเป็นจริงในระดับต่าง ๆ ในบางกรณีอาจจะสอบโดยการให้ผู้เรียนจำแนกเครื่องมือและชิ้นส่วนวัสดุพร้อมทั้งบอกหน้าที่ตลอดจนกระบวนการหรือวิธีการปฏิบัติงานเช่น สถานการณ์ การสอบเป็นวงจรไฟฟ้าแบบย่อ

การสอบเชิงจำแนกที่ซับซ้อนบางอย่าง อาจจะต้องใช้ทักษะการทำงานได้โดยตรง เช่น ช่างประปาที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากจะมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเดินท่อประปาเป็นอย่างดี ในกรณีนี้การสอบเชิงจำแนกใช้ในลักษณะที่เป็นแนวทางในตำแหน่งช่างเดินท่อประปาได้ตาม ปกติแล้วการสอบเชิงจำแนกใช้ในลักษณะที่เป็นแนวทางในการสอบเพื่อเตรียมผู้เรียนให้ปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริงในสถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริง

3. การสอบปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง

การสอบในสถานการณ์จำลองจะเน้นที่กระบวนการหรือวิธีการปฏิบัติงาน โดยที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติงานที่มีลักษณะเหมือนงานที่ต้องออกไปทำจริงเพียงแต่การปฏิบัติงานนั้นอยู่ในสถานการณ์จำลอง เช่น การฝึกว่ายน้ำโดยไม่ต้องลงไปอยู่ในน้ำ การชกมวย การปฏิบัติงานในห้องทดลอง การแสดงบทบาทสมมติเป็นกรรมการในการตัดสินกีฬา การประชุมสภาหรือสัมมนาเพื่อคัดเลือกคนเข้าทำงาน การฝึกบิน เป็นต้น การปฏิบัติงานในสถานการณ์จำลองจะช่วยป้องกันอันตรายต่อร่างกายและการสูญเสียเครื่องมือที่มีราคาแพงในระหว่างการฝึกเพื่อพัฒนาทักษะในการทำงาน ดังนั้นการปฏิบัติในสถานการณ์จำลองจึงมักใช้ใน โครงการฝึกหัดด้านวิชาชีพ

ในบางสถานการณ์การสอบการปฏิบัติงานในสถานการณ์จำลองอาจใช้ในการประเมินทักษะการทำงานครั้งสุดท้าย เช่น ประเมินการปฏิบัติงานเคมีในห้องทดลอง อย่างไรก็ตามทักษะสถานการณ์ที่กำหนดขึ้นชี้ให้เห็นถึงความพร้อมในการปฏิบัติงานที่สภาพที่เป็นจริงได้

4. การสอบปฏิบัติด้วยการปฏิบัติจริง

การสอบการปฏิบัติด้วยการปฏิบัติจริงเป็นการวัดที่มีระดับของความเป็นจริงสูงสุดการปฏิบัติจริงจะต้องกำหนดงานจริงให้ผู้เรียนปฏิบัติซึ่งงานจริงนั้นต้องเป็นตัวแทนของความสามารถทั้งหมดที่จะต้องวัดนั้นคือ งานที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติจะรวมองค์ประกอบสำคัญของการปฏิบัติทั้งหมดไว้ภายใต้สถานการณ์ที่กำหนดให้ เช่น การสอบทักษะการขับรถซึ่งจะต้อง

กำหนดให้ผู้เรียนขับรถตามมาตรฐานของการขับและต้องปฏิบัติการขับรถภายใต้สถานการณ์ที่กำหนดให้

แบบสอบการปฏิบัติในการศึกษาด้านบริหารธุรกิจและอุตสาหกรรมมักจะเน้นการปฏิบัติงานจริง เช่น ให้ผู้เรียนจดตัวเลขจากการบอก พิมพ์จดหมายธุรกิจประเภทต่าง ๆ การป้อนข้อมูลเข้าคอมพิวเตอร์ การทำงานโลหะหรืองานไม้ซึ่งงานโลหะหรืองานไม้จะต้องเป็นงานที่รวมเอางานออกแบบ งานวัสดุ งานสร้าง การปฏิบัติงานบนเครื่องจักร การซ่อมเครื่องมือ เป็นต้น ยุทธวิธีในการวัดการปฏิบัติโดยการกำหนดงานจริงให้ผู้เรียนทำเพื่อประเมินความสามารถใช้ได้อย่างกว้างขวางในการวัดทักษะการปฏิบัติด้านวิชาชีพ

มาร์แชล (เสนอ ภิรมจิตร์ผ่อง. 2542 : 43-46 ; อ้างอิงมาจาก Marshall. 1971 : 139-141) ได้แบ่งประเภทแบบทดสอบตามลักษณะของงาน ออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. แบบทดสอบในการจำแนกแยกแยะ (identification test) จุดมุ่งหมายของแบบทดสอบให้จำแนกแยกแยะก็คือ เพื่อที่จะวัดความสามารถของนักเรียนในการจำแนกวัตถุหรือชุดของวัตถุ จำแนกระหว่างความถูกต้องและไม่ถูกต้องในการกระบวนการและวิธีปฏิบัติ จำแนกปัจจัยสำคัญในตอนเบื้องต้นของกระบวนการ หรือเพื่อที่จะจำส่วนประกอบของผลผลิตได้ ความแตกต่างระหว่างการให้จำแนกแยกแยะของแบบทดสอบการปฏิบัติและแบบทดสอบภาษาบางครั้งก็ไม่ชัดเจน ถ้าให้นักเรียนระบุชื่อและส่วนต่างๆของเครื่องพิมพ์ดีด โดยทั่วไปก็จะเรียกว่า แบบทดสอบการปฏิบัติ อย่างไรก็ตามก็เป็นความจริงว่านักเรียนที่สามารถระบุส่วนต่างๆของเครื่องพิมพ์ดีดหรือเปลี่ยนผ้าหมึก แบบทดสอบให้จำแนกแยกแยะไม่สามารถที่จะวัดประสิทธิภาพของผลงานในขั้นสุดท้าย เราสามารถที่จะทำการวัดได้โดยตรง

แบบทดสอบให้จำแนกแยกแยะมักจะเกี่ยวข้องกับการท่องจำของนักเรียน ดังนั้นการจำแนกแยกแยะงานก็ควรจะทำให้เกิดการโต้ตอบ ในการผสมผสานกันของทักษะและกระบวนการทางสมอง

2. แบบทดสอบแบบจำลองสถานการณ์ (simulated situations test) ในการทดสอบแบบจำลองสถานการณ์ กิจกรรมที่จำเป็นเกี่ยวกับงาน ซึ่งอาจจะเป็นสถานการณ์ในชีวิตที่เคยประสบมา บางครั้งผู้เข้าสอบมีความสามารถที่จะใช้เครื่องมือ ซึ่งถูกสร้างขึ้นโดยเฉพาะเพื่อที่จะฝึกหัดและวัตถุประสงค์ในการทดสอบ โดยพื้นฐานแล้วแบบทดสอบจำลองสถานการณ์ต้องการที่จะทำการคัดเลือกกิจกรรมที่จำเป็นที่สุดที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติกิจกรรมที่เคยคัดเลือกมาก็มีความมุ่งหมาย เพื่อที่จะทำการจำลองหรือทำการเลียนแบบในกิจกรรมเหล่านี้ ประสิทธิภาพของแบบทดสอบนี้ขึ้นอยู่กับปริมาณของการปฏิบัติจริงที่เป็นการเลียนแบบ

3. แบบทดสอบตัวอย่างงาน (work sample test) เป็นแบบทดสอบวัดการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับตัวอย่างงานหลายๆชนิด เช่น ครูชวเลขให้ทำแบบฝึกหัดตัวอย่างงาน เมื่อครูให้นักเรียนเขียนตัวอย่างตัวอักษรที่บอก แล้วทำการนับจำนวนของความผิดพลาดที่นักเรียนแต่ละคนทำบันทึกไว้

ส.วาสนา ประवालพฤษย์ ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติตามระดับความเป็นจริง เป็น 5 ประเภทคือ

1. การแก้ปัญหาในกระดาษคือ การใช้การแก้ปัญหาโดยให้ผู้สอบตอบในกระดาษคำตอบ ซึ่งจะตั้งปัญหาจำลองขึ้นให้ผู้สอบแก้ปัญหานั้น ทั้งนี้โดยเน้นพฤติกรรม ทักษะ และการประยุกต์ใช้ตามแนวคิด สภาพการณ์ของการทดสอบจะมีความสมจริงต่ำมาก ผู้สอบใช้ความคิดเป็นส่วนใหญ่ ยังไม่ถึงขั้นการปฏิบัติจริง แบบทดสอบระดับนี้เรียกว่า เป็นแบบทดสอบการปฏิบัติในกระดาษหรือการวางโครงการปฏิบัติ

2. การแก้ปัญหาเฉพาะส่วน เป็นแบบทดสอบจากของจริง แต่ทดสอบทีละส่วนทีละทักษะเพื่อให้มั่นใจว่าพฤติกรรมหรือทักษะนั้นๆ ผู้สอบสามารถปฏิบัติได้หรือไม่ เช่น การฟังเสียงดนตรีแล้วบอกว่าเป็นเสียงระดับใด หรือการให้บอกคำสั่งของเครื่องมือต่างๆ ใช้อะไรใช้ผิดหรือถูกอย่างไร หรือควรที่จะเลือกสิ่งใดมาใช้

3. การปฏิบัติงานในสถานการณ์จำลอง เป็นการสร้างสถานการณ์จำลองขึ้นมาให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามที่เคยเรียนมาแล้ว ผู้เรียนจะใช้ความสามารถหรือทักษะที่เคยฝึกไว้แล้วมาปฏิบัติงานนั้นในลักษณะของการเลียนแบบ การทดสอบในระดับนี้จะมีความจำเป็นมากในการปฏิบัติงานที่มีลักษณะเสี่ยงอันตราย เช่น การใช้เครื่องมือที่อันตราย การหัดขับรถ ตัวอย่างที่ชัดเจนในกรณีนี้คือ การฝึกนักบินอวกาศที่จะต้องให้นักบินผ่านขั้นตอนการปฏิบัติเหมือนขณะอยู่ในอวกาศ ในหุ่นจำลอง หรือยานอวกาศจำลอง ซึ่งถ้ายังไม่แน่ใจก็จะไม่สามารถปล่อยออกไปปฏิบัติงานจริงได้ หรือในกรณีนักศึกษาแพทย์ที่จะต้องฝึกนิคยา ผ่าตัดหุ่นจำลองและศพ แล้วจึงจะเป็นผู้ช่วยแพทย์และเป็นแพทย์ทำการผ่าตัดเองได้ในที่สุด

4. ตัวอย่างงาน (work sample) เป็นการปฏิบัติงานจริงในสถานการณ์จริง (ที่ยังมีอาจารย์คอยควบคุมดูแลอยู่) การทดสอบในระดับนี้เป็นการให้ผู้เรียนปฏิบัติงานเช่นเดียวกับผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่นั้นจริงๆ

5. การปฏิบัติจริง (authentic performance) เป็นการรวบรวมผลการวัดทั้ง 4 ระดับรวมทั้งการบันทึก ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้เรียนตลอดภาคการศึกษาเก็บรวบรวมผลงาน ผลการสังเกตจากผู้สอน ผู้ปฏิบัติงานจริงและเพื่อนๆมาประมวลเพื่อประเมินผู้เรียนรอบด้าน โดยมีหลักฐานเป็นผลงานและการบันทึกต่างๆไว้อย่างเป็นทางการเรียกว่า แฟ้มสะสมงาน

จากการแบ่งประเภทแบบทดสอบวัดการปฏิบัติดังกล่าว ผู้วิจัยได้แบ่งประเภทแบบทดสอบวัดการปฏิบัติได้ 4 ประเภทคือ

1. แบบทดสอบวัดการปฏิบัติแบบถามตอบ
2. แบบทดสอบวัดการปฏิบัติแบบจำแนก
3. แบบทดสอบวัดการปฏิบัติการเขียนแบบ
4. แบบทดสอบวัดการปฏิบัติตัวอย่างงาน
5. แบบทดสอบวัดการปฏิบัติการปฏิบัติจริง

ดังนั้น ในการพัฒนาเครื่องมือประเมินทักษะชีวิต ระดับช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษา สงขลา ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือประเมินทักษะชีวิตในด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการจัดการอารมณ์กับความเครียด โดยกำหนดสถานการณ์จำลองขึ้นและให้นักเรียนพิจารณาตามความคิดเห็นของนักเรียน

2.4 หลักการวัดผลการปฏิบัติ

การประเมินผลมีวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สอนได้ข้อมูลของผู้เรียนที่ตรงตามสภาพที่แท้จริงจากวิธีการและเครื่องมือต่างๆ จากการศึกษาทั่วไป พบว่าการประเมินผลมีวิธีการและหลักการสร้างดังนี้

ส.วาสนา ประवालพุกษ์ (2548 : 7) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดผลที่มุ่งจะวัดว่าผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานใดได้บ้าง มีปัญหาที่จะต้องพิจารณาคือ

1. การกำหนดตัวแทนของทักษะที่เหมาะสมกับงานนั้นๆ ซึ่งผู้สร้างแบบทดสอบจะต้องวิเคราะห์ว่ามีทักษะหรือปฏิบัติงานอะไรบ้างที่จำเป็นในการปฏิบัติงานนั้นๆ และแต่ละทักษะจะต้องมีลำดับขั้นอย่างไรบ้าง

2. ความเป็นปรนัยของการทดสอบในการสอบภาคปฏิบัติจะมีความแปรผันเกี่ยวกับผู้ดำเนินการสอบสถานการณ์การสอบและการปฏิบัติของผู้สอบนอกจากนั้นยังมีความซับซ้อนในการดำเนินการสอบและการให้คะแนน

3. ความหลากหลายหรือความแตกต่างกันอย่างมากในการปฏิบัติงานทำให้เทคนิคการวัดการปฏิบัติงานแต่ละอย่างมีความแตกต่างกันมาก เช่น

- 3.1 ความแตกต่างด้านเวลาที่ใช้ตรวจสอบผลงาน

งานบางอย่างสามารถจะตรวจสอบผลงานได้ภายในเวลารวดเร็ว บางอย่างต้องรอเวลาเป็นเดือน เป็นปี เช่น ความสามารถในการพิมพ์ดีด เราสามารถวัดได้ภายในเวลาไม่ถึงหนึ่งชั่วโมง แต่จะวัดความสามารถในการตอกกิ่งไม้ อาจจะต้องใช้เวลาหนึ่งเดือน

3.2 ความแตกต่างของการปฏิบัติงาน

งานบางอย่างมีผลงานที่ชัดเจน บางอย่างไม่มีผลงานที่ชัดเจน เช่น การวิ่งจุดเน้นน่าจะเป็นการวิ่งที่ระยะทางเท่ากัน ใช้เวลามากน้อยต่างกัน ดังนั้นการวัดความสามารถในการวิ่งสามารถใช้หน่วยของเวลา (นาที , วินาที) วัดได้ด้วยความแม่นยำสูงมาก แต่การเล่นฟุตบอล การแพ้ หรือ ชนะมิใช่ผลของการเล่นที่จะนำมาตัดสินให้คะแนนได้

3.3 จุดเน้นของการวัด

การปฏิบัติบางอย่างกระบวนการสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานที่ต้องมีการเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ แต่งานบางอย่างวิธีการปฏิบัติงานไม่สำคัญนัก และผลงานจะต้องฟ้องให้เห็นถึงวิธีการที่ไม่ถูกต้อง เช่น การทำขนมเค้ก หากเครื่องปรุงไม่ถูกต้อง ขั้นตอนการดำเนินงานไม่ถูกต้องจะเกิดผลชัดเจนที่ผลงานคือ เค้กที่ทำนั่นเอง นอกจากนี้ก็มีงานที่เกี่ยวกับการทดลองต่าง ๆ เช่น งานในห้องปฏิบัติการ งานศิลปะ

3.4 ความยุติธรรมของการวัด (การรู้ข้อสอบล่วงหน้า)

งานบางอย่างความลับของข้อสอบสำคัญอย่างยิ่ง เช่น การสอบร้องเพลง ถ้ากำหนดให้ร้องเพลงใดเพลงเดียวจากที่เรียนมาทั้งหมด 10 เพลง ผู้สอบคนหลังๆจะเปรียบเพราะมีเวลาเตรียมในขณะที่คนก่อนๆสอบแต่งงานบางอย่างความลับของข้อสอบไม่มีความสำคัญ และอาจกำหนดให้ผู้สอบได้ฝึกฝนก่อนล่วงหน้า

ภัทธา นิคมานนท์ (2538 : 177-179) ได้กล่าวว่า หลักการประเมินผลด้านการปฏิบัติไว้ดังนี้

1. วัดให้ตรงจุดมุ่งหมาย ก่อนสอนผู้สอนจะต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจนว่าจะให้นักเรียนปฏิบัติหรือทำอะไรได้ และทำได้ระดับใด การวัดผลจะต้องวัดให้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้

2. งานที่กำหนด ให้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียน เช่น ต้องการวัดความสามารถในการเขียน เนา งานที่จะมอบหมายให้นักเรียนทำต้องเป็นงานที่นักเรียนจะต้องใช้ความสามารถในการเขียน เนาด้วย เช่น การเขียนสื่อ การทำตุ๊กตาจากผ้า

3. ดำเนินการได้เหมาะสมกับลักษณะงานที่มอบหมาย ให้นักเรียนทำบางลักษณะอาจให้ทำเป็นรายบุคคล บางลักษณะอาจทำเป็นรายกลุ่มย่อย หรือบางลักษณะอาจทำเป็นกลุ่มใหญ่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานว่าสามารถทำคนเดียวได้หรือไม่ หากเป็นงานใหญ่ที่ต้อง

อาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายช่วยกันทำต้องมอบหมายให้ทำงานกลุ่ม ซึ่งการประเมินผลต้องประเมินความร่วมมือและความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกันด้วย

4. ยุติธรรม การสร้างความยุติธรรมในการประเมินผลทำโดย

4.1 กำหนดขอบข่ายของงานให้ชัดเจน

4.2 กำหนดเงื่อนไข หรือข้อกำหนดในการทำงานให้ชัดเจน

4.3 มอบหมายงาน หรือใช้สถานการณ์ในการมอบหมายงานให้เหมือนกัน

5. ตรวจสอบให้คะแนนอย่างเป็นปรนัยและเที่ยงตรง การประเมินผลการปฏิบัติที่มีความเป็นปรนัยและเที่ยงตรง มีลักษณะดังนี้

5.1 มีแบบประเมินชัดเจน

5.2 แบ่งคะแนน วิธีการและผลการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

5.3 ให้คะแนนครอบคลุมทุกจุดที่ต้องการวัด

6. มีเกณฑ์การประเมินผล การประเมินโดยทั่วไปจะพิจารณาเกณฑ์ 2

ประการ คือผลผลิต (Product) และกระบวนการ (Process) หรือวิธีการในการปฏิบัติงาน

7. วัดหลาย ๆ ครั้ง งานบางอย่างต้องใช้เวลาในการทำงานต่อเนื่องกันหลายวัน เป็นระยะยาวควรวัดหลาย ๆ ครั้ง ไม่ควรวัดจากผลงานเพียงครั้งเดียว หากไม่สามารถดูวิธีการได้เนื่องจากไม่ได้ปฏิบัติงานที่โรงเรียน ก็อาจดูจากผลงานได้

สรุปว่า การวัดการปฏิบัติจะต้องพิจารณาตั้งแต่ขั้นเตรียมการ ขั้นปฏิบัติการ และขั้นผลงานการวัดผลขึ้นกับลักษณะของงานและความมุ่งหมายในการสอนและให้ฝึกปฏิบัติ นั้นๆ ดังนั้นในการวัดการพัฒนาเครื่องมือประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา จึงจำเป็นต้องวัดให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

2.5 เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดการปฏิบัติ

การประเมินผลการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตเป็นการประเมินกระบวนการ/การกระทำ ทักษะทางด้านต่างๆที่เป็นความสามารถของผู้เรียนในการตอบคำถามในสถานการณ์ต่างๆที่กำหนดให้โดยผู้เรียนสามารถตอบคำถามได้หลายลักษณะ การตรวจให้คะแนนไม่สามารถทำได้ อย่างชัดเจน ต้องกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อความเป็นปรนัย เชื่อมมันและแปลผลได้

ผู้วิจัยได้ศึกษาการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนจากนักวิชาการ ซึ่งกล่าวไว้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 13) กล่าวว่าเครื่องมือที่ใช้เป็นแนวทางประเมินการปฏิบัติงานของนักเรียนเรียกว่า rubric (rubric) การให้คะแนนของrubricก็คือ การตอบคำถามว่านักเรียนทำอะไรได้สำเร็จหรือว่ามีระดับความสำเร็จในชั้นต่างๆกัน หรือมีผลงานเป็นอย่างไรนั่นเอง การให้คะแนนrubricมี 2 ลักษณะคือ

1. การให้คะแนนโดยดูภาพรวมทั้งหมด (holistic score) คือการให้คะแนนงานชิ้นใดชิ้นหนึ่งโดยดูภาพรวมของชิ้นงานว่ามีความเข้าใจความครบยอด การสื่อความหมาย กระบวนการที่ใช้และผลงานเป็นอย่างไร แล้วเขียนอธิบายคุณภาพของงานหรือความสำเร็จของงานเป็นชิ้นๆโดยอาจแบ่งระดับคุณภาพตั้งแต่ 0-4 หรือ 0-6 สำหรับในขั้นต้นการให้คะแนนrubricอาจแบ่งวิธีการให้คะแนนหลายวิธี เช่น

วิธีที่ 1 แบ่งงานตามคุณภาพเป็น 3 กอง คือ

กองที่ 1 ได้แก่ งานที่มีคุณภาพเป็นพิเศษและเขียนอธิบายลักษณะของคนที่มีคุณภาพเป็นพิเศษ

กองที่ 2 ได้แก่ งานที่ยอมรับได้และเขียนอธิบายลักษณะของงานที่ยอมรับได้

กองที่ 3 ได้แก่ งานที่ยอมรับได้น้อยหรือยอมรับไม่ได้และเขียนอธิบายลักษณะของงานที่ยอมรับได้น้อยจากนั้นก็นำงานแต่ละกองมาให้คะแนนเป็น 2 ระดับ คือ

งานกองที่ 1 จะให้คะแนน 6 หรือ 5

งานกองที่ 2 จะให้คะแนน 4 หรือ 3

งานกองที่ 3 จะได้คะแนน 2 หรือ 1

วิธีที่ 2 กำหนดระดับความผิดพลาด โดยพิจารณาจากความบกพร่องจากคำตอบว่ามีมากน้อยเพียงใดแล้วหักจากระดับคะแนนสูงสุดลงมาที่ระดับดังนี้

คะแนน 4 หมายถึง คำตอบถูกแสดงเหตุผลถูกต้อง แนวคิดชัดเจน

คะแนน 3 หมายถึง คำตอบถูก เหตุผลถูก แต่มีข้อผิดพลาดน้อย

คะแนน 2 หมายถึง เหตุผลหรือการคำนวณผิดพลาด แต่มีแนวทางที่จะนำไปสู่คำตอบ

คะแนน 1 หมายถึง แสดงวิธีคิดเล็กน้อยแต่ไม่ได้คำตอบ

คะแนน 0 หมายถึง ไม่ตอบหรือตอบไม่ถูกเลย

วิธีที่ 3 กำหนดระดับและยอมรับคำอธิบาย เช่น เกณฑ์การให้คะแนน (scoring rubric) ของความสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระเขียนได้เป็น 4 ระดับ ดังนี้

4 หมายถึง การสาธิตหรือแสดงออกให้เห็นถึงการเข้าใจที่สมบูรณ์ครบถ้วน ถูกต้องแม่นยำในหลักการความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริงของงานหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้รวมทั้ง เสนอแนวคิดใหม่ที่แสดงถึงความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเกณฑ์หรือลักษณะของข้อมูล

3 หมายถึง การแสดงออกให้เห็นถึงการเข้าใจที่สมบูรณ์ครบถ้วนถูกต้อง ในหลักการ ความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริงของงานหรือสถานการณ์ที่กำหนด

2 หมายถึง การแสดงออกให้เห็นถึงการเข้าใจไม่สมบูรณ์ ครบถ้วน ถูกต้อง ในหลักการ ความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริงของงานหรือสถานการณ์ที่กำหนดในบางส่วน

1 หมายถึง แสดงออกให้เห็นถึงการเข้าใจในหลักการความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริงของงานหรือสถานการณ์ที่กำหนดน้อยมาก และเข้าใจไม่ถูกต้องในบางส่วน

0 หมายถึง ไม่แสดงความคิดเห็นใดๆ

2. การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ (analytic score) เพื่อให้การมองภาพ ของงานหรือความสามารถของนักเรียนได้อย่างชัดเจน จึงได้มีการแยกองค์ประกอบของการให้ คะแนนและอธิบายคุณภาพของงานในแต่ละองค์ประกอบเป็นระดับ โดยทั่วไปแล้วจะมีการแยก องค์ประกอบของงานเป็น 4 ด้าน คือ

2.1 ความเข้าใจในความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริง เป็นการแสดงให้เห็นว่า นักเรียนเข้าใจในความคิดรวบยอด หลักการในปัญหาที่ถามกระจ่างชัด

2.2 การสื่อความหมาย สื่อสาร คือ ความสามารถในการอธิบาย นำเสนอ การบรรยายเหตุผล แนวคิดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ดีมีความคิดสร้างสรรค์

2.3 การใช้กระบวนการและยุทธวิธี สามารถเลือกใช้ยุทธวิธี กระบวนการที่ นำไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ผลสำเร็จของงาน ความถูกต้องแม่นยำในผลสำเร็จของงาน หรืออธิบาย ที่มาและตรวจสอบผลงานครูจะต้องให้นักเรียนทราบรูปрикเมื่อนักเรียนทำงานใดทำงานหนึ่ง ถ้า งานนั้นได้รับการออกแบบให้สามารถวัดได้ 4 องค์ประกอบ ครูก็ต้องรู้จักรูปริกของทั้ง 4 องค์ประกอบ เมื่อครูกำหนดงานชิ้นมางานหนึ่งก็ต้องสร้างรูปริกเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของ นักเรียนในการบรรลุสมรรถภาพที่อยู่ในงานนั้นๆ เช่น ความสามารถเข้าใจการสื่อสาร กระบวนการและผลงาน

ส.วาสนา ประवालพฤกษ์ (2548 : 16 - 19) ได้เสนอขั้นตอนในการสร้างเกณฑ์ (Rubric) ไว้ 9 ขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดองค์ประกอบของเกณฑ์
2. นิยามปฏิบัติการให้สอดคล้องกับงานนั้นๆ

3. กำหนดจำนวนระดับของเกณฑ์
4. พิจารณาเกณฑ์ผ่านและไม่ผ่านพร้อมคำอธิบายและ/หรือตัวอย่างงาน (คำตอบ)
5. เขียนคำอธิบายระดับที่สูงกว่าเกณฑ์หรือต่ำกว่าเกณฑ์ตามลำดับ
6. ตรวจสอบโดยคณะผู้เข้าร่วมหรือผู้เชี่ยวชาญ
7. ทดลองใช้เกณฑ์ตรวจผลงาน
8. หาคุณภาพของเกณฑ์
  - 8.1 อย่างง่ายหา interrater reliability
  - 8.2 ใช้ทฤษฎีการวัดขั้นสูง
9. ปรับปรุงเกณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน

และนอกจากนี้ท่านได้กล่าวไว้ว่าเกณฑ์การให้คะแนนจะกำหนดเป็นระดับต่าง ๆ 4-5 ระดับ โดยพิจารณาจากเป้าหมายและความคาดหวังในการปฏิบัติงานนั้นๆ กำหนดระดับสูงสุดแล้วแบ่งเป็น 2 ช่วง คือช่วงที่ยอมรับได้ (ผ่าน) และยอมรับไม่ได้ (ไม่ผ่าน) และพิจารณาว่าในช่วงที่ยอมรับได้นั้นแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ผ่านอย่างดี และผ่านอย่างพอใจ แล้วทำเช่นเดียวกันในช่วงของการไม่ยอมรับหรือไม่ผ่าน ส่วนคะแนนศูนย์คือไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติเพียงเล็กน้อยและไม่ถูกต้องเลย

แนวทางการกำหนดเกณฑ์

- ระดับ 1 : ขั้นเริ่มต้น
ค้นหา ทำตามแบบ มีข้อผิดพลาด ยังไม่เข้าประเด็น งานไม่สำเร็จ
- ระดับ 2 : ขั้นพัฒนา
ผลงานยังเป็นไปตามแบบ ไม่สมบูรณ์ มีจุดแข็ง และจุดอ่อน โดยส่วนรวมมีจุดอ่อนมากกว่าจุดแข็ง
- ระดับ 3 : ขั้นทำได้ ปฏิบัติได้ (ผ่าน)
ผลงานมีมาตรฐานค่อนข้างสมบูรณ์ มีจุดแข็งมากกว่าจุดอ่อน มีทักษะ
- ระดับ 4 : ขั้นมั่นคง
มีความสมบูรณ์แน่นอน คงเส้นคงวา มีทักษะและยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติ
- ระดับ 5 : ขั้นสมควรเป็นตัวอย่าง
มีบรรทัดฐาน มีความเด่นเป็นเชิงอย่างได้ สร้างสรรค์

และนอกจากนี้แล้วท่านยังได้การกำหนดเกณฑ์วิธีการให้คะแนนเพื่อประเมินเพิ่ม สะสมงาน หรือแบบทดสอบไว้ ดังนี้

วิธีที่ 1 แยกประเด็นพิจารณาออกเป็นประเด็นย่อยแล้วทำเป็นตารางพิจารณาความ ถูกต้องแต่ละประเด็นกำหนดระดับคะแนนตามจำนวนที่ปฏิบัติถูกต้องในประเด็นเหล่านั้น

ตัวอย่าง กำหนดให้นักเรียนศึกษาว่ากระดาษทิชชู 3 ยี่ห้อ ยี่ห้อไหนจะซับน้ำได้ดี ที่สุดโดยให้อุปกรณ์การทดลองประกอบด้วย หลอดแก้ว ถาด หลอดหยด และ ตาชั่ง

เกณฑ์การให้คะแนนจะพิจารณาวิธีการ การทำให้อุ่มตัว การพิจารณาผล การชั่งและ การลงสรุป (ผล)

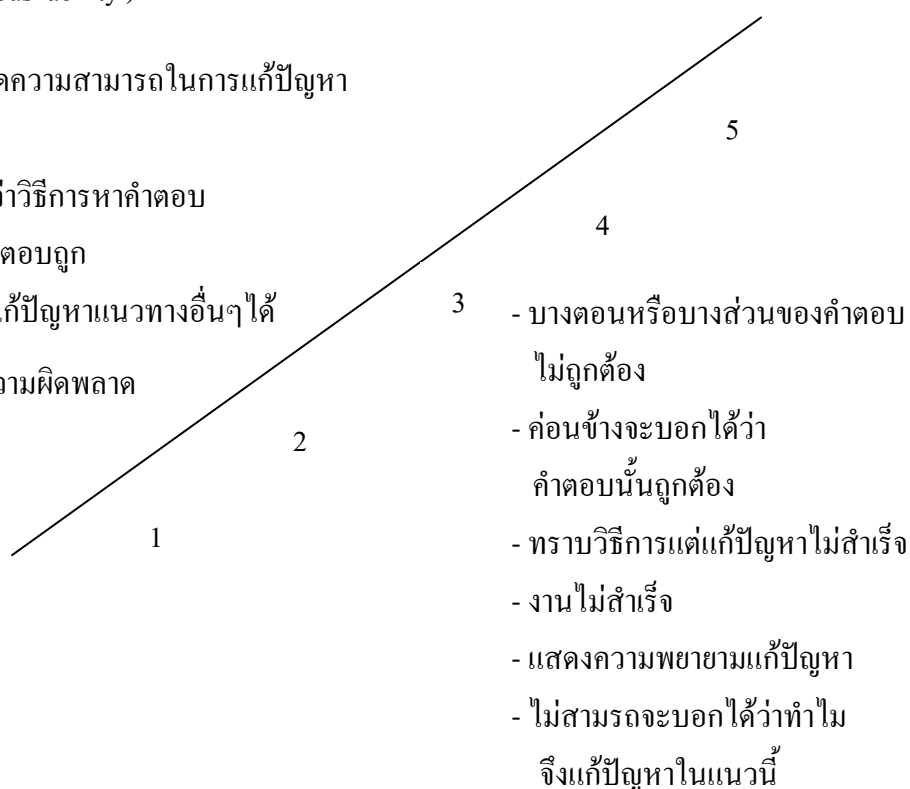
คะแนน	วิธีการ	การทำให้อุ่มตัว	การพิจารณาผล	การชั่ง	ผล
4	ถูก	ถูก	ถูก	ถูก	ถูก
3	ถูก	ถูก	ถูก	ผิด	ถูก/ผิด
2	ถูก	ถูก	คลาดเคลื่อน	ผิด	ถูก/ผิด
1	ถูก	ผิด	คลาดเคลื่อน	ผิด	ถูก/ผิด
0 ไม่ได้ปฏิบัติเลย ปฏิบัติผิดหมด					

วิธีที่ 2 การกำหนดระดับความสมบูรณ์ตามเส้นแสดงความต่อเนื่องของ ความสามารถ (continuous ability)

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา

- ผลงานถูกต้อง
- แสดงวิธีคิดมากกว่าวิธีการหาคำตอบ
- บอกได้ว่าทำไมคำตอบถูก
- บอกแนวทางการแก้ปัญหาแนวทางอื่นๆได้

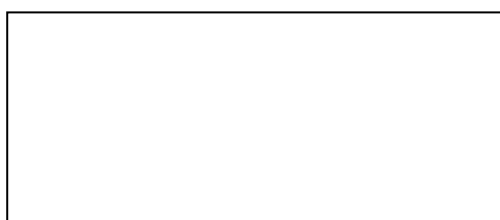
วิธีที่ 3 กำหนดระดับความผิดพลาด

พิจารณาความบกพร่องจากคำตอบว่ามีอย่างน้อยเพียงใด โดยจะหักจากระดับคะแนนสูงสุดมาทีละระดับ โดยเน้นความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในระดับสูงหรือประยุกต์ความรู้

ตัวอย่าง กระดาษขนาด 8 x 10 นิ้ว ต้องการทำเป็นกล่องสี่เหลี่ยมไม่มีฝา โดยตัดมุมทั้ง 4 ออกให้เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่มีด้านเป็นจำนวนเต็มของนิ้ว ควรจะตัดออกด้านละกี่นิ้วโดยให้กล่องมีปริมาตรมากที่สุด

12 นิ้ว

8 นิ้ว

แสดงวิธีคิดโดยใช้แผนภูมิ ภาพ ตาราง หรือวิธีทางคณิตศาสตร์

คำตอบถูก

จากสูตร ปริมาตร = กว้าง X ยาว X สูง

สูง	กว้าง	ยาว	ปริมาตร
1	10	6	60
2	8	4	64
3	6	2	36

สรุป ขนาดของสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่ตัดออกด้านละ 2 นิ้ว

เกณฑ์การให้คะแนน

- 0 ไม่ตอบ หรือตอบไม่ถูกเลย
- 1 แสดงวิธีคิดเล็กน้อยแต่ยังไม่ได้คำตอบ
- 2 เหตุผลหรือการคำนวณผิดพลาด แต่มีแนวทางที่จะนำไปสู่คำตอบ
- 3 คำตอบถูกเหตุผลถูกต้องอาจมีข้อผิดพลาดเล็กน้อย
- 4 คำตอบถูก แสดงเหตุผลถูกต้อง แนวคิดชัดเจน

วิธีที่ 4 กำหนดระดับการยอมรับและคำอธิบาย

ตัวอย่าง การเสนอโครงการศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของคนจีนในเมืองไทยเกณฑ์การให้คะแนน

- 4 หมายถึง ดีมาก แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจสภาพความเป็นอยู่อย่างชัดเจน มีข้อมูลที่สมบูรณ์ และแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ และมีความเป็นไปได้
- 3 หมายถึง ดี แสดงความเข้าใจในสภาพความเป็นอยู่อย่างชัดเจน
- 2 หมายถึง ใช้ได้ แสดงความเข้าใจในสภาพความเป็นอยู่ไม่สมบูรณ์ ข้อมูลบกพร่อง
- 1 หมายถึง ใช้ไม่ได้ ข้อมูลไม่ครบถ้วน ขาดประเด็นสำคัญ
- 0 หมายถึง ไม่มีแนวคิดที่ชัดเจน

เสนอ ภริมาจิตร์ผ่อง (2542 : 37) ได้กล่าวว่า ในการวัดการปฏิบัติขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้สอนว่า ต้องการวัดอะไรมีจุดมุ่งหมายที่จะวัดจุดใดเป็นสำคัญ ความจริงก็มิได้มีการกำหนดอะไรแน่นอน เพียงแต่เน้นเรื่องหลักที่ปฏิบัติจริง ความคิดรวบยอดและขั้นตอนในการแก้ปัญหาเพื่อวางกฎเกณฑ์ให้มีมาตรฐานเท่านั้น

การกำหนดเกณฑ์การวัดการปฏิบัติ (rubric) ที่มีความจำเป็นต้องใช้มี 2 ลักษณะด้วยกันคือ

1. การให้คะแนนโดยดูภาพรวมทั้งหมด (holistic scoring) คือการให้คะแนนเป็นภาพรวมว่า ทำงานได้ถูกต้องดีมีคุณภาพและสวยงาม ซึ่งอาจจะให้คะแนนไม่ได้ แต่การให้คะแนนนั้นอาจจะมีความรู้สึกของผู้ให้คะแนนรวมไปด้วยว่าดี หรือไม่ใช้อย่างไร จะตัดสินให้เต็มหรือลดน้อยลงมาก็แล้วแต่ผู้ให้คะแนน

2. การวัดโดยการให้คะแนนเป็นระบบจำแนกเป็นส่วนๆ (analytic scoring) เช่น การลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนการปฏิบัติขั้นนั้นๆ ได้อย่างถูกต้องและดูผลงานที่เสร็จแล้วผู้สอนสามารถให้คะแนนเป็นรายบุคคล เมื่อผู้วิจัยเปรียบเทียบการให้คะแนนทั้งสองลักษณะแล้ว จะเห็นว่าทั้งข้อดี และข้อเสีย คือ การให้คะแนนโดยดูจากภาพรวมนั้นเป็นการให้คะแนนชนิดหยาบๆ และดูจากการปฏิบัติงานเพียงคร่าวๆ มีเพียง 2 หรือ 3 ขั้นตอน แล้วทำการประเมินผลงานว่า ดีมาก ดี พอใช้ และใช้ไม่ได้เลย แต่ในขณะที่การให้คะแนนอีกลักษณะหนึ่งคือจำแนกเป็นส่วนๆ จะเน้นการให้คะแนนทุกขั้นตอนที่มีความสลับซับซ้อนอย่างละเอียดมากกว่า โดยมีข้อจำกัดมากมาย และสามารถที่จะประเมินผลงานได้ยุติธรรมกว่า อีกทั้งมีการดูเวลาหรืออัตราความเร็วหรือความคล่องของการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้วิจัยจะใช้เกณฑ์การวัดการปฏิบัติโดยการให้คะแนนเป็นลักษณะ

จำแนกเป็นส่วน ๆ (analytic scoring) ในการให้คะแนนสำหรับผู้ทำแบบทดสอบวัดปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการจัดการอารมณ์กับความเครียด

2.6 การสร้างเครื่องมือวัดการปฏิบัติ

ในการสร้างเครื่องมือวัดทักษะภาคปฏิบัติ มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างไว้ดังนี้

ส.วาสนา ประवालพฤษ์ (2548 : 25) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัด ด้านการปฏิบัติดังนี้

1. วิเคราะห์งานงานที่จะวัด (job analysis) โดยเริ่มจากการศึกษาขอบเขตและลักษณะของทักษะตลอดจนความสามารถต่างๆที่จะทำให้ปฏิบัติกิจกรรมที่ต้องการวัดได้สำเร็จ ในการวิเคราะห์งานมีจุดมุ่งหมายที่จะกำหนดลักษณะของงาน (job specification) หรือรายการของกิจกรรมที่จะวัดโดยจะต้องเป็น

1.1 กิจกรรมที่แยกระหว่างงานนี้กับงานที่ไม่ใช่

1.2 แยกระหว่างผู้ปฏิบัติงานดีและไม่ดี

2. เลือกงานหรือกลุ่มของพฤติกรรมที่จะเป็นตัวแทนของงาน โดยกำหนดทักษะที่จะทดสอบตามงานที่วิเคราะห์ได้ในข้อ 1 เลือกงานที่จะนำมาสร้างแบบทดสอบแล้วกำหนดว่าจะวัดการปฏิบัติใดและผลงานใดให้ผู้สอบแสดงให้ดู สิ่งที่ควรคำนึงคือ การเป็นตัวแทนของกลุ่มงานที่กำลังจะวัดในขั้นนี้จะต้องกำหนด

1) สถานการณ์ และเงื่อนไข

2) ความสามารถใดบ้างที่จะวัดในวิธีการปฏิบัติ

3) ถ้าจะวัดผลงานจะสร้างอะไรและจะดูลักษณะใดบ้าง

4) กำหนดเวลาให้ปฏิบัติ

5) กำหนดสิ่งที่จะสังเกตและแบบบันทึกการสังเกต

3. กำหนดหน่วยการวัดหรือการจัดอันดับ ในกรณีที่งานสามารถจะแบ่งออกได้เป็นหลายส่วน แต่ละส่วนจะต้องกำหนดคะแนนและน้ำหนัก ตลอดจนวิธีการให้คะแนนอย่างชัดเจน

4. กำหนดวิธีการปฏิบัติที่ควรจะเป็น (ideal proceder) และการควบคุมสถานการณ์ ซึ่งคล้ายกับการกำหนดคำตอบ ในการตรวจข้อสอบอัตนัย

5. วางแผนการสอบให้รัดกุมโดยเริ่มจาก

1) เตรียมเครื่องมือที่จะต้องใช้

2) ฝึกผู้ดำเนินการสอบและบันทึกการสังเกต

3) ตรวจสอบเครื่องใช้ก่อนลงมือสอบ

4) ขั้นตอนในการดำเนินการสอบ

ภัทรา นิคมานนท์ (2538 : 190-194) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดด้านการปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรและกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในรายวิชาที่สอน

2. วิเคราะห์ธรรมชาติของงานที่ให้ปฏิบัติ ซึ่งแต่ละวิชาจะไม่เหมือนกัน ธรรมชาติของงานที่ให้ปฏิบัติมีหลายประเภท ดังนี้

2.1 งานที่เน้นการวัดกระบวนการ เช่น การประกอบอุปกรณ์ การซ่อมเครื่องยนต์ การทดลองวิทยาศาสตร์

2.2 งานที่เน้นการวัดผลงาน เช่น งานศิลปะ การแสดงดนตรี การเล่นเกม การขับร้อง เป็นต้น

2.3 งานที่เน้นการวัดทั้งกระบวนการและผลงาน เช่น การทำโครงงานทางวิทยาศาสตร์ การปฐมพยาบาล เป็นต้น

2.4 ประเภทของการปฏิบัติที่จำแนกโดยจุดประสงค์ทางการศึกษา ได้แก่

2.4.1 งานที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางด้านพุทธิพิสัย เป็นงานที่สัมพันธ์กับทักษะทางสมอง ความรู้ ความคิด เป็นต้น

2.4.2 งานที่เกี่ยวข้องกับด้านจิตพิสัย เป็นงานที่สัมพันธ์กับความรู้สึก

2.4.3 งานที่เกี่ยวข้องกับด้านทักษะพิสัย เป็นงานที่สัมพันธ์กับทักษะทางกาย กล้ามเนื้อต่าง ๆ เช่น กีฬา พิมพ์ดี เป็นต้น

2.4.4 งานที่เกี่ยวข้องกับด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย เช่น งานประพันธ์เพลงที่ใส่เนื้อร้องและทำนอง เป็นต้น

3. การวิเคราะห์คุณลักษณะของพฤติกรรมที่ต้องการวัด มีความสำคัญมากกว่าสำหรับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ เพราะเป็นตัวบ่งชี้ที่ต้องการวัด การวิเคราะห์งานเป็นวิธีในการวิเคราะห์หาพฤติกรรมทางการทำงานนั้น ๆ ซึ่งมักใช้เทคนิคการวิเคราะห์งานต่อเมื่องานที่ต้องการวัดมีความซับซ้อน

1. การกำหนดน้ำหนักความสำคัญของคุณลักษณะที่ต้องการวัด

2. ลงมือสร้างเครื่องมือ

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2540 : 11 – 16) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดหลายชนิด เช่น แบบทดสอบชนิดต่าง ๆ แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แบบ

สัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบเขียนรายงานด้วยตนเอง เครื่องมือแต่ละชนิดมีความเหมาะสมกับลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัดแตกต่างกันแต่โดยภาพรวมมีขั้นการสร้างและพัฒนา 6 ขั้น ดังนี้

1. ทำความเข้าใจพฤติกรรมที่ต้องการวัด โดยศึกษาพฤติกรรมที่ต้องการทดสอบนั้น หมายถึงอะไร มีลักษณะอย่างไร นักเรียนแสดงออกอย่างไร จึงจะสรุปได้ว่าเขามีพฤติกรรมที่ต้องการวัดแล้ว

2. เลือกใช้สถานการณ์หรือเนื้อหาในการตรวจสอบ ในขั้นนี้เป็นการเลือกสถานการณ์หรือเนื้อหาที่สามารถให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ต้องการวัดออกมาให้เห็นได้อย่างชัดเจนเพื่อนำมาใช้ในการเขียนข้อคำถามหรือสิ่งที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติ

3. กำหนดความคิดรวบยอดของสถานการณ์หรือเนื้อหา เป็นการนำสถานการณ์หรือเนื้อหาที่เลือกมาทำความเข้าใจและเขียนความคิดรวบยอดของเนื้อหานั้นเพื่อเป็นกรอบความคิดในการเขียนข้อคำถามหรือสิ่งที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติ

4. เขียนข้อคำถามหรือสิ่งที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติ การเขียนข้อคำถามหรือสิ่งที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติ จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้เพื่อให้ข้อคำถามมีคุณภาพ

4.1 ถามให้ตรงจุดและชัดเจน

4.2 คำถามกะทัดรัดไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย

4.3 ช่วยให้ใช้ความคิดในการตอบ

4.4 ใช้ภาษาให้เหมาะสมกับระดับ/วัยของนักเรียน

4.5 เขียนตัวเลือกหรือเกณฑ์การให้คะแนน ถ้าเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ จะต้องคำตอบที่ถูกต้องตามหลักวิชาเพียงคำตอบเดียว ส่วนตัวลวงทุกตัวจะต้องเป็นตัวลวงที่มีความเป็นไปได้

4.6 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัด เพื่อเป็นการยืนยันว่าเครื่องมือวัดที่ใช้ขั้นนี้มีคุณภาพอย่างน้อย 3 ประการ คือ ความเชื่อมั่น ความเป็นปรนัย และความเที่ยงตรง

อาภรณ์ บางเจริญพรพงศ์ (2541 : 203 – 206) กล่าวว่า การสร้างแบบสอบวัดการปฏิบัติมีขั้นตอนการสร้างคล้ายกับการสร้างแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์แต่การสร้างแบบสอบวัดการปฏิบัติมีความซับซ้อนมากกว่า สถานการณ์ในการสอบบางครั้งก็สามารถควบคุมได้ทั้งหมด และเป็นมาตรฐานใช้เวลาในการสร้างและบริหารแบบสอบนานกว่าการให้คะแนนก็ยากกว่าโดยทั่วไป สถานการณ์ยิ่งเหมือนจริงมากเท่าไรก็ยิ่งมีปัญหาที่ต้องประสมมากในการวัดด้านการปฏิบัติขั้นตอนการสร้างมีดังต่อไปนี้

1. กำหนดสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติเพื่อการวัดผล

ในการวัดการปฏิบัติลักษณะเฉพาะที่ต้องการวัดมักจะรวมเอางานที่จำแนกเป็นกิจกรรมเฉพาะที่แสดงถึงความสำเร็จของการปฏิบัติ เพราะไม่สามารถวัดกระบวนการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเฉพาะนั้นได้ จึงจำเป็นต้องเน้นตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของการปฏิบัติทั้งหมด การเลือกกิจกรรมเพื่อการวัดผลจะต้องสะท้อนส่วนที่เน้นในระหว่างสอน

ดังนั้น การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมสำหรับการประเมินผลการปฏิบัติ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ

1.1 การกำหนดพฤติกรรมเฉพาะที่ต้องการของผู้เรียน

1.2 การกำหนดว่าพฤติกรรมที่ต้องการนั้น ๆ ต้องแสดงออกอย่างไร

1.3 การอธิบายพฤติกรรมที่ต้องการในรูปของอากัปกริยาที่ถูกต้องแน่นอนและเพียงพอ เพื่อว่าจะต้องหลีกเลี่ยงการแปลความหมายที่ผิด

1.4 การกำหนดเงื่อนไขในการแสดงออกของพฤติกรรมปลายทางหรือพฤติกรรมที่คาดหวัง

1.5 การกำหนดเกณฑ์ในการยอมรับระดับของการปฏิบัติ

2. การเลือกระดับการปฏิบัติในสภาพที่เหมือนจริง

ระดับการปฏิบัติที่มีสภาพเหมือนจริงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ หลายประการ องค์ประกอบแรก คือ ต้องพิจารณารวมชาติของจุดประสงค์การสอบว่าการปฏิบัติที่สามารถยอมรับได้ว่า ผู้เรียนสัมฤทธิ์ผลนั้นควรวัดการเขียนตอบในกระดาษหรือวัดแบบทดสอบเชิงจำแนกหรือวัดด้วยการสร้างสถานการณ์จำลองหรือวัดด้วยการปฏิบัติงานจริงโดยพิจารณาควบคู่กันด้วยว่ารายวิชานี้เป็นรายวิชาเบื้องต้นหรือขั้นสูง

องค์ประกอบที่สอง คือ ลำดับการสอบในรายวิชาจะชี้ให้เห็นว่าควรพิจารณาการวัดด้วยการเขียนตอบในกระดาษก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ เช่น กำหนดแผนผังที่ซับซ้อนให้

องค์ประกอบที่สาม คือ ข้อบังคับในการปฏิบัติ เช่น เวลา ราคาหรือคุณค่าเครื่องมือที่สามารถหาได้ตลอดจนความยุ่งยากในการให้คะแนนสิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดระดับของการปฏิบัติที่มีสภาพเหมือนจริงที่ผู้เรียนควรจะได้รับ

องค์ประกอบที่สี่ คือ งานที่ปฏิบัติจะเป็นตัวจำกัดระดับของสถานการณ์การสอบที่เหมือนจริง เช่น การสอบทักษะการปฐมพยาบาลไม่สามารถใช้ผู้ป่วยจริงที่มีบาดแผลหรือขาหักมาทำการสอบแม้ว่าเราต้องการสภาพการปฏิบัติเหมือนจริงมากที่สุดก็ไม่สามารถทำได้

3. การเขียนคำสั่งที่ทำให้เป็นสถานการณ์การสอบได้ชัดเจน

เมื่อเลือกสถานการณ์การสอบและงานที่ต้องสอบปฏิบัติเรียบร้อยแล้วขั้นต่อไปก็เขียนคำสั่งให้ชัดเจนเพื่อที่จะอธิบายสถานการณ์การสอบได้นั้นคือคำสั่งจะต้องอธิบายงานและเงื่อนไขที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติตามปกติแล้วคำสั่งที่จะให้ผู้เรียนสอบวัดการปฏิบัติมักจะประกอบด้วย

3.1 จุดประสงค์ของแบบสอบ

3.2 วัสดุและอุปกรณ์

3.3 กระบวนการสอบ ซึ่งต้องประกอบด้วยเงื่อนไขเกี่ยวกับเครื่องมือลักษณะของงานที่ต้องปฏิบัติกำหนดเวลาในการสอบ

3.4 วิธีการให้คะแนน

4. สร้างเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสังเกตเพื่อประเมินผลการปฏิบัติ

ดังที่ได้กล่าวมาในตอนต้นแล้วว่า การประเมินผลด้านการปฏิบัติจะเน้นที่กระบวนการผลการปฏิบัติหรือทั้งกระบวนการและผลการปฏิบัติ กระบวนการปฏิบัติและผลการปฏิบัติ มักใช้แบบสำรวจรายการ (checklists) หรือมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) สำหรับการประเมินผลการปฏิบัติเพียงอย่างเดียวอาจใช้วิธีการจัดอันดับคุณภาพได้

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดการปฏิบัติที่ผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
2. กำหนดภาระงานให้ครอบคลุมพฤติกรรมที่ต้องการวัด
3. กำหนดสิ่งที่จะวัด โดยพิจารณาจากชิ้นงานว่าควรวัด กระบวนการหรือผลงาน

หรือวัดทั้งกระบวนการและผลงาน

4. สร้างเครื่องมือวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
5. เลือกรูปแบบในการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพ
6. กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน
7. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา
8. นำไปทดสอบเพื่อหาคุณภาพ

มาตราส่วนประมาณค่า (rating scale)

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดการปฏิบัติที่นิยมใช้กันมาก มีผู้ให้ความหมายและหลักการสร้างมาตราส่วนประมาณค่าไว้ดังนี้

บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ ได้กล่าวว่า (2542 : 119) มาตรฐานประมาณค่า (rating scale) เป็นเครื่องมือที่เป็นนามธรรมด้วยการแปลงปริมาณในเชิงเปรียบเทียบ นิยมใช้วัดพฤติกรรม หรือสิ่งต่างๆที่ไม่สามารถวัดออกมาเป็นตัวเลขโดยตรงได้ เช่น ความดี ความซื่อสัตย์ ค่านิยม เจตคติ ความเชื่อ ความสะอาด ความเหมาะสม และการปฏิบัติต่างๆ เป็นต้น ลักษณะสำคัญของ มาตรฐานประมาณค่าอยู่ตรงที่คำตอบ ซึ่งมีลักษณะเป็นการเปรียบเทียบเชิงปริมาณมากน้อย ผู้ตอบจะต้องตอบด้วยการประเมิน (evaluate) สถานการณ์เป็นสิ่งที่เร้าที่กำหนดให้และเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว

ภัทรา นิคมานนท์ (2538 : 154) ได้กล่าวไว้ว่า มาตรฐานประมาณค่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ทำให้ผู้ถูกวัดประเมินตนเองและให้ผู้อื่นประเมินการตอบทำได้โดยให้ผู้ตอบ หรือผู้สังเกต ประเมินค่าของคุณลักษณะ ออกมาเป็นระดับต่างๆมาก น้อยตามปริมาณ หรือความเข้มของความรู้สึก หรือพฤติกรรมที่แสดงออก มาตรฐานประมาณค่ามีหลายลักษณะ ที่นิยมใช้คือ มาตรฐานประมาณค่า (rating scale) ของลิเคิร์ต (Likert)

มาตรฐานประมาณค่าเป็นเครื่องมือวัดที่ผู้ประเมินจะประเมินค่าของคุณลักษณะ พฤติกรรม เป็นระดับต่างๆ กรอนลินด์ และ ลินด์ (Gronlund and Linn, 1985 : 383) กล่าวว่า มาตรฐานประมาณค่ามีหลายแบบแต่โดยส่วนใหญ่จะใช้แบบตัวเลขเป็นแบบที่ง่ายและนิยมใช้มากที่สุด ซึ่งจะบอกระดับพฤติกรรมโดยแทนด้วยตัวเลขและจะเป็นตัวชี้ถึงระดับพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ใช้วัด ระดับตัวเลขจะมีสัญลักษณ์ บรรยายเกี่ยวกับเนื้อหาจากพฤติกรรมจะบอกตัวเลขที่สูงและต่ำ จำนวนเลขในมาตรฐานประมาณค่าจะใช้เมื่อบอกลักษณะพฤติกรรมที่สามารถแบ่งระดับได้อย่างชัดเจนและ การ์รี่ ได้กล่าวว่า การ์รี่ (Gary, 1983 : 202) มาตรฐานประมาณค่ามักนิยม ใช้วัดทัศนคติ คุณค่าและพฤติกรรมที่เป็นระดับความถี่ โดยใช้วิธีการสังเกต ประกอบการวัด วิธีการสร้างประกอบระดับตัวเลขและบรรยายค่าในการบอกระดับของตัวเลขของคุณลักษณะพฤติกรรม

มาตรฐานประมาณค่า ที่รู้จักกันและนิยมใช้กันทั่วไปได้แก่มาตรฐานประมาณค่าของเทอร์สโตน (Thurstone's scale) และมาตรฐานประมาณค่าของ ลิเคิร์ต (Likert scale)

มาตรฐานประมาณค่าแบบลิเคิร์ต ลักษณะของมาตรฐานประมาณค่า (rating scale) ของลิเคิร์ต (Likert) จะประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน ได้แก่

1. ส่วนที่เป็นข้อความหรือสถานการณ์ ที่กล่าวถึงความคิดเห็น ความรู้สึก ทัศนคติ หรือพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลที่ต้องการวัด ซึ่งข้อความนั้นอาจเป็นไปได้ทั้งทางบวก และทางลบ

2. ส่วนที่เป็นคำตอบ การกำหนดค่าระดับความรู้สึก ความคิดเห็น ทักษะคิด หรือ พฤติกรรมที่แสดงออกแบบลิเคิร์ต จะกำหนดคำตอบเป็น 5 ระดับ มาตรฐานประมาณค่าแบบลิเคิร์ต อาจใช้ตัวเลขในการจำแนกระดับพฤติกรรมได้ 5 ระดับ คือ 5, 4, 3, 2, 1 โดยให้ 5 หมายถึง มีความรู้สึก หรือพฤติกรรมที่แสดงออกมาในระดับที่เข้มข้นมาก ลดลงไปเรื่อยๆ จนถึง 1 ซึ่ง หมายถึง ระดับความเข้มข้นน้อย

หลักการสร้างมาตรฐานประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (ภัทรา นิคมานนท์. 2538 : 156)

การเขียนข้อความที่เป็นพฤติกรรมบ่งชี้ลักษณะที่ต้องการวัด

1. ข้อความที่ใช้ไม่ควรให้ยาวเกินไป
2. ใช้ภาษาที่ชัดเจนเข้าใจง่าย ไม่ต้องตีความ
3. หลีกเลี่ยงข้อความที่เป็นปฏิเสธ เพราะอาจทำให้ตีความหมายผิดได้
4. ไม่ควรใช้ข้อความที่ทุกคนตอบตรงกัน

เทคนิคการสร้างแบบสอบวัดของลิเคิร์ต ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ (บุญเรียง ขจรศิลป์. 2539 : 94 - 95)

1. เขียนข้อความต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษาให้ได้มากที่สุด
2. นำข้อความที่รวบรวมไว้ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา
3. ตัดข้อความส่วนใหญ่ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นพ้องกันว่าเป็นข้อความเชิงกลางๆออก
4. ตัดสินใจว่ามีตัวเลือกในแต่ละข้อความกี่ตัวเลือก
5. นำข้อความที่คัดเลือกมาเรียบเรียงเป็นแบบวัด โดยมีคำชี้แจงในการตอบอย่างชัดเจน

สรุปขั้นตอนการสร้างแบบประเมินค่า และมาตราวัดเจตคติ

1. กำหนดโครงสร้างของประเด็นที่ต้องการวัด การกำหนดโครงสร้างนี้ควรทำให้มีรายละเอียดมากที่สุด และจะต้องชัดเจนสามารถวัดได้

2. เลือกประเภทแบบประเมินค่าหรือมาตราวัดเจตคติ

การเลือกแบบประเมินค่าขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความจำกัดของการวิจัยเรื่องนั้นๆ

3. กำหนดสิ่งเร้า
4. ตรวจสอบปรับปรุงและแก้ไข
  - 4.1 ตรวจสอบเอง
  - 4.2 ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ
5. ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ดังนั้นในการประเมินทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา มีความจำเป็นต้องใช้เครื่องมือ

ประเมินเป็นแบบ แบบทดสอบการวัดปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาโดยกำหนดสถานการณ์สมมติขึ้นและให้นักเรียนพิจารณาตามความคิดเห็นของนักเรียน จำนวน 1 ฉบับ แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมโดยกำหนดสถานการณ์สมมติขึ้นและให้นักเรียนพิจารณาตามความคิดเห็นของนักเรียนจำนวน แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการจัดการอารมณ์กับความเครียดโดยกำหนดสถานการณ์สมมติขึ้นและให้นักเรียนพิจารณาตามความคิดเห็นของนักเรียนจำนวน 1 ฉบับ แบบประเมินทักษะชีวิต เป็นแบบประเมินตนเองมีระดับการประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ของลิเคิร์ต (Likert) เพราะเป็นเครื่องมือประเมินคุณลักษณะต่างๆออกมาเป็นระดับมากน้อยตามปริมาณของการกระทำหรือพฤติกรรมที่แสดงออก

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดทักษะชีวิต ผู้วิจัยจึงแยกประเด็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

3.1 งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินทักษะชีวิต ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

กิลคริสต์ (Gilchrist : 1986 -1987) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับทักษะชีวิต (life skill counseling) เพื่อป้องกันปัญหาต่างๆในวัยรุ่น ซึ่งศึกษาถึงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา 4 เรื่องด้วยกัน (1) การระมัดระวังในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจ (2) การใช้สารเสพติด หรือการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ (3) ปัญหาความเครียดและ (4) การถูกทอดทิ้งจากสังคมในมรดกที่เป็นวัยรุ่น (life skill programs counseling) เพื่อให้เกิดทักษะใหม่ๆ (prepration) เป็นการให้เหตุผลเพื่อชักชวนและจูงใจให้วัยรุ่นเข้าร่วมในโปรแกรมระยะที่สองความจำเป็นของทักษะชีวิตชีวิต (skill acquisition) เป็นการสาธิตหรือยกตัวอย่างงานวิจัยที่แสดงให้เห็นประสิทธิผลของการนำทักษะไปใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ระยะที่สามเป็นแบบฝึกทักษะชีวิต เช่นการแสดงบทบาทสมมติ

ผลการศึกษาพบว่า การให้คำปรึกษาทักษะชีวิตสามารถที่จะลดปรับเปลี่ยนหรือป้องกันพฤติกรรมทั้ง 4 อย่างในวัยรุ่น คือการป้องกันการตั้งครรภ์อย่างไม่ตั้งใจ การลดความเครียด

และการถูกสังคมนทอด้ ทั้ง การลดและเลิกพฤติกรรมการสูบบุหรี่ และในเรื่องของการใช้ยาและดื่มแอลกอฮอล์จะทำให้วัยรุ่นมีการใช้ยา อย่างเหมาะสมและรู้วิธีการหลีกเลี่ยง

เซลลิส และ คณะ (Sallis and others. 1990 : abstract) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะในการปฏิเสธการสูบบุหรี่แก่นักเรียนเกรด 4-7 จำนวน 78 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองจะได้รับการฝึกฝนทักษะในการปฏิเสธการสูบบุหรี่ และประเมินโดยแบบทดสอบการโต้ตอบของนักเรียนต่อการชักชวนให้สูบบุหรี่ โดยแบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับดี ปานกลาง เลว พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองได้คะแนนในระดับดีมากกว่ากลุ่มควบคุม และมีคะแนนระดับเลวน้อยกว่ากลุ่มควบคุม และนักเรียนในกลุ่มทดลองมีความสามารถปฏิเสธการชักชวนของเพื่อน ได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม

ดาเรน (Daren. : 1991 : abstract) ได้ศึกษาความตรงเชิงโครงสร้างของการพัฒนามาตรวัดทักษะชีวิตของวัยรุ่น (life- skill development scale - adolescent form, L SD- R) และโครงสร้างของโมเดลทักษะชีวิต (life scale model) L SD R เป็นเครื่องมือรายงานตนเองในการประเมินซึ่งออกแบบเพื่อการประเมินการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะชีวิต โมเดลทักษะชีวิตเป็นโมเดลความสามารถในการเข้าถึงคบบนพื้นฐานของความสมเหตุสมผล ในการพัฒนาทักษะชีวิตได้กำหนดอื่นนอกเหนือจากทักษะทางวิชาการ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

L SD- R ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 4 ด้านคือ 1) การสื่อสารระหว่างบุคคล/ทักษะสัมพันธ์ภาพ 2) ทักษะการตัดสินใจและแก้ปัญหา 3) ทักษะการบำรุงสุขภาพ/การทำร่างกายให้เหมาะสม และ 4) การพัฒนาบุคลิกภาพ L SD - R และเครื่องมืออื่นๆที่ได้ดำเนินการสอบกับนักเรียนจำนวน 166 คน และทดสอบความสัมพันธ์ทัศนคติทางการศึกษาและความปรารถนาทางสังคม ซึ่งเป็นหลักฐานที่เชื่อมโยงกัน และหลักฐานของความตรงเชิงจำแนกในทั้ง 4 องค์ประกอบย่อยและได้วิเคราะห์องค์ประกอบทั้ง 4 ให้แยกจากกันและวิเคราะห์ความสอดคล้องภายในที่สร้างขึ้น

L SD- R ไม่มีความสัมพันธ์กับการวัดทัศนคติทางการศึกษาแต่มีความสัมพันธ์พอสมควรกับความปรารถนาทางสังคม หลักฐานที่มีความตรงร่วมกันพบว่าโดยที่สัมพันธ์กับเครื่องมือที่ถูกทำนายเพื่อความสัมพันธ์ องค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบไม่มีความตรงเชิงจำแนก

L SD- R ที่พบมีเพียงองค์ประกอบเดียว L SD- R แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือการประเมินโครงสร้างทักษะชีวิตทั้งหมดแยกจากกัน ขณะที่การวัดทั้ง 4 องค์ประกอบของโมเดลทักษะชีวิตเป็นการวัดส่วนหนึ่ง

ลอเรนส์ และคณะ (Lawrence and others, 1994 : abstract) ได้ศึกษาการแก้ปัญหาโดยการรับรู้พฤติกรรมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่พึ่งสารเสพติดในกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ปี ค.ศ 1994 ในวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มทดลองคือวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติดที่ถูกส่งต่อเพื่อบำบัดรักษา ด้วยยาจำนวน 19 คน ซึ่งได้รับกิจกรรมเพื่อลดอัตราเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ประกอบกับการให้ความรู้เรื่องความเสี่ยงต่อโรคเอชไอวี ทักษะความสามารถทางสังคม ได้แก่การยืนหยัดสิทธิในเรื่องเพศสัมพันธ์ (sexual assertion) การเจรจาต่อรองกับคู่นอนของตน (partner negotiation) ทักษะการสื่อสาร (communication skills) เทคนิคการใช้ถุงยาง และฝึกการแก้ปัญหา (problem solving training) พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในเรื่องการติดเชื้อเอชไอวี และโรคเอชไอวีเพิ่มมากขึ้น มีทัศนคติในทางที่ดีต่อการป้องกันโรคและใช้ถุงยางอนามัยมากขึ้น มีการรับรู้การเสี่ยงต่อการติดเชื้อ HIV มากขึ้น (HIV vulnerability) และมีความคาดหวังในความสามารถภายในตนเองดีขึ้นและจากการรายงานด้วยตนเอง (self-report) พบว่าการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีทางเพศสัมพันธ์มีอัตราลดลงเช่นกัน

3.2 งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินทักษะชีวิต ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

คุณหญิง เจริญสุข (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันโรคเอชไอวี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยนำแนวคิดทักษะชีวิตขององค์การอนามัยโลกและทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของเบนคูรามาประยุกต์เพื่อพัฒนา นักเรียนในด้านความรู้สึกรู้ค่าในตนเอง ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการตัดสินใจ และแก้ปัญหา ทักษะการปฏิเสธ โดยกลุ่มทดลองจะได้รับการสอนด้วยโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิต กลุ่มควบคุมสอนโดยหลักสูตรของโรงเรียน พบว่ากลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนเฉลี่ยของด้านทักษะการปฏิเสธและพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และพบว่าคะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิเสธสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบความแตกต่างทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยของความรู้สึกรู้ค่าในตนเอง ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ในระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งอาจเนื่องมาจากทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล เป็นทักษะที่ต้องใช้เวลาในการพัฒนาและระยะติดตามผลความรู้สึกรู้ค่าในตนเองของกลุ่มเปรียบเทียบสูงกว่ากลุ่มทดลองเล็กน้อย เพราะ

ความรู้สึกคุณค่าในตนเองจะเกิดขึ้นได้นอกเหนือจากกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตแล้ว ยังเกิดจากสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ด้วย

นรลักษณ์ เอื้อกิจ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตต่อพฤติกรรมการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 101 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 51 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ 50 คน นักเรียนในกลุ่มทดลองจะได้รับโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิต 5 แผนประกอบด้วยความตระหนักในตนเอง ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการปฏิเสธ และการมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ โดยประยุกต์แนวคิดทักษะชีวิตขององการอนามัยโลกและกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ ฉบับที่ 1 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม มีลักษณะเป็นปรนัยเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 14 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ทราบได้ 0 คะแนน ฉบับที่ 2 แบบวัดความตระหนักรู้ในตนเอง มีลักษณะคำถามที่สร้างตอบแบบลิเคิร์ต เป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นข้อความที่มีความหมายทั้งทางบวกและทางลบ มีเกณฑ์การให้คะแนนข้อความทางบวกเป็น 5 4 3 2 1 และข้อความทางลบเป็น 1 2 3 4 5 ตามลำดับ ฉบับที่ 3 แบบวัดทักษะการตัดสินใจและแก้ปัญหา มีลักษณะข้อความที่เป็นสถานการณ์จำลอง จำนวน 2 สถานการณ์ มีคำถามเป็นแบบปลายเปิด ให้ผู้ตอบพิจารณาเลือกตัดสินใจ โดยผ่านกระบวนการตัดสินใจ และกระบวนการแก้ปัญหา มีเกณฑ์การให้คะแนนคือ มีการระบุปัญหาการตัดสินใจได้ถูกต้อง 2 คะแนน สามารถบอกข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ ได้ถูกต้อง 2 คะแนน สามารถบอกข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจได้ถูกต้อง 2 คะแนน กำหนดทางเลือกที่มีอยู่เพื่อการตัดสินใจได้ถูกต้องได้ 2 คะแนน ฉบับที่ 4 แบบวัดทักษะการปฏิเสธประกอบด้วยข้อความที่เป็นสถานการณ์จำลอง ที่บ่งบอกถึงประเด็นให้พิจารณาเลือกตัดสินใจว่า จะปฏิบัติตามหรือปฏิเสธหาทางออกจากการชักจูงจากเพื่อนจำนวน 2 สถานการณ์ เป็นคำถามปลายเปิดมีเกณฑ์การให้คะแนนปฏิเสธโดยอ้างความรู้สึกประกอบเหตุผล ได้ 2 คะแนน ปฏิเสธเพื่อไม่กระทำ ได้ 2 คะแนน การปฏิเสธซ้ำโดยขอความเห็นให้อีกฝ่ายยอมรับได้ 2 คะแนน ปฏิเสธซ้ำโดยไม่มีข้ออ้างหรือต่อรองข้อทำกิจกรรมที่เหมาะสมกว่าหรือยืระยะเวลาเพื่อผัดผ่อนได้ 2 คะแนน ฉบับที่ 5 แบบวัดพฤติกรรมการป้องกันตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นเป็นข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ให้เลือกตอบ 3 ตัวเลือกคือ ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง และไม่เคยปฏิบัติ ซึ่ง

เป็นข้อความที่มีความหมายทั้งทางบวกและทางลบมีเกณฑ์การให้คะแนนคือ ข้อความทางบวก 3 2 1 คะแนน และข้อความทางลบให้คะแนน 1 2 3 คะแนนตามลำดับ แบบวัดทุกฉบับมีเกณฑ์ในการประเมิน 3 ระดับคือ ร้อยละ 80 ขึ้นไปอยู่ในระดับดี ร้อยละ 60-79 อยู่ในระดับปานกลางและต่ำกว่าร้อยละ 60 อยู่ในระดับต่ำ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยพิจารณาความตรงตามเนื้อหาและทฤษฎีโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน พิจารณาความเที่ยงโดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของครอนบาค 2 ส่วน คือแบบวัดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมมีค่า .06 และแบบวัดความตระหนักในตนเองมีค่า .87 ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากทดลอง 1 สัปดาห์ นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม ความตระหนักในตนเอง ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการปฏิเสธ และพฤติกรรมป้องกันการป้องกันตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการ มีเพศสัมพันธ์สูงกว่าก่อนทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น จึงควรพิจารณานำโปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิตต่อพฤติกรรมป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนร่วมกับการจัดกิจกรรมเสริมอื่น ๆ

ผลจากการวิจัย พบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกรู้สึกต่อคุณค่าในตนเอง ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ทักษะการปฏิเสธและพฤติกรรมป้องกันการป้องกันโรคเอดส์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วิภาพรรณ ผลผลา (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมเสริมสร้างพัฒนาทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีวิทยา 2 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัยคือ แบบวัดทักษะชีวิตเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ประกอบด้วย 2 ด้านคือ ด้านเจตคติเพื่อป้องกันโรคเอดส์ จำนวน 16 ข้อ และด้านทักษะการปฏิเสธเพื่อป้องกันโรคเอดส์ จำนวน 5 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย โดยมีกรให้คะแนน 3 2 1 สำหรับข้อความทางบวก และข้อความทางลบจะให้คะแนน 1 2 3 มีการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างโดยการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน คำนวณค่าความเที่ยงโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคทั้งฉบับ มีค่า 0.83 ผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลองคะแนนเฉลี่ยด้านเจตคติและด้านทักษะการปฏิเสธเพื่อป้องกันเอดส์ของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุม

สุขฤดี รัชชฤทธิการสกุล (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม

สามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยประยุกต์แนวคิดทักษะชีวิตของ องค์การอนามัยโลกและกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือการเห็นคุณค่าในตนเอง ความตระหนักในตนเอง ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปฏิเสธ และพฤติกรรม การป้องกันการเสพยาบ้าใน 5 องค์ประกอบ คือด้านเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นแบบมาตรฐาน ประมาณค่า 5 ระดับ คือเห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก .20 - .64 และมีค่าความเที่ยงตรง .85 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค ด้านความตระหนักในตนเอง จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบมาตรฐานประมาณ ค่า 5 ระดับมีค่าอำนาจจำแนก .20- .60 และมีความเที่ยง .71 ด้านทักษะการตัดสินใจจำนวน 11 ข้อ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก มีค่าอำนาจจำแนก .20- .65 และมีความเที่ยง .75 ด้านทักษะการปฏิเสธโดยไม่เสียดัมพ์พันธภาพจำนวน 7 ข้อเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก มีค่าอำนาจจำแนก .20- .68 และมีความเที่ยง .52 และด้านพฤติกรรมป้องกันการเสพยาบ้าจำนวน 22 ข้อเป็นแบบประเมิน การปฏิบัติ 3 ตัวเลือก มีค่าอำนาจจำแนก .21- .52 และมีความเที่ยง .84 ผลการวิจัยพบว่านักเรียน ที่ได้รับโปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นในด้านทักษะการ ปฏิเสธโดยไม่เสียดัมพ์พันธภาพ ส่วนด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ความตระหนักในตนเอง ทักษะ การตัดสินใจเพื่อป้องกันการเสพยาบ้า และพฤติกรรมป้องกันการเสพยาบ้าก่อนและหลัง ทดลองไม่แตกต่างกัน

กฤษณา ตรียมฉวีรัตน์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาโปรแกรมสุขศึกษาโดย ประยุกต์ใช้เสริมสร้างทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีดีพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดการประถมศึกษา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบทักษะชีวิต 4 องค์ประกอบ และ สร้างแบบสอบ 4 ฉบับสำหรับวัดแต่ละองค์ประกอบ ฉบับที่ 1 แบบประเมินความตระหนักในตนเองเกี่ยวกับการสูบบุหรี่จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วยมีการให้คะแนน 3 2 1 สำหรับข้อความทางบวกและข้อความทางลบให้ คะแนน 1 2 3 ฉบับที่ 2 แบบวัดการตัดสินใจไม่สูบบุหรี่และแก้ไขปัญหาค่า 5 ข้อ มีลักษณะเป็น ปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ที่มีการกำหนดสถานการณ์มาให้ และให้คะแนนแบบ 0 1 2 3 ฉบับที่ 3 แบบวัดทักษะการปฏิเสธโดยไม่เสียดัมพ์พันธภาพ จำนวน 5 ข้อ มีลักษณะเป็นปรนัย เลือกตอบ 3 ตัวเลือกที่มีการกำหนดสถานการณ์มาให้และให้คะแนน 0 1 2 ได้มีการตรวจสอบ ความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน และวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกโดยการหาค่า สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง .38- .74 , .52-.70 , .36-.55 , .21-.59 ตามลำดับ และหาค่าความเที่ยงตรงโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอ

นบาคมีค่า .85 .76.70.61ตามลำดับผลจากการวิจัยพบว่าภายหลังได้รับโปรแกรมสุขศึกษาโดยประยุกต์ใช้การเสริมสร้างทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีต่อพฤติกรรม การสูบบุหรี่ กลุ่มทดลองมีทักษะชีวิตดีกว่าก่อนได้รับโปรแกรมและดีกว่ากลุ่มควบคุม

วันดี โตะดำ (2544 : บทคัดย่อ) ได้สร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งแบบวัดฉบับนี้ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ตามกรอบแนวคิดทักษะชีวิตของกรมสุขภาพจิต คือ ความคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร การตัดสินใจและการแก้ปัญหา การจัดการกับอารมณ์และความเครียด การตระหนักรู้ในตน ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษากรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 849 คน ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบเอเอ็มไอคิว ได้มีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 ท่าน ผลจากการศึกษาพบว่าค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดทักษะชีวิต อยู่ในช่วง 0.013 -0.729 และมีค่าความยากตั้งแต่ -2.749 - 7.969 ค่าความเที่ยงตรงของแบบวัดทั้งฉบับมีค่า 0.62 และค่าความเที่ยงตรงในการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจ 3 คน เท่ากับ 0.851 พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 มีค่าดัชนีระดับความกลมกลืน 0.98 ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.84 และค่าความตรงตามสภาพโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.67 -0.825 และได้มีการสร้างเกณฑ์ปกติจำแนกตามเพศโดยเทียบจากค่าแห่งเปอร์เซ็นต์ไทล์

ฉวีวรรณ คล้ายนาค (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตของหญิงให้บริการเพศที่มารับบริการในโรงพยาบาลบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะชีวิตครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย ประกอบด้วยการคิดวางแผนด้านสุขภาพและชีวิตส่วนตัวความรู้สึกภาคภูมิใจ เข้าใจในตนเองและผู้อื่นและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับทักษะในการต่อรอง การปฏิเสธ การสื่อสาร ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยจริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด มีการให้คะแนนแบบ 5 4 3 2 1 สำหรับข้อความทางบวก และให้คะแนน 1 2 3 4 5 สำหรับข้อความทางลบ แบบสอบถามชุดนี้มีจำนวน 66 ข้อ มีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน คัดเลือกไว้ 36 ข้อ ประกอบด้วยพุทธิพิสัยจำนวน 16 ข้อ ด้านจิตพิสัย จำนวน 10 ข้อ และด้านทักษะพิสัยจำนวน 10 ข้อ นำไปหาค่าความเที่ยงโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงตรงทั้งฉบับ .7285 ค่าความเที่ยงด้านด้านพุทธิพิสัย .8265 ด้านจิตพิสัย .7235 และด้านทักษะพิสัย .7503 การนำแบบสอบถามไปใช้สามารถแปลความหมายจากคะแนนเฉลี่ยได้ 3

ระดับ คือคะแนนเฉลี่ย 3.67-5.00 หมายถึง มีทักษะชีวิตที่ดี 2.34-3.66 หมายถึงมีทักษะชีวิตปานกลาง และ 1.00-2.36 หมายถึงมีทักษะชีวิตไม่ดี ผลจากการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะชีวิตของหญิงให้บริการทางเพศ ได้แก่ทัศนคติของการให้บริการทางเพศส่งผลต่อทักษะชีวิตด้านจิตพิสัย และแรงจูงใจในการประกอบอาชีพให้บริการทางเพศ และภาวะความรับผิดชอบต่อครอบครัว ส่งผลต่อทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัย

ศศิพร โลจายะ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของผลโปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดปทุมธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมงานวิจัยครั้งนี้ได้คัดเลือกองค์ประกอบของทักษะชีวิตคือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความตระหนักในตนเอง ความรับผิดชอบในตนเอง ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปฏิเสธโดยไม่เสียสัมพันธภาพ ทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะการจัดการกับความเครียด โดยผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลคือ แบบวัดการคิดวิจารณ์เกี่ยวกับบุหรี่ จำนวน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก มีการให้คะแนนแบบตอบถูกได้ 1 และตอบผิดได้ 0 คะแนนแบบวัดความตระหนักในตนเองเกี่ยวกับบุหรี่ และแบบวัดความรับผิดชอบในตนเองเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ เป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด มีการตรวจให้คะแนนในเชิงบวกเป็น 5 4 3 2 1 และข้อความทางลบให้คะแนน 1 2 3 4 5 ตามลำดับ แบบวัดการตัดสินใจเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ แบบวัดทักษะการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ ด้านละ 8 ข้อเป็นแบบวัดที่มีลักษณะข้อคำถามที่เป็นสถานการณ์จำลอง ให้ผู้ตอบเป็นผู้พิจารณาการตัดสินใจเลือกตอบจำนวน 4 ตัวเลือก โดยมีการให้คะแนน 1 2 3 4 คะแนน และแบบวัดทักษะเพื่อแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยง ต่อการสูบบุหรี่เป็นแบบ ปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือกโดยข้อคำถามที่เป็นสถานการณ์มีการตรวจให้คะแนน 1 2 3 4 จำนวน 8 ข้อ แบบวัดทักษะการจัดการกับความเครียดเป็นแบบ ปรนัยเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ คือ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ ใช่ มีการให้คะแนน 1 2 3 และแบบวัดพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติ คือ ไม่ทำตามทุกครั้ง ทำตามบางครั้ง ทำตามทุกครั้ง มีการตรวจให้คะแนน 3 2 1 การตรวจสอบคุณภาพได้พิจารณาในประเด็น ความตรงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ค่าอำนาจจำแนกโดยการทดสอบ สถิติ t และวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตามวิธีของครอนบาค ได้ผลดังนี้ .83 .80 .76 .75 .76 .72 ตามลำดับ ซึ่งแบบวัดทุกฉบับได้มีเกณฑ์การแปลความหมายออกเป็น 3 ระดับ คือคะแนนร้อยละ 80 - 100 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 60-79 ระดับปานกลาง และร้อยละ 0 - 59 ระดับต่ำ สำหรับแบบวัดด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเกี่ยวกับบุหรี่ หากค่าความเที่ยงตรงโดยใช้ KR-20 มีค่า .8608 ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมี

ทักษะชีวิตในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความตระหนักในตนเอง ความรับผิดชอบในตนเอง ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะการจัดการกับความเครียด และพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ สูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 อีกทั้งตัวแปรเหล่านี้ยังมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ยกเว้นทักษะการจัดการกับความเครียด

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา พบว่ายังไม่มียานวิจัยใดที่สร้างและพัฒนาเครื่องมือเกี่ยวกับการประเมินทักษะชีวิตที่เป็นแบบวัด การปฏิบัติเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตทั้ง 9 องค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วย การรู้จักตนเอง เข้าใจตนเองและเห็นคุณค่าของตนเอง การรู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณและคิดสร้างสรรค์ การรู้จักตัดสินใจและแก้ไขปัญหา การรู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลความรู้ การสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น การจัดการภาวะอารมณ์และความเครียด การปรับตัวท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงและริเริ่มสิ่งใหม่ การตั้งเป้าหมาย การวางแผนและดำเนินการตามแผน ความเห็นใจผู้อื่น ความรับผิดชอบต่อสังคมและในสิ่งที่ดำรงรอบตัว ที่ได้พัฒนาเป็นมาตรฐานดังนั้นผู้วิจัยจึงพัฒนาเครื่องมือประเมินทักษะชีวิต ระดับช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ขึ้นเพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพและพัฒนาเป็นเครื่องมือที่ได้มาตรฐานเพื่อนำไปวัดทักษะชีวิต ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 ที่เรียนตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ว่ามีทักษะอยู่ในระดับใด และมีทักษะชีวิตในแต่ละองค์ประกอบมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อครูที่จะได้มีเครื่องมือสำหรับประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน และเป็นแนวทางสำหรับครูที่จะนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะชีวิตในระดับสูงขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

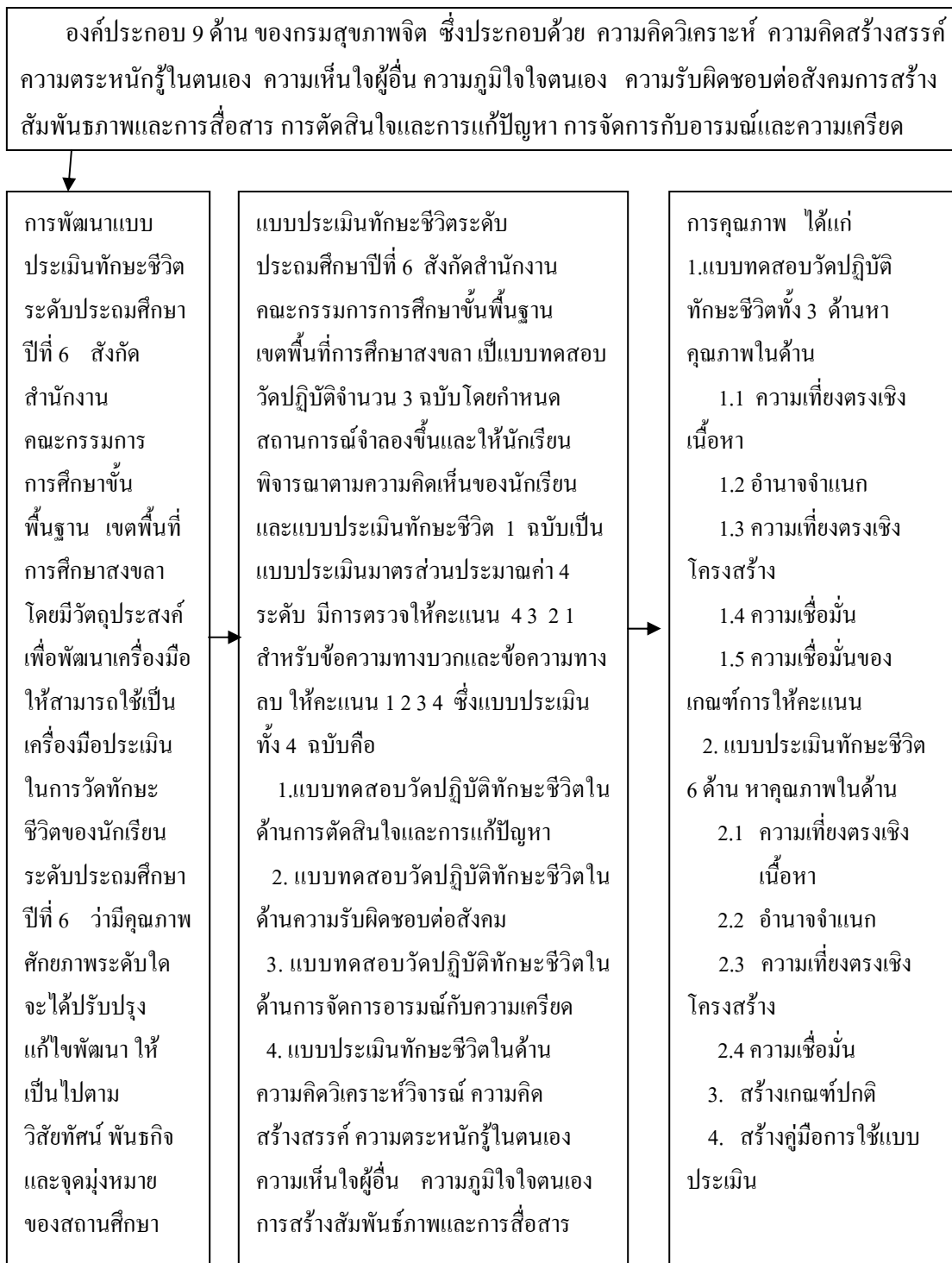
การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิต นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาเครื่องมือให้สามารถใช้เป็นเครื่องมือประเมินในการวัดทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลาว่ามีคุณภาพสัปดาห์ใด จะได้ปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือประเมิน

ทักษะชีวิตตามกรอบแนวคิดของกรมสุขภาพจิต 9 ด้าน ประกอบด้วยด้านความคิดวิเคราะห์
 วิचारณ์ (critical Thinking) ความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) ความตระหนักรู้ในตนเอง
 (self awareness) ความเห็นใจผู้อื่น (emphaty) ความภูมิใจใจตนเอง (self esteem) ความรับผิดชอบ
 ต่อสังคม (social responsibility) การสร้างสัมพันธ์ภาพและการสื่อสาร (interpersonal
 communication) การตัดสินใจและการแก้ปัญหา (decision making and problem solving)
 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด (coping with emotion and stress)

เครื่องมือที่พัฒนาเป็นแบบทดสอบการวัดปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการตัดสินใจและ
 การแก้ปัญหา จำนวน 1 ฉบับ แบบทดสอบการวัดปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านความรับผิดชอบต่อ
 ต่อสังคม จำนวน 1 ฉบับ แบบทดสอบการวัดปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการจัดการอารมณ์กับ
 ความเครียด จำนวน 1 ฉบับ โดยแต่ละฉบับได้กำหนดสถานการณ์จำลองขึ้นและให้นักเรียน
 พิจารณาตามความคิดเห็นของนักเรียน และตอบคำถามตามที่โจทย์กำหนด ส่วนแบบประเมิน
 ทักษะชีวิตในด้าน ความคิดวิเคราะห์วิचारณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตนเอง
 ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจใจตนเอง การสร้างสัมพันธ์ภาพและการสื่อสาร เป็นแบบประเมิน
 มาตรฐานส่วนประมาณค่า (rating scale) 4 ระดับ มีการตรวจให้คะแนน 4 3 2 1 สำหรับข้อความ
 ทางบวกและข้อความทางลบ ให้คะแนน 1 2 3 4 ตามลำดับ

โดยผู้วิจัยได้หาคุณภาพของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติ ทั้ง 3 ฉบับ ในประเด็น
 ดังต่อไปนี้ อำนาจจำแนก ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ความเชื่อมั่น
 ของแบบทดสอบ ความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนน ส่วนแบบประเมินทักษะชีวิตศึกษา
 คุณภาพในด้าน อำนาจจำแนก ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง
 ความเชื่อมั่นของแบบประเมินซึ่งสรุปเป็นแผนภาพกรอบแนวคิดในการพัฒนาแบบประเมินทักษะ
 ชีวิตของกรมสุขภาพจิต ได้ดังภาพประกอบ 3

กรอบแนวคิดการพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิตตามแนวคิดของกรมสุขภาพจิต

ภาพประกอบ 3 กรอบแนวคิดการพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

1. ประชากร
2. กลุ่มตัวอย่าง
3. แบบประเมินที่พัฒนา
4. การพัฒนาแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะชีวิต
5. การพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิต
6. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จังหวัดสงขลา จำนวน 15,253 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา. 2548 :1)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 400 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi – stage random sampling) ตามลำดับขั้นการสุ่มดังนี้

1. ประมาณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า โดยใช้ตารางยามเน่ (Yamane. 1970 : 886) ดังนี้

1.1 เพื่อใช้ทดสอบแบบประเมินครั้งที่ 1 มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ทั้งนี้ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 10 ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 99 คน แต่ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง 200 คน

1.2 เพื่อใช้ทดสอบแบบประเมินครั้งที่ 2 มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ทั้งนี้ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 10 ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 99 คน แต่ในการศึกษารั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง 200 คน

1.3 เพื่อใช้ทดสอบแบบประเมินครั้งที่ 3 มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ทั้งนี้ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 390 คน แต่ในการศึกษารั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน

2. แบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 เขตพื้นที่ ซึ่งจำแนกไว้ดังนี้

2.1 เขต 1 ได้แก่ อำเภอเมืองสงขลา อำเภอสิงหนคร อำเภอสทิงพระ
อำเภอนาหม่อม อำเภอระโนด และอำเภอกระแสสินธุ์

2.2 เขต 2 ได้แก่ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอรัตนภูมิ อำเภอกวนเนียง อำเภอบางกล่ำ
และอำเภอคลองหอยโข่ง

2.3 เขต 3 ได้แก่ อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา อำเภอสะเดา และอำเภอ
สะบ้าย้อย

3. สุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มอำเภอในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) เขตละ 3 อำเภอ ซึ่งใช้ในการทดสอบแบบประเมินครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และหาคุณภาพแบบประเมินตามลำดับ ได้ดังนี้

3.1 เขต 1 ได้แก่ อำเภอเมืองสงขลา อำเภอสิงหนครและอำเภอนาหม่อม

3.2 เขต 2 ได้แก่ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอรัตนภูมิและอำเภอคลองหอยโข่ง

3.3 เขต 3 ได้แก่ อำเภอจะนะ อำเภอนาทวีและอำเภอสะเดา

4. ประมาณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบแบบประเมินครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และหาคุณภาพแบบประเมินในแต่ละเขตพื้นที่ ดังนี้

4.1 กลุ่มทดสอบแบบประเมินครั้งที่ 1 อย่างน้อยจำนวน 200 คน โดยใช้อัตรา เขต 1 :
เขต 2 : เขต 3

4.1.1 เขต 1 คือ อำเภอสิงหนคร กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 68 คน

4.1.2 เขต 2 คือ อำเภอคลองหอยโข่ง กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 50 คน

4.1.3 เขต 3 คือ อำเภอนาทวี กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 82 คน

4.2 กลุ่มทดสอบแบบประเมินครั้งที่ 2 อย่างน้อยจำนวน 200 คน โดยใช้อัตรา เขต 1 :
เขต 2 : เขต 3

4.2.1 เขต 1 คือ อำเภอนาหม่อม กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 68 คน

4.2.2 เขต 2 คือ อำเภอรัตนภูมิ กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 50 คน

4.3.3 เขต 3 คือ อำเภอสะเตกา กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 82 คน

4.3 กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพแบบประเมิน อย่างน้อยจำนวน 400 คน โดยใช้อัตรา

เขต 1 : เขต 2 : เขต 3

3.3.1 เขต 1 คือ อำเภอสทิงพระ กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 136 คน

3.3.2 เขต 2 คือ อำเภอหาดใหญ่ กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 100 คน

3.3.3 เขต 3 คือ อำเภอจะนะ กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 164 คน

5. สุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มโรงเรียนในแต่ละอำเภอด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) วิธีการสุ่ม คือ เมื่อจับฉลากได้โรงเรียนใดก็เอาจำนวนนักเรียนไว้แล้วจับสลากโรงเรียนต่อไปและจำนวนมารวมกันทำเช่นนี้เรื่อยไปให้ได้จำนวนนักเรียนตัวอย่างมากกว่าหรือเท่ากับจำนวนนักเรียนตัวอย่างที่ต้องการ

จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการพัฒนาแบบประเมินวัด ได้จำนวนนักเรียน 400 คน จาก 37 โรงเรียน ดังตาราง 1

ตาราง 1 รายชื่อโรงเรียน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

เขต	อำเภอ	โรงเรียน	การทดสอบ		กลุ่มตัวอย่าง
			ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	
1	สิงหนคร นาหม่อม สทิงพระ	บ้านม่วงงาม	68	68	50
		วัดทุ่งขี้โม่สิติาราม			
		ชุมชนบ้านบ่อประคู้			
		บ้านบ่อแดง			
		บ้านจะทิงพระ			
2	คลองหอยโข่ง รัตภูมิ หาดใหญ่	บ้านหน้าวัดโพธิ์	50	20	70
		วัดคูหาโน			
		บ้านคลองต่อ			
		บ้านโปะหมอ			
		บ้านคลองหวะ (ทวิรัตน์ ราษฎร์บำรุง)			
		บ้านคลองหวะ (ทวิรัตน์ ราษฎร์บำรุง)			

ตาราง 1 (ต่อ)

เขต	อำเภอ	โรงเรียน	การทดสอบ		กลุ่ม ตัวอย่าง	
			ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2		
3	นาทวี	บ้านเคลียง	40		30	
		บ้านลำซิง	42			
	สะเดา	บ้านปรึก		40		
		บ้านคลองแงะ		42		
	จะนะ	บ้านนา				25
		บ้านสะกอม				25
		บ้านแค				30
		ชุมชนวัดควนมีด				27
		วัดประจำ				27
		วัดนาปรือ				
รวม			200	200	400	

แบบประเมินที่พัฒนา

1. ประเภทของแบบประเมิน

แบบประเมินที่พัฒนาในครั้งนี้ประกอบด้วย

1.1 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา (decision making and problem solving) เป็นแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติที่วัดความสามารถในการรับรู้ปัญหา สาเหตุ หนทางเลือก วิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียของทางเลือก ประเมินทางเลือกและลงมือแก้ปัญหาอย่างถูกต้องเหมาะสม สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา โดยกำหนดสถานการณ์จำลองขึ้นและให้นักเรียนพิจารณาตามความคิดเห็นของนักเรียน และตอบคำถามตามที่โจทย์กำหนด จำนวน 10 ข้อ

1.2 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (social responsibility) เป็นแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติที่วัดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และมีส่วนรับผิดชอบต่อความเจริญ หรือเสื่อมของสังคม สำหรับนักเรียนระดับ

ประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา โดยกำหนดสถานการณ์จำลองขึ้นและให้นักเรียนพิจารณาตามความคิดเห็นของนักเรียน และตอบคำถามตามที่โจทย์กำหนด จำนวน 6 ข้อ

1.3 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการจัดการอารมณ์กับ

ความเครียด (coping with emotion and stress) เป็นแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติที่วัดความสามารถในการประเมินตนเองเกี่ยวกับอารมณ์ หรือความเครียด ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตนเองหรือไม่ เลือกลงวิธีการจัดการกับอารมณ์ หรือความเครียดและมีวิธีป้องกันการเกิดอารมณ์ หรือความเครียดที่เหมาะสม สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา โดยกำหนดสถานการณ์จำลองขึ้นและให้นักเรียนพิจารณาตามความคิดเห็นของนักเรียน และตอบคำถามตามที่โจทย์กำหนด จำนวน 8 ข้อ

1.4 แบบประเมินทักษะชีวิตในด้าน ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (critical thinking)

เป็นการวัดความสามารถที่จะวิเคราะห์แยกแยะข้อมูล ข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัว จำนวน 13 ข้อ ความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) เป็นแบบวัดความสามารถในการคิดออกไปอย่างกว้างขวาง โดยไม่มียึดติดอยู่ในกรอบจำนวน 10 ข้อ ความตระหนักรู้ในตนเอง (self awareness) เป็นแบบวัดความสามารถในการค้นหา และเข้าใจจุดดี จุดด้อยของตนเองและความแตกต่างจากบุคคลอื่น จำนวน 15 ข้อ ความเห็นใจผู้อื่น (emphaty) เป็นการวัดความสามารถในการเข้าใจความรู้สึก และเห็นอกเห็นใจในบุคคลที่แตกต่างจากเราจำนวน 14 ข้อ ความภูมิใจในตนเอง (self esteem) เป็นการวัดความรู้สึกตนเองว่ามีคุณค่า ค้นพบ และภูมิใจใน ความสามารถ ด้านต่าง ๆ ของตน โดยไม่มุ่งสนใจแต่เรื่องความโก้เก๋ รูปร่าง หน้าตา เสื้อผ้า หรือความสามารถทางเพศ จำนวน 16 ข้อ การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร (interpersonal communication) เป็นการวัดความสามารถในการใช้คำพูด และภาษาท่าทาง เพื่อการสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตน และรับรู้ความรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่ายจำนวน 18 ข้อ รวมแบบประเมินทักษะชีวิตทั้ง 6 ด้าน จำนวน 86 ข้อ เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 4 ระดับ มีการตรวจให้คะแนน 4 3 2 1 สำหรับข้อความทางบวกและข้อความทางลบ ให้คะแนน 1 2 3 4 ตามลำดับ

2. ตัวอย่างแบบประเมินที่พัฒนา

2.1 ตัวอย่างแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา

จุดประสงค์ นักเรียนสามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ได้
คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาสถานการณ์ต่อไปนี้ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่สมมติขึ้น แล้วพิจารณาตาม
ความคิดเห็นของนักเรียน ถ้านักเรียนประสบอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว นักเรียนจะตัดสินใจและ
แก้ไขปัญหาในแต่ละข้ออย่างไร

สถานการณ์ตัวอย่าง

อาร์มมีฐานะค่อนข้างยากจน แม่ของอาร์มป่วยด้วยโรคหัวใจ พ่อของอาร์มเสียชีวิต
ตั้งแต่อาร์มยังเล็กๆ วันหนึ่งอาร์มพาแม่ไปหาหมอ อาร์มเห็นผู้หญิงคนหนึ่งทำกระเป๋าเงินหล่น
โดยที่อาร์มเรียกผู้หญิงคนนั้นไว้ไม่ทัน อาร์มเก็บกระเป๋าเงินของผู้หญิงคนนั้นไว้และเปิดกระเป๋าดู
ปรากฏว่ามีที่อยู่ของเจ้าของกระเป๋าและมีเงินจำนวนมาก อาร์มคิดว่าเงินจำนวนนี้พอจะช่วยให้เป็น
ค่ารักษาอาการของแม่ได้แต่อีกทางเลือกหนึ่งอาร์มอยากจะหาทางคืนเงินให้เจ้าของไป ถ้านักเรียน
เป็นอาร์มนักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น

ถ้านักเรียนเป็นอาร์มนักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(แนวคำตอบ) อาร์มตัดสินใจเอากระเป๋าเงินไปคืนเจ้าของตามที่อยู่ฉบับที่ประจำตัว

ประชาชน

เหตุผลเพราะอาร์มคิดว่าเจ้าของกระเป๋าเงินอาจจะเดือดร้อนถ้าไม่ได้รับกระเป๋า
เงินคืน

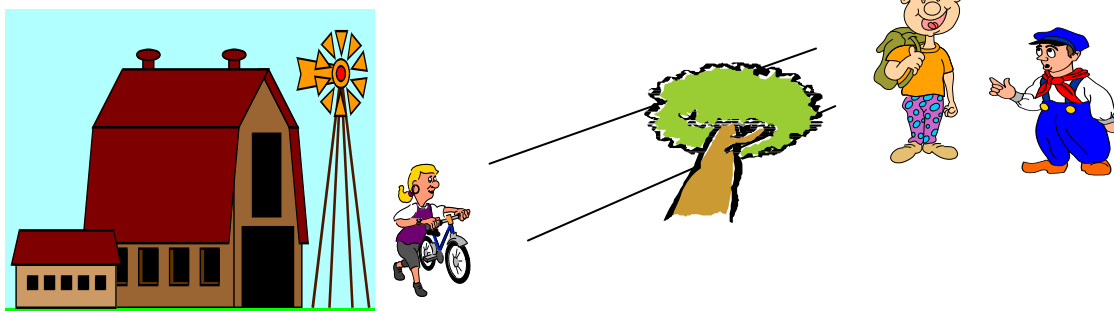
เกณฑ์การให้คะแนนทักษะชีวิตในด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา

คะแนน/ความหมาย	ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ปรากฏให้เห็น
4 / ดีมาก	ใช้ยุทธวิธีดำเนินการตัดสินใจไปในแนวทางที่ถูกต้องและมีเหตุผล ประกอบการตัดสินใจ อย่างมีประสิทธิภาพ
3 / ดี	ใช้ยุทธวิธีดำเนินการตัดสินใจไปในแนวทางที่ถูกต้องและมีเหตุผล ประกอบการตัดสินใจบางส่วน
2 / พอใช้	ใช้ยุทธวิธีดำเนินการตัดสินใจไปในแนวทางที่ถูกต้อง แต่ยังขาดเหตุผล ประกอบ
1 / ต้องปรับปรุง	ยังตัดสินใจได้ไม่แน่นอนว่าจะทำอะไร
0 / ไม่พยายาม	ทำไม่ได้ถึงเกณฑ์ข้างต้น หรือไม่มีร่องรอยการดำเนินการตัดสินใจ

2.2 ตัวอย่างแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

จุดประสงค์ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาสถานการณ์ต่อไปนี้ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่สมมติขึ้น ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในสถานการณ์ดังต่อไปนี้ โปรดเติมข้อความข้างล่างให้ตรงกับความคิดเห็น หรือความต้องการของนักเรียนที่จะปฏิบัติต่อความรับผิดชอบที่มีต่อสังคม

สถานการณ์ตัวอย่าง

ป้อมกับเปรี๊ยะเดินทางกลับจากโรงเรียน ระหว่างทางเดินนั้นป้อมเปรี๊ยะเห็นต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่งล้มขวางถนนอยู่ ถ้านักเรียนเป็นป้อมนักเรียนจะอย่างไร

ป้อม : เอ๊ะ ! เปรี๊ยะนั่นต้นไม้ขวางถนนนี่

เปรี๊ยะ : จริงซิทำไมดีหละ ?

ป้อม : .....

เปรี๊ยะ : .....

ป้อม : .....

เปรี๊ยะ : .....

ป้อม : .....

เปรี๊ยะ : .....

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะชีวิตในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

คะแนน/ความหมาย	ความสามารถในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่ปรากฏให้เห็น
4 / ดีมาก	มียุทธวิธีที่แสดงให้เห็นว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีส่วนรับผิดชอบต่อในความเจริญหรือเสื่อมของสังคมเสมอ
3 / ดี	มียุทธวิธีที่แสดงให้เห็นว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคมได้
2 / พอใช้	มียุทธวิธีที่แสดงให้เห็นว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคมได้เพียงบางส่วน
1 / ต้องปรับปรุง	มีร่องรอยการดำเนินการแก้ปัญหาสังคมบางส่วน
0 / ไม่พยายาม	ทำไม่ได้ถึงเกณฑ์ข้างต้น หรือไม่มีร่องรอยการดำเนินการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

2.3 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการจัดการอารมณ์กับ

ความเครียด สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

จุดประสงค์ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 รู้จักการจัดการอารมณ์กับความเครียดของตนเองได้
เหมาะสม

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาสถานการณ์ต่อไปนี้ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่สมมติขึ้น ถ้านักเรียนเป็น
บุคคลในสถานการณ์ดังต่อไปนี้ โปรดเติมข้อความข้างล่างให้ตรงกับความคิดเห็น หรือความ
ต้องการของนักเรียน

สถานการณ์ตัวอย่าง

อนันต์ได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธานนักเรียน เขาได้จัดทำโครงการจัดกิจกรรมวันขึ้น
ปีใหม่ ปรากฏว่า เมื่อทำโครงการก็ถูกเพื่อนๆวิจารณ์ข้อบกพร่องในการจัดกิจกรรมครั้งนี้
ถ้านักเรียนเป็นอนันต์นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

คำตอบ

.....
.....

แนวคำตอบ ไม่โกรธ แล้วยอมรับฟังข้อบกพร่องของการจัดกิจกรรมในครั้งนี้นำมา
เป็นข้อมูลสำหรับการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไป

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะชีวิตในด้านการจัดการอารมณ์กับความเครียด

คะแนน/ความหมาย	ความสามารถในการจัดการรู้จักรับอารมณ์กับความเครียด ที่ปรากฏให้เห็น
4 / ดีมาก	แนวการตอบคำตอบเป็นไปในลักษณะข้อความเชิงบวก รู้จักวิธีการ แก้ปัญหา รู้จักกระบวนการคิดของตนเอง โดยหาเหตุผลด้านดี หรือข้อดี จากการกระทำดังกล่าวมาทำให้ตนเองรู้สึกสบายใจและรู้จักการให้อภัย กันพร้อมที่จะนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข
3 / ดี	แนวการตอบคำตอบเป็นไปในลักษณะข้อความเชิงบวก รู้จักวิธีการ แก้ปัญหา รู้จักกระบวนการคิดของตนเอง โดยหาเหตุผลด้านดี หรือข้อดี จากการกระทำดังกล่าวมาทำให้ตนเองรู้สึกสบายใจ
2 / พอใช้	แนวการตอบคำตอบเป็นไปในลักษณะข้อความเชิงบวก รู้จักวิธีการ แก้ปัญหา รู้จักกระบวนการคิดของตนเองได้พอสมควร

คะแนน/ความหมาย	ความสามารถในการจัดการรู้จักอารมณ์กับความเครียด ที่ปรากฏให้เห็น
1/ ต้องปรับปรุง	แนวการตอบคำตอบเป็นไปในลักษณะข้อความเชิงบวก แต่ไม่ได้นำ ข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข
0/ ไม่พยายาม	แนวการตอบคำตอบเป็นไปในลักษณะข้อความเชิงลบ

2.4 ตัวอย่างแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้าน ความคิดวิเคราะห์
วิจารณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง การ
สร้างสัมพันธ์ภาพและการสื่อสาร เป็นแบบประเมินทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
ปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

คำชี้แจง

แบบประเมินทักษะชีวิตฉบับนี้ แบ่งเป็น 6 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์

ส่วนที่ 2 แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านความคิดสร้างสรรค์

ส่วนที่ 3 แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านความตระหนักรู้ในตนเอง

ส่วนที่ 4 แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านความเห็นใจผู้อื่น

ส่วนที่ 5 แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านความภูมิใจในตนเอง

ส่วนที่ 6 แบบประเมินทักษะชีวิตในการสร้างสัมพันธ์ภาพและการสื่อสาร

แบบประเมินทักษะชีวิตฉบับนี้ เป็นแบบประเมินความคิด ความรู้สึกและการ
แสดงออกของ นักเรียนที่เกิดขึ้นตามรายการที่กำหนดไว้ในแต่ละข้อว่าเป็นจริงกับตนเองมาก
น้อยเพียงใด การตอบแบบประเมินฉบับนี้จะไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อผลการเรียนและจะได้รับการ
รักษาไว้เป็นความลับ ดังนั้นขอให้นักเรียนตอบคำถามทุกข้อตามลำดับความมากน้อยที่ตรงกับ
สภาพความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 แบบประเมินทักษะด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อคำถามในแต่ละข้อแล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดหรือ
ความรู้สึกหรือการกระทำของคนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน
ช่องว่างโดยกำหนดให้

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	จริงบางครั้ง	ไม่จริง
1.	เมื่อได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ฉันเชื่อข้อมูลนั้นทันที				
2.	ฉันจะคิดพิจารณาอย่างละเอียดเพื่อศึกษาหาความรู้จากสื่อต่างๆ				

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะชีวิตในด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์

คะแนน/ความหมาย	ความสามารถในการจัดการรู้จักคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ที่ปรากฏให้เห็น
4 / จริงที่สุด	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงมากกว่า 80 % ขึ้นไป
3 / ค่อนข้างจริง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 70 - 79 %
2 / จริงบางครั้ง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 50 – 69 %
1 / ไม่จริง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงต่ำกว่า 50 % ลงมา

ส่วนที่ 2 แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านความคิดสร้างสรรค์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อคำถามในแต่ละข้อแล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดหรือความรู้สึกหรือการกระทำของคนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างโดยกำหนดให้

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	จริงบางครั้ง	ไม่จริง
1.	ฉันชอบคิดสิ่งที่แปลกกว่าคนอื่น				
2.	ฉันชอบทำสิ่งประดิษฐ์ที่แปลก ใหม่เสมอ				

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะชีวิตในด้านความคิดสร้างสรรค์

คะแนน/ความหมาย	ความสามารถในด้านความคิดสร้างสรรค์ ที่ปรากฏให้เห็น
4 / จริงที่สุด	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงมากกว่า 80 % ขึ้นไป
3 / ก่อนข้างจริง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 70 - 79 %
2 / จริงบางครั้ง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 50 – 69 %
1 / ไม่จริง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงต่ำกว่า 50 % ลงมา

ส่วนที่ 3 แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านความตระหนักรู้ในตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อคำถามในแต่ละข้อแล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดหรือความรู้สึกหรือการกระทำของคนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างโดยกำหนดให้

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	ก่อนข้างจริง	จริงบางครั้ง	ไม่จริง
1.	ฉันรู้ว่าตนเองเป็นคนนิสัยอย่างไร				
2.	ฉันรู้ว่าตนเองทำอะไรได้บ้าง				

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะชีวิตในด้านความตระหนักรู้ในตนเอง

คะแนน/ความหมาย	ความสามารถในการรู้จักความตระหนักรู้ในตนเอง ที่ปรากฏให้เห็น
4 / จริงที่สุด	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงมากกว่า 80 % ขึ้นไป
3 / ก่อนข้างจริง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 70 - 79 %
2 / จริงบางครั้ง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 50 – 69 %
1 / ไม่จริง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงต่ำกว่า 50 % ลงมา

ส่วนที่ 4 แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านความเห็นใจผู้อื่น

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อคำถามในแต่ละข้อแล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดหรือความรู้สึกหรือการกระทำของคนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างโดยกำหนดให้

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	จริงบางครั้ง	ไม่จริง
1.	ฉันคิดว่าทุกคนต้องมีปัญหาในบางโอกาส				
2.	ฉันมักจะปลอบใจให้เพื่อนคลายความทุกข์อยู่เสมอ				

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะชีวิตในด้านความเห็นใจผู้อื่น

คะแนน/ความหมาย	ความสามารถในการการจัดการรู้จักด้านความเห็นใจผู้อื่น ที่ปรากฏให้เห็น
4 / จริงที่สุด	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงมากกว่า 80 % ขึ้นไป
3 / ค่อนข้างจริง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 70 - 79 %
2 / จริงบางครั้ง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 50 – 69 %
1 / ไม่จริง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงต่ำกว่า 50 % ลงมา

ส่วนที่ 5 แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านความภูมิใจในตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อคำถามในแต่ละข้อแล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดหรือความรู้สึก หรือการกระทำของคนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างโดยกำหนดให้

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	จริง บางครั้ง	ไม่จริง
1.	ฉันมีความมั่นใจในการกระทำ สิ่งที่ถูกต้อง				
2.	ฉันพึงพอใจในความเป็นตัวของตัวเอง				

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะชีวิตในด้านความภูมิใจในตนเอง

คะแนน/ความหมาย	ความสามารถในด้านความภูมิใจในตนเอง ที่ปรากฏให้เห็น
4 / จริงที่สุด	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงมากกว่า 80 % ขึ้นไป
3 / ค่อนข้างจริง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 70 - 79 %
2 / จริงบางครั้ง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 50 – 69 %
1 / ไม่จริง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงต่ำกว่า 50 % ลงมา

ส่วนที่ 6 แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อคำถามในแต่ละข้อแล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดหรือความรู้สึกรู้สึกหรือการกระทำของคนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างโดยกำหนดให้

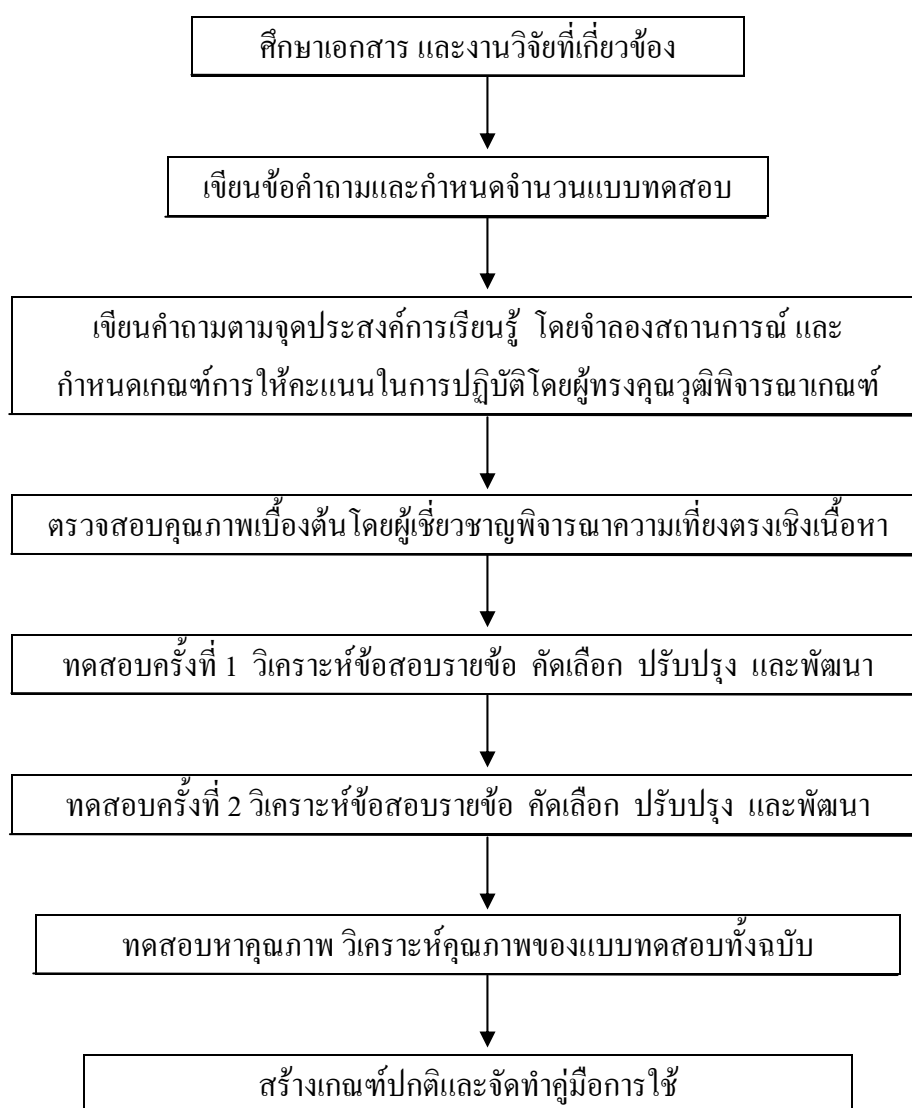
ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	จริงบางครั้ง	ไม่จริง
1.	ฉันมักจะกล่าวคำทักทายสวัสดีแก่เพื่อน ๆ ในตอนเช้าเสมอ				
2.	ฉันสามารถพูดคุยและเข้ากับเพื่อน ได้ดี				

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะชีวิตในด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร

คะแนน/ความหมาย	ความสามารถในด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารที่ปรากฏให้เห็น
4 / จริงที่สุด	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงมากกว่า 80 % ขึ้นไป
3 / ค่อนข้างจริง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 70 - 79 %
2 / จริงบางครั้ง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 50 – 69 %
1 / ไม่จริง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงต่ำกว่า 50 % ลงมา

การพัฒนาแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิต

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา มีขั้นตอนในการพัฒนา ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการพัฒนาแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะชีวิต

จากภาพประกอบ 4 แสดงรายละเอียดการพัฒนาแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตได้ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความทักษะชีวิตเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินวัดการปฏิบัติทักษะชีวิต

1. เขียนข้อคำถามและกำหนดจำนวนแบบทดสอบ ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมระหว่างข้อคำถามารเรียนรู้กับจำนวนแบบทดสอบในแต่ละฉบับ โดยผู้เชี่ยวชาญที่พิจารณาจำนวน 8 คน เป็นบุคคลที่สำเร็จการศึกษาปริญญาโท

3. เขียนข้อคำถาม โดยจำลองสถานการณ์ และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในการปฏิบัติ โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเกณฑ์ฉบับที่ 1 จำนวน 10 ข้อ ฉบับที่ 2 จำนวน 8 ข้อ ฉบับที่ 3 จำนวน 8 ข้อ และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในการปฏิบัติ

4. ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลการศึกษาจำนวน 2 คน ด้านจิตวิทยาการศึกษา จำนวน 2 คน นักวิชาการจำนวน 2 คน ด้านการวิจัยจำนวน 2 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความสอดคล้องของความเห็น โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าสอดคล้องเหมาะสมกัน โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item – objective congruence : IOC) ตั้งแต่ .70 ขึ้นไปคัดเลือกข้อที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาไปทดสอบครั้งที่ 1

5. ทดสอบครั้งที่ 1 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นซึ่งผ่านการตรวจสอบ ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ทดสอบกับกลุ่มทดสอบจำนวน 200 คน

6. นำผลการทดสอบครั้งที่ 1 มาหาอำนาจจำแนก (discrimination) โดยใช้สูตรของ วิทนีย์ และชาร์เบอร์ แล้วพิจารณาคัดเลือกรายข้อซึ่งค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00

7. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงพัฒนาจากการทดสอบครั้งที่ 1 ไปทดสอบใช้กับครั้งที่ 2 กับกลุ่มทดสอบจำนวน 200 คน

8. นำผลการทดสอบครั้งที่ 2 มาวิเคราะห์เพื่อหาอำนาจจำแนก (discrimination) โดยใช้สูตรของวิทนีย์ และชาร์เบอร์ แล้วพิจารณาคัดเลือกรายข้อซึ่งกำหนดค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 พิจารณาคัดเลือกแบบทดสอบที่ผ่านเกณฑ์ไว้ดังนี้ ฉบับที่ 1 จำนวน 10 ข้อ ฉบับที่ 2 จำนวน 8 ข้อ ฉบับที่ 3 จำนวน 8 ข้อ

9. จัดพิมพ์ข้อสอบที่ผ่านการคัดเลือก

10. ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

11. หากคุณภาพของแบบทดสอบทั้งฉบับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

11.1 อำนาจจำแนก (discrimination) ของแบบทดสอบ คำนวณหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้สูตรของวิตนีย์ และซาร์เบอร์ พิจารณาคัดเลือกรายข้อซึ่งกำหนด อำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20 ถึง 1.00

11.2 ความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – coefficient) ของครอนบาค (CronBach)

11.3 ความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนน ความคงที่ของการตัดสินใจของผู้ตรวจให้คะแนนโดยใช้เกณฑ์ในการให้คะแนนเป็นเครื่องมือในการตรวจให้คะแนน คำนวณจากค่าความสอดคล้องของคะแนนจากแบบทดสอบที่ตรวจให้คะแนนโดยผู้ตรวจให้คะแนน จำนวน 2 คน ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's product - moment correlation coefficient)

12. ความเที่ยงตรง (validity) ของแบบทดสอบในการศึกษาครั้งนี้หาความเที่ยงตรง 2 ด้าน

12.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ซึ่งหาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

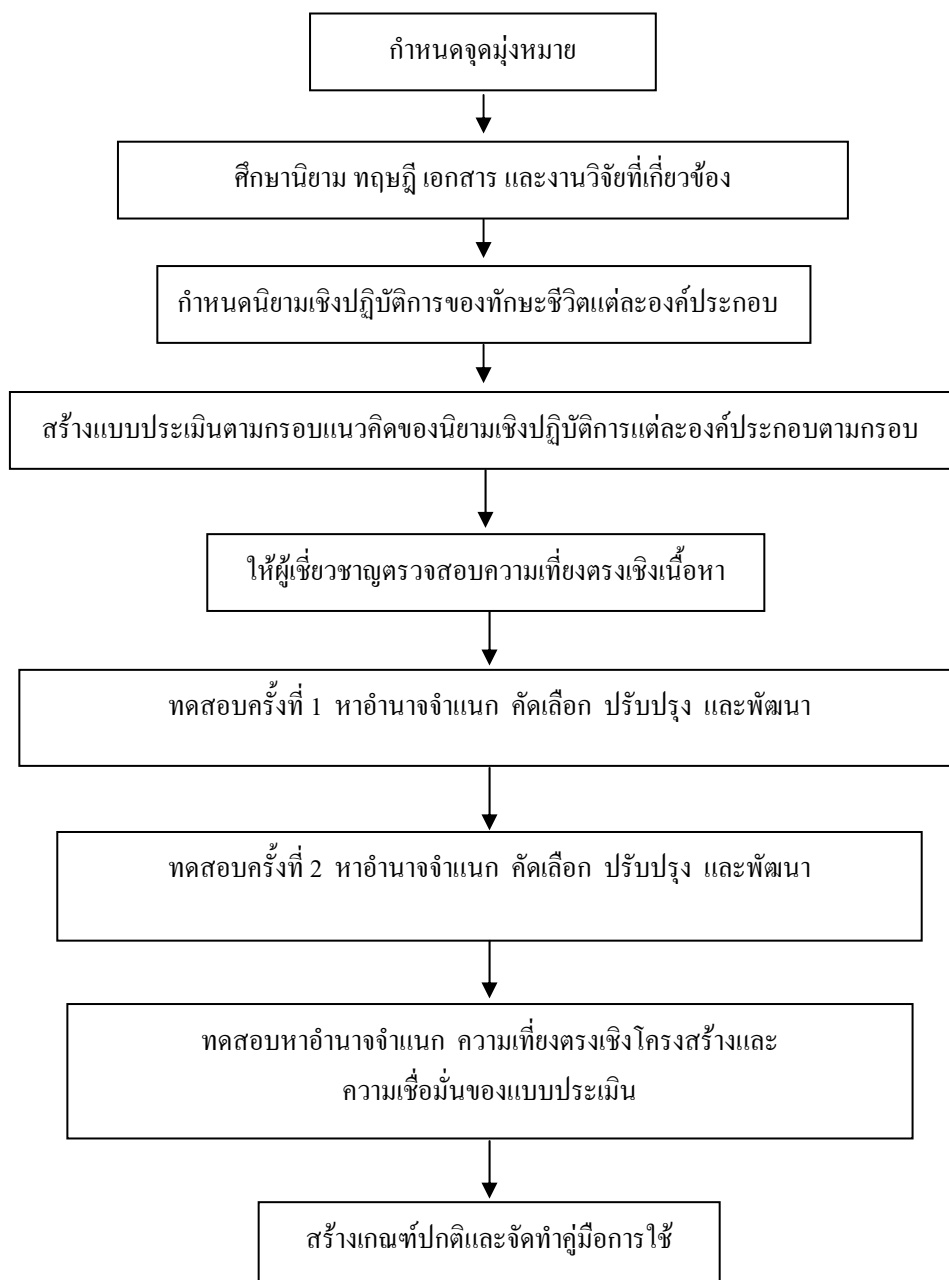
12.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) หาโดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ (item- total correlation) ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's product - moment correlation coefficient)

13. สร้างเกณฑ์ปกติ (norms) โดยนำคะแนนจากการประเมินผลกับกลุ่มตัวอย่างแปลงเป็นคะแนนที่ปกติ และทำการปรับขยายคะแนนที่ปกติด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (เสริม ทศศรี . 2545 : 116-120)

14. เขียนคู่มือการใช้แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตและ เกณฑ์การให้คะแนน เกณฑ์ปกติ (norms) และคู่มือการใช้แบบทดสอบ

การพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิต

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิตนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลามีขั้นตอนในการพัฒนา ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 แสดงขั้นตอนการพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิต

ขั้นตอนการพัฒนาแบบประเมินประเมินทักษะชีวิต ได้ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิตนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา
2. ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความทักษะชีวิต
3. กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของทักษะชีวิตแต่ละองค์ประกอบ ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 8 คน
4. สร้างแบบประเมินตามกรอบแนวคิดของนิยามเชิงปฏิบัติการโดยกำหนดองค์ประกอบทักษะชีวิตตามกรอบแนวคิดของกรมสุขภาพจิต ซึ่งประกอบด้วยความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (critical thinking) ความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) ความตระหนักรู้ในตนเอง (self awareness) ความเห็นใจผู้อื่น (emphaty) ความภูมิใจใจตนเอง (self esteem) การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร (interpersonal communication)
5. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลการศึกษาจำนวน 2 คน ด้านจิตวิทยาการศึกษา จำนวน 2 คน นักวิชาการจำนวน 2 คน ด้านการวิจัยจำนวน 2 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) นำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญหาค่าความสอดคล้องของความเห็น โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าสอดคล้อง โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item – objective congruence : IOC) ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป
6. ทดสอบครั้งที่ 1 กับกลุ่มทดสอบ นำผลที่ได้จากการทดสอบครั้งที่ 1 วิเคราะห์หาอำนาจจำแนก โดยการทดสอบที (t-test) พิจารณาโดยใช้เกณฑ์ ค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนำแบบประเมินที่ผ่านการปรับปรุง ไปทดสอบครั้งที่ 2 กับกลุ่มทดสอบ จำนวน 200 คน
7. ทดสอบครั้งที่ 2 กับกลุ่มทดสอบ มาวิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพของแบบประเมิน ในด้านความอำนาจจำแนก โดยการทดสอบที (t-test) พิจารณาโดยใช้เกณฑ์ ค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
8. นำแบบประเมินที่ปรับปรุงจากการทดสอบ ครั้งที่ 2 ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน
9. หาคุณภาพของแบบประเมินทั้งฉบับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้
  - 9.1 อำนาจจำแนก (discrimination) ของแบบประเมิน คำนวณหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการทดสอบที (t-test)

9.2 ความเชื่อมั่นของแบบประเมิน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – coefficient) ของครอนบาค

9.3 ความเที่ยงตรงของแบบประเมิน ในการศึกษาครั้งนี้หาความเที่ยงตรง 2 ด้านคือ

9.3.1 ความเที่ยงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบประเมิน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ

9.3.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) หาโดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรายด้าน โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's product - moment correlation coefficient)

10. สร้างเกณฑ์ปกติและจัดทำคู่มือการใช้ซึ่งประกอบด้วย

10.1 ความมุ่งหมายของการสร้างแบบประเมิน

10.2 ลักษณะของแบบประเมินและเกณฑ์การให้คะแนน

10.3 วิธีดำเนินการประเมิน

10.4 การประเมินมาตรฐานคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กำหนดช่วงระยะเวลา ที่จะใช้ในการทดสอบแบบประเมิน เพื่อทำหนังสือขออนุญาตจากผู้บริหาร

2. เตรียมแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

3. วางแผนดำเนินการประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

4. นำแบบประเมินทักษะชีวิต ไปประเมินพร้อมทั้งชี้แจงให้ผู้ตอบทราบวัตถุประสงค์ พร้อมขอความร่วมมือเพื่อให้ได้ผลตามความเป็นจริง และได้แบบประเมินที่มีคุณภาพสูง โดยให้กลุ่มทดสอบและกลุ่มตัวอย่างทดสอบใช้แบบประเมินประเมินดังนี้

4.1 ทดสอบครั้งที่ 1 ผู้วิจัยนำแบบประเมินทักษะชีวิต ไปประเมินกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 200 คน พร้อมทั้งวิเคราะห์หาคุณภาพและปรับปรุงแบบประเมิน

4.2 ทดสอบครั้งที่ 2 ผู้วิจัยนำแบบประเมินทักษะชีวิต ที่ได้จากการคัดเลือก ไปประเมินกับกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 200 คน และวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบประเมินและปรับปรุงแล้วคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ไว้

4.3 ทดสอบครั้งที่ 3 ผู้วิจัยนำแบบประเมินทักษะชีวิต ที่ได้จากการทดสอบครั้งที่ 2 ไปทดสอบหาคุณภาพ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 400 คน พร้อมทั้งวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบประเมินและเกณฑ์ปกติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา วิเคราะห์เพื่อหาค่าสถิติต่างๆดังนี้

1. สถิติพื้นฐานของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด. 2532 : 104)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะชีวิต

2.1 อำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ โดยสูตรของวิทนีย์ และซาร์เบอร์ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 216)

2.2 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบว่าแต่ละพฤติกรรมสามารถประเมินลักษณะการทำงานเกี่ยวกับคุณภาพทักษะชีวิตนักเรียนได้ โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาเพื่อนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item objective congruence : IOC) โดยกำหนดว่าพฤติกรรมที่มีความสอดคล้องคือพฤติกรรมที่ผู้เชี่ยวชาญให้ความเหมาะสมโดยค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (นิภา ศรีไพโรจน์. 2532 : 85)

2.3 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ของแบบประเมินโดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนรวมรายด้านของแต่ละฉบับ (item - total correlate) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's product - moment correlation coefficient) (ล้วน สายยศ. 2538 : 207)

2.4 ความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบประเมิน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (โกวิท ประวาลพุกษ์ และ สมศักดิ์ สินธุเวชญ์ 2523:166 ; อ้างอิงมาจาก Cronbach. 1951.)

2.5 ความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนน โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's product - moment correlation coefficient) (บุญเรียง ขจรศิลป์. 2539 : 111-112)

3. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบประเมินทักษะชีวิต ในด้านความคิด วิเคราะห์ วิจารณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง การสร้างสัมพันธ์ภาพและการสื่อสาร มีดังนี้

3.1 อำนาจจำแนก โดยการทดสอบที (t-test) (บุญชม ศรีสะอาด. 2532 : 104)

3.2 ความเที่ยงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมชีวิต (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ (นิภา ศรีไพโรจน์. 2532 : 85)

3.3 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมินทักษะชีวิต หาโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's product - moment correlation coefficient) (ล้วน สายยศ. 2538 : 207)

3.4 ความเชื่อมั่นของแบบประเมิน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (โกวิท ประมวลพฤกษ์ และ สมศักดิ์ สิ้นธุเวชญ์ 2523:166 ; อ้างอิงมาจาก Cronbach. 1951)

3. เกณฑ์ปกติ (norms) ใช้วิธีหาคะแนนที่ปกติ ด้วยวิธีแปลงคะแนนดิบให้เป็นคะแนน T ปกติ (normalized T - score) (เขาวดี วิบูลย์ศรี. 2540 : 59-72) และทำการปรับขยายคะแนนด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (least squares method) (เสริม ทศศรี. 2545 : 116)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
K	แทน	จำนวนข้อคำถามในแบบประเมินแต่ละฉบับ
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SE_{meas}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด
r_{x_j, x_j}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างรายข้อกับรายด้าน
r_{x_j, x_k}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างรายด้านกับทั้งฉบับ
α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
r	แทน	อำนาจจำแนกของข้อสอบ
T	แทน	คะแนนที่ปกติ
t	แทน	คะแนนการทดสอบที (t-test)
m	แทน	จำนวนผู้ประเมิน
r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อให้การศึกษาเป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอนและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การเสนอผลการวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

1. คุณภาพของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา

- 1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
- 1.2 อำนาจจำแนก
- 1.3 ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง
- 1.4 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
- 1.5 ความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนน

2. คุณภาพของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

- 2.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
- 2.2 อำนาจจำแนก
- 2.3 ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง
- 2.4 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
- 2.5 ความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนน

3. คุณภาพของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด

- 3.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
- 3.2 อำนาจจำแนก
- 3.3 ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง
- 3.4 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
- 3.5 ความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนน

4. คุณภาพของแบบประเมินทักษะชีวิตด้าน ความคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณั ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง และการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร

4.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

4.2 อำนาจจำแนก

4.3 ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

4.4 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ตอนที่ 2 การสร้างเกณฑ์ปกติและคู่มือการใช้แบบประเมิน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

1. คุณภาพของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา

1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) เมื่อผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาจำนวน 10 ข้อ แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน เป็นผู้พิจารณา ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับทักษะชีวิตได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.75 ถึง 1.00 และพิจารณาความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนนได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.75 ถึง 1.00 โดยผู้วิจัยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item – objective congruence : IOC) ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (รายละเอียดดังภาคผนวก ง)

1.2 อำนาจจำแนก การทดสอบครั้งที่ 1 จากการทำแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาจำนวน 10 ข้อ ซึ่งมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากการพิจารณาความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญแล้ว แล้วนำมาทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน ผู้วิจัยได้นำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้สูตรของวิทนีย์ และชาร์เบอร์ แล้วพิจารณาคัดเลือกรายข้อซึ่งกำหนดค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 ดังตาราง 2

ตาราง 2 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา จากการทดสอบครั้งที่ 1

ข้อที่	ผลรวมของคะแนน กลุ่มเก่ง	ผลรวมของ คะแนนกลุ่มอ่อน	r	ผลการพิจารณา
1.	172	116	.37	คัดเลือกไว้
2.	152	60	.46	คัดเลือกไว้
3.	175	98	.51	คัดเลือกไว้
4.	180	103	.51	คัดเลือกไว้
5.	162	120	.28	คัดเลือกไว้
6.	146	82	.32	คัดเลือกไว้
7.	145	99	.23	คัดเลือกไว้
8.	102	61	.27	คัดเลือกไว้
9.	134	67	.34	คัดเลือกไว้
10.	155	65	.45	คัดเลือกไว้

จากตาราง 2 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาจำนวน 10 ข้อมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .27 ถึง .51 การพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์ ผู้วิจัยจึงคัดเลือกไว้เพื่อนำไปทดสอบครั้งที่ 2 ข้อสอบที่คัดเลือกไว้จากการทดสอบครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการการปรับปรุงข้อสอบบางข้อสอบทางด้านภาษาและนำไปทดสอบครั้งที่ 2 จำนวน 10 ข้อ

การทดสอบครั้งที่ 2 จากการนำแบบแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาจำนวน 10 ข้อ ซึ่งผ่านการพิจารณาปรับปรุงแล้วทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน แล้วนำคะแนนสอบมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้สูตรของวิตนีย์ และชาร์เบอร์ แล้วพิจารณาคัดเลือกข้อซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 ดังตาราง 3

ตาราง 3 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา จากการทดสอบครั้งที่ 2

ข้อที่	ผลรวมของคะแนน กลุ่มเก่ง	ผลรวมของ คะแนนกลุ่มอ่อน	r	ผลการ พิจารณา
1.	172	80	.46	คัดเลือกไว้
2.	151	58	.47	คัดเลือกไว้
3.	190	95	.46	คัดเลือกไว้
4.	191	73	.59	คัดเลือกไว้
5.	161	94	.34	คัดเลือกไว้
6.	157	55	.51	คัดเลือกไว้
7.	155	91	.32	คัดเลือกไว้
8.	115	49	.33	คัดเลือกไว้
9.	147	67	.40	คัดเลือกไว้
10.	168	55	.56	คัดเลือกไว้

จากตาราง 3 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาจำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .32 ถึง .59 การพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์ ผู้วิจัยจึงคัดเลือกไว้เพื่อนำไปทดสอบหาคุณภาพจำนวน 10 ข้อ ผลการวิเคราะห์ข้อสอบดังตาราง 4

ตาราง 4 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตใน ด้านการตัดสินใจและ การแก้ปัญหา

ข้อที่	ผลรวมของคะแนน กลุ่มเก่ง	ผลรวมของคะแนน กลุ่มอ่อน	r
1.	346	197	.37
2.	302	159	.36
3.	386	250	.34
4.	345	186	.40
5.	312	199	.28
6.	297	115	.46
7.	298	186	.28
8.	213	89	.31
9.	292	147	.36
10.	312	117	.49

จากตาราง 4 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาจำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .28 ถึง .49 ซึ่งผ่านเกณฑ์ทุกข้อ

1.3 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตใน ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา จำนวน 10 ข้อ วิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยวิธีหา สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมรายด้าน (item- total correlation) ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's product - moment correlation coefficient) ดังตาราง 5

ตาราง 5 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตใน ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

ข้อ	n	$r_{x_i x_j}$
1	400	.66**
2	400	.67**
3	400	.60**
4	400	.75**
5	400	.70**
6	400	.74**
7	400	.71**
8	400	.67**
9	400	.58**
10	400	.78**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตใน ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา จำนวน 10 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับรายด้าน อยู่ในช่วง .58 ถึง .78 ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ แสดงว่าแบบทดสอบมีคุณสมบัติความเที่ยงตรง เชิงโครงสร้าง

1.4 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้นำผลจากการทดสอบทั้งฉบับมาหาค่าความเชื่อมั่นของ แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา จำนวน 10 ข้อ กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ผลปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 ความเชื่อมั่นและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา

เครื่องมือ	n	K	$\bar{X}$	S.D.	α	SE _{meas}
แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา	400	10	24	.88	.87	.32

จากตาราง 6 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบประเมิน เท่ากับ .32 แสดงว่าแบบประเมินมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือสูงค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดต่ำ เหมาะสมในการนำไปใช้

1.5 ความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้หาคุณภาพของความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนนด้วยการคำนวณจากค่าความสอดคล้องของคะแนนจากแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา โดยผู้ตรวจให้คะแนน 2 คน พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สันเท่ากับ .99 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าเกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหามีความเชื่อมั่นได้

2. คุณภาพของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

2.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) เมื่อผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคมจำนวน 8 ข้อ แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน เป็นผู้พิจารณา ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับทักษะชีวิตได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.75 ถึง 1.00 และพิจารณาความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนนค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.88 ถึง 1.00 โดยผู้วิจัยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item –

objective congruence : IOC) ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (รายละเอียดดังภาคผนวก ง)

2.2 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบ การทดสอบครั้งที่ 1 จากการทำแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 1 ฉบับ มีข้อสอบจำนวน 8 ข้อ ซึ่งมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากการพิจารณาความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญให้นำมาทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน ผู้วิจัยได้นำคะแนนมาวิเคราะห์หาอำนาจจำแนก โดยใช้สูตรของวิทนีย์ และชาร์เบอร์ แล้วพิจารณาคัดเลือกรายข้อซึ่งกำหนดค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 ดังตาราง 7

ตาราง 7 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบ จากการทดสอบครั้งที่ 1

ข้อที่	ผลรวมของคะแนน กลุ่มเก่ง	ผลรวมของ คะแนนกลุ่มอ่อน	r	ผลการพิจารณา
1.	182	101	.41	คัดเลือกไว้
2.	179	121	.29	คัดเลือกไว้
3.	176	105	.36	คัดเลือกไว้
4.	149	90	.30	คัดเลือกไว้
5.	180	130	.25	คัดเลือกไว้
6.	165	103	.31	คัดเลือกไว้
7.	182	94	.44	คัดเลือกไว้
8.	189	117	.36	คัดเลือกไว้

จากตาราง 7 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบ จำนวน 8 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .25 ถึง .41 การพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์ ผู้วิจัยจึงคัดเลือกไว้เพื่อนำไปทดสอบครั้งที่ 2 ข้อสอบที่คัดเลือกไว้จากการทดสอบครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงข้อสอบบางข้อสอบทางด้านภาษาและนำไปทดสอบครั้งที่ 2 จำนวน 8 ข้อ

การทดสอบครั้งที่ 2 จากการนำแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบจำนวน 8 ข้อ ซึ่งผ่านการพิจารณาปรับปรุงแล้วทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200

คน แล้วนำคะแนนสอบมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้สูตรของวิทนีย์ และชาร์เบอร์ แล้วพิจารณาคัดเลือกรายข้อซึ่งกำหนดอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 ดังตาราง 8

ตาราง 8 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตใน ด้านความรับผิดชอบ จากการทดสอบครั้งที่ 2

ข้อที่	ผลรวมของคะแนน กลุ่มเก่ง	ผลรวมของ คะแนนกลุ่มอ่อน	r	ผลการพิจารณา
1.	180	120	.30	คัดเลือกไว้
2.	193	121	.36	คัดเลือกไว้
3.	184	90	.47	คัดเลือกไว้
4.	156	96	.30	คัดเลือกไว้
5.	190	125	.33	คัดเลือกไว้
6.	163	88	.38	คัดเลือกไว้
7.	176	82	.47	คัดเลือกไว้
8.	181	87	.47	คัดเลือกไว้

จากตาราง 8 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 8 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .30 ถึง .47 การพิจารณาคัดเลือกข้อที่ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์ ผู้วิจัยจึงคัดเลือกไว้เพื่อนำไป ทดสอบหาคุณภาพจำนวน 8 ข้อ ผลการวิเคราะห์ข้อสอบดังตาราง 9

ตาราง 9 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

ข้อที่	ผลรวมของคะแนนกลุ่มเก่ง	ผลรวมของคะแนนกลุ่มอ่อน	r
1.	393	147	.62
2.	395	200	.49
3.	397	179	.55
4.	355	159	.49
5.	385	220	.41
6.	388	190	.50
7.	385	165	.55
8.	381	170	.53

จากตาราง 9 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 8 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .41 ถึง .62 ซึ่งผ่านเกณฑ์ทุกข้อ

2.3 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 8 ข้อ วิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับรายด้าน (item- total correlation) ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's product - moment correlation coefficient) ดังตาราง 10

ตาราง 10 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้าน
ความรับผิดชอบต่อสังคม โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

ข้อ	n	$r_{x_i x_j}$
1	400	.68**
2	400	.68**
3	400	.77**
4	400	.73**
5	400	.73**
6	400	.77**
7	400	.82**
8	400	.76**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตใน ด้านการตัดสินใจและการ
แก้ปัญหา จำนวน 10 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับรายด้านอยู่ในช่วง .68
ถึง .82 ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ แสดงว่าแบบทดสอบมีคุณสมบัติความเที่ยงตรง
เชิงโครงสร้าง

2.4 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้นำผลจากการทดสอบทั้งฉบับมาหาค่า
ความเชื่อมั่นของ แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน
8 ข้อ กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคผลปรากฏ
ดังตาราง 11

ตาราง 11 ความเชื่อมั่นของเครื่องมือและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของ
แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

เครื่องมือ	n	K	$\bar{X}$	S.D.	α	SE _{meas}
แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติ ทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	400	8	24.40	1.18	.88	.40

จากตาราง 11 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความ
รับผิดชอบต่อสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .88 และค่าความคลาดเคลื่อน
มาตรฐานการวัดของแบบประเมิน เท่ากับ .40

2.5 ความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้หาคุณภาพ
ของความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนนด้วยการคำนวณจากค่าความสอดคล้องของคะแนนจาก
แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยผู้ตรวจให้คะแนน
2 คน พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สันเท่ากับ .97 และมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.01 แสดงว่าเกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้าน
ความรับผิดชอบต่อสังคมมีความเชื่อมั่นได้

3. คุณภาพของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการกับอารมณ์และ
ความเครียด

3.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) เมื่อผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบวัด
การปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียดจำนวน 1 ฉบับ มี 8 ข้อ แล้วไป
ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน เป็นผู้พิจารณา ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อ
คำถามกับทักษะชีวิตค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .75 ถึง 1.00 และพิจารณาความเหมาะสมของ
เกณฑ์การให้คะแนนค่าดัชนีความสอดคล้อง.75 ถึง 1.00 โดยผู้วิจัยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง
(index of item – objective congruence : IOC) ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
พร้อมนำข้อสอบบางข้อมาปรับปรุงแก้ไข ทางด้านภาษา ข้อความสมเหตุสมผล เพื่อความเหมาะ
สมกับกลุ่มตัวอย่าง ที่นำมาใช้ตามข้อเสนอแนะของ (รายละเอียดดังภาคผนวก ง)

3.2 อำนาจจำแนก การทดสอบครั้งที่ 1 จากการทำแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติ
ทักษะชีวิตด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด จำนวน 8 ข้อ ซึ่งมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

จากการพิจารณาความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญแล้ว แล้วนำมาทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน ผู้วิจัยได้นำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้สูตรของวิทนีย์และชาร์เบอร์ แล้วพิจารณาคัดเลือกรายข้อซึ่งกำหนดค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 ดังตาราง 12

ตาราง 12 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์ และความเครียด จากการทดสอบครั้งที่ 1

ข้อที่	ผลรวมของคะแนน กลุ่มเก่ง	ผลรวมของ คะแนนกลุ่มอ่อน	r	ผลการพิจารณา
1.	165	35	.65	คัดเลือกไว้
2.	186	105	.41	คัดเลือกไว้
3.	174	96	.39	คัดเลือกไว้
4.	175	52	.62	คัดเลือกไว้
5.	179	61	.59	คัดเลือกไว้
6.	189	54	.68	คัดเลือกไว้
7.	174	49	.63	คัดเลือกไว้
8.	186	67	.59	คัดเลือกไว้

จากตาราง 12 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด จำนวน 8 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .39 ถึง .68 การพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์ ผู้วิจัยจึงคัดเลือกไว้เพื่อนำไปทดสอบครั้งที่ 2 ข้อสอบที่คัดเลือกไว้จากการทดสอบครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงข้อสอบบางข้อสอบทางด้านภาษาและนำไปทดสอบครั้งที่ 2 จำนวน 8 ข้อ

การทดสอบครั้งที่ 2 จากการนำแบบแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด จำนวน 8 ข้อ ซึ่งผ่านการพิจารณาปรับปรุงแล้วทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน แล้วนำคะแนนสอบมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้สูตรของวิทนีย์และชาร์เบอร์ แล้วพิจารณาคัดเลือกรายข้อซึ่งกำหนดค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 ดังตาราง 13

ตาราง 13 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์
และความเครียด จากการทดสอบครั้งที่ 2

ข้อที่	ผลรวมของ คะแนนกลุ่มเก่ง	ผลรวมของ คะแนนกลุ่มอ่อน	r	ผลการพิจารณา
1.	97	13	.42	คัดเลือกไว้
2.	179	65	.57	คัดเลือกไว้
3.	160	46	.42	คัดเลือกไว้
4.	143	41	.51	คัดเลือกไว้
5.	158	40	.59	คัดเลือกไว้
6.	149	45	.52	คัดเลือกไว้
7.	132	41	.46	คัดเลือกไว้
8.	149	42	.54	คัดเลือกไว้

จากตาราง 13 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และ
ความเครียด จำนวน 8 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .42 ถึง .59 การพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่า
อำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์ ผู้วิจัยจึง
คัดเลือกไว้เพื่อนำไปทดสอบหาคุณภาพจำนวน 8 ข้อ ผลการวิเคราะห์ข้อสอบดังตาราง 14

ตาราง 14 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด

ข้อที่	ผลรวมของคะแนนกลุ่มเก่ง	ผลรวมของคะแนนกลุ่มอ่อน	r
1.	323	24	.75
2.	358	65	.73
3.	355	138	.54
4.	331	81	.63
5.	346	78	.67
6.	343	104	.60
7.	310	68	.61
8.	339	84	.64

จากตาราง 14 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด จำนวน 8 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .54 ถึง .75 ซึ่งผ่านเกณฑ์ทุกข้อ

3.3 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์ และความเครียด จำนวน 8 ข้อ วิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมรายด้าน (item- total correlation) ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's product - moment correlation coefficient) ดังตาราง 15

ตาราง 15 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

ข้อ	n	r_{x_i, x_j}
1	400	.73**
2	400	.78**
3	400	.79**
4	400	.79**
5	400	.83**
6	400	.77**
7	400	.78**
8	400	.76**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 15 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด จำนวน 8 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับรายด้านอยู่ในช่วง .73 ถึง .83 ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ แสดงว่าแบบทดสอบมีคุณสมบัติความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

3.4 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้นำผลจากการทดสอบทั้งฉบับมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด จำนวน 8 ข้อ กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ผลปรากฏดังตาราง 16

ตาราง 16 ความเชื่อมั่นของเครื่องมือและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบทดสอบ การวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด

เครื่องมือ	n	K	$\bar{X}$	S.D.	α	SE _{meas}
แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด	400	8	16.56	1.32	.90	.42

จากตาราง 16 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบประเมิน เท่ากับ .42

3.5 ความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้หาคุณภาพของความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนนด้วยการคำนวณจากค่าความสอดคล้องของคะแนนจากแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด โดยผู้ตรวจให้คะแนน 2 คน พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สันเท่ากับ .99 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าเกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมีความเชื่อมั่นได้

4. คุณภาพของแบบประเมินทักษะชีวิตด้าน ความคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง และการสร้างสัมพันธภาพและการ

4.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) เมื่อผู้วิจัยสร้างแบบประเมินทักษะชีวิตด้าน ความคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง และการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร จำนวน 86 ข้อ แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน เป็นผู้พิจารณา ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับทักษะชีวิตด้าน ความคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .75 ถึง 1.00 และพิจารณาความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง .88 ด้านความคิดสร้างสรรค์ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .75 ถึง 1.00 และพิจารณาความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนน ได้ ค่าดัชนีความสอดคล้อง .88 ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .75 ถึง 1.00 และพิจารณาความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนน ได้ค่าดัชนี

ความสอดคล้อง .88 ด้านความเห็นใจผู้อื่น ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .75 ถึง 1.00 และพิจารณาความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนน ได้ ค่าดัชนีความสอดคล้อง .88 ด้านความภูมิใจในตนเอง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .75 ถึง 1.00 และพิจารณาความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนน ได้ ค่าดัชนีความสอดคล้อง .88 และด้านการสร้างสัมพันธภาพและการได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .75 ถึง 1.00 และพิจารณาความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนน ได้ ค่าดัชนีความสอดคล้อง .88 โดยผู้วิจัยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item – objective congruence : IOC) ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พร้อมนำข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้มาปรับปรุงแก้ไข ทางด้านภาษา ข้อความสมเหตุสมผล เพื่อความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ (รายละเอียดดังภาคผนวก ง)

4.2 อำนาจจำแนก การทดสอบครั้งที่ 1 จากการทำแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาจำนวน 86 ข้อ ซึ่งมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากการพิจารณาความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญแล้ว แล้วนำมาทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน ผู้วิจัยได้นำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก โดยการทดสอบที (t-test) พิจารณาคัดเลือกข้อที่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตาราง 17

ตาราง 17 อำนาจจำแนกโดยการทดสอบที ของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา การทดสอบ
ครั้งที่ 1

ส่วนที่	ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการ พิจารณา
		$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D		
1. แบบ ประเมิน ทักษะชีวิต ด้าน ความคิด วิเคราะห์ วิจารณ์	1	3.38	.60	2.66	.74	5.42**	คัดลอกไว้
	2	3.06	.54	2.24	.56	7.54**	คัดลอกไว้
	3	2.87	.91	2.20	.76	4.01**	คัดลอกไว้
	4	3.12	.68	2.42	.64	5.32**	คัดลอกไว้
	5	3.33	.68	2.46	.79	5.96**	คัดลอกไว้
	6	3.62	.60	2.68	.71	7.18**	คัดลอกไว้
	7	3.15	.70	2.42	.70	5.30**	คัดลอกไว้
	8	3.35	.74	2.72	.88	3.89**	คัดลอกไว้
	9	3.29	.72	2.66	.77	4.24**	คัดลอกไว้
	10	3.46	.58	2.60	.90	5.76**	คัดลอกไว้
	11	3.15	.64	2.06	.68	8.36**	คัดลอกไว้
	12	3.29	2.26	.75	.83	6.58**	คัดลอกไว้
	13	3.25	.59	2.28	.73	7.40**	คัดลอกไว้
2. แบบ ประเมิน ทักษะชีวิต ด้าน ความคิด สร้างสรรค์	1	3.52	.61	2.60	.67	7.25**	คัดลอกไว้
	2	3.54	.61	2.82	.72	5.45**	คัดลอกไว้
	3	3.23	.61	2.42	.61	6.69**	คัดลอกไว้
	4	3.19	.69	2.16	.62	7.96**	คัดลอกไว้
	5	2.92	.68	2.20	.67	5.40**	คัดลอกไว้
	6	3.06	.64	2.06	.68	7.62**	คัดลอกไว้
	7	3.10	.72	2.16	.65	6.87**	คัดลอกไว้
	8	3.56	.70	2.64	.92	5.69**	คัดลอกไว้
	9	3.31	.73	2.38	.83	6.00**	คัดลอกไว้
	10	3.21	.54	2.20	.64	8.67**	คัดลอกไว้

ตาราง 17 (ต่อ)

ส่วนที่	ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการ พิจารณา
		$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D		
3. แบบ ประเมิน ทักษะชีวิต ด้านความ ตระหนักรู้ ในตนเอง	1	3.88	.32	3.38	.73	4.57**	คัดลอกไว้
	2	3.75	.44	2.94	.82	6.27**	คัดลอกไว้
	3	3.83	.38	3.12	.80	5.74**	คัดลอกไว้
	4	3.87	.40	3.18	.80	5.51**	คัดลอกไว้
	5	3.60	.60	2.88	.77	5.23**	คัดลอกไว้
	6	3.56	.54	2.88	.82	4.93**	คัดลอกไว้
	7	3.29	.75	2.94	.74	2.36**	คัดลอกไว้
	8	3.60	.63	2.84	.71	5.67**	คัดลอกไว้
	9	3.60	.69	2.66	.77	6.44**	คัดลอกไว้
	10	3.81	.44	3.18	.66	5.65**	คัดลอกไว้
	11	3.69	.51	3.04	.67	5.57**	คัดลอกไว้
	12	3.77	.55	3.00	.73	6.05**	คัดลอกไว้
	13	3.56	.61	2.82	.77	5.36**	คัดลอกไว้
	14	3.17	.79	2.42	.78	4.84**	คัดลอกไว้
	15	3.85	.36	3.18	.96	4.65**	คัดลอกไว้
4 แบบ ประเมิน ทักษะชีวิต ด้าน ความเห็น ใจผู้อื่น	1	3.65	.59	3.00	.73	4.99**	คัดลอกไว้
	2	3.58	.61	2.64	.72	7.11**	คัดลอกไว้
	3	3.67	.51	2.60	.64	9.37**	คัดลอกไว้
	4	3.67	.62	2.84	.89	5.52**	คัดลอกไว้
	5	3.88	.32	2.84	.68	9.97**	คัดลอกไว้
	6	3.79	.41	2.66	.72	9.79**	คัดลอกไว้
	7	3.58	.57	2.52	.65	8.75**	คัดลอกไว้
	8	3.58	.57	2.52	.61	8.99**	คัดลอกไว้

ตาราง 17 (ต่อ)

ส่วนที่	ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
		$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D		
4 แบบ	9	3.77	.47	2.94	.59	7.91**	คัดเลือกไว้
ประเมิน	10	3.25	.62	2.28	.67	7.57**	คัดเลือกไว้
ทักษะชีวิต	11	3.44	.61	2.32	.74	8.38**	คัดเลือกไว้
ด้าน	12	3.46	.61	2.38	.60	9.01**	คัดเลือกไว้
ความเห็น	13	3.46	.70	2.80	.90	4.14**	คัดเลือกไว้
ใจผู้อื่น	14	3.48	.58	2.34	.85	7.97**	คัดเลือกไว้
5. แบบ	1	3.25	.62	2.32	.68	7.20**	คัดเลือกไว้
ประเมิน	2	3.31	.67	2.36	.63	7.33**	คัดเลือกไว้
ทักษะชีวิต	3	3.48	.58	2.52	.71	7.53**	คัดเลือกไว้
ด้านความ	4	3.75	.48	2.74	.85	7.41**	คัดเลือกไว้
ภูมิใจใน	5	3.50	.67	2.42	.67	8.11**	คัดเลือกไว้
ตนเอง	6	3.29	.78	2.52	.71	5.22**	คัดเลือกไว้
	7	3.35	.59	2.42	.70	7.22**	คัดเลือกไว้
	8	2.98	.64	2.04	.64	7.42**	คัดเลือกไว้
	9	3.65	.52	2.50	.71	9.42**	คัดเลือกไว้
	10	3.35	.52	2.12	.63	10.77**	คัดเลือกไว้
	11	3.25	.74	2.22	.82	6.69**	คัดเลือกไว้
	12	3.46	.67	2.58	.73	6.35**	คัดเลือกไว้
	13	3.92	.27	3.08	.83	6.96**	คัดเลือกไว้
	14	3.15	.64	2.32	.71	6.23**	คัดเลือกไว้
	15	3.44	.64	2.48	.65	7.56**	คัดเลือกไว้
	16	3.56	.64	2.50	.65	8.31**	คัดเลือกไว้

ตาราง 17 (ต่อ)

ส่วนที่	ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการ พิจารณา
		$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D		
6. แบบ	1	3.67	.47	2.80	.70	7.40**	คัดลอกไว้
ประเมิน	2	3.44	.64	2.22	.65	9.59**	คัดลอกไว้
ทักษะชีวิต	3	3.62	.66	2.76	.72	6.27**	คัดลอกไว้
ด้านการ	4	3.35	.68	2.54	.65	6.12**	คัดลอกไว้
สร้าง	5	3.75	.52	2.74	.72	8.13**	คัดลอกไว้
สัมพันธ	6	3.31	.67	2.50	.68	6.04**	คัดลอกไว้
ภาพและ	7	3.60	.60	2.74	.69	6.66**	คัดลอกไว้
การสื่อสาร	8	3.33	.68	2.42	.73	6.50**	คัดลอกไว้
	9	3.63	.66	2.72	.67	6.95**	คัดลอกไว้
	10	3.77	.47	3.00	.67	6.74**	คัดลอกไว้
	11	3.58	.57	2.90	.81	4.87**	คัดลอกไว้
	12	3.48	.61	2.46	.61	8.43**	คัดลอกไว้
	13	3.48	.58	2.48	.65	8.26**	คัดลอกไว้
	14	3.65	.52	2.66	.69	8.25**	คัดลอกไว้
	15	3.77	.43	2.86	.70	7.96**	คัดลอกไว้
	16	3.35	.71	2.28	.73	7.47**	คัดลอกไว้
	17	3.79	.41	2.80	.78	8.03**	คัดลอกไว้
	18	3.65	.56	3.08	.80	4.21**	คัดลอกไว้

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ จำนวน 13 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 3.89 ถึง 8.36 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 5.40 ถึง 8.67 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเอง จำนวน 15 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 2.36 ถึง 6.44 แบบประเมิน ทักษะชีวิตด้านความเห็นใจผู้อื่น จำนวน 14 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 4.14 ถึง 9.97 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความภูมิใจในตนเอง จำนวน 16 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 5.22 ถึง 10.77 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร จำนวน 18 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 4.21 ถึง 9.59 การพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า หรือเท่ากับ 1.75 เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์ ผู้วิจัยจึงคัดเลือกไว้เพื่อนำไป ทดสอบครั้งที่ 2 ข้อสอบที่คัดเลือกไว้จากการทดสอบครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการการปรับปรุงข้อสอบ บางข้อสอบทางด้านภาษาและนำไปทดสอบครั้งที่ 2 จำนวน 86 ข้อ

การทดสอบครั้งที่ 2 จากการนำของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา จำนวน 86 ข้อ ซึ่งผ่านการพิจารณาปรับปรุงแล้วทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน แล้วนำคะแนนสอบมา วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก โดยการทดสอบที (t-test) พิจารณาคัดเลือกข้อที่ค่า t มีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 ดังตาราง 18

ตาราง 18 อำนาจจำแนกโดยการทดสอบที ของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา การทดลองครั้งที่ 2

ส่วนที่	ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการ พิจารณา
		$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D		
1. แบบ ประเมิน ทักษะชีวิต ด้าน ความคิด วิเคราะห์ วิจารณ์	1	3.25	.84	2.68	.79	3.52**	คัดเลือกไว้
	2	3.29	.61	2.72	.78	4.11**	คัดเลือกไว้
	3	3.22	1.01	2.44	.99	3.89**	คัดเลือกไว้
	4	3.24	.84	2.50	.81	4.47**	คัดเลือกไว้
	5	3.59	.61	2.80	.81	5.55**	คัดเลือกไว้
	6	3.57	.70	2.90	.89	4.21**	คัดเลือกไว้
	7	3.24	.89	2.66	.75	3.53**	คัดเลือกไว้
	8	3.78	.58	3.00	.88	5.31**	คัดเลือกไว้
	9	3.51	.76	2.88	.80	4.06**	คัดเลือกไว้
	10	3.33	.93	2.80	1.01	2.76**	คัดเลือกไว้
	11	3.29	.78	2.58	.86	4.37**	คัดเลือกไว้
	12	3.47	.67	2.48	.89	6.33**	คัดเลือกไว้
	13	3.45	.78	2.56	.86	8.44**	คัดเลือกไว้
2. แบบ ประเมิน ทักษะชีวิต ด้าน ความคิด สร้างสรรค์	1	3.71	.54	2.64	.72	8.41**	คัดเลือกไว้
	2	3.53	.61	2.66	.89	5.71**	คัดเลือกไว้
	3	3.51	.70	2.80	.88	4.48**	คัดเลือกไว้
	4	3.35	.74	2.42	.64	6.74**	คัดเลือกไว้
	5	3.31	.73	2.26	.80	6.88**	คัดเลือกไว้
	6	3.08	.74	2.34	.98	4.27**	คัดเลือกไว้
	7	3.47	.61	2.36	.83	7.68**	คัดเลือกไว้
	8	3.73	.49	2.58	.95	7.63**	คัดเลือกไว้
	9	3.57	.64	2.48	.97	6.65**	คัดเลือกไว้
	10	3.49	.67	2.40	.83	7.23**	คัดเลือกไว้

ตาราง 18 (ต่อ)

ส่วนที่	ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการ พิจารณา
		$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D		
3. แบบ ประเมิน ทักษะชีวิต ด้านความ ตระหนักรู้ ในตนเอง	1	3.90	.41	3.24	.87	4.90**	คัดเลือกไว้
	2	3.75	.44	2.96	.86	5.81**	คัดเลือกไว้
	3	3.88	.33	3.04	.92	6.13**	คัดเลือกไว้
	4	3.86	.53	3.22	.84	4.61**	คัดเลือกไว้
	5	3.82	.43	2.98	.77	6.81**	คัดเลือกไว้
	6	3.57	.61	2.88	.87	4.61**	คัดเลือกไว้
	7	3.47	.76	2.74	.92	4.36**	คัดเลือกไว้
	8	3.61	.60	2.90	.91	4.62**	คัดเลือกไว้
	9	3.82	.48	2.90	.89	6.54**	คัดเลือกไว้
	10	3.88	.33	2.92	.90	7.17**	คัดเลือกไว้
	11	3.76	.43	2.76	.87	1.38**	คัดเลือกไว้
	12	3.48	.37	2.90	.91	6.86**	คัดเลือกไว้
	13	3.76	.51	2.74	.90	7.05**	คัดเลือกไว้
	14	3.27	.75	2.44	.81	5.37**	คัดเลือกไว้
	15	3.88	.33	3.06	.93	5.93**	คัดเลือกไว้
4 แบบ ประเมิน ทักษะชีวิต ด้าน ความเห็น ใจผู้อื่น	1	3.75	.56	2.98	.87	5.27**	คัดเลือกไว้
	2	3.65	.59	2.68	.89	6.43**	คัดเลือกไว้
	3	3.75	.59	2.82	.92	6.02**	คัดเลือกไว้
	4	3.49	.76	2.86	.86	3.91**	คัดเลือกไว้
	5	3.80	.40	2.92	.75	7.39**	คัดเลือกไว้
	6	3.80	.40	2.80	.78	8.14**	คัดเลือกไว้
	7	3.76	.47	2.70	.86	7.71**	คัดเลือกไว้
	8	3.86	.35	2.78	.79	8.95**	คัดเลือกไว้

ตาราง 18 (ต่อ)

ส่วนที่	ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการ พิจารณา
		$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D		
4	แบบ						
	ประเมิน	3.80	.45	3.00	.83	6.06**	คัดเลือกไว้
	ทักษะชีวิต	3.57	.64	2.60	.76	6.95**	คัดเลือกไว้
	ด้าน	3.41	.80	2.48	.79	5.88**	คัดเลือกไว้
	ความเห็น	3.63	.63	2.40	.83	8.36**	คัดเลือกไว้
	ใจผู้อื่น	3.76	.65	2.92	.88	5.51**	คัดเลือกไว้
		3.71	.58	2.56	.86	7.88**	คัดเลือกไว้
5.	แบบ						
	ประเมิน	3.59	.67	2.54	.86	6.84**	คัดเลือกไว้
	ทักษะชีวิต	3.75	.48	2.62	.83	8.34**	คัดเลือกไว้
	ด้านความ	3.75	.44	2.78	.84	7.25**	คัดเลือกไว้
	ภูมิใจใน	3.86	.40	2.92	.92	6.68**	คัดเลือกไว้
	ตนเอง	3.75	.52	2.90	.81	6.22**	คัดเลือกไว้
		3.61	.62	2.58	.76	7.39**	คัดเลือกไว้
		3.65	.52	2.60	.73	8.31**	คัดเลือกไว้
		3.43	.61	2.36	1.05	6.31**	คัดเลือกไว้
		3.82	.39	2.58	.84	9.64**	คัดเลือกไว้
		3.59	.61	2.46	.84	7.77**	คัดเลือกไว้
		3.57	.61	2.48	.99	6.65**	คัดเลือกไว้
		3.86	.45	2.84	.79	8.01**	คัดเลือกไว้
		3.78	.46	2.92	1.01	5.56**	คัดเลือกไว้
		3.51	.54	2.54	.81	7.06**	คัดเลือกไว้
		3.82	.43	2.72	.90	7.84**	คัดเลือกไว้
		3.78	.46	2.84	.87	6.86**	คัดเลือกไว้

ตาราง 18 (ต่อ)

ส่วนที่	ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
		$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D		
6. แบบประเมินทักษะชีวิตด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร	1	3.86	.40	2.98	.89	6.44**	คัดลอกไว้
	2	3.59	.50	2.56	.70	8.49**	คัดลอกไว้
	3	3.69	.47	2.68	.79	7.78**	คัดลอกไว้
	4	3.76	.43	2.62	.92	8.02**	คัดลอกไว้
	5	3.80	.53	2.90	.84	6.49**	คัดลอกไว้
	6	3.86	.45	2.48	.86	10.14**	คัดลอกไว้
	7	3.59	.57	2.67	.88	6.21**	คัดลอกไว้
	8	3.65	.56	2.42	.73	9.49**	คัดลอกไว้
	9	3.67	.59	2.68	.82	6.96**	คัดลอกไว้
	10	3.86	.40	3.00	.86	6.50**	คัดลอกไว้
	11	3.75	.48	2.66	.85	7.92**	คัดลอกไว้
	12	3.65	.52	2.82	.94	5.48**	คัดลอกไว้
	13	3.78	.46	2.86	.90	6.49**	คัดลอกไว้
	14	3.82	.39	2.86	.88	7.15**	คัดลอกไว้
	15	3.88	.33	2.76	.87	8.62**	คัดลอกไว้
	16	3.75	.44	2.66	1.00	7.07**	คัดลอกไว้
	17	3.84	.37	2.84	1.00	6.73**	คัดลอกไว้
	18	3.84	.37	3.08	.83	6.00**	คัดลอกไว้

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 18 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ จำนวน 13 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 2.76 ถึง 6.33 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 4.27 ถึง 8.41 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเอง จำนวน 15 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 4.36 ถึง 7.38 แบบประเมินทักษะชีวิต ด้านความเห็นใจผู้อื่น จำนวน 14 ข้อ มี

ค่า t ตั้งแต่ 3.92 ถึง 8.95 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความภูมิใจในตนเอง จำนวน 16 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 5.56 ถึง 9.64 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร จำนวน 18 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 5.48 ถึง 10.14 พิจารณาคัดเลือกข้อที่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งทุกข้อผ่านเกณฑ์ ผู้วิจัยจึงคัดเลือกไว้เพื่อนำไปทดสอบหาคุณภาพจำนวน 86 ข้อ ผลการวิเคราะห์ข้อสอบดังตาราง 19

ตาราง 19 อำนาจจำแนกโดยการทดสอบที ของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษา
ปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

ส่วนที่	ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
		$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D	
1. แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์	1	3.52	.69	2.41	.57	12.48**
	2	3.34	.61	2.45	.62	10.27**
	3	3.97	.92	2.39	.65	5.19**
	4	3.18	.78	2.43	.61	7.61**
	5	3.48	.64	2.69	.63	8.87**
	6	3.54	.56	2.51	.69	11.70**
	7	3.39	.60	2.56	.67	9.29**
	8	3.61	.67	2.96	.86	6.02**
	9	3.53	.61	2.32	.79	12.17**
	10	3.51	.63	2.45	.75	10.85**
	11	3.31	.73	2.42	.72	8.66**
	12	3.45	.61	2.48	.77	9.93**
	13	3.30	.75	2.52	.66	8.07**

ตาราง 19 (ต่อ)

ส่วนที่	ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
		$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D	
2. แบบ ประเมิน ทักษะชีวิต ด้าน ความคิด สร้างสรรค์	1	3.47	.67	2.65	.82	7.81**
	2	3.59	.60	2.66	.68	10.28**
	3	3.52	.61	2.63	.80	8.93**
	4	3.39	.70	2.47	.75	8.66**
	5	3.12	.88	2.37	.78	8.39**
	6	3.03	.78	2.37	.78	5.96**
	7	3.07	.82	2.47	.82	5.21**
	8	3.57	.66	2.47	.78	10.84**
	9	3.28	.78	2.62	1.02	5.19**
	10	3.39	.67	2.49	.77	8.90**
3. แบบ ประเมิน ทักษะชีวิต ด้านความ ตระหนักรู้ ในตนเอง	1	3.81	.51	3.07	.69	8.67**
	2	3.67	.62	2.71	.64	10.88**
	3	3.78	.46	2.85	.78	10.29**
	4	3.85	.36	2.82	.87	10.90**
	5	3.76	.45	2.40	.84	14.33**
	6	3.68	.62	2.69	.87	9.37**
	7	3.59	.64	2.73	.77	8.67**
	8	3.61	.53	2.63	.82	10.10**
	9	3.74	.50	2.88	.75	9.53**
	10	3.78	.46	3.03	.83	7.95**
	11	3.64	.56	3.05	.78	6.20**
	12	3.68	.53	2.84	.89	8.12**
	13	3.58	.52	2.63	.89	9.29**
	14	3.29	.70	2.06	.79	11.68**
	15	3.77	.55	2.63	1.13	9.10**

ตาราง 19 (ต่อ)

ส่วนที่	ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
		$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D	
4 แบบ ประเมิน ทักษะชีวิต ด้าน ความเห็น ใจผู้อื่น	1	3.67	.60	2.84	.90	7.66**
	2	3.53	.69	2.70	.77	8.12**
	3	3.76	.49	2.66	.83	11.48**
	4	3.71	.61	2.77	.78	9.48**
	5	3.82	.41	2.84	.69	12.25**
	6	3.70	.52	2.91	.73	8.79**
	7	3.73	.55	2.96	.69	8.78**
	8	3.75	.50	2.86	.81	9.36**
	9	3.79	.46	3.11	.78	7.55**
	10	3.53	.56	2.75	.83	7.88**
	11	3.30	.77	2.58	.81	6.47**
	12	3.42	.71	2.50	.81	8.59**
	13	3.55	.66	2.68	.81	8.41**
	14	3.48	.63	2.72	.89	7.02**
5. แบบ ประเมิน ทักษะชีวิต ด้านความ ภูมิใจใน ตนเอง	1	3.34	.64	2.08	.83	12.10**
	2	3.35	.63	2.29	.62	12.10**
	3	3.53	.63	2.46	.64	12.00**
	4	3.77	.45	2.79	.72	11.53**
	5	3.42	.67	2.38	.63	11.35**
	6	3.35	.77	2.11	.77	11.46**
	7	3.40	.64	2.26	.63	12.77**
	8	3.17	.77	2.00	.74	11.01**
	9	3.54	.64	2.22	.75	13.44**
	10	3.28	.65	2.14	.86	10.65**
	11	3.51	.67	2.19	.70	13.69**

ตาราง 19 (ต่อ)

ส่วนที่	ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
		$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D	
	12	3.67	.53	2.54	.68	13.08**
	13	3.65	.52	2.47	.78	12.62**
	14	3.49	.67	2.15	.78	13.12**
	15	3.53	.58	2.36	.64	13.60**
	16	3.63	.61	2.81	.82	8.01**
6. แบบ	1	3.57	.56	3.07	.76	5.34**
ประเมิน	2	3.39	.60	2.61	.72	8.37**
ทักษะชีวิต	3	3.57	.59	3.00	.86	5.50**
ด้านการ	4	3.46	.61	2.88	.72	6.14**
สร้าง	5	3.74	.48	3.13	.74	6.94**
สัมพันธ	6	3.44	.67	2.42	.87	9.29**
ภาพและ	7	3.63	.56	2.81	.71	9.02**
การสื่อสาร	8	3.33	.64	2.50	.69	8.91**
	9	3.65	.54	2.86	.68	9.15**
	10	3.79	.43	2.89	.73	10.60**
	11	3.72	.64	2.99	.81	7.09**
	12	3.59	.57	2.61	.69	11.00**
	13	3.50	.66	2.43	.68	11.32**
	14	3.63	.56	2.40	.75	13.17**
	15	3.72	.53	2.71	.71	11.44**
	16	3.44	.61	2.44	.78	10.15**
	17	3.71	.59	2.68	.85	10.05**
	18	3.80	.55	2.97	.80	8.56**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ จำนวน 13 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 5.19 ถึง 12.48 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 5.19 ถึง 10.84 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเอง จำนวน 15 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 8.12 ถึง 14.33 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความเห็นใจผู้อื่น จำนวน 14 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 6.43 ถึง 12.25 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความภูมิใจในตนเอง จำนวน 16 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 8.01 ถึง 13.59 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร จำนวน 18 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 5.34 ถึง 13.17 พิจารณาคัดเลือกข้อที่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์

4.3 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของ แบบประเมินทักษะชีวิตด้าน ความคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง และการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร จำนวน 86 ข้อ วิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมรายด้าน (item- total correlation) ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) ดังตาราง 20

ตาราง 20 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่ การศึกษาสงขลา โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

ส่วนที่	ข้อที่	n	$\bar{X}$	S.D	$r_{x_j x_j}$	$r_{x_j x_k}$
1. แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์	1	400	2.96	.80	.61**	.77**
	2	400	2.82	.69	.59**	
	3	400	2.70	.81	.48**	
	4	400	2.81	.75	.59**	
	5	400	3.05	.74	.61**	
	6	400	3.02	.75	.64**	
	7	400	2.88	.75	.59**	

ตาราง 20 (ต่อ)

ส่วนที่	ข้อที่	n	$\bar{X}$	S.D	$r_{x_i x_j}$	$r_{x_j x_k}$
	8	400	3.31	.77	.44**	
	9	400	3.04	.83	.58**	
	10	400	2.99	.82	.60**	
	11	400	2.88	.79	.57**	
	12	400	2.94	.81	.59**	
	13	400	2.86	.76	.60**	
2. แบบ	1	400	3.04	.77	.67**	
ประเมิน	2	400	3.05	.81	.54**	
ทักษะชีวิต	3	400	2.98	.78	.60**	
ด้าน	4	400	2.78	.82	.67**	
ความคิด	5	400	2.67	.82	.69**	.63**
สร้างสรรค์	6	400	2.65	.77	.66**	
	7	400	2.69	.84	.63**	
	8	400	3.00	.88	.59**	
	9	400	2.93	.85	.65**	
	10	400	2.79	.83	.70**	
3. แบบ	1	400	3.47	.70	.56**	
ประเมิน	2	400	3.24	.75	.62**	
ทักษะชีวิต	3	400	3.39	.73	.69**	
ด้านความ	4	400	3.41	.75	.73**	
ตระหนักรู้	5	400	3.17	.86	.73**	
ในตนเอง	6	400	3.22	.84	.61**	
	7	400	3.20	.76	.48**	
	8	400	3.20	.77	.57**	.79**
	9	400	3.26	.75	.47**	
	10	400	3.46	.72	.57**	

ตาราง 20 (ต่อ)

ส่วนที่	ข้อที่	n	$\bar{X}$	S.D	$r_{x_i x_j}$	$r_{x_j x_k}$
	11	400	3.32	.74	.45**	
	12	400	3.31	.79	.62**	
	13	400	3.08	.80	.59**	
	14	400	2.72	.87	.59**	
	15	400	3.34	.93	.60**	
4 แบบ	1	400	3.33	.79	.60**	
ประเมิน	2	400	3.16	.79	.50**	
ทักษะชีวิต	3	400	3.28	.81	.57**	
ด้าน	4	400	3.26	.81	.57**	
ความเห็น	5	400	3.35	.70	.67**	
ใจผู้อื่น	6	400	3.34	.69	.65**	
	7	400	3.29	.71	.64**	
	8	400	3.25	.76	.64**	.87**
	9	400	3.43	.70	.58**	
	10	400	3.10	.75	.54**	
	11	400	2.95	.83	.56**	
	12	400	3.00	.83	.55**	
	13	400	3.19	.81	.53**	
	14	400	3.06	.84	.49**	
5. แบบ	1	400	2.80	.86	.66**	
ประเมิน	2	400	2.80	.74	.66**	
ทักษะชีวิต	3	400	2.94	.76	.59**	
ด้านความ	4	400	3.26	.79	.47**	.83**
ภูมิใจใน	5	400	2.89	.76	.63**	
ตนเอง	6	400	2.85	.86	.67**	
	7	400	2.87	.78	.63**	

ตาราง 20 (ต่อ)

ส่วนที่	ข้อที่	n	$\bar{X}$	S.D	$r_{x_i x_j}$	$r_{x_j x_k}$
5. แบบ ประเมิน ทักษะชีวิต ด้านความ ภูมิใจใน ตนเอง	8	400	2.61	.87	.67**	.83**
	9	400	2.96	.88	.69**	
	10	400	2.86	.84	.68**	
	11	400	2.90	.86	.68**	
	12	400	3.18	.79	.59**	
	13	400	3.23	.79	.66**	
	14	400	2.90	.86	.71**	
	15	400	2.99	.80	.63**	
	16	400	3.22	.76	.42**	
6. แบบ ประเมิน ทักษะชีวิต ด้านการ สร้าง สัมพันธ ภาพและ การสื่อสาร	1	400	3.29	.68	.46**	.56**
	2	400	2.91	.71	.48**	
	3	400	3.25	.75	.47**	
	4	400	3.11	.71	.49**	
	5	400	3.33	.73	.50**	
	6	400	2.94	.86	.46**	
	7	400	3.19	.76	.54**	
	8	400	2.94	.72	.54**	
	9	400	3.26	.68	.55**	
	10	400	3.42	.71	.56**	
	11	400	3.39	.76	.55**	
	12	400	3.07	.75	.60**	
	13	400	3.00	.77	.60**	
	14	400	3.09	.80	.58**	
	15	400	3.17	.75	.66**	
	16	400	2.96	.80	.53**	

ตาราง 20 (ต่อ)

ส่วนที่	ข้อที่	n	$\bar{X}$	S.D	$r_{x_j x_j}$	$r_{x_j x_k}$
	17	400	3.26	.79	.59**	
	18	400	3.38	.74	.56**	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 22 แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมินทักษะชีวิต ด้านความคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเห็นใจผู้อื่น ด้านความภูมิใจในตนเอง และด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา จากการวิเคราะห์หาคุณภาพ ด้านความคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเห็นใจผู้อื่น ด้านความภูมิใจในตนเอง และด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร รวม 86 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับรายด้านอยู่ในช่วง .42 ถึง .73 และรายด้านกับรายทั้งฉบับอยู่ในช่วง .56 ถึง .87 ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าแบบประเมินมีคุณสมบัติความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ทุกข้อผ่านเกณฑ์

4.4 ความเชื่อมั่นของแบบประเมิน ผู้วิจัยได้นำผลจากการทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ จำนวน 13 ข้อ ด้านความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 10 ข้อ ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง จำนวน 15 ข้อ ด้านความเห็นใจผู้อื่น จำนวน 14 ข้อ ด้านความภูมิใจในตนเอง จำนวน 16 ข้อ ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร จำนวน 18 ข้อ และทั้งฉบับ จำนวน 86 ข้อ กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคผลปรากฏดังตาราง 21 ถึง 27

ตาราง 21 ความเชื่อมั่นและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบประเมินทักษะชีวิต
ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ด้าน ความคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์

เครื่องมือ	n	K	$\bar{X}$	S.D.	α	SE _{meas}
แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติ ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ และการแก้ปัญหา	400	13	38.24	.78	.83	.32

จากตาราง 21 ความเชื่อมั่นของแบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์
มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .83 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบ
ประเมิน เท่ากับ .32

ตาราง 22 ความเชื่อมั่นและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบประเมินทักษะชีวิต
ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านความคิดสร้างสรรค์

เครื่องมือ	n	K	$\bar{X}$	S.D.	α	SE _{meas}
แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติ ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ และการแก้ปัญหา	400	10	28.58	.82	.84	.33

จากตาราง 22 ความเชื่อมั่นของแบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดสร้างสรรค์ มีค่า
สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .84 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบประเมิน
เท่ากับ .33

ตาราง 23 ความเชื่อมั่นและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบประเมินทักษะชีวิต
ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง

เครื่องมือ	n	K	$\bar{X}$	S.D.	α	SE _{meas}
แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติ ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ และการแก้ปัญหา	400	15	48.80	.79	.87	.28

จากตาราง 23 ความเชื่อมั่นของแบบประเมินทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเอง
มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบ
ประเมิน เท่ากับ .28

ตาราง 24 ความเชื่อมั่นและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบประเมินทักษะชีวิต
ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านความเห็นใจผู้อื่น

เครื่องมือ	n	K	$\bar{X}$	S.D.	α	SE _{meas}
แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติ ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ และการแก้ปัญหา	400	14	45.00	.77	.84	.31

จากตาราง 24 ความเชื่อมั่นของแบบประเมินทักษะชีวิตด้านความเห็นใจผู้อื่น มีค่า
สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .84 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบประเมิน
เท่ากับ .31

ตาราง 25 ความเชื่อมั่นและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบประเมินทักษะชีวิต
ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านความภูมิใจในตนเอง

เครื่องมือ	N	K	$\bar{X}$	S.D.	α	SE _{meas}
แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติ ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ และการแก้ปัญหา	400	16	47.24	.81	.90	.26

จากตาราง 25 ความเชื่อมั่นของแบบประเมินทักษะชีวิตด้านความภูมิใจในตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบประเมินเท่ากับ .26

ตาราง 26 ความเชื่อมั่นและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบประเมินทักษะชีวิต
ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร

เครื่องมือ	n	K	$\bar{X}$	S.D.	α	SE _{meas}
แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติ ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ และการแก้ปัญหา	400	18	56.98	.75	.87	.27

จากตาราง 26 ความเชื่อมั่นของแบบประเมินทักษะชีวิตด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบประเมินเท่ากับ .27

ตาราง 27 ความเชื่อมั่นของเครื่องมือและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบประเมินทักษะชีวิตด้านด้านความคิดวิเคราะห์ วิจรรย์ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเห็นใจผู้อื่น ด้านความภูมิใจในตนเอง และด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร

เครื่องมือ	n	K	$\bar{X}$	S.D.	α	SE _{meas}
แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์ วิจรรย์ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเห็นใจผู้อื่น ด้านความภูมิใจในตนเอง และด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร	400	86	264.82	.78	.96	.16

จากตาราง 27 ความเชื่อมั่นของแบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์ วิจรรย์ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเห็นใจผู้อื่น ด้านความภูมิใจในตนเอง และด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบประเมิน เท่ากับ .16

ตอนที่ 2 การสร้างเกณฑ์ปกติและคู่มือการใช้แบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ประกอบด้วยแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบ แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียดผล และแบบประเมินทักษะชีวิตด้าน ความคิดวิเคราะห์ วิจรรย์ ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง และการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารปรากฏดังต่อไปนี้

1. เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำคะแนนจากแบบทดสอบหาคุณภาพ มาหาคะแนนที่ปกติ (normalized T-score) ของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา และปรับขยายโดยวิธีกำลังสองค่าสุดผลปรากฏดังตาราง 28

ตาราง 38 คะแนนที่ปกติของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา

คะแนน ดิบ	คะแนน ที่ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน ที่ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน ที่ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน ที่ปกติ
40	83	30	62	20	42	10	21
39	81	29	60	19	40	9	19
38	79*	28	58	18	38	8	17
37	77	27	56	17	35	7	15*
36	75	26	54	16	33	6	13*
35	73	25	52	15	31	5	11
34	71	24	50	14	29	4	9
33	69	23	48	13	27	3	7
32	67	22	46	12	25	2	4
31	64	21	44	11	23	1	2*

* หมายถึงส่วนที่ปรับขยาย

จากตาราง 28 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 2 ถึง 40 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_4 ถึง T_{83}

2. เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำคะแนนจากแบบทดสอบหาคุณภาพ มาหาคะแนนที่ปกติ (normailized T-score) ของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และปรับขยายโดยวิธีกำลังสองค่าสุดผลปรากฏดังตาราง 29

ตาราง 29 คะแนนที่ปกติของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

คะแนน ดิบ	คะแนน ที่ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน ที่ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน ที่ปกติ
32	68	24	51	16	34
31	66	23	49	15	32
30	64	22	47	14	30
29	62	21	45	13	28
28	60	20	43	12	26
27	58	19	41	11	24*
26	56	18	39	10	22*
25	54	17	37		

* หมายถึงส่วนที่ปรับขยาย

จากตาราง 29 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 12 ถึง 32 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_{26} ถึง T_{68}

3. เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำคะแนนจากแบบทดสอบหาคุณภาพ มาหาคะแนนที่ปกติ (normailized T-score) ของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดและปรับขยายโดยวิธีกำลังสองต่ำสุดผลปรากฏดังตาราง 30

ตาราง 30 คะแนนที่ปกติของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด

คะแนน ดิบ	คะแนน ที่ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน ที่ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน ที่ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน ที่ปกติ
32	82	24	62	16	41	8	21
31	80	23	59	15	39	7	18
30	77	22	57	14	36	6	16
29	74	21	54	13	34	5	13
28	72	20	52	12	31	4	11
27	69	19	49	11	29	3	8
26	67	18	46	10	26	2	6
25	64	17	44	9	24	1	3
						0	1*

* หมายถึงส่วนที่ปรับขยาย

จากตาราง 30 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 1 ถึง 32 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_3 ถึง T_{82}

4. เกณฑ์ปกติของแบบประเมินทักษะชีวิตด้าน ความคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณ ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง และการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำคะแนนจากแบบประเมินหาคุณภาพ มาหาคะแนนที่ปกติ (normailized T-score) ของแบบประเมินทักษะชีวิตด้าน ความคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณ ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง และการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารและปรับขยายโดยวิธีกำลังสองต่ำสุดผลปรากฏดังตาราง

31

ตาราง 31 คะแนนที่ปกติของแบบประเมินทักษะชีวิตด้าน ความคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณ ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง และการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร

คะแนน ดิบ	คะแนนที่ปกติแต่ละด้าน					
	ความคิด วิเคราะห์ วิจาร์ณ	ความคิด สร้างสรรค์	ความ ตระหนักรู้ ในตนเอง	ความ เห็นใจ ผู้อื่น	ความภูมิใจ ในตนเอง	การสร้าง สัมพันธภาพ และการสื่อสาร
72						63
71						63
70						62
69						61
68						60
67						59
66						58
65						57
64					69	56
63					68	56
62					66	55
61					65	54
60			62		64	53
59			61		63	52

ตาราง 31(ต่อ)

คะแนน ดิบ	คะแนนที่ปกติแต่ละด้าน					
	ความคิด วิเคราะห์ วิจารณ์	ความคิด สร้างสรรค์	ความ ตระหนักรู้ ในตนเอง	ความ เห็นใจ ผู้อื่น	ความภูมิใจ ในตนเอง	การสร้าง สัมพันธภาพ และการสื่อสาร
58			60		62	51
57			59		61	50
56			58	62	60	49
55			56	61	59	48
54			55	60	58	48
53			54	59	57	47
52	69		53	58	56	46
51	68		52	57	55	45
50	67		51	55	54	44
49	65		50	54	53	43
48	64		49	53	51	42
47	63		48	52	50	41
46	61		47	51	49	41
45	60		46	50	48	40
44	59		45	49	47	39
43	57		44	48	46	38
42	56		43	47	45	37
41	55		42	45	44	36
40	53	71	41	44	43	35
39	52	69	40	43	42	34
38	51	67	39	42	41	33
37	49	66	38	41	40	33
36	48	64	37	40	39	32
35	47	62	36	39	38	31
34	45	60	35	38	36	30

ตาราง 31(ต่อ)

คะแนน ดิบ	คะแนนที่ปกติแต่ละด้าน					
	ความคิด วิเคราะห์ วิจารณ์	ความคิด สร้างสรรค์	ความ ตระหนักรู้ ในตนเอง	ความ เห็นใจ ผู้อื่น	ความภูมิใจ ในตนเอง	การสร้าง สัมพันธภาพ และการสื่อสาร
33	44	58	34	37	35	29
32	43	57	33	35	34	28
31	41	55	32	34	33	27*
30	40	53	31	33	32	26*
29	39	51	30*	32*	31*	26*
28	37	50	29*	31	30	25*
27	36	48	28*	30	29	24
26	35	46	27*	29*	28	23*
25	33	44	26	28*	27*	22*
24	32	43	25*	27*	26	21
23	31	41	24*	25	25	20*
22	29*	39	23*	24*	24*	19*
21	28*	37	22*	23*	22*	18*
20	27*	35	20*	22*	21*	18*
19	25*	34	19*	21*	20*	17*
18	24*	32	18*	20*	19*	16*
17	23*	30	17*	19*	18*	
16	21*	28	16*	18*	17*	
15	20*	27	15*	17*		
14	19*	25		15*		
13	17*	23*				
12		21*				
11		19				
10		18*				

* หมายถึงส่วนที่ปรับขยาย

จากตาราง 31 แบบประเมินทักษะชีวิตด้าน ความคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณ มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 23 ถึง 52 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_{31} ถึง T_{69} ความคิดสร้างสรรค์ มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 24 ถึง 40 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_{19} ถึง T_{71} ความตระหนักรู้ในตนเอง มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 30 ถึง 60 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_{31} ถึง T_{62} ความเห็นใจผู้อื่น มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 23 ถึง 36 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_{25} ถึง T_{62} ความภูมิใจในตนเอง มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 23 ถึง 64 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_{25} ถึง T_{69} และการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารมีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 24 ถึง 72 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_{21} ถึง T_{63}

5. เกณฑ์ปกติของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา คะแนนที่ปกติ (normalized T-score) ของแบบประเมินทักษะชีวิตระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ทั้ง 4 ฉบับ ประกอบด้วย ฉบับที่ 1 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา ฉบับที่ 2 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ฉบับที่ 3 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ฉบับที่ 4 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเห็นใจผู้อื่น ด้านความภูมิใจในตนเอง และการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารและปรับขยายโดยวิธีกำลังสองต่ำสุดผลปรากฏดังตาราง 32

ตาราง 32 คะแนนที่ปกติของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
334				65*
333				65
332				64
331				64
330				64
329				64
328				64
327				63
326				63
325				63
324				63*
323				63
322				62*
321				62
320				62*
319				62
318				62*
317				61
316				61
315				61
314				61
313				61
312				60
311				60*

ตาราง 32 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
310				60*
309				60
308				60
307				60
306				59
305				59
304				59
303				59
302				59
301				58
300				58
299				58
298				58
297				58
296				57
295				57*
294				57
293				57
292				57
291				56
290				56
289				56
288				56
287				56
286				55
285				55

ตาราง 32 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
284				55
283				55
282				55
281				54
280				54
279				54
278				54
277				54
276				53
275				53
274				53
273				53
272				53
271				52
270				52
269				52
268				52
267				52
265				51
264				51
263				51
262				51
261				51
260				50
259				50
258				50

ตาราง 32 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
257				50
256				50
255				49
254				49
253				49
252				49
251				49
250				48
249				48
248				48
247				48
246				48
245				47
244				47
243				47
242				47
241				47
240				46
239				46
238				46*
237				46
236				46
235				45
234				45
233				45
232				45

ตาราง 32 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
231				45
230				44
229				44
228				44*
227				44
226				44
225				44*
224				43
223				43
222				43
221				43
220				43
219				42
218				42*
217				42
216				42
215				42*
214				41*
213				41
212				41
211				41
210				41*
209				40
208				40
207				40
206				40*

ตาราง 32 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
205				40*
204				39
203				39*
202				39*
201				39*
200				39
199				38*
198				38*
197				38
196				38*
195				38*
194				37
193				37
192				37
191				37*
190				37*
189				37
188				36*
187				36
186				36*
185				36*
184				36*
183				35*
182				35*
181				35*
180				35*

ตาราง 32 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
179				35*
178				34*
177				34*
176				34*
175				34*
174				34
173				33*
172				33*
171				33*
170				33*
169				33*
168				32*
167				32*
166				32*
165				32*
164				32*
163				31*
162				31*
161				31*
160				31*
159				31*
158				30*
157				30*
156				30*
155				30*
154				30*

ตาราง 32 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
153				29*
152				29*
151				29*
150				29*
149				29*
148				29*
147				28*
146				28*
145				28*
144				28*
143				28*
142				27*
141				27*
140				27*
139				27*
138				27*
137				26*
136				26*
135				26*
134				26*
133				26*
132				25*
131				25*
130				25*
129				25
128				25*

ตาราง 32 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
127				24*
126				24*
125				24*
124				24*
123				24*
122				23*
121				23*
120				23*
119				23*
118				23*
117				22*
116				22*
115				22*
114				22*
113				22*
112				22*
111				21*
110				21*
109				21*
108				21*
107				21*
106				20*
105				20*
104				20*
103				20*
102				20*

ตาราง 32 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
101				19*
100				19*
99				19*
98				19*
97				19*
96				18*
95				18*
94				18*
93				18*
92				18*
91				17*
90				17*
89				17*
88				17*
87				17*
86				16*
⋮				
40	83			
39	81			
38	79*			
37	77			
36	75			
35	73			
34	71			
33	69			
32	67	68	82	

ตาราง 32 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
31	64	66	80	
30	62	64	77	
29	60	62	74	
28	58	60	72	
27	56	58	69	
26	54	56	67	
25	52	54	64	
24	50	51	62	
23	48	49	59	
22	46	47	57	
21	44	45	54	
20	42	43	52	
19	40	41	49	
18	38	39	46	
17	35	37	44	
16	33	34	41	
15	31	32	39	
14	29	30	36	
13	27	28	34	
12	25	26	31	
11	23	24*	29	
10	21	22*	26	
9	19		24	
8	17		21	
7	15*		18	
6	13*		16	

ตาราง 32 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
5	11		13	
4	9		11	
3	7		8	
2	4		6	
1	2*		3	
0			1*	

* หมายถึงส่วนที่ปรับขยาย

จากตาราง 32 คะแนนที่ปกติของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 333 ถึง 180 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_3 ถึง T_{83}

การคิดคะแนนผลการประเมินเมื่อสามารถประเมินได้ว่านักเรียนที่ปกติเท่าใดแล้วจะประเมินว่านักเรียนมีทักษะชีวิตอยู่ในระดับใดให้ตัดสินตามเกณฑ์ดังนี้ (ชวาล แพร์ตกุล. 2520 : 53)

T_{65} และสูงกว่า	แปลว่า	ความสามารถของบุคคลในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านนั้นๆ อยู่ในระดับสูงมาก
T_{55} ถึง T_{65}	แปลว่า	ความสามารถของบุคคลในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านนั้นๆ อยู่ในระดับสูง
T_{45} ถึง T_{54}	แปลว่า	ความสามารถของบุคคลในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านนั้นๆ อยู่ในระดับปานกลาง
T_{35} ถึง T_{45}	แปลว่า	ความสามารถของบุคคลในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านนั้นๆ อยู่ในระดับต่ำ
T_{35} และต่ำกว่า	แปลว่า	ความสามารถของบุคคลในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านนั้นๆ อยู่ในระดับต่ำมาก

ถ้าผู้สอบได้คะแนนตรงจุดแบ่งพอดีคือตั้งแต่ T_{35} T_{45} T_{55} และ T_{65} ให้เลื่อนไปอยู่ในกลุ่มถัดไป

สร้างคู่มือการใช้แบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา สำหรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการประเมินประกอบด้วย

1. ความหมายของทักษะชีวิต
2. ความมุ่งหมายแบบประเมินชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6
3. โครงสร้างของแบบประเมิน
4. วิธีดำเนินการประเมิน
5. การตรวจให้คะแนน
6. เกณฑ์ปกติของแบบประเมิน
7. เกณฑ์การตัดสิน

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษา

เพื่อพัฒนาแบบประเมินประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ดังนี้

1. หาคุณภาพของแบบประเมินประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา
2. สร้างเกณฑ์ปกติ และคู่มือการใช้แบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา จังหวัดสงขลา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จังหวัดสงขลา จำนวน 15,253 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 400 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

แบบประเมินที่พัฒนา

แบบประเมินทักษะชีวิตระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ประกอบด้วย

1. แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา โดยกำหนดสถานการณ์จำลองขึ้นและให้นักเรียนพิจารณาตามความคิดเห็นของนักเรียน จำนวน 10 ข้อ
2. แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยกำหนดสถานการณ์จำลองขึ้นและให้นักเรียนพิจารณาตามความคิดเห็นของนักเรียน จำนวน 8 ข้อ

3. แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติด้านการจัดการอารมณ์กับความเครียด โดยกำหนดสถานการณ์จำลองขึ้นและให้นักเรียนพิจารณาตามความคิดเห็นของนักเรียน จำนวน 8 ข้อ

4. แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจใจตนเอง การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร จำนวน 86 ข้อ

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อกำหนดวัน เวลา ที่จะใช้ในการทดสอบแบบประเมินเพื่อทำหนังสือขออนุญาตจากผู้บริหาร
2. จัดเตรียมแบบประเมินที่ใช้ในการทดสอบแต่ละครั้ง
3. วางแผนดำเนินการประเมิน
4. ชี้แจงการใช้แบบประเมินประเมิน
5. นำแบบประเมินทั้ง 4 ฉบับ ไปทดสอบครั้งที่ 1, 2 และเพื่อหาคุณภาพกับกลุ่มตัวอย่าง

สรุปผล

ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. คุณภาพของของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

1.1 คุณภาพของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา

1.1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับทักษะชีวิตในแต่ละด้านได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ .75 ถึง 1.00 พิจารณาความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนนได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

1.1.2 อำนาจจำแนก จากการทดสอบ

การทดสอบครั้งที่ 1 ปรากฏว่า แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาจำนวน 10 ข้อ มีอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .23 ถึง .51 พิจารณาคัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์

การทดสอบครั้งที่ 2 ปรากฏว่า แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาจำนวน 10 ข้อ มีอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .32 ถึง .59 พิจารณาคัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 ปรากฏว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์

การทดสอบเพื่อหาคุณภาพ แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาจำนวน 10 ข้อ มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .28 ถึง .49

1.1.3 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ

ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในการตัดสินใจและการแก้ปัญหา หาโดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ปรากฏมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ .58 ถึง .78 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.1.4 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

จากการนำแบบทดสอบทั้งฉบับมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ การวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ผลปรากฏว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดเท่ากับ .32 แสดงว่าแบบทดสอบมีความเชื่อมั่นของเครื่องมือสูงความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดต่ำ เหมาะสมในการนำไปใช้

1.1.5 ความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบ

ความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา จากผู้ตรวจให้คะแนน 2 คนพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สันเท่ากับ .99 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าเกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหามีความเชื่อมั่นได้

1.2 คุณภาพของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

1.2.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับทักษะชีวิตในแต่ละด้านได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ .75 ถึง 1.00 พิจารณาความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนนได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

1.2.2 อำนาจจำแนก จากการทดสอบ

การทดสอบครั้งที่ 1 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความ
 รับผิดชอบ จำนวน 8 ข้อ มีอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .25 ถึง .44 พิจารณาคัดเลือกข้อที่
 อำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์

การทดสอบครั้งที่ 2 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความ
 รับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 8 ข้อ มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .30 ถึง .47 พิจารณาคัดเลือกข้อที่มี
 อำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์

การทดสอบเพื่อหาคุณภาพ แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้าน
 ความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 8 ข้อ มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .41 ถึง .62

1.2.3 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ

ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิต
 ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม หาโดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนน
 ทั้งหมด ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ปรากฏว่าคะแนนรายข้อกับคะแนน
 ทั้งหมดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ .68 ถึง .82 และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ .01

1.2.4 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมี
 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .88 และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดเท่ากับ .40 แสดง
 ว่าแบบประเมินมีความเชื่อมั่นของเครื่องมือสูงค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดต่ำ เหมาะสม
 ในการนำไปใช้

1.2.5 ความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบ

ความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติ
 ทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จากผู้ตรวจให้คะแนน 2 คนพบว่ามีความสัมพันธ์
 สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สันเท่ากับ .97 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าเกณฑ์
 การให้คะแนนของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมีความ
 เชื่อมั่นได้

1.3 คุณภาพของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการกับอารมณ์
 และความเครียด

1.3.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน เป็นผู้พิจารณาความ
 สอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับทักษะชีวิตในแต่ละด้านได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง .75 ถึง 1.00

และพิจารณาความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนนได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง .75 ถึง 1.00 โดยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

1.3.2 อำนาจจำแนก จากการทดสอบ

การทดสอบครั้งที่ 1 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด จำนวน 8 ข้อมีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .39 ถึง .68 พิจารณาคัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์ผู้วิจัยคัดเลือกลำดับไปทดสอบครั้งที่ 2 และทำการปรับปรุงข้อสอบทางด้านภาษาและนำไปทดสอบครั้งที่ 2 จำนวน 8 ข้อ

การทดสอบครั้งที่ 2 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด จำนวน 8 ข้อ มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .42 ถึง .59 พิจารณาคัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์ผลการทดสอบหาคุณภาพของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด จำนวน 8 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .54 ถึง .75

1.3.3 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ

ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด หาโดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ปรากฏว่าคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ .73 ถึง .83 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3.4 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ผลปรากฏว่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 และ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัด เท่ากับ .42 แสดงว่าแบบทดสอบมีความเชื่อมั่นของเครื่องมือสูงค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดต่ำ เหมาะสมในการนำไปใช้

1.3.5 ความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบ

ผลปรากฏว่าความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์กับความเครียด จากผู้ตรวจให้คะแนน 2 คน พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สันเท่ากับ .99 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าเกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้าน ความรับผิดชอบต่อสังคมมีความเชื่อมั่นได้

1.4 คุณภาพของแบบประเมินทักษะชีวิตด้าน ความคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณั ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง และ การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร

1.4.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับทักษะชีวิตในแต่ละด้านได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง .75 ถึง 1.00 และพิจารณาความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนนได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง .75 ถึง 1.00 โดยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

1.4.2 อำนาจจำแนก จากการทดสอบ

การทดสอบครั้งที่ 1 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณั จำนวน 13 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 3.89 ถึง 8.36 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 5.40 ถึง 8.67 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเอง จำนวน 15 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 2.36 ถึง 6.44 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความเห็นใจผู้อื่น จำนวน 14 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 4.14 ถึง 9.97 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความภูมิใจในตนเอง จำนวน 16 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 5.22 ถึง 10.77 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร จำนวน 18 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 4.21 ถึง 9.59 พิจารณาคัดเลือกข้อที่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปรากฏว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์

การทดสอบครั้งที่ 2 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณั จำนวน 13 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 2.76 ถึง 6.33 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 4.27 ถึง 8.41 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเอง จำนวน 15 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 4.36 ถึง 7.38 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความเห็นใจผู้อื่น จำนวน 14 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 3.92 ถึง 8.95 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความภูมิใจในตนเอง จำนวน 16 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 5.56 ถึง 9.64 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร จำนวน 18 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 5.48 ถึง 10.14 พิจารณาคัดเลือกข้อที่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปรากฏว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์

ผลการทดสอบหาคุณภาพของแบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณั จำนวน 13 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 5.19 ถึง 12.48 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 5.19 ถึง 10.84 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเอง จำนวน 15 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 8.12 ถึง 14.33 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความเห็นใจผู้อื่น จำนวน 14 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 6.43 ถึง 12.25 แบบประเมินทักษะชีวิตด้าน

ความภูมิใจในตนเอง จำนวน 16 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 8.01 ถึง 13.59 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร จำนวน 18 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 5.34 ถึง 13.17 ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ

1.4.3 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเห็นใจผู้อื่น ด้านความภูมิใจในตนเอง และด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร

จากการทดสอบหาคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเห็นใจผู้อื่น ด้านความภูมิใจในตนเอง และด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับรายด้านอยู่ในช่วง .42 ถึง .73 และ รายด้านกับรายทั้งฉบับอยู่ในช่วง .56 ถึง .87 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าแบบประเมินมีคุณสมบัติความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

1.4.4 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

จากการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเห็นใจผู้อื่น ด้านความภูมิใจในตนเอง และด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดเท่ากับ .19 แสดงว่าแบบประเมินมีความเชื่อมั่นของเครื่องมือสูงค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดต่ำ เหมาะสมในการนำไปใช้

2. การสร้างเกณฑ์ปกติและคู่มือการใช้เครื่องมือแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ที่ได้หาคุณภาพมาสร้างเกณฑ์ปกติปรากฏผล ดังนี้

2.1 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 2 ถึง 40 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_4 ถึง T_{83} เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 12 ถึง 32 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_{26} ถึง T_{68} เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 1 ถึง 32 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_3 ถึง T_{82} เกณฑ์ปกติของแบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณ มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 23 ถึง 52 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_{31} ถึง T_{69} ความคิดสร้างสรรค์ มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 14 ถึง 40 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_{19} ถึง T_{71} ความตระหนักรู้ในตนเอง มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 30 ถึง 60

และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_{31} ถึง T_{62} ความเห็นใจผู้อื่น มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 23 ถึง 56 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_{25} ถึง T_{62} ความภูมิใจในตนเอง มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 23 ถึง 64 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_{25} ถึง T_{69} และการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารมีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 24 ถึง 72 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_{21} ถึง T_{63}

2.2 คู่มือการใช้แบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างคู่มือการใช้แบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา สำหรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการประเมิน เพื่อจะได้ทราบถึงรายละเอียดของแบบประเมิน สามารถช่วยในการนำแบบประเมินไปใช้ได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามความต้องการ ซึ่งคู่มือการใช้แบบประเมินประกอบด้วย ความหมาย ความมุ่งหมาย โครงสร้างของแบบประเมิน การพัฒนาแบบประเมิน วิธีดำเนินการ การตรวจให้คะแนน เกณฑ์ปกติของแบบประเมิน เกณฑ์การตัดสิน

อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา โดยการหาคุณภาพสร้างเกณฑ์ปกติของแบบประเมินซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความเที่ยงตรงของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาความเที่ยงตรง ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

จากการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน เป็นผู้พิจารณาโดยนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง .75 ถึง 1.00 ซึ่งเป็นไปตามหลักการของโรฟิเนลลีและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton) ที่ทอร์นและเดทซ์ (Torn and Deitz) นำมาอธิบายว่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ดีควรมีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป (EV and Leon Straker. 2003 : 1)

1.2 อำนาจจำแนก

อำนาจจำแนกของแบบทดสอบ

ผลจากการทดสอบครั้งที่ 1 ปรากฏว่าแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิต ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาจำนวน 10 ข้อ มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .27 ถึง .51

แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบ จำนวน 8 ข้อ มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .25 ถึง .41 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด จำนวน 8 ข้อ มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .39 ถึง .68 จะเห็นได้ว่าข้อสอบมีอำนาจจำแนกทุกข้อ

ผลจากการทดสอบครั้งที่ 2 ปรากฏว่าแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาจำนวน 10 ข้อ มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .32 ถึง .59 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 8 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .30 ถึง .47 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด จำนวน 8 ข้อ มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .42 ถึง .59 จะเห็นได้ว่าข้อสอบมีอำนาจจำแนกทุกข้อ

การทดสอบเพื่อหาคุณภาพแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาจำนวน 10 ข้อ มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .28 ถึง .49 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 8 ข้อ มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .41 ถึง .69 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด จำนวน 8 ข้อ มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .54 ถึง .75 สรุปว่าข้อสอบที่สร้างขึ้นทุกข้อ มีอำนาจจำแนกทุกข้อ เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าอำนาจจำแนก (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2544 : 145)

0.40 ถึง 1.00 แสดงว่าจำแนกได้ดีเป็นข้อสอบที่ดี

0.30 ถึง 0.39 แสดงว่าจำแนกได้เป็นข้อสอบที่ดีพอสมควร

0.20 ถึง 0.29 แสดงว่าจำแนกพอใช้ได้

จากการพิจารณาอำนาจจำแนก โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์พบว่าแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา มีข้อสอบสามารถจำแนกได้ดี จำนวน 3 ข้อ เป็นข้อสอบที่ดีพอสมควรมีจำนวน 5 ข้อ พอใช้ได้จำนวน 2 ข้อ แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ข้อสอบทุกข้อสามารถจำแนกได้ แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียดทุกข้อสามารถจำแนกได้ดี กล่าวได้ว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นสามารถจำแนกผู้สอบได้และใช้ประเมินทักษะชีวิตระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ได้

อำนาจจำแนกของแบบประเมิน

การทดสอบครั้งที่ 1 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์ วิจัย จำนวน 13 ข้อ มีค่า r ตั้งแต่ 3.89 ถึง 8.36 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 10 ข้อ มีค่า r ตั้งแต่ 5.40 ถึง 8.67 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเอง

จำนวน 15 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 2.36 ถึง 6.44 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความเห็นใจผู้อื่น จำนวน 14 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 4.14 ถึง 9.97 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความภูมิใจในตนเอง จำนวน 16 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 5.22 ถึง 10.77 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร จำนวน 18 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 4.21 ถึง 9.59 พิจารณาคัดเลือกข้อที่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปรากฏว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์

การทดสอบครั้งที่ 2 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ จำนวน 13 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 2.76 ถึง 6.33 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 4.27 ถึง 8.41 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเอง จำนวน 15 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 4.36 ถึง 7.38 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความเห็นใจผู้อื่น จำนวน 14 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 3.92 ถึง 8.95 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความภูมิใจในตนเอง จำนวน 16 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 5.56 ถึง 9.64 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร จำนวน 18 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 5.48 ถึง 10.14 พิจารณาคัดเลือกข้อที่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปรากฏว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์

ผลการทดสอบหาคุณภาพของแบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ จำนวน 13 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 5.19 ถึง 12.48 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 5.19 ถึง 10.84 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเอง จำนวน 15 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 8.12 ถึง 14.33 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความเห็นใจผู้อื่น จำนวน 14 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 6.43 ถึง 12.25 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านความภูมิใจในตนเอง จำนวน 16 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 8.01 ถึง 13.59 แบบประเมินทักษะชีวิตด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร จำนวน 18 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 5.34 ถึง 13.17 ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ กล่าวได้ว่าแบบประเมินที่สร้างขึ้นสามารถจำแนกผู้สอบได้และใช้ประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ได้

1.3 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในการตัดสินใจและการแก้ปัญหา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง .58 ถึง .78 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง .68 ถึง .82 และแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติด้านการจัดการอารมณ์กับความเครียด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง .73 ถึง .83 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ

ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมินทักษะชีวิต ด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเห็นใจผู้อื่น ด้าน

ความภูมิใจในตนเอง และด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร รวม 86 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างรายข้อกับรายด้านอยู่ในช่วง .42 ถึง .73 และรายด้านกับรายทั้งฉบับอยู่ในช่วง .56 ถึง .87 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ นรา บุรณรัช (2543 : 79) กล่าวว่า ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรมีลักษณะสัมพันธ์ทางบวก ข้อมูลมีลักษณะคล้ายกันแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความสัมพันธ์กัน นอกจากนี้ยังได้ค่าใกล้เคียงกับค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของการพัฒนาแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษาในภาคใต้ ซึ่งสร้างโดย จิรดา เจริญจำ (2544 : บทคัดย่อ) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับตั้งแต่ .41 ถึง .86 ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างที่สามารถบ่งชี้ถึงคุณภาพเครื่องมือได้

1.4 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคผลปรากฏว่า ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .88 ด้านการจัดกับการอารมณ์และความเครียด มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 ความเชื่อมั่นของแบบประเมินทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์ วิจัย ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเห็นใจผู้อื่น ด้านความภูมิใจในตนเอง และด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 แสดงว่าแบบประเมินทั้ง 4 ฉบับมีความเชื่อมั่น ซึ่งสอดคล้องกับ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538 : 209) ซึ่งกล่าวว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบควรมีค่ามากกว่า 0.70 จึงเป็นแบบทดสอบที่มีความเชื่อมั่นได้ นอกจากนี้ยังจะเห็นได้ว่าแบบประเมินทั้ง 4 ฉบับยังมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น ใกล้เคียงกับ การพัฒนาแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ซึ่งสร้างโดย พรทิพย์ เจริญสุข (2548 : บทคัดย่อ) พบว่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือประเมินมาตรฐานคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ฉบับนักเรียนเป็นผู้ประเมิน มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .88 ฉบับครูที่ปรึกษาเป็นผู้ประเมิน มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 ฉบับผู้บริหารเป็นผู้ประเมิน มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 ฉบับผู้ปกครองนักเรียนเป็นผู้ประเมิน มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 ทั้งนี้เนื่องจากแบบทดสอบได้ผ่านการปรับปรุงคัดเลือกและหาคุณภาพรายข้อโดยคัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกเข้าเกณฑ์ สรุปว่าแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือสูงมีความเชื่อมั่นที่เชื่อถือได้

1.5 ความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา ความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดการกับอารมณ์และความเครียด จากผู้ตรวจให้คะแนน 2 คนมาหามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน พบว่าแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สันเท่ากับ .99 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคมเท่ากับ .97 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียดเท่ากับ .99 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จะเห็นได้ว่าข้อสอบมีความชัดเจนในเกณฑ์การให้คะแนนเป็นอย่างดี ทำให้ผู้ตรวจมีความเข้าใจตรงกัน ดังนั้นเกณฑ์การให้คะแนนของแบบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตทั้ง 3 ด้าน จึงมีความเชื่อมั่นได้ซึ่งสอดคล้องกับ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538 : 209) ซึ่งกล่าวว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบควรมีค่ามากกว่า 0.70 จึงเป็นแบบทดสอบที่มีความเชื่อมั่นได้ แสดงว่าเกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตทั้ง 3 ด้านมีความเชื่อมั่นได้

2. เกณฑ์ปกติ และคู่มือการใช้แบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา

2.1 เกณฑ์ปกติของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา

ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ปกติซึ่งเป็นเกณฑ์ท้องถิ่น (local norm) ในรูปคะแนนที่ปกติ (normalized T - score) เพื่อใช้เปรียบเทียบความสามารถของผู้เรียนในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านความสามารถของแต่ละบุคคลเกี่ยวกับทักษะชีวิต จากการทดสอบหาคุณภาพของแบบประเมินคะแนนดิบของแบบประเมินทั้ง 4 ฉบับ กระจายไม่ครอบคลุมทุกช่วงคะแนนทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบแต่ละฉบับมีขนาดเล็กเกินไป ซึ่งอนันต์ ศรีโสภณ (2525 : 18) การสร้างเกณฑ์ปกติให้มีคะแนนดิบกระจายครอบคลุมคะแนนที่อยู่ระหว่างคะแนนสูงสุดและต่ำสุดต้องใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงปรับคะแนนที่ปกติให้กระจายครอบคลุมคะแนนดิบทุกตัว เพื่อสะดวกในการใช้และเปรียบเทียบคะแนน ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ปกติ ในรูปคะแนนที่ปกติ (normalized T - score) เพื่อใช้เปรียบเทียบความสามารถของบุคคลในการพัฒนาทักษะชีวิต จากคะแนนดิบของแบบประเมินทั้ง 4 ฉบับ นำมาวิเคราะห์และปรับขยายโดยวิธีกำลังสองต่ำสุดพบว่า แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 2 ถึง 40 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_4 ถึง T_{83} เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีคะแนน

ดิบอยู่ระหว่าง 12 ถึง 32 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_{26} ถึง T_{68} เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 1 ถึง 32 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_3 ถึง T_{82} เกณฑ์ปกติของแบบประเมินทักษะชีวิตด้านด้านความคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณ มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 23 ถึง 52 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_{31} ถึง T_{69} ความคิดสร้างสรรค์ มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 14 ถึง 40 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_{19} ถึง T_{71} ความตระหนักรู้ในตนเอง มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 30 ถึง 60 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_{31} ถึง T_{62} ความเห็นใจผู้อื่น มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 23 ถึง 56 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_{25} ถึง T_{62} ความภูมิใจในตนเอง มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 23 ถึง 64 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_{25} ถึง T_{69} และการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารมีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 24 ถึง 72 และคะแนนที่ปกติมีค่าระหว่าง T_{21} ถึง T_{63}

2.3 คู่มือการใช้แบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างคู่มือการใช้แบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา สำหรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการประเมิน เพื่อจะได้ทราบถึง รายละเอียดของแบบประเมิน สามารถช่วยในการนำแบบประเมินไปใช้ได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามความต้องการ ซึ่งคู่มือการใช้แบบประเมินประกอบด้วย ความหมาย ความมุ่งหมาย โครงสร้างของแบบประเมิน การพัฒนาแบบประเมิน วิธีดำเนินการ การตรวจให้คะแนน เกณฑ์ปกติของแบบประเมิน เกณฑ์การตัดสินการประเมินผลการใช้แบบประเมิน ถ้าต้องการทราบระดับความสามารถว่านักเรียน ได้คะแนนที่ปกติเท่าใด แล้วจะประเมินว่านักเรียนคนนั้นมีความสามารถในการพัฒนาทักษะชีวิตอยู่ในระดับใดให้ตัดสินตามเกณฑ์ดังนี้ (ชวาล แพรัตกุล. 2520 : 53)

T_{65} และสูงกว่า	แปลว่า	ความสามารถของบุคคลในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านนั้น ๆ อยู่ในระดับสูงมาก
T_{55} ถึง T_{65}	แปลว่า	ความสามารถของบุคคลในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านนั้น ๆ อยู่ในระดับสูง
T_{45} ถึง T_{54}	แปลว่า	ความสามารถของบุคคลในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านนั้น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง
T_{35} ถึง T_{45}	แปลว่า	ความสามารถของบุคคลในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านนั้น ๆ อยู่ในระดับต่ำ

T₃₅ และต่ำกว่า แปลว่า ความสามารถของบุคคลในการพัฒนาทักษะชีวิตด้าน
นั้น ๆ อยู่ในระดับต่ำมาก

ถ้าผู้สอบได้คะแนนตรงจุดแบ่งพอดีคือตั้งแต่ T₃₅ T₄₅ T₅₅ และ T₆₅ ให้เลื่อนไปอยู่ใน
กลุ่มถัดไป

ข้อเสนอแนะ

1. ในการนำแบบวัดทักษะไปใช้ ควรจะมีการสังเกตพฤติกรรม ของนักเรียนควบคู่
ไปด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลของนักเรียนที่มีทักษะชีวิตอย่างแท้จริง นอกจากนี้แบบวัดทักษะชีวิตที่
สร้างขึ้นนั้นเป็นแบบวัดที่ประกอบด้วยสถานการณ์ต่างๆที่นักเรียนประสบอยู่ในชีวิตประจำวันหรือ
อาจจะยังไม่เคยเกิดขึ้นกับตัวนักเรียนเลย ซึ่งนักเรียนจะต้องใช้ความสามารถของนักเรียนในการ
เผชิญกับสถานการณ์เหล่านั้น จึงเหมาะสำหรับครูที่จะได้ศึกษาสถานการณ์ต่างๆจากแบบวัดควบคู่
ไปกับคุณลักษณะของทักษะชีวิตทั้ง 9 ด้าน เพื่อครูจะได้ฝึกทักษะ หรือพัฒนาทักษะนักเรียนให้
สามารถเผชิญจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

2. ในการศึกษาครั้งนี้ ประชากรเป็นนักเรียนของโรงเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ดังนั้นในการนำ
แบบประเมินแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลาไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่นที่แตกต่างกันออกไป
จึงควรหาเกณฑ์ปกติใหม่สำหรับการแปลผลคะแนนของกลุ่มด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับชั้นอื่นๆต่อไปโดยคำนึงถึงสถานการณ์
ที่นักเรียนต้องประสบในชีวิตประจำวัน และความเหมาะสมของวัยของนักเรียนในการใช้
สถานการณ์นั้นๆ โดยตรงว่า สถานการณ์ใดที่นักเรียนคิดว่าเป็นสถานการณ์เสี่ยง สำหรับตัวของ
นักเรียนแล้วจึงนำมาสร้างเป็นแบบวัด

2. ควรมีการพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิตของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอื่นๆ

3. น่าจะมีการศึกษาว่า สถานการณ์แบบใดในแบบวัดทักษะชีวิตที่เหมาะสมกับนักเรียน
ทุกเพศ หรือสถานการณ์แบบใดในแบบวัดทักษะชีวิตที่เหมาะสมเฉพาะนักเรียนชาย หรือสถานการณ์
แบบใดในแบบวัดทักษะชีวิตที่เหมาะสมเฉพาะสำหรับนักเรียนหญิง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมอนามัย, กระทรวงสาธารณสุข. การสอนทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.
ประจวบคีรีขันธ์. โรงแรมหัวหินแกรนด์, 2539.
- กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการประเมินผลด้วยทางเลือกใหม่ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. ม.ป.ท. กรุงเทพฯ, 2545.
- กาญจน เดชคุ้ม. การศึกษาความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาวะวิกฤติทาง
เศรษฐกิจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- กมลวรรณ วัชรินทร์. การพัฒนาแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ; มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ .2547
- กฤษณา ศรียมณีรัตน์. ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาโดยประยุกต์ใช้การเสริมสร้างทักษะ
ชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบางบัวทอง
จังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2544 .
- โกวิท ประวาลพุกษ์ และสมศักดิ์ สิ้นธุระเวชอยู่. การประเมินในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2527.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , สำนักงาน. ข้อมูลบุคลากร โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษา สงขลา 2548. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม
2548. จาก www.obec.go.th
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.
กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2542 .
- . สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
ครู. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ที.พี. พริน จำกัด, 2543.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนใน
ระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก , 2539
- จิตรา ทองเกิด. “ทักษะชีวิตในโรงเรียน,” ใน เอกสารการประชุมวิชาการสุขศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 8.
กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล. 2540.

- ฉวีวรรณ คล้ายนาค. ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตของหญิงให้บริการทางเพศที่มารับบริการในโรงพยาบาลบางรัก กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2544.
- ชวาล แพรัตกุล . เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร, 2520 .
 _____ . เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2516.
- ชวนพิศ สันตโรจน์ประไพ. การเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่มีการรับรู้บทบาททางเพศแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- เชษฐา ชาบาง. “ รุบิค : อีกคำตอบสำหรับการวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ตามสภาพจริง,” วารสารวิชาการ. 4 (2) : 42-45 ; กุมภาพันธ์, 2544.
- เชิงชัย จงพิพัฒน์ . คู่มือผู้ปกครองและครู การเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2533.
- เชิดศักดิ์ โฉมาสินธุ์ . การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529 .
- ศุภฎี เจริญสุข. ผลการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.
- ตรีสุข ชงไชย. ปัญหาความเครียดภายในครอบครัวและวิธีการจัดการปัญหาของวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่เลี้ยงดูเพียงคนเดียว และครอบครัวปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์. การจัดและให้บริการสนเทศ. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2526.
- ธนพัชร แก้วปฎิมา. การพัฒนาแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.
- ทัศน์ วงศ์วรรณ. ผลการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมต่อความโกรธของนักเรียนวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- ทิสนา แวมมณี และคณะ. “การคิดและการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิด,” เอกสารประกอบการนำเสนอแนวคิดและแนวทางเรื่องการคิดและการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ม.ป.

ทองคุณ หงส์พันธ์ กระบวนการเรียนรู้กับการพัฒนาทักษะชีวิต. แหล่งที่มา :

ww.rajabhat.ac.th/edunews/skill, 2547.

ณัฐพงศ์ พุดหล้า. การประยุกต์โปรแกรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. ปรินญาณิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชา
เอกศึกษาศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.

นรลักษ์ณ์ เอื้อกิจ. ประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตต่อพฤติกรรมป้องกันการ
มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดกรม
สามัญศึกษา. ปรินญาณิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลสาธารณสุขศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.

นรา บุรณรัช. สถิติเพื่อการวิจัย 1. สงขลา : ภาควิชาการประเมินผลและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2543.

บุปผา อยู่ยี่ด. ผลของกิจกรรมแนะแนวกลุ่มต่อการพัฒนาความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปรินญาณิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา
บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุริยสาส์น, 2535.

บุญชม ศรีสะอาด นิภาศรี ไพโรจน์ และนุชชานา ทองทวี. การวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา
มหาสารคาม. ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม, 2538.

บุญช่วย จงมูม. การสร้างเครื่องมือวัดผลสภาพจริงเรื่องพืช กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
2542.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ
คณะศึกษาศาสตร์และมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล, 2535.

บุญเรียง ขจรศิลป์. สถิติวิจัย 1. กรุงเทพฯ : พีเอ็นการพิมพ์, 2539.

แบร์รี่ จีน. คู่มือการฝึกทักษะการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: บัณฑิตการพิมพ์, 2530.

เทียน ไชยสร. “การวัดผลงานภาคปฏิบัติ,” วารสารวัดผลการศึกษา. 23 : 37-60 ; กันยายน-
ธันวาคม, 2539.

ปราณี ทองคำ. เครื่องมือวัดผลทางการศึกษา. ปัตตานี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2539.

ประเสริฐ ต้นสกุล วีรสิทธิ์ สิทธิไตรย์ และคณะ. “ยุทธศาสตร์ ทักษะชีวิตเพื่อการพัฒนาบุคลิกภาพเยาวชน,” ในรายงานการประชุมสัมมนา เพื่อหาแนวทางการนำยุทธศาสตร์ทักษะชีวิตมาใช้ในการป้องกันยาเสพติด วันที่ 15-16 สิงหาคม 2538 . กรุงเทพมหานคร. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามสารเสพติด, 2538.

พรศรี ใจงาม. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองกับความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

พรทิพย์ เจริญสุข. การพัฒนาแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา. วิทยานิพนธ์.กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2548.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

_____. เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.

พิสมัย สุขอมรัตน์. การประยุกต์โปรแกรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกสุศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.

พิมพ์ใจ บุญยัง. การเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกสุศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.

ไพศาล หวังพานิช. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526 .

ภัทรา นิคมนานนท์. การประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิการพิมพ์, 2540.

มาลินี จุโทปะมา. การศึกษาที่ครูแนะแนวใช้ในการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

เมธี ปิลาณานนท์. การบริหารงานบุคลากรในวงการศึกษ. กรุงเทพฯ : จริยสุนิทางค์, 2534.

- ขงยุทธ วงศ์ภิรมย์สันติ. “การสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันสารเสพติด,” ใน รายงานการประชุมสัมมนาเพื่อหาแนวทางการนำยุทธศาสตร์ทักษะชีวิตมาใช้ในการป้องกันยาเสพติด. กรุงเทพฯ : สำนักงาน ส.ป.ส กรุงเทพฯ, 2538.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์, 2538.
- _____. เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์, 2539.
- _____. สถิติวิทยาทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์, 2539.
- _____. แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ 2539. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.
- วนิดา ขววมงคล เอกแสงศรี. หลักการสอนการพัฒนาทักษะชีวิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- วันดี โต๊ะดำ. การพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- วัฒนา มัคคสัน. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนแบบโครงการเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณศึกษิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- วิชาการ, กรม. การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.
- วิชาการ, กรม. การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา, 2544 .
- _____. แนวการจัดการกระบวนการเรียนรู้ทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพระดับม.ปลาย (ชั้นปีที่ 10-12). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.
- _____. แนวทางการประเมินผลด้วยทางเลือกใหม่ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. (เอกสารเย็บเล่ม), 2546.
- _____. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ), 2544.
- วิเชียร เกตุสิงห์. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2530.
- _____. สถิติวิเคราะห์สำหรับนักวิจัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2530.

- ศิริพร โอภาวัติชัย. ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับพฤติกรรมเผชิญภาวะเครียดของพยาบาลจิตเวชในการปฏิบัติพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาพยาบาลศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา : การควบคุมตนเองและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540.
- _____. แผนพัฒนาการแนะแนว กระทรวงศึกษาธิการ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2540 –2544). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540.
- ส. วาสนา ประมวลพจนานุกรม. “การพิจารณาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบการปฏิบัติ,” วารสารวัดผลการศึกษา. 35 : 28 - 42 ; กันยายน - ธันวาคม, 2537.
- _____. “การวัดการปฏิบัติ,” วารสารรายสะดวก. www.watpon.com . สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2548
- _____. “การวัดผลจากการปฏิบัติจริง,” วารสารวัดผลการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. 16 (47) : 36 - 43 ; กันยายน - ธันวาคม, 2537.
- สมนึก กัทธิชยธนี. การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1 . กอปกสิริ : ประสานมิตรการพิมพ์, 2537.
- สมบูรณ์ ชิตพงษ์. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2522.
- สมศักดิ์ เจริญศรี. ผลการสอนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการศึกษา นอกระบบโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชชัย. “การวัดด้านปฏิบัติ,” วารสารวัดผลทางการศึกษา. 1 : 97 - 124 ; มกราคม - มีนาคม , 2530.
- สถาบันสุขภาพจิตเด็กและชีวิตและวัยรุ่น. หลักสูตรอบรมครูแนะแนวโครงการสนับสนุนงานสุขภาพจิตสู่สถานศึกษา และโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา 2544. อัดสำเนา.
- สามัญศึกษา , กรม. หน่วยศึกษานิเทศก์. การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 2 แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.
- _____. การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และมาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2542.

- สามัญศึกษา, กรม. การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา ระบบสารสนเทศ : เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.
- _____. การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. แนวการศึกษาและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา, 2543.
- สำนักงานโครงการพิเศษ. ก้าวสู่มาตรฐานการเรียนรู้ทักษะชีวิต. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2541.
- เสริม ทศศรี. เอกสารประกอบการสัมมนาการวิจัยการวัดและประเมินผลทางการศึกษา. ภาควิชาการประเมินผลและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. ภูเก็ต, 2545.
- สุภาพจิต, กรม. การประชุมวิชาการเรื่อง ทักษะชีวิตและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 25-26 มิถุนายน 2541. นนทบุรี : โรงพิมพ์ ร. ส. พ., 2542.
- _____. คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2546.
- _____. ศูนย์สุขวิทยาจิต.คู่มือครูสำหรับช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพจิต . กรุงเทพฯ : บริษัทชูเวียร์เนียร์ (ไทยแลนด์) จำกัด, 2541.
- _____. หลักสูตรการช่วยเหลือด้านสุขภาพจิตและป้องกันสารเสพติดในวัยรุ่น สำหรับบุคลากรสาธารณสุข. 2545. อัดสำเนา.
- _____. คู่มือส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียนระดับประถม สำหรับครู. กรุงเทพฯ : บริษัทชูเวียร์เนียร์ (ไทยแลนด์) จำกัด, 2541.
- สุภาพร ดาวดี . ศึกษาความตระหนักในตนเองของพยาบาล และพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาล สาขาพยาบาลผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2537.
- สุปรียา อิศรางกูร ณ อยุธยา. การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มในเรื่องความเข้าใจตนเองระหว่างแบบที่ผู้นำกลุ่มกำหนดแนวทางกับแบบที่สมาชิกในกลุ่มกำหนดแนวทาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

- สุทธิสาร วัฒนมะโน. การประยุกต์โปรแกรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชา สาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.
- สุนันท์ สลโกศล. “การทดสอบภาคปฏิบัติ,” ใน เอกสารประกอบการอบรมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณภาพการวัดผลประเมินผล รายวิชาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา , 2534.
- สุรินทร์ สุทธิธำพย์. “อารมณ์กับการปรับตัว,” วารสารวิชาการ. คณะครุศาสตร์บางแสน, หลุย จำปาเทศ. “การประยุกต์ใช้จิตวิทยาการศึกษา,” ใน เอกสารสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ฯพริ้นติ้ง, 2540.
- อัปสรสิริ เอี่ยมประชา. การพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองนักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา อนันต์ ศรีโสภา. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- อนามัย, กรม. แบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเองสำหรับนักเรียนชั้น ม.1 –ม.6. กรมอนามัย, 2541.
- อากรณ์ ชูดวง. การสร้างแบบสอบเอ็ม อี คิว เพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารี รังสินันท์. ความคิดสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง, 2532.
- อุทุมพร จามรมาน. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะผู้เรียน. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- _____. การตรวจสอบภาคปฏิบัติ วารสารการวิจัยทางการศึกษา 60 - 73 : กรกฎาคม - กันยายน, 2529.
- Barnes , L.W. “ The Effect of Group Counseling on Self Concept and Achievement of Primary Grade Maxican-American Pupils,” Dissertation Abstracts International. 38: 5290 - A ; April, 1977.
- Best, W. Research in Education. 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, 1977.
- Boune, L.E., Ekstrand. B.R and Dominowski. The psychology of thinking. New Jersey : Prentice Hall, 1971.
- Branden, N. The psychology of self-esteem. 15th ed. New York : Bantom Books, 1981.

- Corpersmith, S. SEI : self-esteem inventories. Plo Alto : California Consulting Psychologists, 1984.
- Daren, C.A. "Evidence of validity of the life – skill development scale-adolescent from and of the constructs of life skill model," Dissertation Abstracts International. 52 :2025 A, 1991.
- Felman, R.S. Element of psychology. New York : McGraw-Hill, 1992.
- Gilchrist, L.D., Schink,S.P.& Maxwell,J.S. "Life skill Counseling for preventing problems in andolecents. Journal of Social service research. 10 (2-4) : 73 – 84, 1987.
- Innes, Ev and Leon Straker. "Good validity" in validity of work related assessments. E.Innes.@cchs.usyd.edu.au.http://home.earth link- net/~medtox/analysis.htm, 2003.
- Krulik, S,R. and J.A.Rodnick. Resoning and problem solving. Massachusetts:Allyn and Bacon, 1993.
- Lawrence,J,S, K.W. lefferson, & P.G.Bank. "Cognitive behavioral group intervent\ion to assist substance dependent adolescents is lowing HIV infection risk," AIDS Education and Prevention.6(5): 425-435, 1994.
- Lazarus, R.S. and S.Folkman. stress,appraisal and coping. New York : Spriger Publishing company, 1984.
- Likert. The human Research : Case and concept. New York : Hart Court.Bruce B. World in Cooperated, 1970.
- Maslow, A.M. Motivation and Personality. 2nd ed. New York: Harper & Row, 1970.
- Maye.L.E. "Developing critical thinking skill in student I eight grade English class," Dissertation Abstract International. 681 A, 1970.
- Robinfeld , Illian A. " An Appraisal of Gudance Services of The Newark Secondary School Through a Follow – up Study of Selected School Leaves," Dissertation Abstracts International. 21 : 1104-A ; November , 1960.
- Ross, A.O. Thesense of self : research and theory. New York : Spring, 1992.

Samulewicz . “ The Effect of Critical Thinking and Group Counseling Upon Behavior Problem Student, ” Dissertation Abstracts International. 36 (5) : 2645 -A ;
November, 1975.

Sallis, F, Garcai,j.,\$ Best. J.A. “Assessing skill for refusing cigaratte and smokeless tobacco,” Journal of Behavioral Madicine. 13 (5) : 489-503, 1990.

Selye,H. The stress of life. New York Mc Graw-Hill Book, 1976.

Tourance. E.P. Guding creative talent. New Jersey : Prentice-Hall,Inc,1962.

WHO. Life skill education for children and andolecents in Schools.Geneva : WHO. 1994.

_____. Life skill education for children and andolecents in Schools.Geneva : WHO. 1997.

_____. The development and dissemination of life skill education . An overview.
Geneva : WHO. 1997.

Yamane,T. Elementary Sampling theory. New York : Prentice – Hall , Inc.London, 1970.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
ของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
ของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

1.นักวัดผลการศึกษา

- 1.1 นายอุดม ชูลีวรรณ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย 2 จังหวัดสงขลา
- 1.2 นายมนตรี เด่นดวง กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา)
มหาวิทยาลัยทักษิณ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จังหวัดสงขลา

2.นักจิตวิทยา

- 2.1 นางณัฐชยา ฐานีสร กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย จังหวัดสงขลา
- 2.2 นางสาวศิริพร พิทักษ์จินดา กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย 2 จังหวัดสงขลา

3.นักวิชาการ

- 3.1 นายศักดิ์ดา ผ่องแผ้ว ศษ.ม. (ศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน)
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย 2 จังหวัดสงขลา

3.2 นางสาวสมบัติ เหมตานนท์

กษ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย จังหวัดสงขลา

4.ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย

4.1 นายวรรตต์ ศิริษา

กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา)

มหาวิทยาลัยทักษิณ

นักวิชาการสาธารณสุข 7

แผนงาน นิเทศงาน จังหวัดสงขลา

4.2 นางสาวอรทัย ประทุมชาติภักดี

กษ.ม. (การวัดผลและวิจัยการศึกษา)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย จังหวัดสงขลา

ภาคผนวก ข
แบบประเมินทักษะชีวิตระดับประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

**แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา สำหรับ
นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา**

คำชี้แจง

1. แบบประเมินชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ใช้ในการประเมินทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการสร้าง และ พัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อไป
2. โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริงและครบทุกข้อ โดยใช้เกณฑ์ระดับคุณภาพ จากระดับคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ การตอบแบบสอบถาม ครั้งนี้จะไม่มีการกระทบต่อตัวท่านแต่อย่างใด
3. คำตอบของท่านจะไม่นำไปเปิดเผยในที่ใดๆ โดยมุ่งนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์เฉพาะการศึกษาวิจัยเท่านั้น
4. แบบประเมินทักษะชีวิตฉบับนี้ มีจำนวน 10 ข้อ ให้นักเรียนให้นักเรียนพิจารณาสถานการณ์ต่อไปนี้ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่สมมติขึ้น ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในสถานการณ์ดังต่อไปนี้ โปรดเติมข้อความข้างล่างให้ตรงกับความคิดเห็น หรือความต้องการของนักเรียนที่จะปฏิบัติต่อการตัดสินใจและการแก้ปัญหา

ขอขอบคุณในความร่วมมืออย่างดียิ่ง

นางสาวนิธิตา หงษ์ขำ

นิสิตปริญญาโทสาขาการวัดผลการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียน
ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

จุดประสงค์ นักเรียนสามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาสถานการณ์ต่อไปนี้ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่สมมติขึ้น แล้วพิจารณาตามความคิดเห็นของนักเรียน ถ้านักเรียนประสบอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว นักเรียนจะตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในแต่ละข้ออย่างไร

1. บิดามารดาของน้องออมแยกทางกัน น้องออมอาศัยอยู่กับปู่และย่า หลายครั้งที่น้องออมหนีเรียนและครูประจำชั้นได้เรียกไปว่ากล่าวตักเตือน และตามมาที่บ้าน ทำให้ปู่และย่ารู้สึกไม่สบายใจกับการกระทำของน้องออม ถ้านักเรียนเป็นปู่และย่าของน้องออมนักเรียนจะทำอย่างไรกับน้องออม

ตอบ.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. จากเหตุการณ์ในข้อ 1 ถ้านักเรียนเป็นน้องออม นักเรียนจะตัดสินใจปฏิบัติตนอย่างไรที่จะไม่ทำให้ปู่และย่าเสียใจ

ตอบ.....
.....
.....
.....
.....

3. กานต์เป็นเด็กที่ค่อนข้างอยากรจน วันหนึ่งกานต์เข้าห้องน้ำสาธารณะแห่งหนึ่งและ
 ผู้หญิงคนหนึ่งได้ลืมกระเป๋าเงินไว้ที่อ่างน้ำกานต์เปิดกระเป๋าเงินดูพบเงินจำนวนหนึ่ง กานต์คิดว่า
 ตัวเองจะเอาเงินส่วนนี้ไปซื้อโทรศัพท์มือถือที่ตนเองอยากได้ ถ้านักเรียนเป็นกานต์นักเรียนคิด
 ว่าการตัดสินใจของกานต์ถูกต้องหรือไม่เพราะเหตุใด และถ้านักเรียนเป็นกานต์นักเรียนจะ
 ตัดสินใจอย่างไร

ตอบ.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

4. วิชัยกับอานนท์เป็นเพื่อนสนิทกันวันหนึ่งวิชัยเห็นอานนท์กำลังเดินและพูดคุยกับ
 รุ่นพี่อย่างสนิทสนม โดยที่วิชัยทราบว่ารุ่นพี่คนนั้นเป็นคนคิดยาและขายยาเสพติด ถ้านักเรียน
 เป็นวิชัยนักเรียนจะตัดสินใจช่วยเหลืออานนท์อย่างไร

ตอบ.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

5.เมื่อรุ่นพี่ชวนให้นักเรียนลองสูบบุหรี่ นักเรียนได้ปฏิเสธไปแล้วครั้งหนึ่ง ทำให้รุ่นพี่รู้สึกเสียหน้า จึงบังคับขู่เข็ญนักเรียนสูบบุหรี่ นักเรียนจะตัดสินใจใช้คำพูดอย่างไรปฏิเสธรุ่นพี่

ตอบ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ถ้าเพื่อนรักของนักเรียนชวนหนีโรงเรียนในคาบว่าง เพื่อไปเล่นเกมคอมพิวเตอร์ที่นักเรียนชอบข้างโรงเรียนนักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร

ตอบ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. หลังสอบวันแรกปี ชวนเอ ไปดูหนัง เรื่องที่อยากดูซึ่งเข้าฉายเป็นวันแรกแต่ อ้อย ชวน เอ ไปอ่านหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบในวันวันถัดไป ถ้านักเรียนเป็นเอ นักเรียนจะตัดสินใจไป ดูหนังกับปี หรือไปอ่านหนังสือกับอ้อยเพราะอะไร

ตอบ.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

8. น้องนนท์เพิ่งหัดขี่จักรยานได้ น้องนนท์เห็นเพื่อนขี่จักรยานไปโรงเรียนตนเองก็เลย จะนำจักรยานไปโรงเรียนด้วยแต่ บิดาของน้องนนท์กลัวเป็นอันตรายก็เลยยังไม่อยากให้น้องนนท์ นำรถจักรยานไปโรงเรียน ถ้านักเรียนเป็นน้องนนท์นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร

ตอบ.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

9. อาจารย์อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น วันหนึ่งพ่อและแม่ของเขาดกงานทำให้ครอบครัวของอภาศรีมีปัญหาทางการเงิน พ่อและแม่ทะเลาะกันถึงขั้นแยกทางกัน อภาศรีไม่มีเงินไปโรงเรียน อภาศรีจึงหยุดเรียนเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ครูประจำชั้นได้ทราบสาเหตุ ถ้านักเรียนเป็นครูประจำชั้นของอภาศรีนักเรียนจะช่วยเขาอย่างไร

ตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. หากนักเรียนมีเพื่อนที่คิดเล่นเกมจนเสียการเรียน นักเรียนจะวิธีการตัดเตือนเพื่อนอย่างไร

ตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....	ชั้น.....	เลขที่.....
โรงเรียน.....		

เกณฑ์การประเมินแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการการตัดสินใจและแก้ปัญหา
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อคำถาม	ระดับคุณภาพ				
	4	3	2	1	0
1. บิดามารดาของน้องออมแยกทางกัน น้องออมอาศัยอยู่กับปู่และย่า หลายครั้งที่น้องออมหนีเรียน และครูประจำชั้นได้เรียกไปว่ากล่าว ตักเตือน และตามมาที่บ้าน ทำให้ปู่และย่ารู้สึกไม่สบายใจกับการกระทำของน้องออม ถ้านักเรียนเป็นปู่และย่าของน้องออมนักเรียนจะทำอย่างไรกับน้องออม	ใช้ยุทธวิธี ดำเนินการ ตัดสินใจไป ในแนวทางที่ ถูกต้องและมี เหตุผล ประกอบการ ตัดสินใจ อย่างมี ประสิทธิภาพ	ใช้ยุทธวิธี ดำเนินการ ตัดสินใจไป ในแนวทางที่ ถูกต้องและมี เหตุผล ประกอบการ ตัดสินใจ บางส่วน	ใช้ยุทธวิธี ดำเนินการ ตัดสินใจไป ในแนวทางที่ ถูกต้อง แต่ยัง ขาดเหตุผล ประกอบ	ยังตัดสินใจได้ ไม่แน่นอนว่า จะอย่างไร	ทำไม่ได้ถึง เกณฑ์ข้างต้น หรือ ไม่มี ร่องรอยการ ดำเนินการ ตัดสินใจ
2. จากเหตุการณ์ในข้อ 1 ถ้านักเรียนเป็นน้องออม นักเรียนจะตัดสินใจปฏิบัติตนอย่างไรที่จะไม่ทำให้ปู่และย่าเสียใจ	แนวการตอบ เป็นไปใน ลักษณะ ข้อความเชิง บวก รู้จัก บอกเหตุผล ของการ กระทำ ดังกล่าวให้ปู่ และย่าเข้าใจ และสามารถ ปฏิบัติตน เป็นคนดีใน อนาคตได้	แนวการตอบ เป็นไปใน ลักษณะ ข้อความเชิง บวก รู้จัก บอกเหตุผล ของการ กระทำ ดังกล่าวให้ปู่ และย่าเข้าใจ และบอก แนวทางใน การปฏิบัติตน เป็นคนดีได้	แนวการตอบ เป็นไปใน ลักษณะ ข้อความเชิง บวก รู้จัก บอกเหตุผล ของการ กระทำ ดังกล่าวให้ปู่ และย่าเข้าใจ	แนวการตอบ เป็นไปใน ลักษณะ ข้อความเชิง บวก	ไม่มีคำตอบ หรือแนวการ ตอบคำตอบ เป็นข้อความ เชิงลบ

ข้อคำถาม	ระดับคุณภาพ				
	4	3	2	1	0
3. กานต์เป็นเด็กที่ค่อนข้างอยากรง วันหนึ่งกานต์เข้าห้องน้ำสาธารณะ มีผู้หญิงคนหนึ่งได้ลืมกระเป๋าเงินไว้ที่อ่างน้ำ กานต์เปิดกระเป๋าพบเงินจำนวนหนึ่ง กานต์คิดว่าตัวเองจะเอาเงินส่วนนี้ไปซื้อโทรศัพท์มือถือที่ตนเองอยากได้ ถ้านักเรียนเป็นกานต์ นักเรียนคิดว่าการตัดสินใจของกานต์ถูกต้องหรือไม่เพราะเหตุใด และถ้านักเรียนเป็นกานต์ นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร	แนวการตอบ คำตอบเป็นไปในลักษณะ การปฏิเสธ ข้อความ ดังกล่าว และ สามารถหา แนวทางใน การนำกระเป๋า ไปคืนเจ้าของ ได้โดยไม่หวัง สิ่งตอบแทน ใดๆ	แนวการตอบ คำตอบเป็นไปในลักษณะ การปฏิเสธ ข้อความ ดังกล่าว และ สามารถหา แนวทางใน การตัดสินใจ แก้ปัญหาได้ บางส่วน	แนวการตอบ คำตอบเป็นไปในลักษณะ การปฏิเสธ ข้อความ ดังกล่าว และ มีเหตุผล ประกอบการ ตัดสินใจ	แนวการตอบ คำตอบเป็นไปในลักษณะ การปฏิเสธ ข้อความ ดังกล่าว	แนวการตอบ สนับสนุน ความคิดของ กานต์
4. วิชัยกับอานนท์เป็นเพื่อนสนิทกันวันหนึ่งวิชัยเห็นอานนท์กำลังเดินและพูดคุยกับรุ่นพี่อย่างสนิทสนม โดยที่วิชัยทราบว่ารุ่นพี่คนนั้นเป็นคนคิดยาและขายยาเสพติด ถ้านักเรียนเป็นวิชัย นักเรียนจะตัดสินใจ	ใช้ยุทธวิธี ดำเนินการ ตัดสินใจไป ในแนวทางที่ ถูกต้องและมี เหตุผล ประกอบการ ตัดสินใจ อย่างมี ประสิทธิภาพ	ใช้ยุทธวิธี ดำเนินการ ตัดสินใจไป ในแนวทางที่ ถูกต้องและมี เหตุผล ประกอบการ ตัดสินใจ บางส่วน	ใช้ยุทธวิธี ดำเนินการ ตัดสินใจไป ในแนวทางที่ ถูกต้อง แต่ยัง ขาดเหตุผล ประกอบ	ยังตัดสินใจได้ ไม่แน่นอนว่า จะอย่างไร	ทำไม่ได้ถึง เกณฑ์ข้างต้น หรือไม่มี ร่องรอยการ ดำเนินการ ตัดสินใจ

ข้อคำถาม	ระดับคุณภาพ				
	4	3	2	1	0
ช่วยเหลืออาานนท์ อย่างไร					
5. เมื่อรุ่นพี่ชวนให้ นักเรียนลองสูบบุหรี่ นักเรียนได้ปฏิเสธไป แล้วครั้งหนึ่ง ทำให้ รุ่นพี่รู้สึกเสียหน้า จึง บังคับขู่เข็ญนักเรียน สูบบุหรี่ นักเรียนจะ ตัดสินใจใช้คำพูด อย่างไรปฏิเสธรุ่นพี่	ใช้ยุทธวิธี ดำเนินการ ปฏิเสธไปใน แนวทางที่ ถูกต้องและมี เหตุผล ประกอบการ ตัดสินใจ และ ชักชวนให้รุ่น พี่เลิกสูบบุหรี่ โดยชี้แนะ ข้อเสียของ การสูบบุหรี่ ให้รุ่นพี่ฟัง	ใช้ยุทธวิธี ดำเนินการ ตัดสินใจ ปฏิเสธ ไปใน แนวทางที่ ถูกต้องและมี เหตุผล ประกอบการ ตัดสินใจ บางส่วน	ใช้ยุทธวิธี ดำเนินการ ตัดสินใจ ปฏิเสธ แต่ยัง ขาดเหตุผล ประกอบ	ยังตัดสินใจได้ ไม่แน่นอนว่า จะทำอย่างไร	ทำไม่ได้ถึง เกณฑ์ข้างต้น หรือไม่มี ร่องรอยการ ดำเนินการ ตัดสินใจ
6. ถ้าเพื่อนรักของ นักเรียนชวนหนี โรงเรียนในคาบว่าง เพื่อ ไปเล่นเกม คอมพิวเตอร์ที่ นักเรียนชอบข้าง โรงเรียนนักเรียนจะ ตัดสินใจอย่างไร	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ การปฏิเสธ ข้อความ ดังกล่าว และ สามารถหา เหตุผล ประกอบการ ตัดสินใจอย่าง มี ประสิทธิภาพ พร้อมทั้ง แนะนำถึง ข้อเสียของ การหนีเรียน	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ การปฏิเสธ ข้อความ และ สามารถหา เหตุผล ประกอบการ ตัดสินใจอย่าง มี ประสิทธิภาพ พร้อมทั้ง แนะนำถึง ข้อเสียของ การหนีเรียน ได้	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ การปฏิเสธ ข้อความ ดังกล่าว และ มีเหตุผล ประกอบการ ตัดสินใจ	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ การปฏิเสธ ข้อความ ดังกล่าว	

ข้อคำถาม	ระดับคุณภาพ				
	4	3	2	1	0
	และชักจูงให้เพื่อนไม่หนีเรียนได้				
7. หลังสอบวันแรก บี ชวนเอ ไปดูหนังสือที่อียาคูซึ่งเข้าฉายเป็นวันแรกแต่อ้อย ชวน เอไปอ่านหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบในวันถัดไป ถ้านักเรียนเป็นเอนักเรียนจะตัดสินใจไปดูหนังสือกับบีหรือไปอ่านหนังสือกับอ้อยเพราะอะไร	ตัดสินใจไปอ่านหนังสือกับอ้อย สามารถบอกเหตุผลให้อ้อยรับฟังได้ และสามารถชักชวนเอให้ไปอ่านหนังสือด้วยได้	ตัดสินใจไปอ่านหนังสือกับอ้อย และสามารถบอกเหตุผลให้อ้อยรับฟังได้	ตัดสินใจไปอ่านหนังสือกับอ้อย	ตัดสินใจไปดูหนังสือกับบี แต่มีเหตุผลประกอบการตัดสินใจและชี้แจงเหตุผลให้เพื่อนฟังได้	ไม่สามารถตัดสินใจได้
8. น้องนนท์เพิ่งหัดขี่จักรยานได้ น้องนนท์เห็นเพื่อนขี่จักรยานไปโรงเรียนตนเองก็เลยจะนำจักรยานไปโรงเรียนด้วย แต่ บิดาของน้องนนท์กลัวเป็นอันตรายก็เลยยังไม่อยากให้น้องนนท์นำรถจักรยานไปโรงเรียน ถ้านักเรียนเป็นน้องนนท์นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร	เชื่อฟังบิดาและถามถึงสาเหตุของการตัดสินใจของบิดาในครั้ง นี้ และสามารถชี้แจงสาเหตุของตนเองให้บิดาเข้าใจและยอมรับได้ จนอนุญาตให้นำรถมาโรงเรียนได้	เชื่อฟังบิดาและถามถึงสาเหตุของการตัดสินใจของบิดาในครั้ง นี้ และสามารถชี้แจงสาเหตุของตนเองให้บิดาเข้าใจและยอมรับได้	เชื่อฟังบิดาและถามถึงสาเหตุของการตัดสินใจของบิดาในครั้ง นี้	เชื่อฟังบิดา	อยู่เฉยๆ ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดา

แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับนักเรียน
ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

คำชี้แจง

1. แบบประเมินชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ในการประเมินทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการสร้าง และ พัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อไป
2. โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริงและครบทุกข้อ โดยใช้เกณฑ์ระดับคุณภาพ จากระดับคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ การตอบแบบสอบถาม ครั้งนี้จะไม่มีการกระทบต่อตัวท่านแต่อย่างใด
3. คำตอบของท่านจะไม่นำไปเปิดเผยในที่ใดๆ โดยมุ่งนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์เฉพาะการศึกษาวิจัยเท่านั้น
4. แบบประเมินทักษะชีวิตฉบับนี้ มีจำนวน 10 ข้อ ให้นักเรียนให้นักเรียนพิจารณาสถานการณ์ต่อไปนี้ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่สมมติขึ้น ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในสถานการณ์ดังต่อไปนี้ โปรดเติมข้อความข้างล่างให้ตรงกับความคิดเห็น หรือความต้องการของนักเรียนที่จะปฏิบัติต่อความรับผิดชอบที่มีต่อสังคม

ขอขอบคุณในความร่วมมืออย่างดียิ่ง

นางสาวนิธิมา หงษ์จำ
นิสิตปริญญาโทสาขาการวัดผลการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

2. อาริษาและปารวีเป็นนักเรียนของโรงเรียนแห่งหนึ่ง วันหนึ่งทั้งสองคนชวนกันไป
ห้องน้ำเมื่อไปถึงประตูห้องน้ำปรากฏว่าห้องน้ำทุกห้องสกปรกและเหม็นมาก ถ้านักเรียนเป็นอาริ
ษาและปารวีนักเรียนควรทำอย่างไร

ตอบ.....
.....
.....
.....
.....
.....

3.คณิตกับเลขา เดินไปเที่ยวห้างสรรพสินค้าด้วยกัน เมื่อผ่านห้องน้ำคณิตได้ยินเสียง
น้ำไหลจึงบอกให้เลขาเข้าไปดูในห้องน้ำผู้หญิงว่ามีคนลืมปิดน้ำหรือเปล่าเลขาเข้าไปดูปรากฏว่ามี
คนเปิดน้ำทิ้งไว้ และประตูห้องน้ำใส่กุญแจข้างนอกคณิตกับเลขาควรปฏิบัติอย่างไร

ตอบ.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. จาริ กับแม่ไปเที่ยวงานวัดแห่งหนึ่ง ระหว่างที่จารินั่งรอแม่ไปซื้อน้ำ จาริเห็น
เด็กชายคนหนึ่งยื่นร้องไห้เพราะหลงทาง ถ้านักเรียนเป็นจารินักเรียนจะอย่างไร

ตอบ.....
.....
.....
.....
.....

7. ในเวลาพักกลางวันของวันหนึ่งต้อมเห็นเพื่อน ๆ กลุ่มหนึ่งได้นำชอล์กในห้องเรียนมา
 ปาเล่นกัน ถ้านักเรียนเป็นต้อมนักเรียนจะทำอย่างไรกับการกระทำของเพื่อนกลุ่มนั้น

ตอบ.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

8. ศจินั่งเล่นในสนามกีฬาของโรงเรียน เห็นเพื่อนนักเรียนกลุ่มหนึ่งกำลังทะเลาะกัน ถ้านักเรียนเป็นศจินักเรียนจะทำอย่างไร

ตอบ.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

โรงเรียน.....

เกณฑ์การประเมิน แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อคำถาม	ระดับคุณภาพ				
	4	3	2	1	0
1. ป้อมกับเปรี้ยว เดินทางกลับจาก โรงเรียน ระหว่าง ทางเดินนั้น ป้อมเปรี้ยว เห็นคันไม้ใหญ่ คัน หนึ่งล้มขวางถนนอยู่ ถ้านักเรียนเป็นป้อมกับ เปรี้ยว นักเรียนจะทำ อย่างไรกับเหตุการณ์ที่เจอ	มีพฤติกรรมที่แสดง ให้เห็นว่าตน เป็นส่วนหนึ่ง ของสังคมและมี ส่วนรับผิดชอบ ในความเจริญ หรือเสื่อมของ สังคมเสมอ	มีพฤติกรรมที่แสดง ให้เห็นว่าตน เป็นส่วนหนึ่ง ของสังคมและ ช่วยแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นกับสังคม ได้	มีพฤติกรรมที่แสดง ให้เห็นว่าตน เป็นส่วนหนึ่ง ของสังคมและ ช่วยแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นกับสังคม ได้เพียงบางส่วน	มีร่องรอยการ ดำเนินการ แก้ปัญหา สังคมบางส่วน	ทำไม่ได้ถึง เกณฑ์ข้างต้น หรือไม่มี ร่องรอยการ ดำเนินการ แก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นในสังคม
2. อริยาและปารวีเป็น นักเรียนของโรงเรียน แห่งหนึ่ง วันหนึ่งทั้ง สองคนชวนกันไป ห้องน้ำเมื่อไปถึงประตู ห้องน้ำปรากฏว่า ห้องน้ำทุกห้องสกปรก และเหม็นมาก ถ้า นักเรียนเป็นอริยาและ ปารวีนักเรียนควรทำ อย่างไร	มีพฤติกรรมที่แสดง ให้เห็นว่าตน เป็นส่วนหนึ่ง ของสังคมและมี ส่วนรับผิดชอบ ในความเจริญ หรือเสื่อมของ สังคมเสมอ	มีพฤติกรรมที่แสดง ให้เห็นว่าตน เป็นส่วนหนึ่ง ของสังคมและ ช่วยแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นกับสังคม ได้	มีพฤติกรรมที่แสดง ให้เห็นว่าตน เป็นส่วนหนึ่ง ของสังคมและ ช่วยแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นกับสังคม ได้เพียงบางส่วน	มีร่องรอยการ ดำเนินการ แก้ปัญหา สังคมบางส่วน	ทำไม่ได้ถึง เกณฑ์ข้างต้น หรือไม่มี ร่องรอยการ ดำเนินการ แก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นในสังคม
3. คณิตกับเลขา เดินไป เที่ยวห้างสรรพสินค้า ด้วยกัน เมื่อผ่านห้องน้ำ คณิตได้ยินเสียงน้ำไหล จึงบอกให้เลขาเข้าไปดู ในห้องน้ำผู้หญิงว่ามี คนลืมปิดน้ำหรือเปล่า เลขาเข้าไปดูปรากฏว่ามี คนเปิดน้ำทิ้งไว้ และ ประตูห้องน้ำใส่กุญแจ	มีพฤติกรรมที่แสดง ให้เห็นว่าตน เป็นส่วนหนึ่ง ของสังคมและมี ส่วนรับผิดชอบ ในความเจริญ หรือเสื่อมของ สังคมเสมอ	มีพฤติกรรมที่แสดง ให้เห็นว่าตน เป็นส่วนหนึ่ง ของสังคมและ ช่วยแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นกับสังคม ได้	มีพฤติกรรมที่แสดง ให้เห็นว่าตน เป็นส่วนหนึ่ง ของสังคมและ ช่วยแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นกับสังคม ได้เพียงบางส่วน	มีร่องรอยการ ดำเนินการ แก้ปัญหา สังคมบางส่วน	ทำไม่ได้ถึง เกณฑ์ข้างต้น หรือไม่มี ร่องรอยการ ดำเนินการ แก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นในสังคม

ข้อคำถาม	ระดับคุณภาพ				
	4	3	2	1	0
ข้างนอกคณิตกับ เลขควรรปฏิบัติ อย่างไร					
4.จาร์ กับแม่ไป เที่ยวงานวัดแห่ง หนึ่ง ระหว่างที่ จาร์นั่งรอแม่ไปซื้อ น้ำ จาร์เห็นเด็กชาย คนหนึ่งยื่นร้องไห้ เพราะหลงทาง ถ้า นักเรียนเป็นจาร์ นักเรียนจะทำอย่าง ไร	รอผู้ปกครองของ ตนเอง และหาแนวทาง ที่แสดงให้เห็นว่าตนเอง ตั้งใจที่จะช่วยเหลือ เด็กผู้ชายคนนั้น และ ส่งเด็กผู้ชายคนนั้นจน พบผู้ปกครอง	รอผู้ปกครองของ ตนเอง และหา แนวทางที่แสดงให้เห็น ว่าตนเองตั้งใจที่ จะช่วยเหลือ เด็กผู้ชายคนนั้น	มียุทธวิธีที่ แสดงให้เห็น ว่าตนเอง ตั้งใจที่จะ ช่วยเหลือ เด็กผู้ชายคน นั้น	ให้การ ช่วยเหลือ เด็กตาม สมควร	อยู่เฉยๆ ไม่ใช่ธุระ ของตนเอง
5.ในงานครบรอบ 100 ปี ของ โรงเรียนแห่งหนึ่ง ในภาคกลางคืนมี มหรสพมากมาย เมื่องานผ่านไป ในภาคกลางคืน ใน ตอนเช้า ปิยะและ เพื่อนมาโรงเรียน แต่เช้าพวกเขาเห็น โรงเรียนของเขา เต็มไปด้วยขยะ มากมาย ปิยะและเพื่อนๆ ควรปฏิบัติตน อย่างไรจึงจะได้ชื่อ ว่าเป็นคนมีความ รับผิดชอบต่อ โรงเรียนของตน	มียุทธวิธีที่แสดงให้เห็น ว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของ สังคมและมีส่วน รับผิดชอบในความ เจริญหรือเสื่อมของ สังคมเสมอ	มียุทธวิธีที่แสดงให้เห็น ว่าคุณเป็นส่วน หนึ่งของสังคมและ ช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น กับสังคมได้	มียุทธวิธีที่ แสดงให้เห็น ว่าคุณเป็นส่วน หนึ่งของ สังคมและ ช่วยแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้นกับ สังคมได้เพียง บางส่วน	มีร่องรอย การ ดำเนินการ แก้ปัญหา สังคม บางส่วน	ทำไม่ได้ถึง เกณฑ์ข้างต้น หรือไม่มี ร่องรอยการ ดำเนินการ แก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นใน สังคม

ข้อคำถาม	ระดับคุณภาพ				
	4	3	2	1	0
6. อารคานัดกับอรอุมาตั้งใจจะไปดูหนังที่โรงภาพยนตร์แห่งหนึ่ง ทั้งสองเดินทางไปโรงภาพยนตร์ ต่างคนต่างไปจากบ้านตนเอง ระหว่างเดินทางอรอุมาได้พบหญิงชราคนหนึ่งซึ่งจักษุยานล้มลงข้างถนนถ้านักเรียนเป็นอรอุมา นักเรียนจะทำอย่างไร	มียุทธวิธีที่แสดงให้เห็นว่าตนเองได้ให้การช่วยเหลือหญิงชราคนนั้น อย่างเต็มกำลังความสามารถ และพร้อมที่จะให้การช่วยเหลือสังคม	มียุทธวิธีที่แสดงให้เห็นว่าตนเองได้ให้การช่วยเหลือหญิงชราคนนั้น อย่างเต็มกำลังความสามารถ	มียุทธวิธีที่แสดงให้เห็นว่าตนเองได้ให้การช่วยเหลือหญิงชราคนนั้น เพียงบางส่วน	มีร่องรอยการดำเนินการแก้ไขปัญหาให้หญิงชราคนนั้น	ทำไม่ได้ถึงเกณฑ์ข้างต้น หรือไม่มีร่องรอยการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
7. ในเวลาพักกลางวันของวันหนึ่ง ต้มเห็นเพื่อน ๆ กลุ่มหนึ่งได้นำซอด้กในห้องเรียนมาปาเล่นกัน ถ้านักเรียนเป็นต้ม นักเรียนจะทำอย่างไรกับการกระทำของเพื่อนกลุ่มนั้น	มียุทธวิธีที่แสดงให้เห็นว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีความเจริญหรือเสื่อมของสังคมเสมอ	มียุทธวิธีที่แสดงให้เห็นว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคมได้	มียุทธวิธีที่แสดงให้เห็นว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคมได้เพียงบางส่วน	มีร่องรอยการดำเนินการแก้ปัญหาสังคมบางส่วน	ทำไม่ได้ถึงเกณฑ์ข้างต้น หรือไม่มีร่องรอยการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

ข้อความ	ระดับคุณภาพ				
	4	3	2	1	0
8. คีฬานั่งเล่นในสนามกีฬาของโรงเรียน เห็นเพื่อนนักเรียนกลุ่มหนึ่งกำลังทะเลาะกัน ถ้านักเรียนเป็นนักเรียนจะทำอย่างไร	มียุทธวิธีที่แสดงให้เห็นว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและมีส่วนช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงสังคมในโรงเรียนของเราให้หน้าอยู่ อยู่เสมอ	มียุทธวิธีที่แสดงให้เห็นว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนได้	มียุทธวิธีที่แสดงให้เห็นว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนได้บางส่วน	มีร่องรอยการดำเนินการแก้ปัญหาบางส่วน	ทำไม่ได้ถึงเกณฑ์ข้างต้นหรือไม่มีร่องรอยการดำเนินการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

**แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด
สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา**

คำชี้แจง

1. แบบประเมินชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ในการประเมินทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการสร้าง และ พัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อไป
2. โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริงและครบทุกข้อ โดยใช้เกณฑ์ระดับคุณภาพ จากระดับคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ การตอบแบบสอบถาม ครั้งนี้จะไม่มีการตอบต่อตัวท่านแต่อย่างใด
3. คำตอบของท่านจะไม่นำไปเปิดเผยในที่ใดๆ โดยมุ่งนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์เฉพาะการศึกษาวิจัยเท่านั้น
4. แบบประเมินทักษะชีวิตฉบับนี้ มีจำนวน 10 ข้อ ให้นักเรียนให้นักเรียนพิจารณาสถานการณ์ต่อไปนี้ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่สมมติขึ้น ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในสถานการณ์ดังต่อไปนี้ โปรดเติมข้อความข้างล่างให้ตรงกับความคิดเห็น หรือความต้องการของนักเรียนที่จะปฏิบัติต่อการจัดการกับอารมณ์และความเครียด

ขอขอบคุณในความร่วมมืออย่างดียิ่ง

นางสาวนิธิมา หงษ์ขำ
นิสิตปริญญาโทสาขาการวัดผลการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

**แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด
สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา**

จุดประสงค์ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 รู้จักการจัดการอารมณ์กับความเครียดของตนเองได้เหมาะสม
คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาสถานการณ์ต่อไปนี้ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่สมมติขึ้น ถ้านักเรียน
เป็นบุคคลในสถานการณ์ดังต่อไปนี้ โปรดเติมข้อความข้างล่างให้ตรงกับความคิดเห็น หรือความ
ต้องการของนักเรียนที่จะปฏิบัติต่อการจัดการกับอารมณ์และความเครียด

1. อนันต์ได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธานนักเรียน เขาได้จัดทำโครงการจัดกิจกรรม
วันขึ้นปีใหม่ ปรากฏว่า เมื่อทำโครงการก็ถูกเพื่อนๆวิจารณ์ข้อบกพร่องในการจัดกิจกรรมครั้งนี้
ถ้านักเรียนเป็นอนันต์นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

ตอบ.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ตาลอยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น วันหนึ่งพ่อและแม่ทะเลาะกันถึงขั้นแยกทางการ
ถ้านักเรียนเป็นตาลนักเรียนจะอย่างไร

ตอบ.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. จากเหตุการณ์ในข้อ 2 ตาลไม่สนใจเวลาเรียนนั่งเหม่อลอย จนคุณครูตักเตือนบ่อย ๆ
ถ้านักเรียนเป็นตาลนักเรียนจะอย่างไร

ตอบ.....
.....
.....
.....
.....

4. นพเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่บ้าน สะดวกสำหรับเวลาว่าง
มาเล่นเกม เขารู้สึกสนุกสนานกับการทำทายในการเอาชนะของเกม นานวันเข้าเล่นแบบไม่ยอม
เลิก จนไม่เหลือเวลาทำภารกิจส่วนตัว เพราะง่วงมากนอน นอนทั้งชุดนักเรียน ถ้านักเรียนเป็น
ผู้ปกครองของนพนักเรียนจัดการอย่างไรกับพฤติกรรมของนพ

ตอบ.....
.....
.....
.....
.....

5. จากเหตุการณ์ในข้อ 4 มีการพัฒนาเกมใหม่เกิดขึ้นมากมายให้ชวนติดตาม นพ ยังคง
ใช้เวลาสนุกกับเกมใหม่ ๆ ไม่เคยทำการบ้านและงานที่ได้รับมอบหมาย แม้ว่าจะถูกครูทำโทษทุก
วันก็ยอม ถ้าเพื่อนสนิทของนักเรียนมีพฤติกรรมเช่นนี้ นักเรียนจะอย่างไร

ตอบ.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. จากเหตุการณ์ในข้อ 5 ขณะอยู่โรงเรียนนพมีอาการง่วงนอนในเวลาเรียนเป็นประจำ มักถูกทำโทษอยู่เสมอจนครบประจำชั้นของนพนักพบผู้ปกครอง ถ้านักเรียนเป็นนพนักเรียนจะทำอย่างไร

ตอบ.....
 .....
 .....

7. จากเหตุการณ์ในข้อ 6 นพเล่นเกมคอมพิวเตอร์จนคิดเป็นนิสัย เมื่อหยุดเล่นเหมือนชีวิตแห่งความสนุกหายไป คอมพิวเตอร์ก็อยู่ในห้องนอน คุณพ่อคุณแม่ไม่เห็น ทำเป็นนอนหัวค่ำ เก็บแรง พอตักตัก ตื่นมาเล่นตอนคุณพ่อคุณแม่หลับ นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับนพ

ตอบ.....
 .....
 .....
 .....

8. จากเหตุการณ์ในข้อ 7 จากผลการสอบกลางภาคเรียนของนพ ปรากฏว่านพสอบตกทุกวิชาถ้านักเรียนเป็นนพ นักเรียนจะทำอย่างไร

ตอบ.....
 .....
 .....

ชื่อ.....	ชั้น.....	เลขที่.....	โรงเรียน
.....			

เกณฑ์การประเมิน แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตด้านการจัดการกับอารมณ์และ
ความเครียด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อคำถาม	ระดับคุณภาพ				
	4	3	2	1	0
1.อนันต์ได้รับ เลือกตั้งให้เป็น ประธานนักเรียน เขาได้จัดทำโครงการ จัดกิจกรรมวันขึ้นปี ใหม่ ปรากฏว่า เมื่อ ทำโครงการก็ถูก เพื่อนๆวิจารณ์ ข้อบกพร่องในการ จัดกิจกรรมครั้งนี้ ถ้านักเรียนเป็นอนันต์ นักเรียนจะรู้สึก อย่างไร	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง บวก รู้จัก วิธีการ แก้ปัญหา รู้จัก กระบวนการ คิดของตนเอง โดยหาเหตุผล ด้านดี หรือ ข้อดีจากการ กระทำ ดังกล่าวมาทำ ให้ตนเองรู้สึก สบายใจและ รู้จักการให้ อภัยกันพร้อม ที่จะนำ ข้อบกพร่อง มาปรับปรุง แก้ไข	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง บวก รู้จัก วิธีการ แก้ปัญหา รู้จัก กระบวนการ คิดของตนเอง โดยหาเหตุผล ด้านดี หรือ ข้อดีจากการ กระทำ ดังกล่าวมาทำ ให้ตนเองรู้สึก สบายใจ	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง บวก รู้จัก วิธีการ แก้ปัญหา รู้จัก กระบวนการ คิดของตนเอง ได้พอสมควร	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง บวก แต่ไม่ได้ นำ ข้อบกพร่อง มาปรับปรุง แก้ไข	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง ลบ
2.ตาลอยู่ใน ครอบครัวที่อบอุ่น วันหนึ่งพ่อและแม่ ทะเลาะกันถึงขั้นแยก ทาง การ ถ้านักเรียน เป็นตาลนักเรียนจะ ทำอย่างไร	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง บวก รู้จัก ฟังเหตุผลของ พ่อและแม่ รู้จักวิธีการ	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง บวก รู้จัก ฟังเหตุผลของ พ่อและแม่ สามารถ	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง บวก รู้จัก ฟังเหตุผลของ พ่อและแม่	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง บวก	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง ลบ

ข้อคำถาม	ระดับคุณภาพ				
	4	3	2	1	0
	แก้ปัญหาของ ครอบครัวและ สามารถ ปรับตัวเข้ากับ สิ่งแวดล้อมได้	ปรับตัวเข้ากับ สิ่งแวดล้อมได้			
3.จากเหตุการณ์ในข้อ 2 ตาลไม่สนใจเวลา เรียนนั่งเหมอลอย จนคุณครูตักเตือน บ่อย ๆ ถ้านักเรียน เป็นตลนักเรียนจะ ทำอย่างไร	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง บวก รู้จักรับ ฟังเหตุผลของ พ่อและแม่ หา เหตุผลด้านดี หรือข้อดีจาก การกระทำ ดังกล่าวมาทำ ให้ตนเองรู้สึก สบายใจ และ สามารถ ปรับตัวเข้ากับ สิ่งแวดล้อมได้	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง บวก หาเหตุผล ด้านดี หรือข้อดี จากการกระทำ ดังกล่าวมาทำ ให้ตนเองรู้สึก สบายใจ และ สามารถ ปรับตัวเข้ากับ สิ่งแวดล้อมได้	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง บวก และ สามารถ ปรับตัวเข้ากับ สิ่งแวดล้อมได้	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง บวก	แนวการ ตอบ คำตอบ เป็นไปใน ลักษณะ ข้อความ เชิงลบ
4.นพเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 มี เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ บ้าน สะดวกสำหรับ เวลาว่างมาเล่นเกม เขารู้สึกสนุกสนาน กับการทำขายในการ เอาชนะของเกม นานวันเข้านพเล่น แบบไม่ยอมเลิก จน ไม่เหลือเวลาทำ	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง บวก รู้จักรับ ฟังเหตุผลของ นพ หาเหตุผล ด้านดี หรือข้อดี จากการกระทำ ดังกล่าว	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง บวก รู้จักรับ ฟังเหตุผลของ นพ หาเหตุผล ด้านดี หรือข้อดี จากการกระทำ ดังกล่าวมา	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง บวก รู้จักรับ ฟังเหตุผลของ นพ	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง บวก	แนวการ ตอบ คำตอบ เป็นไปใน ลักษณะ ข้อความ เชิงลบ

ข้อคำถาม	ระดับคุณภาพ				
	4	3	2	1	0
ภารกิจส่วนตัว เพราะว่างมากนอน นอนทั้งชุดนักเรียน ถ้านักเรียนเป็นผู้ปกครองของนพ นักเรียนจัดการอย่างไรกับพฤติกรรมของนพ	มาพัฒนา ศักยภาพของ นพ เพื่อ ส่งเสริมให้เขามีพฤติกรรมที่ดี และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์กว่านี้	พัฒนา ศักยภาพของ นพ			
5.จากเหตุการณ์ในข้อ 4 มีการพัฒนาเกมใหม่เกิดขึ้นมากมายให้ชวนติดตาม เขายังคงใช้เวลาสนุกกับเกมใหม่ ๆ ไม่เคยทำการบ้านและงานที่ได้รับมอบหมาย แม้ว่าจะถูกครูทำโทษ ทุกวันก็ยอม ถ้าเพื่อนสนิทของนักเรียนมีพฤติกรรมเช่นนี้ นักเรียนจะทำอย่างไร	แนวการตอบ คำตอบเป็นไปในลักษณะ ข้อความเชิงบวก รู้จักวิธีการ แก้ปัญหา รู้จักกระบวนกรคิดของตนเอง โดยหาเหตุผล ด้านดี หรือ ข้อดีจากการกระทำ ดังกล่าวมาทำให้ตนเองรู้สึกสบายใจและ รู้จักการให้อภัยกันพร้อมที่จะนำ ข้อบกพร่อง มาปรับปรุง แก้ไข	แนวการตอบ คำตอบเป็นไปในลักษณะ ข้อความเชิงบวก รู้จัก วิธีการ แก้ปัญหา รู้จัก กระบวนกรคิดของตนเอง โดยหาเหตุผล ด้านดี หรือ ข้อดีจากการกระทำ ดังกล่าวมาทำให้ตนเองรู้สึกสบายใจ	แนวการตอบ คำตอบเป็นไปในลักษณะ ข้อความเชิงบวก รู้จัก วิธีการแก้ ปัญหา รู้จัก กระบวนกรคิดของตนเอง ได้พอสมควร	แนวการตอบ คำตอบเป็นไปในลักษณะ ข้อความเชิงบวก แต่ไม่ได้ นำข้อ บกพร่องมา ปรับปรุง แก้ไข	แนวการตอบ คำตอบเป็นไปในลักษณะ ข้อความเชิงลบ

ข้อคำถาม	ระดับคุณภาพ				
	4	3	2	1	0
6. จากเหตุการณ์ในข้อ 5 อยู่โรงเรียนพมามีอาการง่วงนอนในเวลาเรียนเป็นประจำมักถูกทำโทษอยู่เสมอจนครูประจำชั้นของพม้นัดพบผู้ปกครอง ถ้านักเรียนเป็นพมนักเรียนจะทำอย่างไร	แนวการตอบ คำตอบเป็นไปในลักษณะ ข้อความเชิงบวก รู้จักวิธีการ แก้ปัญหาของตน ไม่ทำตนให้ผู้ปกครองต้องเป็นห่วง อยู่เสมอ รู้จักกระบวนการคิดของตนเอง โดยหาเหตุผลและแนวทางในการแก้ปัญหา พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขตนเอง อยู่ตลอดเวลา	แนวการตอบ คำตอบเป็นไปในลักษณะ ข้อความเชิงบวก รู้จักวิธีการ แก้ปัญหของตน พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขตนเอง อยู่เสมอ	แนวการตอบ คำตอบเป็นไปในลักษณะ ข้อความเชิงบวก รู้จักวิธีการ แก้ปัญหของตนได้ บางส่วน	แนวการตอบ คำตอบเป็นไปในลักษณะ ข้อความเชิงบวก	แนวการตอบ คำตอบเป็นไปในลักษณะ ข้อความเชิงลบ
7. จากเหตุการณ์ในข้อ 6 ด้วยความเคยชิน หุคเล่นเหมือนชีวิตแห่งความสนุกหายไป คอมพิวเตอร์ก็อยู่ในห้องนอนของพม คุณพ่อคุณแม่ไม่เห็นทำเป็นนอนหัวค่ำ	แนวการตอบ คำตอบเป็นไปในลักษณะ ข้อความเชิงลบ รู้จักแนะนำวิธีการช่วยแก้ปัญหาให้พมอย่างมีระบบ รู้จักการให้กำลังใจเมื่อ	แนวการตอบ คำตอบเป็นไปในลักษณะ ข้อความเชิงลบ รู้จักแนะนำวิธีการช่วยแก้ปัญหา รู้จักการให้กำลังใจเมื่อ	แนวการตอบ คำตอบเป็นไปในลักษณะ ข้อความเชิงลบ รู้จักแนะนำวิธีการช่วยแก้ปัญหา	แนวการตอบ คำตอบเป็นไปในลักษณะ ข้อความเชิงลบ	แนวการตอบ คำตอบเป็นไปในลักษณะ ข้อความเชิงบวก สนับสนุนการกระทำของพม

ข้อความ	ระดับคุณภาพ				
	4	3	2	1	0
เก็บแรง พอดคึก ตื่นมาเล่นตอนคุณพ่อ คุณแม่หลับ นักเรียน รู้สึกอย่างไรกับนพ เพราะอะไร และจะ แก้ปัญหาอย่างไร	เพื่อนทำในสิ่ง ที่ถูกต้อง และ รู้จักอธิบาย การกระทำตน ให้เป็นบุตรที่ ดีของบิดา มารดา				
8.จากเหตุการณ์ใน ข้อ 7 ผลการสอบกลาง ภาคเรียน นพสอบตก ทุกวิชาถ้านักเรียนเป็น นพ นักเรียนจะทำ อย่างไร	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง บวก รู้จัก วิธีการ แก้ปัญหา รู้จัก กระบวนการ คิดของตนเอง หาแนวทางใน การแก้ปัญหา จากการ กระทำ ดังกล่าว และรู้จักการที่ จะนำ ข้อบกพร่อง มาปรับปรุง แก้ไข	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง บวก รู้จัก วิธีการ แก้ปัญหา และรู้จักการที่ จะนำ ข้อบกพร่อง มาปรับปรุง แก้ไข	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง บวก รู้จัก วิธีการ แก้ปัญหาของ ตนเองได้ บางส่วน	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง บวก แต่ไม่ได้ นำ ข้อบกพร่อง มาปรับปรุง แก้ไข	แนวการตอบ คำตอบเป็นไป ในลักษณะ ข้อความเชิง ลบ

แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

คำชี้แจง

1. แบบประเมินชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ใช้ในการประเมินทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการสร้าง และ พัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อไป
2. โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริงและครบทุกข้อ โดยใช้เกณฑ์ระดับคุณภาพ จากระดับคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ การตอบแบบสอบถาม ครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านแต่อย่างใด
3. คำตอบของท่านจะไม่นำไปเปิดเผยในที่ใดๆ โดยมุ่งนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์เฉพาะการศึกษาวิจัยเท่านั้น
4. แบบประเมินทักษะชีวิตฉบับนี้ แบ่งเป็น 6 ส่วน คือ
  - ส่วนที่ 1 แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ จำนวน 13 ข้อ
  - ส่วนที่ 2 แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 10 ข้อ
  - ส่วนที่ 3 แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านความตระหนักรู้ในตนเอง จำนวน 15 ข้อ
  - ส่วนที่ 4 แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านความเห็นใจผู้อื่น จำนวน 14 ข้อ
  - ส่วนที่ 5 แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านความภูมิใจในตนเอง จำนวน 16 ข้อ
  - ส่วนที่ 6 แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารจำนวน 18 ข้อ

ขอขอบคุณในความร่วมมืออย่างดียิ่ง

นางสาวนิธิตา หงษ์จำ
 นิสิตปริญญาโทสาขาการวัดผลการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ส่วนที่ 1 แบบประเมินทักษะด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อคำถามในแต่ละข้อแล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดหรือความรู้สึกรู้สึกหรือการกระทำของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างโดยกำหนดให้

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	จริงบางครั้ง	ไม่จริง
1	เมื่อนั้นได้อ่านหนังสือฉันมักจะคิดตามอยู่เสมอ				
2	ฉันสามารถอ่านบทความและสามารถจับประเด็นสำคัญจากบทความได้				
3	เมื่อได้รับข่าวสารฉันไม่หลงเชื่อในสิ่งนั้นทันที				
4	ฉันใช้วิจารณญาณในการทำงานอย่างถ่วงถี้				
5	ฉันยังไม่ตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งหากข้อมูลนั้นยังไม่เพียงพอ				
6	ก่อนลงมือจะทำอะไรฉันมักจะคิดก่อนเสมอ				
7	ฉันคิดวิเคราะห์เรื่องต่างๆก่อนพูดเสมอ				
8	ฉันเลือกแต่งกายได้เหมาะสมตามกาลเทศะ				
9	ฉันสามารถเลือกซื้อสินค้าได้เหมาะสมกับราคาและประโยชน์ที่ได้รับ				
10	ฉันไม่หลงเชื่อคำพูดของบุคคลอื่นโดยไม่มีเหตุผลประกอบ				
11	ฉันสามารถนำบทบาทของตัวละครที่ดีมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้				
12	เมื่อนั้นคุณละครฉันสามารถเปรียบเทียบตัวละครได้ในแง่มุมต่างๆ				
13	เมื่อนั้นทำโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ฉันสามารถคิดวิเคราะห์โจทย์ได้อย่างเป็นระบบ				

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะชีวิตในด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์

คะแนน/ ความหมาย	ความสามารถในการจัดการรู้จักคิดวิเคราะห์วิจารณ์ที่ปรากฏให้เห็น
4 / จริงที่สุด	เมื่อข้อมูลที่ผู้เลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงมากกว่า 80 % ขึ้นไป
3 / ค่อนข้างจริง	เมื่อข้อมูลที่ผู้เลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 70 - 79 %
2 / จริงบางครั้ง	เมื่อข้อมูลที่ผู้เลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 50 – 69 %
1 / ไม่จริง	เมื่อข้อมูลที่ผู้เลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงต่ำกว่า 50 % ลงมา

ส่วนที่ 2 แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านความคิดสร้างสรรค์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อคำถามในแต่ละข้อแล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดหรือความรู้สึกหรือการกระทำของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างโดยกำหนดให้

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	จริงบางครั้ง	ไม่จริง
1	ฉันชอบคิดอะไรใหม่ๆอยู่เสมอ				
2	เมื่อฉันถูกบังคับให้อ่านหนังสือฉันมักจะคิดว่ามันเป็นสิ่งที่ดีเพื่อตัวเอง				
3	เมื่อฉันสงสัยปัญหาใดฉันมักจะตั้งคำถามกับสิ่งนั้นเสมอ				
4	ฉันมักจะสร้างผลงานในรูปแบบใหม่ๆอยู่เสมอ				
5	ฉันมักจะแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างจากคนอื่นเสมอ				
6	ฉันเป็นคนมีเหตุผลและมักจะหาเหตุผลมาหักล้างข้อคำถามนั้นอยู่เสมอ				
7	ฉันมักมองเรื่องที่ยากให้เป็นเรื่องที่ย่อยอยู่เสมอ				
8	ฉันมักจะวางแผนอนาคตของตนเองให้สวยงามอยู่เสมอ				
9	ฉันชอบทำในสิ่งที่ท้าทายความสามารถของตนเอง				
10	ฉันมักจะหากระบวนการและแนวคิดใหม่ๆในเรื่องกระบวนการเรียนนำเสนอเพื่อนอยู่เสมอ				

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะชีวิตในด้านความคิด สร้างสรรค์

คะแนน/ ความหมาย	ความสามารถในการจัดการรู้จักคิดสร้างสรรค์ ที่ปรากฏให้เห็น
4 / จริงที่สุด	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงมากกว่า 80 % ขึ้นไป
3 / ค่อนข้างจริง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 70 - 79 %
2 / จริงบางครั้ง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 50 – 69 %
1 / ไม่จริง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงต่ำกว่า 50 % ลงมา

ส่วนที่ 3 แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านความตระหนักรู้ในตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อคำถามในแต่ละข้อแล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดหรือความรู้สึกรู้สึกหรือการกระทำของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างโดยกำหนดให้

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	จริงบางครั้ง	ไม่จริง
1	ฉันรู้ตนเองคือฉันเป็นใคร				
2	ฉันรู้ตนเองคือฉันมีความสนใจเกี่ยวกับอะไร				
3	ฉันรู้ว่าตนเองมีความถนัดในด้านใด				
4	ฉันรู้ว่าตนเองมีนิสัยอย่างไร				
5	ฉันรู้ว่าตนเองมีข้อดีอย่างไร				
6	ฉันรู้ว่าตนเองมีข้อบกพร่องในเรื่องใด				
7	ฉันรู้ว่าตนเองต่างจากบุคคลอื่นอย่างไร				
8	ฉันรู้หน้าที่ของตนเองเสมอ				
9	ฉันรู้จักเลือกคบเพื่อนเสมอ				
10	ฉันรู้จักความรัก ความผูกพันจากสมาชิกในครอบครัวของตนเอง				
11	ฉันรู้ว่าเพื่อนมีความสำคัญต่อฉัน				
12	ฉันรู้ว่าตนเองเป็นคนมีสุขภาพเป็นอย่างไร				
13	ฉันรู้วิธีการดูแลสุขภาพของตนเองให้แข็งแรงอยู่เสมอ				
14	ฉันมีสติทุกครั้งที่กำลังโกรธ				
15	ฉันรู้ว่าพ่อแม่และแม่รักฉันมากเพียงใด				

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะชีวิตในด้านความตระหนักรู้ในตนเอง

คะแนน/ ความหมาย	ความสามารถในการจัดการรู้จักความตระหนักรู้ในตนเองที่ปรากฏให้เห็น
4 / จริงที่สุด	เมื่อข้อมูลที่ผู้เลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงมากกว่า 80 % ขึ้นไป
3 / ค่อนข้างจริง	เมื่อข้อมูลที่ผู้เลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 70 - 79 %
2 / จริงบางครั้ง	เมื่อข้อมูลที่ผู้เลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 50 – 69 %
1 / ไม่จริง	เมื่อข้อมูลที่ผู้เลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงต่ำกว่า 50 % ลงมา

ส่วนที่ 4 แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านความเห็นใจผู้อื่น

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อคำถามในแต่ละข้อแล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดหรือความรู้สึกหรือการกระทำของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างโดยกำหนดให้

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	จริงบางครั้ง	ไม่จริง
1	ฉันไม่ซ่าแฉิมเพื่อนเมื่อเพื่อนมีทุกข์				
2	ฉันไม่ล้อเลียนปมด้อยของเพื่อน				
3	ฉันยินดีที่จะแบ่งปันอุปกรณ์การเรียนแก่ผู้อื่น				
4	ฉันไม่รู้สึกรังเกียจใครที่มีความคิดต่างจากฉัน				
5	ฉันเต็มใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความยินดี				
6	ฉันเห็นใจและเข้าใจเมื่อผู้อื่นมีความทุกข์				
7	ฉันคอยเป็นกำลังใจให้ผู้อื่นเสมอ				
8	ฉันมีความรู้สึกหวังดีและปรารถนาดีกับผู้อื่นเสมอ				
9	ฉันแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นประสบความสำเร็จ				
10	ฉันมักจะหาแนวทางแก้ปัญหาให้เพื่อนอยู่เสมอ				
11	เมื่อเพื่อนทำผิดต่อฉัน ฉันจะถามเหตุผลของเพื่อนก่อนเสมอ				
12	ฉันมักจะให้โอกาสคนที่ทำผิดปรับปรุงตนเองเสมอ				
13	ฉันมักคิดว่าทุกคนต้องมีปัญหาเสมอ				
14	ความทุกข์ของเพื่อน ก็เหมือนความทุกข์ของตนเอง				

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะชีวิตในด้านความเห็นใจผู้อื่น

คะแนน/ ความหมาย	ความสามารถในการจัดการรู้จักความเห็นใจผู้อื่นที่ปรากฏให้เห็น
4 / จริงที่สุด	เมื่อข้อมูลที่เลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงมากกว่า 80 % ขึ้นไป
3 / ค่อนข้างจริง	เมื่อข้อมูลที่เลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 70 - 79 %
2 / จริงบางครั้ง	เมื่อข้อมูลที่เลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 50 - 69 %
1 / ไม่จริง	เมื่อข้อมูลที่เลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงต่ำกว่า 50 % ลงมา

ส่วนที่ 5 แบบวัดทักษะชีวิตด้านความภูมิใจในตนเอง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อคำถามในแต่ละข้อแล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดหรือความรู้สึกหรือการกระทำของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างโดยกำหนดให้

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	ค่อนข้างจริง	จริง บางครั้ง	ไม่จริง
1	ฉันคิดว่าฉันเป็นคนที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรม ด้านจิตใจสูง				
2	ฉันสามารถทำงานทุกอย่างได้เป็นอย่างดี				
3	ฉันวางแผนการดำเนินชีวิตอย่างมีเป้าหมาย				
4	ฉันได้วางแผนไว้แล้วว่าในอนาคตฉันอยากเป็นอะไร				
5	ฉันเป็นคนที่มีความอดทนในการทำงาน				
6	ฉันกล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง				
7	ฉันกล้าแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ				
8	ฉันมีลักษณะความเป็นผู้นำสูง				
9	ฉันเอาใจใส่ในงานที่ได้รับมอบหมาย				
10	ฉันเป็นคนมีความรับผิดชอบสูง				
11	ฉันเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน				
12	ฉันเต็มใจช่วยเหลืองานของโรงเรียน				
13	ฉันเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่				
14	ฉันเป็นคนสุภาพ อ่อนน้อม				
15	ฉันมีคุณค่าและมีประโยชน์เมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน				
16	ฉันมีสัมพันธภาพที่ดีกับทุกคน				

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะชีวิตในด้านความภูมิใจในตนเอง

คะแนน/ ความหมาย	ความสามารถในการจัดการรู้จักความภูมิใจในตนเองที่ปรากฏให้เห็น
4 / จริงที่สุด	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงมากกว่า 80 % ขึ้นไป
3 / ค่อนข้างจริง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 70 - 79 %
2 / จริงบางครั้ง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 50 - 69 %
1 / ไม่จริง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงต่ำกว่า 50 % ลงมา

ส่วนที่ 6 แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อคำถามในแต่ละข้อแล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดหรือความรู้สึกหรือการกระทำของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างโดยกำหนดให้

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	ค่อนข้างจริง	จริง บางครั้ง	ไม่ จริง
1	ฉันเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี				
2	ฉันสามารถอธิบายเรื่องยากให้เพื่อนเข้าใจได้ง่าย				
3	ฉันรู้ดีกว่าเพื่อนมีความสำคัญต่อฉัน				
4	ฉันรู้ดีกว่าเพื่อนยินดีที่จะช่วยเหลือฉันเมื่อฉันต้องการ				
5	ฉันมีความสุขเมื่ออยู่ในกลุ่มของเพื่อน				
6	ฉันมักจะตกทายผู้อื่นก่อนเสมอ				
7	ฉันคิดว่าการทำงานเป็นทีมสามารถทำงานให้สำเร็จได้ รวดเร็วและมีคุณภาพ				
8	ฉันสามารถอธิบายเหตุผลให้ผู้อื่นเข้าใจได้เมื่อความคิดเห็น ของเราไม่ตรงกันได้				
9	เมื่อทำงานร่วมกันฉันรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ				
10	ฉันคิดว่าทุกคนเป็นคนมีความสามารถ				
11	ฉันเป็นคนร่าเริงแจ่มใส				
12	ฉันเป็นที่ไว้วางใจของเพื่อน				
13	ฉันได้รับความไว้วางใจจากคุณครู				
14	ฉันมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคุณครู				
15	ฉันเป็นมิตรกับผู้อื่นเสมอ				
16	ฉันเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียนและเป็นสมาชิกที่ดีของ โรงเรียน				
17	ฉันเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว				
18	ฉันมีความสุขเมื่อได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น				

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะชีวิตในด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพและการสื่อสาร

คะแนน/ ความหมาย	ความสามารถในการจัดการรู้จักการสร้างสัมพันธ์ภาพและการสื่อสาร ที่ปรากฏให้เห็น
4 / จริงที่สุด	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงมากกว่า 80 % ขึ้นไป
3 / ก่อนข้างจริง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 70 - 79 %
2 / จริงบางครั้ง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงอยู่ในช่วง 50 – 69 %
1 / ไม่จริง	เมื่อข้อมูลที่คุณเลือกหรือพบด้วยตนเองเป็นจริงต่ำกว่า 50 % ลงมา

ภาคผนวก ก

คู่มือการดำเนินการประเมินแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

คู่มือการดำเนินการประเมินแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

ความหมาย

ทักษะชีวิต (life skills) หมายถึง ความสามารถขั้นพื้นฐานของบุคคลในการปรับตัวและเลือกทางเดินชีวิตที่เหมาะสมในการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมความพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ

ความมุ่งหมาย

แบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลาพัฒนาขึ้นเพื่อนำไปใช้วัดทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ว่ามีทักษะอยู่ในระดับใด และมีทักษะชีวิตในแต่ละองค์ประกอบมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อครูที่จะได้มีเครื่องมือสำหรับประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน ในด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางสำหรับครูที่จะนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะชีวิตในระดับสูงขึ้นและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

โครงสร้างของแบบประเมิน

แบบประเมินทักษะชีวิตระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา โครงสร้างของแบบประเมินประกอบด้วย

- 1) แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา โดยกำหนดสถานการณ์จำลองขึ้นและให้นักเรียนพิจารณาตามความคิดเห็นของนักเรียน จำนวน 10 ข้อ
- 2) แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้าน ความรับผิดชอบต่อสังคม โดยกำหนดสถานการณ์จำลองขึ้นและให้นักเรียนพิจารณาตามความคิดเห็นของนักเรียน จำนวน 8 ข้อ
- 3) แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติในด้านการจัดการอารมณ์กับความเครียด โดยกำหนดสถานการณ์จำลองขึ้นและให้นักเรียนพิจารณาตามความคิดเห็นของนักเรียน จำนวน 8 ข้อ
- 4) แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Thinking) ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ความตระหนักรู้ในตนเอง (Self Awareness) ความเห็นใจผู้อื่น (Empathy) ความภูมิใจในตนเอง (Self Esteem) การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร (Inberpersonal Communication) เป็นแบบประเมินตนเองมีระดับการประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 86 ข้อ

วิธีดำเนินการประเมิน

วิธีดำเนินการประเมินแบ่งเป็น 3 ระยะ คือการเตรียมตัวก่อนการประเมิน วิธีการปฏิบัติขณะประเมิน และเมื่อประเมินเสร็จ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมตัวก่อนการประเมิน ควรปฏิบัติดังนี้

- 1.1 กำหนด วัน เวลา สถานที่ประเมินล่วงหน้าและแจ้งผู้ประเมินทราบวัตถุประสงค์ของการประเมิน
- 1.2 เตรียมห้องประเมินให้เรียบร้อย และมีผู้ดำเนินการ 1 คน และผู้ช่วย 1 คน
- 1.3 เตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการประเมิน คือแบบประเมิน โดยให้มากกว่าผู้ประเมิน 10 ชุด และคู่มือเกณฑ์การให้คะแนนการเตรียมตัวสำหรับผู้ดำเนินการประเมิน ผู้ดำเนินการประเมินต้องศึกษาคำชี้แจง วิธีการประเมินล่วงหน้าอย่างน้อย 1 ครั้ง เพื่อให้สามารถดำเนินการประเมินได้ อย่างคล่องแคล่ว

2. วิธีดำเนินการประเมิน ปฏิบัติดังนี้

- 2.1 พูดยุติมน้ำใจให้ผู้ตอบแบบประเมินให้มีความกระตือรือร้นที่จะทำแบบประเมินอย่างเต็มความสามารถ
- 2.2 การให้คำชี้แจง รายละเอียดของคำชี้แจงจะปรากฏอยู่บนแผ่นหน้าของแบบประเมิน ผู้ดำเนินการประเมินสามารถอ่านเพื่ออธิบายให้ผู้ตอบแบบประเมินทราบและเข้าใจตรงกันได้ก่อนที่จะให้ผู้เรียนลงมือทำ

3 เมื่อเสร็จสิ้นการประเมิน ผู้ดำเนินการประเมินควรกล่าวคำชมเชยผู้ตอบแบบ

ประเมิน ที่ให้ความร่วมมือในการประเมินครั้งนี้

การตรวจให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนของแบบประเมินทักษะชีวิตระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 4 ฉบับ
ยึดหลักการให้คะแนนดังนี้

ระดับคุณภาพ 4	กำหนดคะแนนเท่ากับ	4 คะแนน
ระดับคุณภาพ 3	กำหนดคะแนนเท่ากับ	3 คะแนน
ระดับคุณภาพ 2	กำหนดคะแนนเท่ากับ	2 คะแนน
ระดับคุณภาพ 1	กำหนดคะแนนเท่ากับ	1 คะแนน
ระดับคุณภาพ 0	กำหนดคะแนนเท่ากับ	0 คะแนน

เกณฑ์ปกติของแบบประเมิน

คะแนนเกณฑ์ปกติของแบบประเมินทักษะชีวิตเป็นเกณฑ์ระดับท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่าง
เป็นนักเรียน ระดับประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่นำมาสร้างเกณฑ์ปกติมีนักเรียนจำนวน 400 คน
คะแนนปกตินี้เป็นคะแนนมาตรฐานในรูปคะแนนที่ (normalized T – score) มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 28 คะแนนที่ปกติของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการตัดสินใจและ
การแก้ปัญหา

คะแนน ดิบ	คะแนน ที่ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน ที่ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน ที่ปกติ	คะแนนดิบ	คะแนน ที่ปกติ
40	83	29	60	18	38	7	15*
39	81	28	58	17	35	6	13*
38	79*	27	56	16	33	5	11
37	77	26	54	15	31	4	9
36	75	25	52	14	29	3	7
35	73	24	50	13	27	2	4
34	71	23	48	12	25	1	2*
33	69	22	46	11	23	0	0
32	67	21	44	10	21		
31	64	20	42	9	19		
30	62	19	40	8	17		

* หมายถึงส่วนที่ปรับขยาย

ตาราง 29 คะแนนที่ปกติของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านความรับผิดชอบ
ต่อสังคม

คะแนน ดิบ	คะแนน ที่ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน ที่ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน ที่ปกติ	คะแนนดิบ	คะแนน ที่ปกติ
32	68	23	49	14	30	5	11*
31	66	22	47	13	28	4	9*
30	64	21	45	12	26	3	7*
29	62	20	43	11	24*	2	5*
28	60	19	41	10	22*	1	3*
27	58	18	39	9	20*	0	1*
26	56	17	37	8	17*		
25	54	16	34	7	15*		
24	51	15	32	6	13*		

* หมายถึงส่วนที่ปรับขยาย

ตาราง 30 คะแนนที่ปกติของแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านการจัดการอารมณ์
และความเครียด

คะแนน ดิบ	คะแนน ที่ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน ที่ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน ที่ปกติ	คะแนนดิบ	คะแนน ที่ปกติ
32	82	23	59	14	36	5	13
31	80	22	57	13	34	4	11
30	77	21	54	12	31	3	8
29	74	20	52	11	29	2	6
28	72	19	49	10	26	1	3
27	69	18	46	9	24	0	1*
26	67	17	44	8	21		
25	64	16	41	7	18		
24	62	15	39	6	16		

* หมายถึงส่วนที่ปรับขยาย

ตาราง 31 คะแนนที่ปกติของแบบประเมินทักษะชีวิตในด้าน ความคิดวิเคราะห์ วิจัยณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง และการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร

คะแนน ดิบ	คะแนนที่ปกติแต่ละด้าน					
	ความคิด วิเคราะห์ วิจัยณ์	ความคิด สร้างสรรค์	ความ ตระหนักรู้ ในตนเอง	ความ เห็นใจ ผู้อื่น	ความภูมิใจ ในตนเอง	การสร้าง สัมพันธภาพ และการ สื่อสาร
72						63
71						63
70						62
69						61
68						60
67						59
66						58
65						57
64					69	56
63					68	56
62					66	55
61					65	54
60			62		64	53
59			61		63	52
58			60		62	51
57			59		61	50
56			58	62	60	49
55			56	61	59	48
54			55	60	58	48

ตาราง 31 (ต่อ)

คะแนน ดิบ	คะแนนที่ปกติแต่ละด้าน					
	ความคิด วิเคราะห์ วิจารณ์	ความคิด สร้างสรรค์	ความ ตระหนักรู้ ในตนเอง	ความ เห็นใจ ผู้อื่น	ความภูมิใจ ในตนเอง	การสร้าง สัมพันธภาพ และการ สื่อสาร
53			54	59	57	47
52	69		53	58	56	46
51	68		52	57	55	45
50	67		51	55	54	44
49	65		50	54	53	43
48	64		49	53	51	42
47	63		48	52	50	41
46	61		47	51	49	41
45	60		46	50	48	40
44	59		45	49	47	39
43	57		44	48	46	38
42	56		43	47	45	37
41	55		42	45	44	36
40	53	71	41	44	43	35
39	52	69	40	43	42	34
38	51	67	39	42	41	33
37	49	66	38	41	40	33
36	48	64	37	40	39	32
35	47	62	36	39	38	31
34	45	60	35	38	36	30
33	44	58	34	37	35	29
32	43	57	33	35	34	28

ตาราง 31 (ต่อ)

คะแนน ดิบ	คะแนนที่ปกติแต่ละด้าน					
	ความคิด วิเคราะห์ วิจารณ์	ความคิด สร้างสรรค์	ความ ตระหนักรู้ ในตนเอง	ความ เห็นใจ ผู้อื่น	ความภูมิใจ ในตนเอง	การสร้าง สัมพันธภาพ และการ สื่อสาร
31	41	55	32	34	33	27
30	40	53	31	33	32	26
29	39	51	30	32	31	26
28	37	50	29	31	30	25
27	36	48	28	30	29	24
26	35	46	27	29	28	23
25	33	44	26	28	27	22
24	32	43	25	27	26	21
23	31	41	24	25	25	20
22	29	39	23	24	24	19
21	28	37	22	23	22	18
20	27	35	20	22	21	18
19	25	34	19	21	20	17
18	24	32	18	20	19	16
17	23	30	17	19	18	15
16	21	28	16	18	17	14
15	20	27	15	17	16	13
14	19	25	14	15	15	12
13	17	23	13	14	14	11
12	16	21	12	13	13	11
11	15	19	11	12	12	10
10	13	18	10	11	11	9
9	12	16	9	10	9	8

ตาราง 31 (ต่อ)

คะแนน ดิบ	คะแนนที่ปกติแต่ละด้าน					
	ความคิด วิเคราะห์ วิจารณ์	ความคิด สร้างสรรค์	ความ ตระหนักรู้ ในตนเอง	ความ เห็นใจ ผู้อื่น	ความภูมิใจ ในตนเอง	การสร้าง สัมพันธภาพ และการ สื่อสาร
8	11	14	8	9	8	7
7	9	12	7	8	7	6
6	8	11	6	7	6	5
5	7	9	5	5	5	4
4	5	7	4	4	4	3
3	4	5	3	3	3	3
2	3	4	2	2	2	2
1	1	2	1	1	1	1
0	0	0	0	0	0	0

* หมายถึงส่วนที่ปรับขยาย

ตาราง 32 คะแนนที่ปกติของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
334				65*
333				65
332				64
331				64
330				64
329				64
328				64
327				63
326				63
325				63
324				63*
323				63
322				62*
321				62
320				62*
319				62
318				62*
317				61
316				61
315				61
314				61
313				61
312				60
311				60*

ตาราง 32 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
310				60*
309				60
308				60
307				60
306				59
305				59
304				59
303				59
302				59
301				58
300				58
299				58
298				58
297				58
296				57
295				57*
294				57
293				57
292				57
291				56
290				56
289				56
288				56
287				56
286				55
285				55

ตาราง 32 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
284				55
283				55
282				55
281				54
280				54
279				54
278				54
277				54
276				53
275				53
274				53
273				53
272				53
271				52
270				52
269				52
268				52
267				52
265				51
264				51
263				51
262				51
261				51
260				50
259				50
258				50

ตาราง 32 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
257				50
256				50
255				49
254				49
253				49
252				49
251				49
250				48
249				48
248				48
247				48
246				48
245				47
244				47
243				47
242				47
241				47
240				46
239				46
238				46*
237				46
236				46
235				45
234				45
233				45
232				45

ตาราง 32 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
231				45
230				44
229				44
228				44*
227				44
226				44
225				44*
224				43
223				43
222				43
221				43
220				43
219				42
218				42*
217				42
216				42
215				42*
214				41*
213				41
212				41
211				41
210				41*
209				40
208				40
207				40
206				40*

ตาราง 32 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
205				40*
204				39
203				39*
202				39*
201				39*
200				39
199				38*
198				38*
197				38
196				38*
195				38*
194				37
193				37
192				37
191				37*
190				37*
189				37
188				36*
187				36
186				36*
185				36*
184				36*
183				35*
182				35*
181				35*
180				35*

ตาราง 32 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
179				35*
178				34*
177				34*
176				34*
175				34*
174				34
173				33*
172				33*
171				33*
170				33*
169				33*
168				32*
167				32*
166				32*
165				32*
164				32*
163				31*
162				31*
161				31*
160				31*
159				31*
158				30*
157				30*
156				30*
155				30*
154				30*

ตาราง 32 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
153				29*
152				29*
151				29*
150				29*
149				29*
148				29*
147				28*
146				28*
145				28*
144				28*
143				28*
142				27*
141				27*
140				27*
139				27*
138				27*
137				26*
136				26*
135				26*
134				26*
133				26*
132				25*
131				25*
130				25*
129				25
128				25*

ตาราง 32 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
127				24*
126				24*
125				24*
124				24*
123				24*
122				23*
121				23*
120				23*
119				23*
118				23*
117				22*
116				22*
115				22*
114				22*
113				22*
112				22*
111				21*
110				21*
109				21*
108				21*
107				21*
106				20*
105				20*
104				20*
103				20*
102				20*

ตาราง 32 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
101				19*
100				19*
99				19*
98				19*
97				19*
96				18*
95				18*
94				18*
93				18*
92				18*
91				17*
90				17*
89				17*
88				17*
87				17*
86				16*
⋮				
40	83			
39	81			
38	79*			
37	77			
36	75			
35	73			
34	71			
33	69			
32	67	68	82	

ตาราง 32 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
31	64	66	80	
30	62	64	77	
29	60	62	74	
28	58	60	72	
27	56	58	69	
26	54	56	67	
25	52	54	64	
24	50	51	62	
23	48	49	59	
22	46	47	57	
21	44	45	54	
20	42	43	52	
19	40	41	49	
18	38	39	46	
17	35	37	44	
16	33	34	41	
15	31	32	39	
14	29	30	36	
13	27	28	34	
12	25	26	31	
11	23	24*	29	
10	21	22*	26	
9	19		24	
8	17		21	
7	15*		18	
6	13*		16	

ตาราง 32 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ฉบับที่ 1	ฉบับที่ 2	ฉบับที่ 3	ฉบับที่ 4
5	11		13	
4	9		11	
3	7		8	
2	4		6	
1	2*		3	
0			1*	

* หมายถึงส่วนที่ปรับขยาย

เกณฑ์การตัดสิน

การคิดคะแนนผลการประเมินเมื่อสามารถประเมินได้ว่านักเรียนที่ปกติเท่าใด
แล้วจะประเมินว่านักเรียนแต่ละคนมีทักษะชีวิตอยู่ในระดับใดให้ตัดสินตามเกณฑ์ดังนี้
(ชวาล แพร์ตกุล. 2520 : 53)

T_{65} และสูงกว่า แปลว่า ความสามารถของบุคคลในการพัฒนาทักษะชีวิตในด้านนั้น ๆ
อยู่ในระดับสูงมาก

$T_{55} - T_{65}$ แปลว่า แปลว่า ความสามารถของบุคคลในการพัฒนาทักษะชีวิตในด้าน
นั้น ๆ อยู่ในระดับสูง

$T_{45} - T_{54}$ แปลว่า ความสามารถของบุคคลในการพัฒนาทักษะชีวิตในด้านนั้น ๆ อยู่
ในระดับปานกลาง

$T_{35} - T_{45}$ แปลว่า ความสามารถของบุคคลในการพัฒนาทักษะชีวิตในด้านนั้น ๆ อยู่ใน
ระดับต่ำ

T_{35} และต่ำกว่า แปลว่า ความสามารถของบุคคลในการพัฒนาทักษะชีวิตในด้านนั้น ๆ
อยู่ในระดับต่ำมาก

ถ้าผู้สอบได้คะแนนตรงจุดแบ่งพอดีคือตั้งแต่ T_{35} T_{45} T_{55} และ T_{65} ให้เลื่อนไปอยู่ใน
กลุ่มถัดไป

ภาคผนวก ง

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

ตาราง 38 (ต่อ)

ข้อที่	ระดับ คุณภาพ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่								IOC	
		1	2	3	4	5	6	7	8		
8	4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ตาราง 39 ผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อ
คำถามกับ เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะด้านความ
ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 1 แบบวัดทักษะชีวิตด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่								IOC
	1	2	3	4	5	6	7	8	
1	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	.88
2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	.88
3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
4	0	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	.75
5	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
6	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	.88
7	0	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.75
8	-1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	.75
9	0	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	.75
10	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
11	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	.88

ตาราง 39 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่								IOC
	1	2	3	4	5	6	7	8	
12	+1	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	.75
13	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	.88

ตาราง 40 ผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความสอดคล้องระหว่าง
ข้อคำถามกับ เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ

ข้อที่	ระดับ คุณภาพ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่								IOC
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1-13	4	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.88
	3	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.88
	2	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.88
	1	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.88

ตาราง 41 ผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อ
คำถามกับ เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะด้านความ
ความคิดสร้างสรรค์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่								IOC
	1	2	3	4	5	6	7	8	
1	0	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	.75
2	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	.88
3	+1	+1	+1	0	+1	0	+1	+1	.75
4	0	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	.75
5	0	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.75

ตาราง 41 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่								IOC
	1	2	3	4	5	6	7	8	
6	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	+1	.75
7	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	.88
8	0	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	.75
9	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
10	-1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	.75

ตาราง 42 ผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อ
คำถามกับ เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ

ข้อที่	ระดับ คุณภาพ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่								IOC
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1-10	4	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.88
	3	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.88
	2	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.88
	1	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.88

ตาราง 43 ผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อ
คำถามกับ เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะด้านความ
ความตระหนักรู้ในตนเอง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่								IOC
	1	2	3	4	5	6	7	8	
1	+1	+1	0	+1	+1	+1	0	+1	.75
2	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	.88
3	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	.88
4	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.88
5	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
6	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	.88
7	0	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.75
8	-1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	.75
9	0	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	.75
10	0	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	.75
11	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	.75
12	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	.88
13	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	.88
14	0	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.75
15	0	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	.75

ตาราง 44 ผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความสอดคล้องระหว่าง
ข้อคำถามกับ เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ

ข้อที่	ระดับ คุณภาพ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่								IOC
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1-15	4	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.88
	3	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.88
	2	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.88
	1	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.88

ตาราง 45 ผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความสอดคล้องระหว่าง
ข้อคำถามกับ เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะด้าน
ความด้านความเห็นใจผู้อื่น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่								IOC
	1	2	3	4	5	6	7	8	
1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	.88
2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
3	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	.88
4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
5	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	.88
6	0	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	.75
7	0	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	.75
8	0	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	.75
9	+1	+1	+1	+1	+1	0	0	+1	.75
10	+1	+1	+1	+1	+1	0	0	+1	.75
11	0	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	.75
12	0	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	.75
13	0	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	.75
14	0	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	.75

ตาราง 47 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่								IOC
	1	2	3	4	5	6	7	8	
14	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
15	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
16	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	.88

ตาราง 48 ผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความสอดคล้องระหว่าง
ข้อคำถามกับ เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ

ข้อที่	ระดับ คุณภาพ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่								IOC
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1-16	4	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.88
	3	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.88
	2	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.88
	1	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.88

ตาราง 49 ผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความสอดคล้องระหว่าง
 ข้อคำถามกับ เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพแบบทดสอบการวัดการปฏิบัติทักษะด้าน
 การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่								IOC
	1	2	3	4	5	6	7	8	
1	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.88
2	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	.88
3	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	.88.
4	+1	+1	+1	0	+1	0	+1	+1	.75
5	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	.88
6	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	.88
7	+1	+1	0	+1	+1	+1	0	+1	.75
8	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	.88
9	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
10	0	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	.75
11	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	.88
12	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	.88
13	-1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	.75
14	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	.88
15	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
16	0	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	.75
17	0	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	.75
18	0	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	.75

ตาราง 50 ผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความสอดคล้องระหว่าง
ข้อคำถามกับ เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ

ข้อที่	ระดับ คุณภาพ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่								IOC
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1-18	4	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.88
	3	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.88
	2	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.88
	1	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	.88

บทคัดย่อ

การพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิตระดับประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

บทคัดย่อ
ของ
นิธิมา หงษ์ขำ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2549

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา พร้อมทั้งหาคุณภาพและ สร้างเกณฑ์ปกติ แบบประเมินที่พัฒนา คือ แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในการตัดสินใจและการแก้ปัญหาจำนวน 10 ข้อ แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมจำนวน 8 ข้อ แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติในการจัดการอารมณ์กับความเครียดจำนวน 8 ข้อ และแบบประเมินทักษะชีวิตในด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจใจตนเอง การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารจำนวน 8 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา อำนาจจำแนก ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ความเชื่อมั่นของแบบประเมิน ความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนน สร้างเกณฑ์ปกติ และคู่มือการใช้แบบประเมิน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 400 คน ผลการศึกษาพบว่า

แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในการตัดสินใจและการแก้ปัญหามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาตั้งแต่ .75 ถึง 1.00 อำนาจจำแนก .28 ถึง .49 สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น .87 ความเชื่อมั่นของเกณฑ์ .99 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เกณฑ์ปกติมีดิเบรหว่าง 2 ถึง 40 และคะแนนเกณฑ์ปกติ T_4 ถึง T_{83}

แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะชีวิตในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาตั้งแต่ .75 ถึง 1.00 อำนาจจำแนก .31 ถึง .69 สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น .88 ความเชื่อมั่นของเกณฑ์ .97 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เกณฑ์ปกติมีดิเบรหว่าง 12 ถึง 32 และคะแนนเกณฑ์ปกติ T_{26} ถึง T_{68}

แบบทดสอบการวัดการปฏิบัติในการจัดการอารมณ์กับความเครียด มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาตั้งแต่ .75 ถึง 1.00 อำนาจจำแนก .54 ถึง .75 สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น .90 ความเชื่อมั่นของเกณฑ์ .99 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เกณฑ์ปกติมีดิเบรหว่าง 1 ถึง 32 และคะแนนเกณฑ์ปกติ T_3 ถึง T_{82}

แบบประเมินทักษะชีวิตในด้านความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจใจตนเอง การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาตั้งแต่ .75 ถึง 1.00 อำนาจจำแนก .54 ถึง .75 มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างรายข้อกับรายด้านอยู่ในช่วง .35 - .66 และรายด้านกับรายทั้งฉบับอยู่ในช่วง .72 - .89 สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น .90 ความเชื่อมั่นของเกณฑ์ .99 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เกณฑ์ปกติมีดิเบรหว่าง 1 ถึง 32 และคะแนนเกณฑ์ปกติ T_3 ถึง T_{82}

**THE DEVELOPMENT OF FORMS FOR ASSESSMENT OF LIFE SKILLS
AT PRIMARY GRADE 6 UNDER THE OFFICE OF THE
BASIC EDUCATION COMMISSION SONGKHLA
EDUCATIONAL AREA**

AN ABSTRACT

BY

NITHUMA HONGKHAM

**Presented to Thaksin University in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Measurement**

May 2006

This study developed forms for assessment of life skills at the level of primary grade 6 under the Office of the Basic Education Commission, Songkhla Educational Area, as well as determined the quality of the forms and constructed norms. The assessment forms developed were a test to measure the practice of life skills in decision-making and problem solution, with 10 items, in responsibility to society, with eight items, and in emotion and stress management, with eight items, and an 86-item form of assessment of life skills in analytical and critical thinking, in creative thinking, in self-awareness, in sympathy for others, in self-pride, and in establishment of relations and communication. The assessment forms were checked for quality in terms of content validity, discriminative power, construct validity, assessment-form reliability, and scoring-criteria reliability, and norms and assessment-form manuals were constructed. The sample consisted of 400 students of primary grade 6. The findings of the study were as follows.

The tests measuring the practice of life skills in decision-making and problem solution showed content validity values from .75 to 1.00, discriminative-power values from .28 to .49, construct-validity coefficient values between items and skills from .58 to .78, reliability coefficient of .87, criteria reliability of .99, being statistically significant at the .01 level. The norms scores were from 2 to 40 and the norm T scores were from T_4 to T_{89} .

The test measuring the practice of life skill in responsibility to society showed content validity values from .75 to 1.00, discriminative-power values from .31 to .69, construct-validity coefficient values between items and skills from .68 to .82, reliability coefficient of .88, criteria reliability of .97, being statistically significant at the .01 level. The norm scores were from 1 to 32 and the norm T scores were from T_{26} to T_{68} .

The test measuring the practice of emotion and stress management showed content validity values from .75 to 1.00, discriminative-power values from .54 to .75, construct-validity coefficient values between items and skills from .72 to .83, reliability coefficient of .90, criteria reliability of .99, being statistically significant at the .01 level. The norms scores were from 1 to 32 and the norm T scores were T_3 to T_{82} .

The forms for assessment of life skills in analytical and critical thinking, creative thinking, self-awareness, sympathy for others, self-pride, and establishment of relations and communication showed content validity values from .75 to 1.00, discriminative power by t-test being statistically significant at the .01 level, construct-validity coefficient values between items and skills from .35 to .66 and between skills and total forms in the range of .72 to .89, reliability coefficient of .90, criteria reliability of .99, being statistically significant at the .01 level. The norm scores were from 11 to 72 and the norm T scores were from T_{19} to T_{71} .

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวนิธิตา หงษ์จำ
วัน เดือน ปี เกิด	11 มีนาคม 2520
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร
สถานที่ปัจจุบัน	93 ถนนราษฎร์ยินดี ซอย 9 ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ตำแหน่ง	ครู
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนรัตนุเคราะห์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2531	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนการเคหะท่าทราย
พ.ศ.2534	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอรุณประดิษฐ์
พ.ศ.2537	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอรุณประดิษฐ์
พ.ศ.2541	ครุศาสตร์บัณฑิต (คณิตศาสตร์) สถาบันราชภัฏเพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ.2549	การศึกษามหาบัณฑิต (การวัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา